

EXCERPTA VETERIS TESTAMENTI SYRIACI

Cum

Latina Interpretatione noua

&

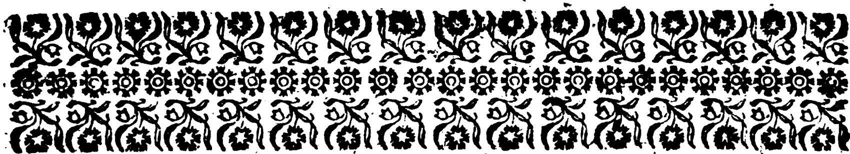
Annotationibus

CHRISTOPHORI CELLARII.

CIZÆ

Sumtu Io. Bielcki, Bibliop. Ien.
exscripsit Fridemannus Hetstädt.
M DC LXXXII.

L. OTTONI MENCKENIO,

in Lipsiensi Academia Professori excellentissimo, Ordinis sui splendidissimo ornamento,

S. P. D.

CHRISTOPHORVS CELLARIVS.

CUm nuper Lipsiam venissem, intermisi Te, vir amplissime, pro consuetudine mea salutare, quod intelligebam, honoribus Te summis, &, quæ inde manant, grauissimis negotiis, vtpote Præsidem Philosophorum Collegii, illo ipso die esse occupatissimum. Quam ægre vero tuli, quod sermonibus tuis, multiplici semper doctrina & sapientia conditis, carendum erat: tam gratum atque iucundum fuit, quod clarissimi Collegæ tui, per quos me Tibi excusaueram, amicissime rescripserunt, Te optime de me sentire, quid agam, quid studeam, quidue in publicum emissurus sim, interrogare. Ego vero adhuc operam meam & curas locaui in IOANNIS PICI MIRANDVLAE Epistolis, easque e squalore & tenebris, qui-

bus immerito suo per nostrum sæculum (pudet dicere) immersæ fuerunt, asserere, & in lucem ac libertatem vindicare laboraui. In illis studiis iucundissimam tui memoriam meum pectus effodisse & lætitia singulari irrigasse, non possum hic publice non deprædicare. Cum enim epistolam quintam quadragesimam recenserem, qua Mirandula Antonio Picimanno perscribit, sibi nullum diem iucundiorem fuisse, quam quo ipse & Grimannus, æui sui lumina, mutuati personam, se conuenissent & honorifice salutassent; gaudio pæne exsultaui, mihique de pari honore mirifice gratulari cœpi. Quartus nunc annus agitur, cum Tu, celeberrime MENCKENI, cum summo viro IO. GEORGIO GRAEVIO, tum ex Batauia sua in nostras oras digresso, in museum meum venistis. Deus! quam amabilis vestra grauitas, quam doctissimi de Latinis Græcisque scriptoribus sermones, me afficiebant, vt quamuis tum vestra nomina ignorabam, tamen virtutem & doctrinam vestram, quæ se suo fulgore prodebat, & Professoriam dignitatem non ignorarem. Vt autem postea indicastis ipsi, quinam essetis, cumulus accessit non modo ad obseruantiam, qua vos paullo ante ignotos colebam, & dudum colueram clarissima vestra nomina, ex eruditissimis, quæ statueratis, monumentis doctrinæ vestræ mihi cognita

atque

atque perspecta: sed etiam ad animi mei voluptatem, quam inopinatus vester aduentus mihi attulerat. Non gratum me hominem existimari posse putabam, nisi publice laudarem tam insignem beneuolentiam, eamque in præcipuis collocarem beneficiis. Quod vtrique vestrum ex vno tempore debere cœpi, diuersis persoluere destinaui, veterum more & consuetudine, qui cum statuto Calendarum die non erant soluendo, in proximas Idus, dilatione concessa, reiiciebant. GRAEVIO, quem honoris caussa appello, Zosimum meum consecravi, vt me memorem beneficiorum suique observantem intelligeret: Tibi, quod tuum est, serius exsoluo, quam debui, at non negligentia, sed partim ingenii mei culpa, quod nihil pepererat dignum tuo nomine; partim felicitate tua, quæ, cum atrocissima tempestas impenderet, Te periculis subtractum in peregrinam terram portauit, vt veterum Sapientum exemplo sub alio coelo tuam sapientiam ex doctissimorum virorum vsu & sermonibus, amplissimarumque bibliothecarum perlustratione augeres cumulatissime. Vnde Te saluum rediisse non tam mea, quam publicæ rei & litterarum caussa gratulor, & vt diutissime facias, quod facis, hoc est, exornes Academiam vestram & litterarum studia, ex animo precor. Sed memor in ære me tuo esse

 non

non tantum propter ſupra laudatam beneuolentiam, qua cum GRAEVIO me communiter complectebaris, ſed etiam propter ſingularem illius amoris conſtantiam, non dubiis ſignificationibus tum per litteras, tum alia voluntatis tuæ prolixæ documenta ſæpiſſime mihi declaratam; ſoluo tandem, quantum poſſum, non quantum debeo: non vt ſatisfeciſſe Tibi videar, ſed vt ego malum nomen ne exiſtimer. Excipe ergo hunc Syriacum fœtum ea, qua me ipſum excepiſti, humanitate & beneuolentia, eique in tua ornatiſſima omnium librorum generibus bibliotheca aliquem locum concede, vt quoties intueberis, teſtem habeas mei in Te ſtudii, meæque, qua nemini cedo, obſeruantiæ, a qua nunquam ceſſabo, ſicut nunquam dubito, quin tuum mihi amorem perpetuo conſeruaturus ſis. Vale. D. Cizæ Calend. Mart.
MDCLXXXII.

Lecto-

Lectori beneuolo.

EN Syriaci Veteris Teſtamenti Excerpta, vt ſpero, non ingrata tibi, nec inutilia futura. Cum enim nuſquam hoc Teſtamentum habeatur, niſi in ſumtuoſiſſimo vtroque Opere Polyglottorum Bibliorum, Pariſienſi & Londinenſi, a quibus plurimi linguarum ſtudioſi propter rem anguſtiorem arcentur; operæ pretium exiſtimaui fore, ſi, quod in Samaritanis nuper feci, etiam in Syriacis tentarem, & illa, quorum in S. Theologia tum ad fidem confirmandam, tum mores emendandos præ ceteris præclarus aliquis vſus eſt, exciperem, atque ita pretioſiſſimum theſaurum cum multis aut omnibus potius, qui eius præſtantiam intelligunt, communicarem. Vt autem ſcias, quanta ſit huius verſionis auctoritas, ex clariſſimi viri, Briani Waltoni Prolegomenis quædam huc afferam, quæ cognoſſe forſan te minime pœnitebit. Syris eſt duplex Veteris Teſtamenti translatio, altera, quam ſimplicem & antiquam vocant Maronitæ, & qua in diuinis officiis vti ſolent, ex Ebræo codice expreſſa, quem pleriſque in locis accurate & κατὰ πόδα ſequitur: altera recentior, ad Græcam ſeptuagintaviralem verſionem conformata, cuius particulas Andreas Maſius habuiſſe dicitur. Illa, nempe antiquior, Polyglottis Bibliis, qualiſcunque ex manuſcriptorum collatione conquiri potuit, inſerta fuit, cui nonnulli antiquitatem incredibiliter canam attribuunt, ſed ſine doctiorum ſuffragio. Etenim non deſunt, qui illam ex Salomonis & Hirami Tyriorum regis æuo deducunt, quantum ad libros priores ſeu Hiſtoricos & Pſalmos attinet, quibus Pro-

pheti-

pheticos & vniuersos Noui Testamenti addidisse dicunt Abgarum, Edessenorum regulum, cura & opera Taddæi aliorumque Apostolorum. Ita Gabriel Sionita, doctissimus Maronitarum, in Præfatione Psalterii Syriaci tradidit, cuius verba in Hottingeri Thesauro Philologico repetita sunt. Argumentum, in quo plurimum confidunt, ex Psalmo LXVIII depromtum est, vbi Ebræum verbum, *accepisti* dona, Apostolus Ephes. IV: 8. *dedisti* reddidit, tanquam Syriaca versione vsus, quæ ܝܗܒܬ *dedisti*, prorsus vt Apostolus, expressit. Vnde antiquiorem Apostolorum tempore contendunt illam fuisse. Hoc Waltonus *vanissimum commentum* vocat, & probabilius putat, ex Apostolo hæc verba ita transtulisse Syrum interpretem, quam ex Syro Apostolum, qui, vt sæpe alibi, sensum hic, non verbum Ebræum, attenderit, præsertim quod לקח interdum ita rem *accipere* significet, vt illa alteri *donetur*. Sunt alii, qui, sicut Marco Euangelistæ adiudicant versionem Noui Testamenti, sic pariter vel ab eodem, vel æqualis dignitatis viro, vel Apostolo, Vetus translatum esse existimant. Hos quoque reiicit Waltonus, quorum sententia si valeret, oporteret diuinam & parem reliquis Apostolorum libris auctoritatem hos Syros codices habere, quod nemo adhuc affirmauerit. Etsi vero tanta antiquitate non est Syrorum translatio, oppido tamen antiqua est, & ab Apostolicis viris primo Christianorum æuo forsan confecta, vt præter traditionem Ecclesiarum Orientalium, cui multum omnino in hoc tribuendum, cum nulla ratio clara in contrarium affertur; etiam ex insitis Noui Testamenti argumentis probat laudatus Waltonus. Quod enim a vetustissimis codicibus Posterior Petri, Secunda & Tertia Iohannis, item Iacobi & Iudæ

Episto-

Epistolæ cum Apocalypsi afuerint, sicut nec in Widmanstadiano libro, quem Moses Mardenus attulerat, inuentæ sunt; id putatur argumento esse, antequam Canon librorum Noui Testamenti communi Ecclesiarum consensu confirmatus esset, vtrumque Testamentum in Syram linguam traductum esse, quia haud vero consentaneum est, antiquissimam & primam Christianorum Ecclesiam, quæ in Syria fuit, diuinæ Scripturæ familiariore vsu, qui non poterat sine translatione in vernaculam linguam esse, diutius caruisse. Hæc de antiquitate ex summi viri Br. Waltoni Prolegomenis. De sinceritate non minor controuersia est. Supra dictum, ad Ebræam veritatem conformatam esse hanc Veteris Testamenti versionem. Sed tamen inuenies, vel in solis Excerptis nostris, sæpenumero Græcis magis interpretibus, quam Ebræis auctoribus, Syram metaphrasin respondere. Scite hanc litem mihi componere videtur in Critica Vet. Testam. Historia RICHARDVS SIMON, cuius verba adscripsisse non sine pretio operæ erit. *Pour ce qui*, inquit, *regarde la version Syriaque, laquelle est dans la Polyglotte de Paris, & dans celle d' Angleterre, elle a esté faite sans doute sur l' Hebreu, bien qu' en quelques endroits on l' ait reformée sur la Version des Septante, ou plûtost accommodée au Versions Syriaques & Arabes, qui ont este faites sur le Grec des Septante. Elle répond assez exactement en beaucoup d' endroits au Texte Hebreu, & mesme presque mot pour mot; desorte qu' on croiroit aisement, qu' elle auroit esté faite plûtost par un autheur Juif, que par un Chrestien. Mais comme les copistes Syriens n' ont point consulté l' Hebreu, en décrivant leur version Syriaque, il est arrivé des changemens considerables avec le temps & mesme quelques additions.* Hoc est: *Quod attinet ad Versionem Syram, quæ est in Polyglottis Parisiensibus & Anglicanis, illa*

** facta

Facta est sine dubiò secundum Ebræum, quamuis quibusdam in locis reformata fuit ad Versionem LXX, aut potius accommodata ad Versiones Syras & Arabicas, quæ factæ erant secundam Græcam LXX. Illa respondet satis accurate in multis locis textui Ebræo, & fermè verbo ad verbum, adeo vt facile credi possit, quod illa potius a Iudæo, quam Christiano confecta sit. Quoniam vero Syri librarii non consuluerunt Ebræum in describendo suam Versionem Syriacam; irrepserunt in illam successu temporis notabiles mutationes atque etiam nonnullæ additiones. Esto vero, non integram & illibatam ad nos venisse Syram Veteris Testamenti Versionem, ob id tamen non corruit auctoritas illius, cum Græcam quoque non intemeratam habeamus, quæ nihil minus in pretio apud omnes est. Sufficit, plerisque in locis Syrum interpretem Ebræam authentiam sequi, & quidem pressius, (sicut vicinior etiam lingua Syrorum est) quam vel Græci solent, vel alii interpretes Orientales. Quæ pura sunt amplectimur merito & collaudamus: prauata & erronea reiicimus, quo censoris iudicio non tantum in Syra, sed aliis quoque Versionibus omnibus opus est. Vt ergo constet de vtilitate huius linguæ huiusque versionis, nonnullis illam exemplis confirmabimus. Notum est quantam vim patroni quidam Latinæ versionis Ebrææ veritati intentent, dum Gen. III. 15. הוא in היא conuerti postulant, vt Vulgato interpreti conciliari possit. Reclamat cum Chaldæo, cum Samaritanis, cum Græcis, etiam noster Syrus, & ܗܘ *ille*, non ܗܝ *illa*, inter Syros lectum obseruatumque esse demonstrat. Cum Iudæis controuersia est de Psalmo XXII. 17. sitne כארי *foderunt* vertendum, an *sicut leo*. At vel lectum vel expositum olim fuisse כארו, etiam ex Syro constat, qui ܒܙܥܘ *foderunt* trans-

transtulit. Ambiguitas quoque, quæ Esa. IX. 3. occurrit, dum in serie verborum לא *non*, scriptum est, in margine לו *ei* annotatum; non obscure a Syro dirimitur, qui clarissime expressit ܠܗ *illi*. Neque existimandum est, si hodierna Syrorum Translatio sæpe ad Græcam vel Arabicam versionem reformata fuit, toties illud factum esse, quoties Græci, quos Arabs plerumque sequitur, ab Ebræis discessionem faciunt. Non ita est: sed sæpe quoque dissentit Syrus a Græcis & Arabibus, vt consentiat cum Ebræis. Psalmo II. 12. Græci omnes, tam qui vulgo Septuagintaviri vocantur, quam Symmachus & Aquila, vt & Arabs ac Latinus, longissime declinant a sensu diuini prophetæ, quem Syrus inter veteres interpretes solus accuratissime reddidit ܢܫܩܘ ܠܒܪܐ *osculamini filium*. Amos IX. 12. longius quoque recedunt ab Ebræo interpretes Græci, nec sine multorum applausu, quod diuinus scriptor Act. XV. 17. vt se probaret Græcanicis Ecclesiis, Græcos potius, quam Ebræum vatem secutus est: At Syrus confirmat Ebræam Scripturam, nec latum vnguem, vt dicitur, ab illa digreditur. Non ergo male aut frustra collocabit operam, quisquis hanc Versionem, aut, si integram non habet, Excerpta nostra secretiori cura perlegerit. Nam in antiquissimis versionibus illa meretur numerari, & licet in locis non paucis, vel a librariis deprauata, vel ab aliis ad Græco-Arabicam correcta sit, in plurimis tamen sana & integra est, & lucem sæpe clarissimam dubitatis & obscuris locis attulit, quod vno exemplo ostendisse sufficiat. Lev. XIX. 26. לא תנחשו *ne auguremini*; Syrus non modo interpretem, sed etiam interdum paraphrastam agens, vim verbi huius dexter-

rime exposuit ܠܐ ܬܢܚܫܘܢ ܒܚܝܘܬܐ ܦܪܚܬܐ *ne augure-mini per animal alatum*, i. e. per aues. Sed satis hæc dicta sunt de vtilitate. De ceteris, quæ monenda restant, perbreuiter. In Europam hæc Syrorum Translatio sero allata est, & cum medio æuo superiori haberemus Nouum Testamentum Syriace conuersum, Vetus demum patrum memoria in quibusdam bibliothecis monstrari cœpit, nec in vsum multorum venit ante, quam Polyglotta Biblia Parisii, & biennio post Londini (anno Christiano 1657.) in lucem prodirent. Si non in primis, in præcipuis tamen, qui eruendo huic thesauro operam nauarunt, numerandus est IACOBVS VSSERIVS, Archiepiscopus Armachanus, vir ob maxima in rem litterariam merita immortali laude dignissimus. Is enim multo auro ex libro Patriarchæ Antiocheni totum Vetus Testamentum (exceptis Psalmis, quos iam typis vulgauerant Erpeniani heredes 1625) describi sibi curauit 1627 per quendam Iosephum, filium Dauidis. De Latina Versionis huius expositione scias, in Excerptis nostris nouam, quæ Syriacæ ad verbum respondet, additam esse, quod tironibus parum putaremus consuli, si retineretur illa, quæ in Polyglottis est, quippe quam sæpius non verba, sed sensum solum reddidisse deprehendimus. Incultior quidem noster stilus est & sæpe illatinus, tamen Syre discentibus apprime accommodus, quod vbique verborum tum ordinem seruat, tum propriam significationem. Vnum superest, quod nolim te ignorare, beneuole Lector. Vocalia puncta non vbique pari conformitate ab Anglis editoribus adiecta sunt, quippe Diphthongos & concursum duorum Schevajin in media voce, in quibusdam locis, præsertim in Pentateucho, aliter dispo-

sue-

fuerunt; quam in ceteris, a quibus discedere mihi primum religio erat. Postea cum clarissimis etiam viris Anglorum illam nouitatem displicere per litteras cognouissem, simulque viderem in aliis libris, præsertim Propheticis, ipsos Anglos non aliam viam sequi, quam quæ monstrata fuerat ex ductu Maronitarum a Ludouico de Dieu, in huius linguæ studiis longe versatissimo viro; hos quoque duces secutus maiori conformitate Vocalia puncta curaui exprimi. Caue autem putes multum & magnum esse dissensum. In paucis ille vocabulis obseruatur. v. g. Gen. I. 26. Angli habent ܢܫܬܠܛܘܢ *dominabuntur*: cap. IV. 4. 5. ܘܐܬܪܥܝ *& oblectatus est*: comm. 7. ܬܬܦܢܐ *conuerteris*. Cap. XVII. 5. ܢܬܩܪܐ *vocabitur*, vbi insuper quarta Vocalis τῷ Risch imposita est pro secunda. Ex his & similibus ceteri omnes vocalem secundam ex media voce eiiciunt, quemadmodum & nos, analogiam Grammaticam secuti, ex plerisque eiecimus; excepto forsan verbo Gen. XVII. 5. XXXII. 28. vbi, quod aliud quoque vocale punctum a regula discrepabat, noluimus aliter exsculpi, quam quale inuentum fuerat. Cumprimis autem diphthongi variant in Anglicano: Gen. XV. 5. ܟܘܟܒܐ *stellæ*: Exod. XII. 10. ܬܘܬܪܘܢ *relinquetis*: Deut. VIII. 3. ܘܐܘܟܠܟ *& cibauit te* &c. quod tamen ipsi Angli negligunt in aliis locis, & a reliquis huius linguæ professoribus, etiam a Lexici incomparabilis auctore Edmundo Castello neglectum omnino fuit; qui omnes hanc syllabam ܐܘ pro diphthongo, omissa vocali secun-

da, agnoſcunt. Præter hanc diphthongum etiam ܝ, (præſertim in voce ܚܝܠܬܢܐ, quam in diuinis nominibus pro *Zebaoth* ponit interpres Syrus) inconſtanter ſcribitur, & plerumque litteræ Iud adiectam videbis ſecundam Vocalem, qua tamen in locis quibusdam caret, vt Eſa. XIX. 18. 19. &c. Cauſſa diſſenſionis hæc eſt, quod Syri manuſcriptos ſuos libros non vbique punctis exornant, quibus Vocales ſignentur, ſed iis tantum in locis, vbi abſentia morari poſſet lectorem, aut afferre ambiguitatem. Hinc magnæ contentiones fuerunt (vt Rich. Simon, acris harum litterarum cenſor, refert) Polyglottorum editoribus de ſupplemento iſtiusmodi punctorum, &, quod non vnius hominis labor erat, illa ſingulis locis adiicere, factum eſt, vt nonnunquam aliquid diuerſitatis irreperet, quæ in Grammaticorum foro diiudicari ac decidi poſtulat. Quæ de Nouo Teſtamento dicenda erant, cum illius Excerptis ſeorſum traditiuri ſumus.

EXCER-

tetrica-facta est facies tua? * Ecce, si pulcre-feceris, accipis: & si non-pulcre-feceris, super portam peccatum cubans *est*. Tu conuertéris ad illud, & ipsum dominabitur tibi. * Et dixit Kain ad Abelem fratrem suum: ibimus in solitudinem. Et factum est, cum illi in solitudine *essent*, surrexit Kain contra Abelem fratrem suum, & occidit eum.

ܗܐ ܐܢ ܬܛܝܒ ܬܩܒܠ. ܘܐܢ ܠܐ ܬܛܝܒ.
ܥܠ ܬܪܥܐ ܚܛܝܬܐ ܪܒܝܥܐ. ܐܢܬ ܬܬܦܢܐ
ܠܘܬܗ: ܘܗܘ [q] ܢܫܬܠܛ ܒܟ.
ܘܐܡܪ ܩܐܝܢ ܠܗܒܝܠ ܐܚܘܗܝ.
[r] ܢܪܕܐ [s] ܠܦܩܥܬܐ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܗܘܘ
ܒܦܩܥܬܐ. ܩܡ ܩܐܝܢ ܥܠ ܗܒܝܠ ܐܚܘܗܝ
ܘܩܛܠܗ.

Genes. V. 1. 2. 3.

* Hic liber generationum Adami, in die, quo creauit Deus hominem, in imagine Dei creauit illum. * Masculum & fœminem creauit illos, & benedixit illis Deus; & vocauit nomen eorum Adam in die, quo creauit illos. * Et vixit Adam

ܗܢܐ ܣܦܪ ܬܘܠܕܬܗ ܕܐܕܡ. ܒܝܘܡܐ
ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ: ܒܨܠܡܗ ܕܐܠܗܐ
ܒܪܝܗܝ. ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܒܪܐ ܐܢܘܢ
ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܘܩܪܐ ܫܡܗܘܢ [t] ܐܕܡ
ܒܝܘܡܐ ܕܒܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܚܝܐ ܐܕܡ ܡܐܐ

(q Ethpaal sicut Pael, *dominari; potestatem habere*, Deut. XXVIII. 12. Zach. VI. 13. Rom. VI. 9. r) רדה Ebr. *dominari*, Syre *proficisci, iter facere*, vide Luc. II. 15. X. 33. &c. s) ܦܩܥܬܐ Vers. Lat. Op. Angl. *desertum*, atque ita Esa. XL. 3. pro עֲרָבָה *solitudo*, vt bene Vulgatus transtulit, quod Kimchi ei tribuit ענין מדבר *significationem deserti*. Tamen ܦܩܥܬܐ etiam est *campus, planities*, Deut. III. 10. & Luc. VI. 17. τόπου πεδινός. t) ܐܕܡ etiam appellatiuum Syris est, quamquam raro, I. Sam. XVII. 32. *non cadat* ܠܒܗ ܕܐܕܡ *cor hominis*, id est, *cuiusquam*, vt recte Vulgata vertit. Nam Ebr. אדם sæpe syncategorema est.

centum & triginta annos, & genuit in similitudine sua, secundum imaginem suam, & vocavit nomen eius Seth.

ܘܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܕܡܘܬܗ
ܐܝܟ ܨܠܡܗ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܫܝܬ ܀

Comma 24.

* Et placuit Henoch Deo. & non fuit ille, (*esse desiit*) quia sumsit illum Deus.

* ܘܫܦܪ ܚܢܘܟ ܠܐܠܗܐ ܘܠܐ ܐܝܬܘܗܝ.
ܡܛܠ ܕܕܒܪܗ ܐܠܗܐ ܀

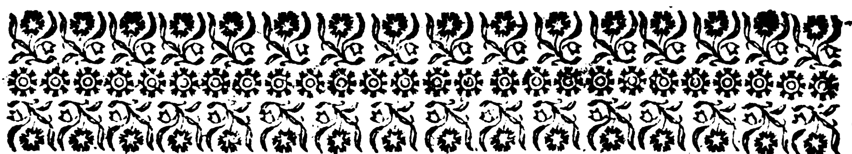
Gen. VI. 1. 2. 3.

* Et factum est, cum cœpissent filii-hominis multiplicari super faciem terræ, & filiæ nascerentur illis; * Viderunt filii Elohim filias hominum, quod pulcræ illæ *essent*, & sumserunt illas sibi vxores ex omnibus, quas elegerant. * Et dixit Dominus: Non habitabit Spiritus meus in homine in perpetuum, quoniam caro ille *est*.

* ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܪܝܘ ܒܢܝܢܫܐ ܠܡܣܓܐ
ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ: ܘܒܢܬܐ ܐܬܝܠܕ
ܠܗܘܢ: * ܚܙܘ ܒܢܝ * ܐܠܘܗܝܡ
ܠܒܢܬܗ ܕܒܢܝܢܫܐ ܕܫܦܝܪܢ ܐܢܝܢ: ܘܢܣܒܘ
ܐܢܝܢ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܡܢ ܟܠ ܕܓܒܘ.
* ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ: ܠܐ ܬܥܡܪ ܪܘܚܝ
ܒܒܢܝܢܫܐ ܠܥܠܡ. ܡܛܠ ܕܒܣܪܐ ܗܘ ܀

---

n) LXX. Græci, quos imitatur Syrus, εὐηρέστησε τῷ Θεῷ. Hierosolyminum & Ionathanis Targumin: פְּלַח בְּקוּשְׁטָא קֳדָם יְיָ *operatus est in veritate* (seu *iustitia*) *coram Domino*. x) Ebræam vocem, quod ambigua ad interpretandum videbatur, retinet Syrus: ceteri magno consensu אלהים huius loci de *principibus* explicant, Onk. & Ionath. רַבְרְבַיָּא *magnates*, Sam. [illegible] *dominatores*, Arabs الأشراف *nobiles*, Symmachus δυναστεύοντες, Raschi שרים ושופטים *principes & iudices*, Kimchi אצילים ונגידים *optimates & principes*, licet alteram sententiam AbenEsræ præferant iam plerique, esse קדושים *sanctos*, בני שת ובנות האדם בנות משפחת קין *posteros* nempe *Sethi*, *& filias hominum esse ex familia Kaini*. y) Pariter cum nostro Arabs لا يحل *non commorabitur, non consistet incolendi caussa.*

EXCERPTA VETERIS TESTAMENTI SYRIACI.

Genes. I. 1, 2, 3.

*IN principio creauit Deus essentiam cœli, & essentiam terræ. * Et terra fuit inanitas & vacuitas, & tenebræ super faciem abyssi: & Spiritus Dei incubans super faciem aquarum. * Et dixit Deus: Fiat lux. Et facta est lux.

* ܒܪܫܝܬ ܒܪܐ ܐܠܗܐ ܝܬ[a] ܫܡܝܐ
ܘܝܬ ܐܪܥܐ. * ܘܐܪܥܐ ܗܘܬ ܬܘܗ[b]
ܘܒܘܗ[c]. ܘܚܫܘܟܐ ܥܠ ܐܦܝ ܬܗܘܡܐ.
ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܚܦܐ ܥܠ ܐܦܝ
ܡܝܐ. * ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ: ܢܗܘܐ ܢܘܗܪܐ.
ܘܗܘܐ ܢܘܗܪܐ܀

Comma 26. 27.

* Et dixit Deus: Faciemus hominem in imagine nostra, secundum similitudinē nostram: & dominabuntur in pisces maris, & in volatile cœli, & in iu-

* ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ: ܢܥܒܕ ܐܢܫܐ ܒܨܠܡܢ
ܐܝܟ ܕܡܘܬܢ. ܘܢܫܠܛܘܢ ܒܢܘܢܐ
ܕܝܡܐ. ܘܒܦܪܚܬܐ[d] ܕܫܡܝܐ. ܘܒܒܥܝܪܐ

a) Versio Latina in Opere Angl. *creauit esse cœli & esse terræ.* ܝܬܐ Castello *esse, essentia,* deinde cum Affixis Reciproci Pronominis nota, Cant. I. 8. ܝܬܟܝ *teipsam,* Gr. σεαυτὴν. b) ܬܘܗ *stupuit,* inde *vastitas & inanitas,* tanquam res stupenda: vel ex تها *vacuus fuit,* quam radicem laudat Pockoke ad Port. Mos. cap. III. c) idem fere cum præcedente. Pockoke a بها *deseruit;* Castellus ex notione *stuporis* deducit, sicut ܡܬܗܗܘܬܐ *stupor* est & *ecstasis.* d) פְּרַח Chald. Syr. *volauit,* vnde ܦܪܚܬܐ *auis, volatile.*

A   buntur

mentum, & in omnem bestiam terræ, & in omne reptile, repens super terram. * Et creauit Deus hominem in imagine sua, in imagine Dei creauit illum, marem & fœminam creauit eos.

ܘܒܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܒܟܠܗ
ܪܚܫܐ[e] ܕܪܚܫ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܒܪܐ
ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ ܒܨܠܡܗ. ܒܨܠܡܐ ܕܐܠܗܐ
ܒܪܝܗܝ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܒܪܐ ܐܢܘܢ ܀

Genes. II. 1. 2. 3.

* Et perfecti sunt cœli & terra, & omnis exercitus eorum. * Et absoluit Deus in die sexto opera sua, quæ fecerat, & quievit in die septimo ab omnibus operibus suis, quæ fecerat. * Et benedixit Deus diei septimo, & sanctificauit illum: propterea quod in eo quieuit ab omnibus [illis] operibus suis, quæ creauit Deus ad faciendum.

* ܘܐܫܬܠܡܘ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܘܟܠܗ
ܚܝܠܗܘܢ. * ܘܫܠܡ ܐܠܗܐ
ܒܝܘܡܐ ܫܬܝܬܝܐ[f] ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕ.
ܘܐܬܬܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕ. * ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ
ܠܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܘܩܕܫܗ. ܡܛܠ
ܕܒܗ ܐܬܬܢܝܚ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ
ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܠܡܥܒܕ ܀

Comma 16. 17.

* Et præcepit Dominus Deus Adamo, & dixit ei: ex omnibus [illis] arboribus, quæ *sunt*

* ܘܦܩܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ[g] ܕܒܦܪܕܝܣܐ

---

e) bestiola, insectum, a R. רחש Chald. & Syre *repsit*. f) Commune hoc habet noster cum LXX. & vtroque Samaritano, vt *sexto* pro *septimo* die scripserit. Græci ἡμέρα τῇ ἕκτῃ, Sam. Ebr. [Samaritan] Interpres Sam. [Samaritan] *in die sexto*, quos laudat cum Morino Capellus Crit. lib. III. extremo: respondet Buxtorfius Anticrit. P. II. c. VII. & dudum dubitationem, quæ forsan Græcos torsit, Plusquamperfecti sensu in וַיְכַל *& perfecerat*, assumto, sustulerunt Iudæi & Christiani. Sufficiat vnius BenMelech ex Michl. Jophi testimonium, פירוש ביום השביעי ר״ל שהיה כלה ביום השביעי *in die septimo, id est, cum fuisset perfectum in die septimo.* g) Græcos interpretes imitatus Syrus in voce, quæ Polluci lib. IX. c. III. *βαρβαρι-*

in Paradiso, edendo edes. * Et ex arbore scientiæ boni & mali ne comedas [ex ea;] quoniam in die, quo comedes ex illa, morte morieris.

ܡܐܟܠ ܬܐܟܘܠ. * ܘܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܝܕܥܬܐ ܕܛܒܬܐ ܘܕܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܒܝܘܡܐ ܕܬܐܟܘܠ ܡܢܗ. ܡܘܬܐ ܬܡܘܬ ܀

Comma 24.

* Propter hoc deseret vir patrem suum, & matrem suam, & adhærebit vxori suæ, & erunt ambo illi vna caro.

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ. [h] ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ ܘܢܗܘܘܢ [i] ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܤܪ ܀

Cap. III. 15.

* Et inimicitiam ponam inter te ad (&) mulierem, & inter semen tuum ad (&) semen illius: ipsum conculcabit caput tuum, & tu percuties ipsum in calcaneo.

* [k] ܘܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܐܤܝܡ ܒܝܢܝܟ [l] ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܒܝܢ ܙܪܥܟ ܠܙܪܥܗ. ܗܘ [m] ܢܕܘܫ ܪܫܟ. ܘܐܢܬ ܬܡܚܝܘܗܝ ܒܥܩܒܗ ܀

κὸν ὄνομα, barbarum nomen, ὡς ἄλλα πολλὰ τῶν Περσικῶν, ut alia multa Persica, in Græcam linguam translatum: Castello Armenum potius, quam Persicum, videtur. Ceteri Orientales h. l. Ebr. גן *hortus*, presse sequuntur, Onk. בגינתא, Ionath. בגינוניתא, Sam. [Samaritan], Arabs الجنان Plur. *h*) R. ܢܩܦ *coniunxit, adhæsit*, etiam Chald. *i*) itidem secutus est Syrus LXX. Seniores, qui *δύο* addiderunt: Consentit Samaritanus vterque. *k*) ܒܥܠܕܒܒܐ *dominus inimicitiæ*, hoc est, *inimicus*. Inde seruata compositione *inimicitiam* quoque denominant. *l*) Si INTER geminandum est, Syri posterius per *Lomad* efferunt. Genes. I. 6. Expansum diuisit ܒܝܬ ܡܝܐ ܠܡܝܐ *inter aquas ad aquas*. Luc. XVI. 26. chaos magnum firmatum est ܒܝܢܝ ܘܠܟܘܢ *inter nos & ad vos*. adde Genes. IX. 12. *m*) eo modo *conculcare*, vt boues *triturantes* frumenta.

Genes. IV. 1.

* Et Adam cognouit Euam vxorem suam, & vtero-gestavit, & peperit Kainum. Et dixit: possedi virum Dominum.

* ܘܐܕܡ ܝܕܥ ܠܚܘܐ ܐܢܬܬܗ.
ܘܒܛܢܬ ܘܝܠܕܬ ܠܩܐܝܢ. ܘܐܡܪܬ:
ܩܢܝܬ ܓܒܪܐ n ܠܡܪܝܐ.

Comma 3. ad 8.

* Et fuit post dies *aliquot*, & obtulit Kain de fructibus seminis sui oblationem Domino. * Et Abel obtulit etiam ipse de primogenitis gregis sui, & de pinguibus *ouium* illarum. Et oblectatus est Dominus [in] Abele & oblatione eius. * Et [in] Kaino & [in] oblectatione eius non oblectatus est. Et displicuit Kaino valde, & tetricus-factus est vultus eius. * Et dixit Dominus ad Kainum: Quare displicet tibi, & quare te-

* ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ. ܘܐܝܬܝ ܩܐܝܢ
ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܙܪܥܗ. ܩܘܪܒܢܐ ܠܡܪܝܐ.
* ܘܗܒܝܠ ܐܝܬܝ ܐܦ ܗܘ. ܡܢ ܒܘܟܪܐ
ܕܥܢܗ ܘܡܢ ܫܘܡܢܝܗܝܢ. ܘܐܬܪܥܝ ܡܪܝܐ
ܒܗܒܝܠ ܘܒܩܘܪܒܢܗ. * ܘܒܩܐܝܢ
ܘܒܩܘܪܒܢܗ ܠܐ ܐܬܪܥܝ. o ܘܐܬܒܐܫ
ܠܩܐܝܢ ܛܒ p ܘܐܬܟܡܪܘ ܐܦܘܗܝ.
* ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܩܐܝܢ. ܠܡܢܐ
ܐܬܒܐܫ ܠܟ. ܘܠܡܢܐ ܐܬܟܡܪܘ ܐܦܝܟ.

---

n) Versio Lat. in Opere Angl. habet Dandi Casum *Domino*. At vero Particulam אֵת̈ Syriacum Lomad hoc loco refert, sicut eam quoque Ionathan per יָת expressit, notam, quod nemo dubitat, Accusatiui. Ceteri interpretes *A* & *PER* intelligunt. Græci διὰ τοῦ Θεοῦ. Onkelos מִן קֳדָם יְיָ *a Domino:* Sam. משיזוי *a Domino:* Arabs مِنْ عِنْدِ ٱللّٰه *a Deo.* *o)* באש Ebr. *fœtuit:* Chald. *displicuit, ægre tulit:* Syris etiam in Ethpeel idem, & cum ܠ construitur. Matth. XXVI. 8. ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ ἠγανάκτησαν. *p)* Hoc Ethpeel habet vim *tristitiæ*, Marc. X. 22. &c. item *tetri* & *pullati* habitus. Vnde sacrificuli idolorum Chaldæis (Syre etiam veri Dei sacerdotes Esa. LXI. 6. Psal. CX. 4.) כּוּמְרִין dicuntur, quia, vt in Thisbi annotatur, רובם לובשין שחורים *plerumque atratis vestimentis vtuntur.*

tricâ-facta est facies tua? * Ecce, si pulcre-feceris, accipis: & si non pulcre-feceris, super portam peccatum se cubare-facit. Tu conuerteris ad illud, & ipsum subiugabitur in te. * Et dixit Kain ad Abelem fratrem suum: ibimus in solitudinem. Et factum est, cum illi in solitudine *essent*, surrexit Kain contra Abelem fratrem suum, & occidit eum.

* ܗܐ ܐܢ ܬܛܝܒ܆ ܬܩܒܠ. ܘܐܢ ܠܐ ܬܛܝܒ܆
ܥܠ ܬܪܥܐ ܚܛܗܐ ܪܒܝܥ. ܐܢܬ ܬܬܦܢܐ
ܠܘܬܗ ܘܗܘ q ܢܫܬܥܒܕ ܒܟ܀
* ܘܐܡܪ ܩܐܝܢ ܠܗܒܝܠ ܐܚܘܗܝ܆
r ܢܐܙܠ s ܠܦܩܥܬܐ. ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܗܘܘ
ܒܦܩܥܬܐ. ܩܡ ܩܐܝܢ ܥܠ ܗܒܝܠ ܐܚܘܗܝ
ܘܩܛܠܗ܀

Genes. V. 1. 2. 3.

* Hic liber generationum Adami, in die, quo creauit Deus hominem, in imagine Dei creauit illum. * Masculum & foeminam creauit illos, & benedixit illis Deus, & vocauit nomen eorum Adam in die, quo creauit illos. * Et vixit Adam

* ܗܢܐ ܣܦܪ ܬܘܠܕܬܗ ܕܐܕܡ. ܒܝܘܡܐ
ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ. ܒܨܠܡܗ ܕܐܠܗܐ
ܒܪܝܗܝ. * ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܒܪܐ ܐܢܘܢ
ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܘܩܪܐ ܫܡܗܘܢ t ܐܕܡ
ܒܝܘܡܐ ܕܒܪܐ ܐܢܘܢ. * ܘܚܝܐ ܐܕܡ ܬܠܬܝܢ

---

q) Vers. Latin. Operis Angl. habet: *& ipsum dominabitur tibi*, quod sensum Passiui verbi non explanat. r) רדה Ebr. *dominari*, Syre *proficisci*, *iter facere*, vide Luc. II. 15. X. 33. &c. s) ܦܩܥܬܐ Vers. Lat. Op. Angl. *desertum*, atque ita Esa. XL. 3. pro עֲרָבָה *solitudo*, vt bene Vulgatus transtulit, quod Kimchi ei tribuit עניין מדבר *significationem deserti*. Tamen ܦܩܥܬܐ etiam est *campus*, *planities*, Deut. III. 10. & Luc. VI. 17. τόπος πεδινός. t) ܐܢܫ etiam appellatiuum Syris est, quamquam raro, I. Sam. XVII. 32. *non cadat* ܠܒܗ ܕܐܢܫ *cor hominis*, id est, *cuiusquam*, vt recte Vulgata vertit. Nam Ebr. אדם sæpe syncategorema est.

centum & triginta annos, & genuit in similitudine sua, secundum imaginem suam, & vocavit nomen eius Seth.

ܘܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܕܡܘܬܗ ܐܝܟ
ܨܠܡܗ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܫܝܬ܀

Comma 24.

* Et placuit Henoch Deo, & non fuit ille, (*esse desiit*) quia sumsit illum Deus.

* ܘܫܦܪ ܚܢܘܟ ܠܐܠܗܐ ܘܠܝܬܘܗܝ.
ܡܛܠ ܕܢܣܒܗ ܐܠܗܐ܀

Genes. VI, 1. 2. 3.

* Et factum est, cum cœpissent filii-hominis multiplicari super faciem terræ, & filiæ nascerentur illis; * Viderunt filii Elohim filias hominum, quod pulcræ illæ *essent*, & sumserunt illas sibi vxores ex omnibus, quas elegerant. * Et dixit Dominus: Non habitabit Spiritus meus in homine in perpetuum, quoniam caro ille *est*.

* ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܪܝܘ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܠܡܣܓܐ
ܥܠ ܐܦܝ̈ ܐܪܥܐ: ܘܒܢ̈ܬܐ ܐܬܝܠܕ
ܠܗܘܢ: * ܚܙܘ ܒܢܝ̈ ܐܠܗܝܡ
ܠܒܢܬ ܐܢܫܐ ܕܫܦܝܪ̈ܢ ܐܢܝܢ. ܘܢܣܒܘ
ܐܢܝܢ ܠܗܘܢ ܢܫ̈ܐ ܡܢ ܟܠ ܕܓܒܘ.
* ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ: ܠܐ ܬܥܡܪ ܪܘܚܝ
ܒܐܢܫܐ ܠܥܠܡ. ܡܛܠ ܕܒܣܪܐ ܗܘ܀

---

u) LXX. Græci, quos imitatur Syrus, εὐηρέστησε τῷ Θεῷ. Hierosolymitanum & Ionathanis Targumin: פְּלַח בְּקוּשְׁטָא קֳדָם יְיָ *operatus est in veritate* (seu *iustitia*) *coram Domino*. *x)* Ebræam vocem, quod ambigua ad interpretandum videbatur, retinet Syrus: ceteri magno consensu אלהים huius loci de *principibus* explicant, Onk. & Ionath. רַבְרְבַיָּא *magnates*, Sam. שלטניה *dominatores*, Arabs الأشراف *nobiles*, Symmachus δυναστεύοντες, Raschi שרים ושופטים *principes & iudices*, Kimchi אצילים ונגידים *optimates & principes*, licet alteram sententiam AbenEsræ præferant iam plerique, esse קדושים *sanctos*, בני שת ובנות האדם בנות משפחת קין *posteros* nempe *Sethi, & filias hominum esse ex familia Kaini*. *y)* Pariter cum nostro Arabs لا يحلّ *non commorabitur, non consistet incolendi caussa*.

Com-

Comma 5.

* Et vidit Dominus, quod multiplicatum sit malum hominis in terra: & omne figmentum cogitationis cordis eius malum in omni die.

* ܘܚܙܐ ܡܪܝܐ ܕܤܓܝܐܬ ܒܝܫܘܬܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܟܠ ܝܨܪܐ ܕܡܚܫܒܬܗ ܕܠܒܗ z ܒܝܫ ܒܟܠܝܘܡ܀

Genes. VIII. 21.

* Et odoratus est Dominus odorem suffitus, odorem recreationis, & dixit Dominus in corde suo: non addam iterum maledicere terræ propter filium-hominis, quoniam figmentum cordis filii-hominis malum ab adolescentia eius: nec addam iterum delere omne-quod-viuum, sicut feci.

* ܘܐܪܝܚ ܡܪܝܐ ܪܝܚܐ a ܕܦܛܡܬܐ. ܪܝܚܐ ܕܢܝܚܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܒܠܒܗ. ܠܐ ܐܘܤܦ ܬܘܒ b ܠܡܠܛܘ ܠܐܪܥܐ ܡܛܠ ܒܪܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܝܨܪܐ ܕܠܒܗ ܕܒܪܢܫܐ ܒܝܫ ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ. ܘܠܐ ܐܘܤܦ ܬܘܒ ܠܡܚܒܠܘ ܠܟܠ ܚܝ ܐܝܟ ܕܥܒܕܬ܀

Genes. IX. 5. 6.

* Et vero sanguinem vestrum, animarum vestrarum ulciscar, de manu omnis bestiæ

* ܘܒܪܡ ܕܡܟܘܢ. ܕܢܦܫܬܟܘܢ c ܐܬܒܥܐ ܡܢ ܝܕ ܟܠ ܚܝܘܬܐ ܐܬܒܥܝܘܗܝ. ܡܢ

Vterque secutus est LXX. Seniorum interpretationem, οὐ μὴ καταμείνῃ, vel, vt alii libri habent, οὐ καταμενεῖ. Nec discedit Onkelos, לָא יִתְקַיַּם דָּרָא בִּישָׁא *non permanebit generatio pessima,* sed nullam *Spiritus* mentionem facit. At *iudicandi* notionem seruant cum Ebræo Ionathan & Hierosolymitanus, לָא יִתְדְּנוּן דָּרַיָּא *non iudicabuntur generationes:* & Symmachus, οὐ κρινεῖ. z) Exclusiuum רַק *tantum,* neglexit interpres, quod Onkelos & Samaritanus communi voce expresserunt לְחוֹד, [Samaritan] *tantummodo.* a) ܦܛܡܬܐ *seuum, adeps holocausti, suffitus,* pure Syrum. b) לוּט Syro-Chald. *maledicere.* c) תְּבַע Ch. & Syr. *quæsiuit, requisiuit:* Syris etiam *vltus est, vindicauit.*

vindi-

vindicabo illum, de manu hominis, & de manu viri & fratris sui vindicabo animam hominis. *Quicunque effuderit sanguinem hominis in homine, sanguis eius effundetur, quia in imagine Dei factus est homo.

ܐܝܕܐ ܕܐܢܫܐ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܓܒܪܐ [d] ܘܐܚܘܗܝ
ܐܬܒܥ ܢܦܫܐ ܕܐܢܫܐ ܀ * ܡܢ [e] ܕܢܐܫܘܕ
ܕܡܐ ܕܐܢܫܐ [f] ܒܐܢܫܐ. ܕܡܗ ܢܬܐܫܕ
ܡܛܠ ܕܒܨܠܡܐ ܕܐܠܗܐ ܥܒܕ ܠܐܕܡ ܀

Genes. IX. 8. ad 14.

*Et dixit Deus ad Noah & ad filios eius cum eo: *Ego ecce statuo pactum meum vobiscum, & cum semine vestro post vos; & cum omni anima viuente, quæ vobiscum *est*; & cum volucri, & cum iumento, & cum omni animanti terræ, quod vobiscum est ex omnibus egressis *ex* arca: & cum omni bestia terræ. *Et statuam fœdus meum vobiscum, & non consumetur omnis caro iterum ab aqua diluuii: nec erit iterum diluuium

* ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ ܘܠܒܢܘܗܝ
ܥܡܗ ܀ * ܐܢܐ ܗܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܩܝܡܝ
ܥܡܟܘܢ ܘܥܡ ܙܪܥܟܘܢ ܒܬܪܟܘܢ. ܘܥܡ
ܟܠܗ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܕܥܡܟܘܢ. ܘܥܡ
ܦܪܚܬܐ. ܘܥܡ ܒܥܝܪܐ. ܘܥܡ ܟܠܗ
ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܕܥܡܟܘܢ ܡܢ ܟܠ ܢܦܩܝ
[h] ܡܢ ܩܒܘܬܐ. ܘܥܡ ܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܀
* ܘܐܩܝܡ ܩܝܡܝ ܥܡܟܘܢ. ܘܠܐ [i] ܢܣܘܦ
ܟܠ ܒܣܪ ܬܘܒ ܡܢ ܡܝܐ [k] ܕܛܘܦܢܐ.

---

d) Ebr. אִישׁ אָחִיו *viri fratris eius*, sine Coniunctione: at Ebræus Samaritanus ࠀࠉࠔ ࠅࠀࠇࠉࠅ, eiusque interpres, ࠂࠁࠓ ࠅࠀࠇࠅࠄࠉ *viri & fratris eius*. Atque ita etiam noster Syrus & Latinus Vulgatus. *e)* אשד Ch. Syr. *fundere, effundere.* *f)* incisum Operis Angli expressimus, in quo punctum est post ܒܐܢܫܐ: Onkelos autem, & Ebræi accentibus suis incidunt ante illam vocem. *g)* Ebr. לֵאמֹר *dicenda* posthabuit Syrus: expressit autem interpres Samaritanus ࠋࠌࠉࠌࠓ, sicut Onkelos לְמֵימַר, & LXX λέγων. *h)* ܩܒܘܬܐ, κιβωτὸς, *arca*. ܩܒܘܬܐ scribitur Gen. VI. 14. Radix Syra ܩܒ *custodiuit, retinuit* aquam, Ier. II. 13. *i)* סוף *finem habere, absumi*: Aphel *consumere*, Luc. IX. 54. *k)* R. טוף Aramæis *exundare, redundare*, vnde nomen cataclysmo est טוֹפָנָא Chald. ܛܘܦܢܐ Syriace.

ad

ad destruendam terram. Et dixit Deus ad Noah: Hoc *est* signum fœderis, quod ego do inter me & inter vos, & inter omnem animam viuentem, quæ vobiscum *est*, in generationes seculi. * Arcum meum dedi in nubibus: & erit signum fœderis inter me & terram. * Et erit, cum ascendere facio nubes super terram; [&] videbitur arcus in nubibus.

ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ ܛܘܦܢܐ ܠܡܚܒܠܘܗ
ܐܪܥܐ ܀ * ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ. ܗܕܐ
ܐܬܐ ܕܩܝܡܐ ܕܝܗܒ ܐܢܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܝܟܘܢ.
ܘܒܝܬ ܟܠ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܕܥܡܟܘܢ
ܠܕܪܝ ܥܠܡܐ ܀ * ܩܫܬܝ ܝܗܒܬ
ܒܥܢܢܐ. ܘܬܗܘܐ ܐܬܐ ܕܩܝܡܐ ܒܝܢܝ
ܠܐܪܥܐ ܀ * ܘܬܗܘܐ ܟܕ [l] ܡܥܢܢ ܐܢܐ
ܥܢܢܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܬܬܚܙܐ ܩܫܬܐ ܒܥܢܢܐ ܀

Genes. IX. 27.

* Dilatabit Deus Iapheto, & habitabit in tentorio Semi: & erit Canaan seruus illis.

* ܢܦܬܐ ܐܠܗܐ ܠܝܦܬ ܀ ܘܢܫܪܐ
ܒܡܫܟܢܘܗܝ ܕܫܝܡ. ܘܢܗܘܐ ܟܢܥܢ
ܥܒܕܐ ܠܗܘܢ ܀

Genes. XII. 1. 2. 3.

* Et dixit Dominus ad Abram: abi tibi ex terra tua, & ex loco, quo natus es, & ex domo patris tui, in terram, quam ostendam tibi. * Et faciam te in populum magnum, & benedicam tibi, & magnum faciam nomen tuum, & esto benedictus.

* ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܐܒܪܡ. [m] ܙܠ ܠܟ ܡܢ
ܐܪܥܟ. ܘܡܢ [n] ܐܬܪܐ ܕܐܬܝܠܕܬ. ܘܡܢ
ܒܝܬ ܐܒܘܟ ܠܐܪܥܐ ܕܐܚܘܝܟ. * ܘܐܥܒܕܟ
ܠܥܡܐ ܪܒܐ. ܘܐܒܪܟܟ [o] ܘܐܪܒܐ ܫܡܟ
ܘܬܗܘܐ ܡܒܪܟ. * ܘܐܒܪܟ ܡܒܪܟܢܝܟ

---

l) eleganter circumscribit Syrus dageschatum Verbum עִנֵּן *obnubilauit.* *m*) אזל *abiit.* *n*) quasi *ex vnde, quo natus es.* *o*) ܪܒܐ *magnus fuit*, Aph. *magnum fecit.*

* Et benedicam benedicentibus tibi, & maledicentibus tibi maledicam: & benedicentur in te omnes [illæ] familiæ terræ, & in semine tuo.

ܘܐܒܪܟ ܠܡܒܪܟܝܟ. ܘܠܠܝܛܝܟ ܐܠܘܛ[p]. ܘܢܬܒܪܟܘܢ ܒܟ ܟܠܗܝܢ ܫܪܒܬܐ[q] ܕܐܪܥܐ[r] ܘܒܙܪܥܟ܀

Gen. XIV. 18.

* Et Melchisedek rex Solim protulit panem & vinum: & hic sacerdos erat Dei excelsi.

* ܘܡܠܟܝܙܕܩ ܡܠܟܐ ܕܫܠܝܡ. ܐܦܩ[s] ܠܚܡܐ ܘܚܡܪܐ. ܘܗܘ ܟܘܡܪܐ[t] ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ܀

Genes. XV. 5. 6.

* Et eduxit eum foras, & dixit illi: intuere cœlum, & numera stellas, si potes numerare illas: & dixit ei: sic erit semen tuum. * Et credidit Abram in Deo, & reputatum est ipsi in iustitiam.

ܘܐܦܩܗ ܠܒܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܘܪ[u] ܠܫܡܝܐ ܘܡܢܝ ܟܘܟܒܐ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܡܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܙܪܥܟ. * ܘܗܝܡܢ ܐܒܪܡ ܒܐܠܗܐ. ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘܬܐ܀

Genes. XVII. 1. ad 7.

Promissio Abrahæ.

* ܡܘܠܟܢܗ[x] ܕܐܒܪܗܡ *

* Et fuit Abram filius nona-

* ܘܗܘܐ ܐܒܪܡ ܒܪ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥ

---

p) לוט Ch. Syr. Sam. *maledicere*, vnde Nomen in ܢܐ finitum *maledicens*, quasi *maledictor*, si loqui ita licet; sicut *benedicens*, quod præcessit. q) ܫܪܒܬܐ *generatio, familia, prosapia.* r) *& in semine tuo*, glossema aliunde insitum: & tamen manuscripti omnes habent. s) נפק Ch. Syr. t) כומר Chald. & Rabb. *sacrificulus idolatricus*, quia vt Elias in Thisbi ait, מתורגמין כומר לכן כהן לעבודה זרה *Chaldæi significationem sacerdotis idololatrici* כומר *vertunt*: at Syr. etiam de veri Dei sacerdotibus Esa. LXI. 6. & de ipso Christo Psal. CX. 4. vsurpatur, vnde in Epistola ad Ebræos passim repetitur. u) חור Syr. *videre*. x) Syrus sæpe huiusmodi titulos præfigit.

ginta

ginta & nouem annorum, & revelatus est Dominus ad Abramum, & dixit ei: Ego sum Il-ſchadai Deus: pulcre-agito coram me, & esto sine macula. * Et dabo fœdus meum inter me & inter te, & multiplicabo te valde valde. * Et cecidit Abram super faciem suam, & locutus est cum eo Deus, & dixit ei: * Ego ecce constituo fœdus meum tecum, & eris pater multitudini gentium. * [5] Et non vocabitur amplius nomen tuum Abram, sed erit nomen tuum Abraham, propterea quod patrem multitudini gentium dedi te. Et fœcundabo te & multiplicabo te valde valde, & dabo te in gentes, & reges ex dorso tuo egredientur. * Et statuam fœdus meum inter me & te, & inter semen tuum [a]

ܫܢܝ̈ܢ. ܘܐܬܚܙܝ ܡܪܝܐ [y] ܠܘܬ ܐܒܪܡ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ [z] ܐܝܠ ܫܕܝ ܐܠܗܐ.
[a] ܫܦܝܪ ܗܠܟ ܩܕܡܝ ܘܗܘܝ ܕܠܐ ܡܘܡ.
* [b] ܘܐܬܠ ܩܝܡܝ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ [c].
ܘܐܣܓܝܟ ܛܒ ܛܒ. * ܘܢܦܠ ܐܒܪܡ
ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܡܠܠ ܥܡܗ ܐܠܗܐ
ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܐܢܐ ܗܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ
ܩܝܡܝ ܥܡܟ. ܘܬܗܘܐ ܐܒܐ ܠܣܘܓܐ
ܕܥܡܡܐ. * 5 ܘܠܐ [d] ܢܬܩܪܐ ܬܘܒ ܫܡܟ
ܐܒܪܡ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܫܡܟ
ܐܒܪܗܡ. ܡܛܠ ܕܐܒܐ ܠܣܘܓܐ
ܕܥܡܡܐ ܝܗܒܬܟ. * [e] ܘܐܦܪܝܟ ܘܐܣܓܝܟ
ܛܒ ܛܒ. ܘܐܬܠܟ ܠܥܡܡܐ. ܘܡܠܟܐ
ܡܢ [f] ܚܨܟ ܢܦܩܘܢ. * ܘܐܩܝܡ ܩܝܡܝ
ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. ܘܒܝܢ ܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ

y) ܠܘܬ respondet hîc τῷ אֶל *ad*, quia Ebræos, *visus est ad Abram.*
z) seruantur Ebrææ voces, vt proprium Dei nomen, ܐܠܗܐ adiungitur, tanquam interpretamentum. *a)* ergo *ambulare cum* vel *coram Deo*, est pulcre agere, honeste viuere, & efficere, vt placeamus Deo. Add. c. V. 24. *b)* anomalon Futurum a יהב vel נתן *dedit.* vid. Grammat. *c)* Syntaxin hanc explicavimus p. 3. *d)* puncta vocalia sunt Anglorum, etiam cap. XXXII. 28. alibi ܢܬܩܪܐ Esa. VII. 14. Matth. V. 19. &c. *e)* Aphel ex פרה *fructus tulit.* *f)* ܚܨܐ *dorsum, lumbus, femur*, etiam c. XV. 4. c. XXXV. 11. Rom. XI. 10. contractum ex Ch. חַרְצִין, vel חֲלָצַיִם Ebr.

post te in generationes eorum, in fœdus, quod in seculum: & ero tibi Deus & semini tuo [a] post te.

ܒܬܪܟ ܠܕܪ̈ܝܗܘܢ. ܠܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܐܗܘܐ
ܠܟ ܐܠܗܐ ܘܠܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ܀

Comma 10. 11. 12.

* Hoc fœdus meum, quod custodietis inter me & vos, & inter semen tuum [ex] post te, vt circumcidatis omnem masculum. * Et circumcidetis carnem præputii vestri, & erit signum fœderis inter me & vos. * Et filius octo dierum circumcidetur ex vobis: omnis masculus in generationes vestras: natus domi, & emtus argento ab omni filio peregrini, qui non fuit de semine tuo.

* ܗܢܘ ܩܝܡܝ [g] ܕܬܛܪܘܢ ܒܝܢܝ
ܘܒܝܢܝܟܘܢ ܘܒܝܬ ܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ
[h] ܕܬܓܙܪܘܢ ܟܠ [i] ܕܟܪܐ. * ܘܬܓܙܪܘܢ
ܒܣܪܐ ܕܥܘܪܠܘܬܟܘܢ. ܘܬܗܘܐ ܠܐܬܐ
ܕܩܝܡܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܝܟܘܢ. * ܘܒܪ
ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܢܬܓܙܪ ܡܢܟܘܢ ܟܠ
ܕܟܪܐ ܠܕܪ̈ܝܟܘܢ. ܝܠܝܕ ܒܝܬܐ ܘܙܒܝܢ
ܟܣܦܐ. ܡܢ ܟܠ ܒܪ ܢܘܟܪܝܐ ܕܠܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܙܪܥܟ܀

Genes. XIX. 24.

* Et Dominus descendere fecit super Sodom & super Gomorrham, ignem & sulphur a [coram] Domino, de cœlo.

* ܘܡܪܝܐ [k] ܐܚܬ ܥܠ ܣܕܘܡ ܘܥܠ
ܥܡܘܪܐ. ܢܘܪܐ [l] ܘܟܒܪܝܬܐ. ܡܢ
ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܫܡܝܐ܀

---

g) נטר *custodiuit, seruauit.* h) גזר Ebr. *secuit:* Syre & Samar. etiam *circumcidit,* & comm. 12. *circumcisus est* Passiue. i) ex זכר Ebr. ז in ד mutato. k) נחת Syro-Chald. *descendit,* Aph. *descendere fecit, demisit.* l) ex Ebr. גָּפְרִית mutant eiusdem organi literas Syri, etiam Luc. XVII. 29. & posteriores Targumistæ, Jonathan hoc loco & Deut. XXIX. 23. & Psalmorum interpres XI. 6.

Genes. XXII. 1.2.

Tentatio Abrahami.

* Et fuit [a] post facta hæc: Deus tentauit Abrahamum, & & dixit ei: Abraham. Et dixit: ecce ego. * Et dixit ei: duc filium tuum vnicum, quem amas, Isaacum, & abi tibi in terram Amorrhæorum, & offer eum ibi in victimam super vno ex montibus, quem dicam tibi.

ܢܣܝܘܢܗ ܕܐܒܪܗܡ.

* ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ [m] ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܐܠܗܐ ܢܣܝ ܠܐܒܪܗܡ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܒܪܗܡ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܒܪ ܠܒܪܟ ܝܚܝܕܝܟ ܕܪܚܡܬ ܠܐܝܣܚܩ. ܘܙܠ ܠܟ ܠܐܪܥܐ [n] ܕܐܡܘܪܝܐ. [o] ܘܐܣܩܝܗܝ ܬܡܢ [p] ܠܥܠܬܐ ܥܠ ܚܕ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܐܡܪ ܠܟ.

Comma 9. 10. 11. 12.

* Et venerunt in terram, quam dixerat ei Deus, & ædificauit ibi Abraham altare, & ordinauit ligna, & ligauit [eum] Isaacum filium suum, & posuit eum in altare super ligna. * Et extendit manum suam Abraham, & accepit cultrum ad ma-

* ܘܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܐܒܪܗܡ ܡܕܒܚܐ. ܘܣܕܪ [q] ܩܝܣܐ. [r] ܘܟܦܬܗ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ. ܘܣܡܗ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܠܥܠ ܡܢ ܩܝܣܐ. * [s] ܘܐܘܫܛ ܐܝܕܗ ܐܒܪܗܡ. ܘܢܣܒ

---

m) פתגמא Ch. Syr. *verbum, res, factum*, vt דָּבָר Ebr. n) *Amorrhæorum*, perperam. Rectius R. Salomo ירושלם *Ierusalem*, & AbenEsra שם נבנה הבית *vbi* postea *templum ædificatum fuit*. Nec optime reliqui interpretes, LXX. γῆν τὴν ὑψηλὴν, Onkelos & Jonathan אֲרַע פּוּלְחָנָא *terram cultus* [diuini] Arabs إِلَى بَلَدِ ٱلْعِبَادَةِ *ad regionem adorationis;* Sam. ࠀࠓࠑ ࠄࠌࠅࠓࠀࠄ *in terram visionis*, sicut etiam Vulgatus Latinus transtulit. o) נסק *ascendit*, Aph. *obtulit*. p) ܥܠܬܐ *sacrificium*: item *ara* Act. XVII. 23. q) קִיסָא Ch. Syr. *lignum*. r) ܟܦܬ *ligauit*. s) Ebr. הוֹשִׁיט *extendit*.

ctandum [eum] filium suum. * Et vocauit eum Angelus [eius] Dei de cœlo, & dixit: Abraham, Abraham. Et dixit, Ecce ego. * Et dixit ei: Non extendes manum tuam ad puerum, nec facies ei quicquam: quia nunc fecisti-scire, quod timens tu *(es)* Dei: quod non cohibuisti filium tuum, vnicum tuum, a me.

[t] ܣܟܝܢܐ ܠܡܢܟܣܘ[u] ܠܒܪܗ. * ܘܩܪܐ ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܒܪܗܡ ܐܒܪܗܡ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܘܫܛ ܐܝܕܟ ܥܠ [x] ܛܠܝܐ. ܘܠܐ ܬܥܒܕ ܠܗ ܡܕܡ. ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܐܘܕܥܬ [y] ܕܕܚܠ ܐܢܬ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܚܣܟܬ ܠܒܪܟ ܝܚܝܕܟ ܡܢܝ. ܀

Genes. XXVIII. 10. ad 14.

* Et egressus est Jacob ex Bir-seba, vt iret in Choran. * Et venit in locum, & pernoctauit ibi, quia occiderat sol: & accepit de lapidibus loci, & posuit ceruicalia, & dormiuit in illo loco. * Et vidit in somnio suo, & ecce scala stans in terra, & caput eius pertingens in cœlum: & ecce angeli [eius] Dei ascen-

* ܘܢܦܩ ܝܥܩܘܒ ܡܢ ܒܝܪܫܒܥ ܕܢܐܙܠ ܠܚܪܢ. * ܘܦܓܥ ܒܐܬܪܐ. ܘܒܬ[z] ܬܡܢ: ܡܛܠ ܕܥܪܒ ܫܡܫܐ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܟܐܦܐ ܕܐܬܪܐ ܘܣܡ [a] ܐܣܕܘܗܝ ܘܕܡܟ ܒܗܘ ܐܬܪܐ. * ܘܚܙܐ ܒܚܠܡܗ ܘܗܐ ܣܒܠܬܐ[b] ܩܝܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܪܫܗ ܡܛܐ[c] ܠܫܡܝܐ. ܘܗܐ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ

t) סַכִּין Ch. *culter, gladius.* u) נכס *mactauit* Ch.Syr. x) טַלְיָא Ch. Syr. *puer.* y) *notum fecisti*, Aphel. Ebr. *cognoui nunc.* Subtimidus fuit noster in *ἀνθρωποπαθείᾳ* transferenda, sicut Jonathan quoque, גְּלֵי קֳדָמַי *reuelatum est coram me*, Passive reddidit. z) בות Ch. Syr. *pernoctare.* a) Ch. אִסָּד *ceruical.* Syrum Pl. cum eodem suffixo legitur etiam Joh. XX. 12. b) Castell. ܣܒܠܬܐ vno *E, scala,* quod eleuat & portat in altum, a סבל *portauit.* c) מטא Ch.Syr. *venire, pertingere.*

den-

dentes & descendentes in ea. * Et ecce Dominus stans superne ab illa, & dicens: Ego sum Dominus DEUS Abrahami, Deus Isaaci patris tui. Terram, super quam dormis, tibi dabo illam, & semini tuo. * Et erit semen tuum sicut puluis terræ, & cresces in orientem & occidentem, & in meridiem, & in septentrionem, & benedicentur in te omnes [illæ] familiæ terræ, & in semini tuo.

ܣܠܩܝܢ ܘܢܚܬܝܢ ܒܗ. * ܘܗܐ
ܡܪܝܐ ܩܐܡ ܠܥܠ ܡܢܗ ܘܐܡܪ.
ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ
ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܐܒܘܟ. ܐܪܥܐ
ܕܕܡܟ ܐܢܬ ܥܠܝܗ. ܠܟ ܐܬܠܝܗ
ܘܠܙܪܥܟ. * ܘܢܗܘܐ ܙܪܥܟ ܐܝܟ
ܥܦܪܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܬܬܩܦ [d] ܠܡܕܢܚܐ
ܘܠܡܥܪܒܐ [e] ܘܠܓܪܒܝܐ [f] ܘܠܬܝܡܢܐ
ܘܢܬܒܪܟܘܢ ܒܟ ܟܠܗܝܢ ܫܪܒܬܐ
ܕܐܪܥܐ ܘܒܙܪܥܟ.

Comma 16. 17.

* Et evigilauit Jacob de somno suo, & dixit: profecto est Dominus in loco hoc, & ego non sciui. * Et timuit Jacob timore magno, & dixit: quam verendus est locus hic hodie! non est hic, nisi domus Dei, & hæc porta cœli.

* ܘܐܬܬܥܝܪ ܝܥܩܘܒ ܡܢ ܫܢܬܗ
ܘܐܡܪ. [g] ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬ ܡܪܝܐ ܒܐܬܪܐ
ܗܢܐ. ܘܐܢܐ ܠܐ ܝܕܥܬ. * ܘܕܚܠ
ܝܥܩܘܒ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܘܐܡܪ.
ܡܐ ܕܚܝܠ ܗܘ ܐܬܪܐ ܗܢܐ ܝܘܡܢܐ.
ܠܝܬܘܗܝ ܗܢܐ ܐܠܐ ܐܢ ܒܝܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘ ܬܪܥܗ ܕܫܡܝܐ.

---

d) דנח Ch. Syr. *ortus est.* e) ܓܪܒܝܐ *aquilo, septentrio,* a גרב *vastavit.* f) Castello, Gutb. de Dieu, Trostio, Jud diphthongascit cum Ptocho. Ebr. תֵּימָן *Auster.* g) *vere,* a ܫܪܝܪ *verus.*

* Et

Genes. XXXI. 46. 47.

* Et dixit Jacob ad fratres suos: colligite lapides, & facite cumulum. Et comederunt ibi super cumulo. * Et vocavit eum Laban Cumulum testimonii: & Jacob vocauit illum Gelhod.

* ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܠܐܚܘܗܝ. ܠܩܘܛܘ
h ܟܐܦܐ ܘܥܒܕܘ i ܐܓܪܐ. ܘܐܟܠܘ
ܬܡܢ ܥܠ ܐܓܪܐ. * ܘܩܪܝܗܝ
ܠܒܢ ܐܓܪܐ k ܕܣܗܕܘܬܐ. ܘܝܥܩܘܒ
ܩܪܝܗܝ l ܓܠܥܕ.

Genes. XXXII. 1. 2. 3.

* Et etiam Jacob iuit in viam suam, & occurrerunt ei angeli Dei. * Et dixit Jacob, postquam vidit illos: castra illa Dei hæc. Et vocauit nomen loci illius Mahanaim. * Et misit Jacob legatos ante se, ad Esau fratrem suum in terram Soir, in agrum Adum.

* ܘܐܦ ܝܥܩܘܒ ܐܙܠ ܠܐܘܪܚܗ.
ܘܦܓܥܘ ܒܗ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
* ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ
m ܡܫܪܝܬܐ ܗܝ ܕܐܠܗܐ ܗܕܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ
ܕܐܬܪܐ ܗܘ n ܡܚܢܝܡ. * ܘܫܕܪ ܝܥܩܘܒ
o ܐܝܙܓܕܐ ܩܕܡܘܗܝ ܠܘܬ ܥܣܘ ܐܚܘܗܝ
ܠܐܪܥܐ ܕܣܥܝܪ p ܠܚܩܠܐ ܕܐܕܘܡ.

---

g) *hodie*, cap. XXVIII. 17. neque Ebr. neque interpretes habent. forsan est ex repetitione Pronominis ܗܢܐ *hic*. h) כֵּיף *petra, lapis*: Syr. plerumque *Olaph* pro *Iud*. i) יְגַר Ch. *aceruus, cumulus*. Perperam neglexit Iod Samaritanus vertendo ࠂࠉࠅࠓ, quasi גֵּר legisset, *inquilinus*, cum omnino Ebræo-Sam. ࠉࠂࠓ, expresso ࠉ, scripserit. k) סהד Ch. Syr. *testari*. l) Ebræus etiam coniunxit גַּלְעֵד, Samaritanus scite diuisit ࠂࠋ·ࠏࠃ· *tumulus, testis*. m) משריתא Ch. Syr. *castra, exercitus*, שרא *habitauit*. n) ipsum Ebr. nomen. o) etiam Ch. אִזְגַּד *nuncius, legatus*. p) ex חלק, metathesis Syro-Chald. חקל *ager*. vnde ἀκὲλ Act. I. 19. Græcis literis scribitur.

Com-

Comma 24. ad 30.

* Et mansit Jacob solus (*solum ille*) & luctatus est vir cum eo, vsque quod ascendit aurora. * Et vidit, quod non præualuit robore suo, & tetigit [ad] coxendicem eius, & torpuit coxendix [eius] Iacobi, postquam luctatus fuerat cum eo. * Et dixit ei: mitte me propter *id*, quod ascendit aurora. Et dixit: non mittam te, nisi benedixeris mihi. * Et dixit ei: quale nomen tuum? & dixit: Jacob. * Dixit ei: non vocabitur amplius nomen tuum Jacob, sed Israel, quia firmatus fuisti cum Angelo & cum homine, & præualuisti robore. * Et interrogauit eum Jacob, & dixit: indica mihi nomen tuum. Dicit ei: quare rogas super nomine meo? Et benedixit illi ibidem. * Et vocauit Jacob no-	* [q]ܘܦܫ ܝܥܩܘܒ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. * [r]ܘܐܬܟܬܫ ܓܒܪܐ ܥܡܗ. ܥܕܡܐ ܕܣܠܩ ܨܦܪܐ. * ܘܚܙܐ ܕܠܐ [s]ܐܬܡܨܝ ܒܚܝܠܗ. [t]ܘܩܪܒ ܠܥܛܡܗ. [u]ܘܦܟܥ ܥܛܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܟܕ ܐܬܟܬܫ ܥܡܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܪܝܢܝ ܡܛܠ ܕܣܠܩ ܨܦܪܐ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܐܫܪܝܟ. ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܟܬܢܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܢܐ ܫܡܟ. ܘܐܡܪ. ܝܥܩܘܒ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ [x]ܢܬܩܪܐ ܬܘܒ ܫܡܟ ܝܥܩܘܒ. ܐܠܐ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ [y]ܕܐܬܚܝܠܬ ܥܡ [z]ܡܠܐܟܐ ܘܥܡ ܓܒܪܐ. ܘܐܬܡܨܝܬ ܚܝܠܐ. * ܘܫܐܠܗ ܝܥܩܘܒ. ܘܐܡܪ. ܚܘܝܢܝ ܫܡܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܫܐܠ ܐܢܬ ܥܠ ܫܡܝ. ܘܒܪܟܗ ܬܡܢ. * ܘܩܪܐ ܝܥܩܘܒ ܫܡܗ

q) Ch. Syr. פוש *manere, remanere, residuum esse.* r) כתש Ebr. *contundit, contriuit*, Syr. *feriit* vt pugil, I. Corinth. IX. 26. Ethp. *luctatus est* ibid. s) ܡܨܐ *potuit, valuit*, Ethp. idem. t) etiam קרב est *tangere* præter *appropinquandi* notionem. u) ܦܟܥ *torpuit: insaniuit.* x) vide supra notata ad c. XVII. 5. quibus ad se, etiam ܢܬܩܪܐ scribi ab iisdem Anglis cap. XLVIII. 16. y) ܚܝܠ Pael *firmauit, solidauit.* z) Onkelos קֳדָם יְיָ *coram Domino*: at Jonathan paraphrastes עִם מַלְאֲכַיָא דַיְיָ *cum angelis Domini*: AbenMelech, aliique Judæi *Elohim* vertunt hoc loco מלאך *angelum.*

men loci illius Pnuel, quoniam vidi Angelum facie contra faciem, & liberata est anima mea.

ܐܬܪܐ ܗܘ ܦܢܘܐܝܠ. ܡܛܠ ܕܚܙܝܬ
[a]ܠܡܠܐܟܐ ܐܦܝܢ [b]ܠܘܩܒܠ ܐܦܝܢ.
[c]ܘܐܬܦܨܝܬ ܢܦܫܝ܀

Genes. XXXVII. 35.

* Et surrexerunt omnes [illi] filii eius, & omnes [illæ] filiæ eius ad consolandum illum, & non voluit solatio-recreari. Et dixit: descendam propter filium meum lugens ego in Schejul: & defleuit eum pater suus.

* ܘܩܡܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܘܗܝ ܘܟܠܗܝܢ
ܒܢܬܗ [d]ܠܡܒܝܐܘܬܗ. ܘܠܐ ܨܒܐ
ܠܡܬܒܝܐܘ. ܘܐܡܪ. [e]ܐܚܘܬ ܠܘܬ ܒܪܝ
ܟܕ ܐܒܝܠ ܐܢܐ ܠܫܝܘܠ. ܘܒܟܐ ܥܠܘܗܝ
ܐܒܘܗܝ܀

Genes. XLI. 43.

* Et sedere fecit illum in curru secundo suo, & vocauit (*proclamauit*) coram ipso: Pater & dominator super omnem [illam] terram Ægypti.

* [f]ܘܐܘܬܒܗ ܒܡܪܟܒܬܐ ܬܢܝܢܐ ܕܝܠܗ.
ܘܩܪܐ ܩܕܡܘܗܝ : ܐܒܐ ܘܫܠܝܛܐ ܥܠ
ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ܀

Genes. XLV. 1. ad 5.

Cum manifestatus est Joseph fratribus suis.

* ܟܕ [g]ܐܬܓܠܝ ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ܀

* Et non potuit Joseph sustinere

* ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܝܘܣܦ [h]ܠܡܣܝܒܪܘ.

---

a) Jonathan iterum *angelos Domini*: & Onkelos, qui Elohim modo reddiderat יְיָ *Dominus*, iam vertit מַלְאֲכָא דַייָ *angelum Domini*. b) hoc est, *facie opposita faciei*, vt Angli Operis Latina versione, quæ Syriacæ respondet, translatum est. c) ܦܨܝ, Pael, *liberauit, eripuit*. d) ܒܝܐ *consolatus est*. vid. Grammat. in anomalis. e) נחת Ch. Syr. *descendere*. f) יתב *sedit*, g) Vocalis media est secundum Anglorum scripturam. h) ܣܝܒܪ quadratum, *pertulit, sustinuit*.

nere præ omnibus ſtantibus coram ipſo, & dixit: egredi facite omnem hominem a [apud] me: nec manſit quisquam apud ipſum, cum manifeſtaretur Joſeph fratribus ſuis. * Et eleuauit vocem ſuam cum fletu, & audiuerunt Ægyptii, & auditum eſt [in] domo Pharaonis. * Et dixit Joſeph fratribus ſuis: Ego ſum Joſeph frater veſter. Adhuc pater meus viuus eſt? Et non potuerunt fratres eius dare ei ſermonem, propterea quod timuerunt coram ipſo. * Et dixit Joſeph fratribus ſuis: appropinquate ad me. & appropinquauerunt ad illum. Et dixit illis: Ego ſum Joſeph frater veſter, quem vendidiſtis in Ægyptum. * Et nunc ne doleat vobis, nec diſpliceat in oculis veſtris, quod vendideritis me huc. Propter ſuſtentationem hanc miſit me Deus ante vos.

ܡܢ ܟܠ ܕܩܝܡܝܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܡܪ.
ܐܦܩܘ[i] ܠܟܠܢܫ ܡܢ ܠܘܬܝ. ܘܠܐ
ܩܘܝ[k] ܐܢܫ ܠܘܬܗ ܟܕ ܐܬܝܕܥ
ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ. * ܘܐܪܝܡ
ܩܠܗ ܒܒܟܝܐ. ܘܫܡܥܘ ܡܨܪܝܐ.
ܘܐܫܬܡܥܬ ܒܝܬ ܦܪܥܘܢ. * ܘܐܡܪ ܝܘܣܦ
ܠܐܚܘܗܝ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܘܣܦ ܐܚܘܟܘܢ.
ܥܕܟܝܠ[l] ܐܒܝ ܚܝ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ
ܐܚܘܗܝ ܠܡܬܠ ܠܗ ܦܬܓܡܐ.
ܡܛܠ ܕܙܕܥܘ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܐܡܪ
ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ. ܩܪܘܒܘ ܠܘܬܝ.
ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ
ܐܢܐ ܝܘܣܦ ܐܚܘܟܘܢ ܕܙܒܢܬܘܢܝ
ܠܡܨܪܝܢ. * ܘܗܫܐ ܠܐ [m]ܢܟܪܐ ܠܟܘܢ
ܘܠܐ [n]ܢܒܐܫ ܒܥܝܢܝܟܘܢ ܕܙܒܢܬܘܢܝ
ܠܗܪܟܐ. ܡܛܠ [o]ܠܡܬܪܣܝܢܘܬܐ ܗܘ
ܫܕܪܢܝ ܐܠܗܐ ܩܕܡܝܟܘܢ ܀

Geneſ. XLVII. 7. 8. 9.

* Et introduxit Joſeph Jacobum patrem ſuum, & ſtatuit ipſum coram Pharaone, & be-

* ܘܐܥܠ ܝܘܣܦ ܠܝܥܩܘܒ ܐܒܘܗܝ.
ܘܐܩܝܡܗ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܒܪܟ

i) נפק notum verbum. k) Pael *manſit*, ex Ebr. קוה *exſpectauit*. l) ܥܕܟܝܠ *adhuc*, ſequente ܠܐ *nondum* I. Sam III. 7. m) כרא Ch. Syr. *doluit*; *ægre tulit*. n) vide notata ad Gen. IV. 6. o) Nomen *ſuſtentatio* a Pael ܬܪܣܝ *aluit*, *cibauit*.

nedixit Pharaoni. * Et dixit Pharao ad Jacobum: quot sunt dies annorum vitæ tuæ? * Et dixit Jacob Pharaoni: dies annorum peregrinationis meæ *sunt* centum & triginta anni, pauci fuerunt & mali dies annorum vitæ meæ, nec peruenerunt ad annos patrum meorum in diebus incolatus eorum.

ܠܦܪܥܘܢ. * ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܠܝܥܩܘܒ.
ܟܡܐ ܐܢܘܢ ܝܘܡܝ ܫܢܝ ܚܝܝܟ.
* ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܠܦܪܥܘܢ. ܝܘܡܝ
ܫܢܝ ܬܘܬܒܘܬܝ q. ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ
ܫܢܝܢ. ܙܥܘܪܝܢ ܘܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܝܘܡܝ
ܫܢܝ ܚܝܝ. ܘܠܐ ܡܛܝܘ ܠܫܢܝ
ܐܒܗܬܝ. ܒܝܘܡܝ r ܒܝܬ ܡܥܡܪܗܘܢ܀

Genes. XLVIII. 15. 16.

* Et benedixit Jacob Josepho filio suo, & dixit: Deus, coram quo placuerunt patres mei Abraham & Isaac, Deus, qui aluit me a pueritia mea & vsq; ad hodiernum-diem: * Angelus, qui liberauit me ab omni malo, benedicet pueris, & vocabitur nomen meum in illis, & nomen patrum meorum Abrahami & Isaaci, & augebuntur & crescent in medio [eius] terræ.

* ܘܒܪܟ ܝܥܩܘܒ ܠܝܘܣܦ ܒܪܗ.
ܘܐܡܪ. ܐܠܗܐ s ܕܫܦܪܘ ܩܕܡܘܗܝ
ܐܒܗܝ. ܐܒܪܗܡ ܘܐܝܣܚܩ. ܐܠܗܐ
t ܕܬܪܣܝܢܝ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ ܘܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܢܐ. * ܡܠܐܟܐ ܕܦܪܩܢܝ
ܡܢ ܟܠ ܒܝܫܐ ܢܒܪܟ ܠܛܠܝܐ.
ܘܢܬܩܪܐ ܒܗܘܢ ܫܡܝ. ܘܫܡܐ
ܕܐܒܗܝ. ܐܒܪܗܡ ܘܐܝܣܚܩ. u ܘܢܪܒܘܢ
ܘܢܣܓܘܢ ܒܓܘܗ ܕܐܪܥܐ܀

---

q) etiam Chaldæis est תוֹתָבוּת *peregrinatio, incolatus* Gen. XXXVIII. 1. a יתב (pro ישב) *habitauit.* r) *incolatus eorum*, ad verbum *domus-habitationis.* ܥܡܪ enim *habitare* significat. s) repetas velim, quæ supra ad cap. XVII. 1. notaui. t) etiam de hoc verbo notatum est ad c. XLV. 5. u) ܪܒܐ *auctus fuit, creuit*, vnde Hiphil Ebræis superest Job. XXXV. 16. Arabes quoque primam Coniugationem كبر seruarunt.

Caput XLIX. 1. 2.

Benedictio Jacobi, quæ dicta est per prophetiam.	* ܒܘܪܟܬܐ ܕܝܥܩܘܒ. ܕܐܬܐܡܪܬ ܒܢܒܝܘܬܐ.
* Et vocauit Jacob filios suos, & dixit illis: Congregamini, & ostendam vobis, quodcunque contingens *erit* vobis in extremitate dierum. * Congregamini & audite filii Jacobi: audite patrem vestrum Israel.	* ܘܩܪܐ ܝܥܩܘܒ ܠܒܢܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܟܢܫܘ ܘܐܚܘܝܟܘܢ ܡܕܡ ܕܓܕܫ ܠܟܘܢ ܒܚܪܬܐ ܕܝܘܡܬܐ. * ܐܬܟܢܫܘ ܘܫܡܥܘ ܒܢܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ. ܫܡܥܘ ܠܐܒܘܟܘܢ ܐܝܣܪܝܠ.

Comma 10. 11. 12.

* Non recedet sceptrum de Ihuda, & expositor *legis* ab [inter] pedibus eius, vsque quo veniet is, cuius illud est, & ipsum exspectabunt populi.	* ܠܐ [z] ܢܥܢܕ ܫܒܛܐ ܡܢ ܝܗܘܕܐ. ܘ[a] ܡܒܩܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ [b] ܗܘ ܕܕܝܠܗ ܗܝ. ܘܠܗ ܢܣܟܘܢ ܥܡܡܐ. * ܢܐܣܘܪ ܠܥܝܠܗ

x) ܓܕܫ *accidit, contigit.* y) ܚܪܬܐ *finis*, ex אחר per aphæresin.

z) ענד Ebr. עניין קשירה, *ligare* notat secundum Kimchium: aut *circumdare* de sententia Castelli. Syris autem est *recedere*, *amoueri*, etiam II. Corinth. V. 6. 8. *peregrinari.* a) בקר Ch. *inquirere*, *inuestigare*: Pael Syris quoque *scrutari*, *promulgare*, ex quo nomen est, quod hoc loco legitur, *expositor*, *interpres*, etiam Deut. XXXIII. 21. b) Arabis ab Anglis editi interpretatio persimilis est أَلَّذِي هُوَ لَهُ *cuius ipse est*, quasi pro שִׁילֹה legisset vterque, vel שֶׁלּוֹ id est, אֲשֶׁר לוֹ *cuius est*, sicut LXX. ἀποκείμενα αὐτῷ. At vtriusque Samaritani [illegible], & Arabis Erpeniani شيله de antiquitate Ebrææ nostræ Scripturæ testantur, cui mysticam expositionem tam Chaldæi, quam Judæi quidam superaddunt, nec tamen lectionem suspectam faciunt. vid. Buxt. Anticrit.

*Alligabit in vite pullum suum, & in palmite filium asinæ suæ: dealbabit in vino vestimentum suum, & in sanguine vuarum tegumentum suum. * Rutilantes oculi eius præ vino, & albi dentes eius præ lacte.

[d] ܒܓܦܬܐ ܥܝܠܗ. ܘܒܫܒܘܩܬܐ [c] ܒܪ ܐܬܢܗ. [f] ܢܚܘܪ ܒܚܡܪܐ ܠܒܘܫܗ: ܘܒܕܡܐ ܕܥܢܒܐ ܬܟܣܝܬܗ. [e] ܢܙܗܘܢ ܥܝܢܘܗܝ ܡܢ ܚܡܪܐ. [f] ܘܢܚܘܪܢ ܫܢܘܗܝ ܡܢ ܚܠܒܐ܀

Comma 18.

* Redemtionem tuam exspectaui Domine.

* [g] ܠܦܘܪܩܢܟ [h] ܣܟܝܬ ܡܪܝܐ܀

Genes. L. 25. 26.

* Et iure iurando obstrinxit Joseph filios Israel, & dixit: recordando recordatur vestri Deus: asportate ossa mea hinc vobiscum. * Et mortuus est Joseph filius centum & decem annorum, & condierunt eum & posuerunt eum in arca in Ægypto.

*[i] ܘܐܘܡܝ ܝܘܣܦ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ. [k] ܡܬܕܟܪܘ ܡܬܕܟܪ ܠܟܘܢ ܐܠܗܐ: [l] ܐܣܩܘ ܓܪܡܝ ܡܟܐ ܥܡܟܘܢ. * ܘܡܝܬ ܝܘܣܦ ܒܪ ܡܐܐ ܘܥܣܪ ܫܢܝܢ. ܘܚܢܛܘܗܝ ܘܣܡܘܗܝ [m] ܒܓܘܦܢܐ ܒܡܨܪܝܢ܀

Exodi III. 1. ad 6.

* Et Moses pascebat gregem Jathronis soceri sui pontificis Mediam, & duxit [eum] gre-

* ܘܡܘܫܐ ܗܘܐ ܪܥܐ ܥܢܐ ܕܝܬܪܘ ܚܡܘܗܝ [n] ܟܘܡܪܐ ܕܡܕܝܢ. ܘܕܒܪܗ

gem

c) Vox hæc, quæ a שבק *relinquere* est, varie significat, & *sceptrum*, & *baculum*, & *tribum*; item *surculum*, & *malleolum vitis*. d) ܥܝܠܐ *pullus asini* Matth. XXI. 2. e) ܙܗܐ *splenduit*, *rutilauit*. f) חוּר *albuit*: Pael comm. præcedente *dealbauit*: inde nomen est ܚܘܪܐ *albus*. g) פרק Ch. Syr. *redemit*. h) סַבַּר Pael Ch. Syr. *exspectauit*, *sperauit*. i) יְמָא Ch. Syr. *iurauit*, Aph. *iurare fecit*, hoc est, *obstrinxit iure iurando*. k) Peal & Ethpeel eiusdem notionis, *recordatus est*. l) *facite ascendere*, a נסק. m) ܓܘܦܢܐ *arca*, *urna sepulcralis*. دفن *occultauit*, *recondidit*, item *sepeliuit*. n) vide dicta ad Gen. XIV. 18.

gem in solitudinem, & venit ad montem Dei Chorib. * Et visus est ipsi Angelus Domini in flamma ignis ex medio rubi. & vidit rubum, quod inflammatus in eo ignis, & rubus non combustus. * Et dixit Moses: & declinabo, videbo visionem hanc magnam, propter quod non comburatur rubus. * 4 Et vidit Dominus, quod declinaret ad videndum, & vocauit ipsum Deus ex medio rubi, & dixit: Mose, Mose. Et dixit: ecce ego. * Et dixit ipsi: ne appropinquaueris huc. Solve calceos tuos a pedibus tuis, propterea quod locus, super quo stas, locus sanctus est. * Et dixit: Ego sum Deus patris tui, Deus Abrahami, Deus Isaaci, Deus Jacobi. Et abscondidit Moses faciem suam, quia timuit adspicere ad Deum.

ܠܒܪܝܐ ܠܡܕܒܪܐ. ܘܐܬܐ ܠܛܘܪܗ
ܕܐܠܗܐ ܠܚܘܪܝܒ * ܘܐܬܚܙܝ
ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. [o]ܒܫܠܗܒܝܬܐ
ܕܢܘܪܐ ܡܢ ܓܘ ܣܢܝܐ: ܘܚܙܐ ܣܢܝܐ
[p]ܕܡܫܬܓܪ ܒܗ ܢܘܪܐ. ܘܣܢܝܐ ܠܐ
ܝܩܕ. * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ. [q]ܐܣܛܐ ܐܚܙܐ
ܚܙܘܐ ܗܢܐ ܪܒܐ. ܡܛܠ ܕܣܢܝܐ ܠܐ ܝܩܕ
ܣܢܝܐ. * 4 ܘܚܙܐ ܡܪܝܐ ܕܣܛܐ ܠܡܚܙܐ.
ܘܩܪܝܗ ܠܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܓܘ ܣܢܝܐ.
ܘܐܡܪ. ܡܘܫܐ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ. ܗܐ
ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ [r]ܬܬܩܪܒ
ܠܗܪܟܐ. [s]ܫܪܝ [t]ܡܣܐܢܝܟ ܡܢ
ܪܓܠܝܟ. ܡܛܠ ܕܐܬܪܐ ܕܩܐܡ ܐܢܬ
ܒܗ. ܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ * ܘܐܡܪ.
ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܘܟ. ܐܠܗܗ
ܕܐܒܪܗܡ. ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ. ܐܠܗܗ
ܕܝܥܩܘܒ. [u]ܘܛܫܝ ܡܘܫܐ ܐܦܘܗܝ.
ܡܛܠ ܕܕܚܠ [x]ܠܡܚܪ ܒܗ ܐܠܗܐ ܀

---

o) Ebr. שלהבת *flamma*. p) ܫܓܪ *inflammauit, accendit*. q) סטא Ch. Syr. *diuertit, declinauit*. r) Ethpeel vt Peal, etiam apud Chaldæos Exod. XIV. 20. &c. s) שרא Syr. Ch. inter multa significata etiam *soluere, dissoluere* notat. t) a ܣܐܢ *calceauit* Act. XII. 8. vnde ܡܣܐܢܐ *calceus*, [illegible] Sam. u) טשא Ch. Syr. *latuit*: Pael *abscondidit*. x) vide Gen. XV. 5.

* Et

* Et dixit Dominus: videndo vidi seruitutem populi mei, qui in Ægypto *est*, & clamorem ipsorum audiui a conspectu seruire-facientium-illos: propterea quod scio [illum] dolorem illorum.

ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܚܙܐ ܚܙܝܬ ܠ
ܫܥܒܕܗ ܕܥܡܝ ܕܒܡܨܪܝܢ.
ܘܠܓܥܬܗܘܢ ܫܡܥܬ ܡܢ ܩܕܡ
ܡܫܥܒܕܢܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ
ܠܗ ܠܟܐܒܗܘܢ܀

Comma 13. 14.

* Et dixit Moses ad Deum: Ecce ego vado ad filios Israel, & dicam illis: Dominus Deus patrum vestrorum misit me ad vos. Et dicent mihi: quod nomen eius? quid dicam illis? * Et dixit Deus ad Mosen: AHIAH ASCHRAIAH. Et dixit: Sic dices filiis Israel: AHIAH misit me ad vos.

ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܐܠܗܐ. ܗܐ ܐܢܐ
ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ
ܫܕܪܢܝ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܝ
ܡܢܐ ܫܡܗ. ܡܢܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܡܘܫܐ. ܐܗܝܐ
ܐܫܪܗܝܐ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܬܐܡܪ
ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܗܝܐ ܫܕܪܢܝ
ܠܘܬܟܘܢ܀

Exod. IV. 24. 25. 26.

* Et fuit Moses in via, *in* diuersorio, & occurrit in eum Dominus, & quæsiuit ad interficiendum Mosen. * Et

ܘܗܘܐ ܡܘܫܐ ܒܐܘܪܚܐ ᵇܒܒܝܬ
ܡܒܬܐ. ܘܦܓܥ ܒܗ ܡܪܝܐ.
ܘܒܥܐ ܠܡܩܛܠܗ ܠܡܘܫܐ.

---

y) a שעבר, quadrato, Ch. Syr. *seruire fecit, subiecit.* z) געה Ebr. *mugiit:* Syris generatim *clamauit, vociferatus est,* vnde ܓܥܬܐ *clamor.* a) Ebræa verba, vt proprium Dei nomen, seruat non tantum Syrus, sed etiam Samaritanus, & Chaldæus Onkelos. b) ad verbum: *domo pernoctationis.*

acce-

accepit Zepura filicem, & circumcidit præputium filij sui, & tenuit in pedibus eius & dixit: sponsus sanguinis tu mihi *es*. Et destitit ab eo. Tunc dixit: sponsus sanguinis, propter circumcisionem.

*ܘܢܣܒܬ ܨܦܘܪܐ ܛܪܢܐ[c] ܘܓܙܪܬ
ܥܘܪܠܘܬܗ ܕܒܪܗ. ܘܐܚܕܬ[d] ܒܪܓܠܘܗܝ
ܘܐܡܪܬ. ܚܬܢܐ ܕܕܡܐ ܐܢܬ ܠܝ
ܘܐܪܦܝ[e] ܡܢܗ. ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܬ.
ܚܬܢܐ ܕܕܡܐ ܠ[f]ܓܙܘܪܬܐ܀

Exod. XII. 1. ad 14.

* Et dixit Dominus ad Mosen & Aharonem in terra Ægypti: * Mensis hic erit vobis caput mensium, primus erit vobis inter omnes menses anni. * Dicite ad omnem congregationem filiorum Israel: [in] decimo *die* in mense hoc erunt accipientes (*accipient*) sibi quisque agnum pro domo, & agnum pro domo patris sui. * Et si minor est domus, *quam* vt insumatur in ea agnus; accipiet ipse & vicinus suus, qui proximus domui eius, pro numero animarum: quisque *pro* sufficientia comestionis suæ nu-

*ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ ܒܐܪܥܐ
ܕܡܨܪܝܢ. * ܝܪܚܐ ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ
ܪܫ ܝܪ̈ܚܐ. ܩܕܡܝ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ.
ܠܝܪ̈ܚܝ ܫܢܬܐ. * ܐܡܪܘ
ܠܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܒܥܣܪܐ ܒܝܪܚܐ ܗܢܐ: ܢܗܘܘܢ
ܢܣܒܝܢ ܠܗܘܢ ܓܒܪ ܐܡܪܐ ܠܒܝܬܐ.
[g]ܘܐܡܪܐ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ. * ܘܐܢ
ܒܨܝܪ ܗܘ ܒܝܬܐ: [h]ܕܢܦܩܘܢ ܒܗ
ܐܡܪܐ: ܢܣܒ ܗܘ ܘ[i]ܫܒܒܗ
ܕܩܪܝܒ ܠܒܝܬܗ ܒܡܢܝܢܐ

c) ܛܪܢܐ *silex, petra, rupes.* d) ex אחז Ebr. *apprehendit*, ו in ד converso, vt moris est. e) Ebr. וַיִּרֶף, ex רָפָה *remisit, laxauit:* Aphel Syris & Pael idem. f) ܠ hoc seruile Syrus commune habet cum Ebr. & Sam. de quo Iarchi in h. l. scribit הלמד משמש בלשון על *Lamed significat idem, quod* על SUPER, PROPTER. g) Wav Ebræus non habet: etiam *patris* nomen in priore pericope posuit, quod Syrus in posteriore. h) Luc. X. 35. Aphel notat *impendere, insumere*, sicut hoc loco Peal *insumi, consumi, impendi.* De cetero notum est, נפק proprie esse *egredi, exire.* i) etiam Ch. שְׁבָב *vicinus.*

merabitis super agno. * 5 Agnus, in quo non est macula, masculus, filius anni, erit vobis: de agnis & de hœdis accipietis. * Et erit custoditus vobis vsque ad quartum decimum in mense hoc, & mactabunt illum omnis populus congregationis filiorum Israel inter occasus solis. * Et accipient de sanguine eius, & spargent super ambas parastades, & super limen, & super domos, in quibus comedent illum. * 8 Et comedent [illam] carnem in nocte illa, assatam per ignem: & infermentatum cum amari-

ܬܬܡܢܘܢ. ܐܢܫ ܐܝܟ k ܡܣܬ ܡܐܟܘܠܬܗ
ܬܬܡܢܘܢ ܥܠ ܐܡܪܐ. * 5 ܐܡܪܐ ܕܠܝܬ
ܒܗ ܡܘܡܐ. ܕܟܪܐ ܒܪ ܫܢܬܐ ܢܗܘܐ
ܠܟܘܢ. ܡܢ ܐܡܪܐ ܘܡܢ l ܓܕܝܐ ܬܣܒܘܢ.
* ܘܢܗܘܐ ܢܛܝܪ ܠܟܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܐܪܒܥܣܪܐ
ܒܝܪܚܐ ܗܢܐ. m ܘܢܟܣܘܢܝܗܝ ܟܠܗ
ܟܢܫܐ ܕܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
n ܒܡܥܪ̈ܒܝ ܫܡܫܐ. * ܘܢܣܒܘܢ ܡܢ
ܕܡܗ o ܘܢܪܣܘܢ ܥܠ ܬܪܬܝܗܝܢ p ܣܘ̈ܩܦܐ.
ܘܥܠ q ܐܣܟܘܦܬܐ. ܘܥܠ ܒ̈ܬܐ ܕܒܗܘܢ ܢܐܟܠܘܢܝܗܝ.
* 8 ܘܢܐܟܠܘܢ ܒܣܪܐ ܒܠܠܝܐ
ܗܢܐ. ܟܕ r ܛܘܐ ܒܢܘܪܐ. s ܘܦܛܝܪܐ

---

k) מִסַּת Ch. *sufficientia*: Samar. ࠌࠎࠕ idem, etiam *secundum, pro ratione*, vt verti possit, *pro ratione* seu *portione, quam comesurus est*. Jonathan pariter כְּמִסַּת לְמֵיכוֹל *secundum sufficientiam ad comedendum*. l) גַּדְיָ *hœdus*. Ebræus מִן הָעִזִּים *ex capris*: at Onkelos & Jonathan מִן בְּנֵי עִזַּיָּא *ex filiis caprarum*, quasi etiam hœdum loco agni adhiberi concedatur, sicut R. Salomo interpretatur או מזה או מזה אף עז קרוי שה , שנאמר ושה עזים *aut ex hoc, aut ex illo genere, quod etiam capra vocatur* שה, *sicut dictum est* Deut. XIV. 4. *Et agnum* (hœdum) *caprarum*. Arabs أَوِ ٱلْمَاعِزِ *aut capris*. m) נכס *mactavit*. n) Ebr. *inter duas vesperas*, quod Josephus Bell. Jud. VII. cap. 17. [Gr. cap. 45.] interpretatur ἀπὸ ἐννάτης ὥρας μέχρι ἑνδεκάτης. o) רסס *adspersit, stillavit*. p) παραστάδες *postes*. Pollux I. cap. VIII. τὰ ἑκατέρωθεν ξύλα κατὰ πλευρὰν τῶν θυρῶν, παραστάδας φασίν. Vox, quam Vitruvius in Latium recepit lib. X. cap. XV. q) ܐܣܟܘܦܬܐ *limen, superliminare*. r) טְוָא Chald. Syr. *assavit*. s) פַּטִּיר Chald. Syr.

tudinibus comedent [illum.] * Non edetis de illo adhuc vivo (*crudo*) neque lixando lixato in aqua, ſed aſſato per ignem: & caput eius & genua eius, & ventrem eius *comedetis*. * Non relinquetis de eo ad mane: & id quod reliquum eſt ad mane, [in] igne comburetis illud: nec frangetur in eo os. * Atque ita comedetis: lumbi veſtri ſuccincti, & calceamenta in pedibus veſtris, & baculi veſtri in manibus veſtris *ſint*, & comedite illum feſtinanter, quoniam Paſcha *eſt* Domino. * 12 Et tranſibo in terra Ægypti in nocte illa, & morientur omnes [illi] primogeniti terræ Ægypti, ab hominibus & vſque ad iumentum: & in omnibus [illis] diis Ægyptiorum faciam iudicium Ego Dominus. * Et

ܥܠ ܡܪ̈ܪܐ ܢܐܟܠܘܢܗ. * ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ
ܡܢܗ ܟܕ ܚܝ: ܐܦܠܐ ܡܒܫܠܘ
ܡܒܫܠܐ ܒܡ̈ܝܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܡܛܘܝ ܒܢܘܪܐ.
ܘܪܫܗ ܘܥܠ ܟܪ̈ܥܘܗܝ ܘܥܠ t ܩܪܒܗ. * ܠܐ
u ܬܫܒܩܘܢ ܡܢܗ x ܠܨܦܪܐ. ܘܡܕܡ ܕܫܚܪ
ܡܢܗ ܠܨܦܪܐ: ܒܢܘܪܐ y ܬܘܩܕܘܢܝܗܝ.
ܘܠܐ ܢܬܬܒܪ ܒܗ ܓܪܡܐ. * ܘܗܟܢܐ
ܬܐܟܠܘܢܝܗܝ. ܟܕ z ܚܨ̈ܝܟܘܢ ܐܣܝܪܝܢ
ܘܡܣܐܢ̈ܝܟܘܢ ܒܪ̈ܓܠܝܟܘܢ. a ܘܚܘܛܪ̈ܝܟܘܢ
ܒܐܝ̈ܕܝܟܘܢ. ܘܬܐܟܠܘܢܝܗܝ b ܒܣܘܪܗܒܐ
ܦܨܚܐ ܗܘ ܠܡܪܝܐ. * 12 ܘܐܥܒܪ
ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܒܠܠܝܐ ܗܢܐ.
ܘܐܩܛܘܠ ܟܠܗܘܢ ܒܘܟܪ̈ܐ ܕܐܪܥܐ
ܕܡܨܪܝܢ. ܡܢ ܐܢܫܐ ܘܥܕܡܐ
ܠܒܥܝܪܐ. ܘܒܟܠܗܘܢ c ܕܚܠܬܗ
ܕܡܨܪ̈ܝܐ ܐܥܒܕ ܕܝܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. * ܘܢܗܘܐ

Syr. *infermentatum*. قَطَر *prepopere & immature confecit*, item *ſubegit ſine fermento* maſſam, vnde Arab. quoque فَطِير eſt ἄζυμον. *t*) ܩܪܒܐ *venter, intima pars*, a ܩܪܒ *medium*. *u*) R. יתר *reliquum eſſe*. *x*) ܨܦܪܐ *mane*, a צָפַר *maturauit* Jud. VII. 3. *y*) יקד R. *z*) vide ſupra Gen. XVII. 6. *a*) חֹטֶר *virga, baculus*, Ebr. *b*) סַרְהֵב Ch. Syr. *feſtinauit, accelerauit*. Inde מְסַרְהֲבָאִית *feſtinanter* etiam apud Targumiſtam Prov. XXV. 8. *c*) דחלא Ch. Syr. *timor, cultus, religio*: deinde *Deus*, tam verus, Targ. Hieroſ.

erit vobis sanguis hic in signum, super domos, in quibus vos *estis*. Et videbo illum sanguinem, & propitiabor super vos, nec erit vobis mors ad perdendum, cum interficiens ego *ero* in terra Ægypti. * Et erit vobis dies hic in memoriam: & facite eum festum Domino, festum in generationes vestras, legem in æternum estote facientes (*facite*) illum diem.

ܠܟܘܢ ܕܡܐ ܗܢܐ ܠܐܬܐ . ܥܠ ܒ̈ܬܐ
ܕܐܢܬܘܢ ܒܗܘܢ. ܘܐܚܙܝܘܗܝ ܠܕܡܐ.
ܘܐܦܨܚ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ d
ܡܘܬܐ ܠܡܚܒܠܘ . ܟܕ ܡܚܐ ܐܢܐ
ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܢܗܘܐ ܠܟܘܢ
ܝܘܡܐ ܗܢܐ ܠܕܘܟܪܢܐ. ܘܥܒܕܘܗܝ
ܥܐܕܐ ܠܡܪܝܐ. ܥܐܕܐ ܠܕܪ̈ܝܟܘܢ. e
ܢܡܘܣܐ f ܠܥܠܡ g ܗܘܘ ܥܒܕܝܢ
ܥܐܕܐ ܠܗ :

Exodi XX. 1. ad 17.

Decem sermones.

* Et dixit Deus omnes sermones hosce: * Ego sum Dominus Deus tuus, qui ascendere-te-feci ex terra Ægypti, ex domo seruitutis. * Non erunt tibi dii alieni extra me. * Non facies tibi vllam imaginem, & (*aut*) vllam similitudinem, quæ est in cœlo [a] superne, & quæ est in terra [ab] ad infra, & quæ est in aqua ad

* ܥܣܪܐ ܦܬܓܡܝܢ *
* ܘܡܠܠ ܐܠܗܐ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ
ܗܠܝܢ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ
ܕܐܣܩܬܟ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܡܢ
ܒܝܬ ܥܒܕܘܬܐ. * ܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܟ
ܐܠܗܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܠܒܪ ܡܢܝ. * ܠܐ
ܬܥܒܕ ܠܟ ܟܠ ܨܠܡ ܘܟܠ ܕܡܘܬ. ܕܐܝܬ
ܒܫܡܝܐ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܕܐܝܬ ܒܐܪܥܐ ܡܢ

Deut. XXXII. 15. quam fictus seu *idolum*, Jonath. Hos. VIII. 6. &c. *d*) ܐܦܨܚ Aph. *hilarauit vultum, propitiatus est.* ܦܨܚ *collustrauit* aurora: *sincerum euasit* lac. *e*) ܥܐܕܐ *dies festus, solennitas:* ܥܐܕ quasi ab עדד, *festum celebrauit.* *f*) Gr. νόμος. *g*) consuetudo Syris est, Imperatiuum per secundam Præteriti ex Substantiuo Verbo describere. Vide Lev. XIX. 32. Marc. V. 34. cap. XIII. 37.

infra a terra. * [5] Non procumbes illis, nec coles illos, propterea quod Ego sum Dominus Deus tuus, Deus zelotes, rependens debita patrum super filios, super tres & quatuor generationes, osoribus *scilicet* meis. * Et facio benignitatem in millia generationū diligentibus me & custodientibus mandata mea. * Non iurabis in nomine Domini Dei tui cum mendacio, quoniam non iustificat Dominus eum, qui iurat in nomine suo cum mendacio. * Memento diei Sabbati ad sanctificandum illū. * Sex diebus operaberis & facies omne opus tuum: * [10] Et dies septimus Sabbatum Domino Deo tuo: non facies in eo vllum opus, tu & filius tuus & filia tua, & seruus tuus & ancilla tua, & iumentum tuum & peregrinus tuus, qui in ciuitatibus tuis. * Quoniam in sex diebus fecit Dominus cœ-

ܠܬܚܬ: ܘܕܒܡܝܐ ܕܠܬܚܬ ܡܢ
ܐܪܥܐ. * [5] ܠܐ ܬܣܓܘܕ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ
ܬܦܠܚ (h) ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܟ. ܐܠܗܐ (i) ܛܢܢܐ. ܦܪܥ ܚܘܒܐ
ܕܐܒܗܬܐ ܥܠ ܒܢܝܐ: ܥܠ ܬܠܬܐ. ܘܥܠ
ܐܪܒܥܐ ܕܪܐ ܠܣܢܐܝ. * ܘܥܒܕ ܐܢܐ
ܛܝܒܘܬܐ ܠܐܠܦܝܢ (k) ܕܪܝܢ. ܠܪܚܡܝ ܘܠܢܛܪܝ
ܦܘܩܕܢܝ. * ܠܐ (l) ܬܐܡܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ
ܐܠܗܟ (m) ܥܠ ܕܓܠܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ (n) ܡܙܟܐ
ܡܪܝܐ ܠܡܢ ܕܝܡܐ ܒܫܡܗ ܥܠ ܕܓܠܘܬܐ.
* ܐܬܕܟܪ ܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܠܡܩܕܫܘ.
* ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܬܦܠܘܚ ܘܬܥܒܕ
ܟܠ ܥܒܕܟ. * [10] ܘܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ.
ܫܒܬܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܠܐ ܬܥܒܕ
ܒܗ ܟܠ ܥܒܕ. ܐܢܬ ܘܒܪܟ ܘܒܪܬܟ
ܘܥܒܕܟ. ܘܐܡܬܟ. ܘܒܥܝܪܟ (o) ܘܬܘܬܒܟ
(p) ܕܒܩܘܪܝܟ. * ܡܛܠ ܕܒܫܬܐ ܝܘܡܝܢ
ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. ܘܝܡܡܐ

---

b) פלח Syr. Ch. & *operari*, (vt infra comm. 9.) & *seruire*, *colere* significat. *i)* à טְנַן Syr. Chald. *æmulatus est*. *k)* Præfixum *Dolath* ab Anglis excusum non est, at iidem testantur Vsserianum cod. habere. Nisi vero addatur, præcedens vox in Regimine ponenda erat, vt cap. XXXIV. 7. *l)* ימא *iurauit*, vid. Gen. L. 25. *m)* ex ܕܓܠ *mentitus est*. *n)* זכה Ebr. *purus fuit*: Pael Syr. & Chald. *iustificauit*, *impune dimisit*. *o)* Ebr. תּוֹשָׁב. *p)* ܩܘܪܝܐ *oppida*, *urbes*

lum & terram, & maria, & omnia, quæ in eis *sunt*: & quieuit [in] die septimo, propter hoc benedixit Deus diei septimo, & sanctificauit eum. * Honora patrem tuum & matrem tuam, & multiplicabuntur dies tui in terra, quam Dominus Deus tuus dat tibi. * Non occides. * Non mœchaberis. * Non furaberis. * Non testaberis contra socium tuum testimonium falsum. * Non concupisces domum socii tui: non concupisces vxorem [eius] socii tui, & seruum eius, & ancillam eius, & bouem eius, & asinum eius, & omne, quod est socio suo.

ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ. ܘܐܬܬܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܘܡܛܠܗܢܐ ܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܘܩܕܫܗ. * ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܕܢܣܓܘܢ ܝܘܡܝܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܝܗܒ ܠܟ. * ܠܐ ܬܩܛܘܠ. * ܠܐ ܬܓܘܪ. q * ܠܐ ܬܓܢܘܒ. * ܠܐ r ܬܣܗܕ s ܕܠܚܒܪܟ ܣܗܕܘܬܐ t ܕܓܠܬܐ. * ܠܐ u ܬܐܪܓ ܒܝܬܗ ܕܚܒܪܟ. ܠܐ ܬܐܪܓ ܐܢܬܬܗ ܕܚܒܪܟ. ܘܥܒܕܗ ܘܐܡܬܗ. ܘܬܘܪܗ. ܘܚܡܪܗ. ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܚܒܪܟ܀

Exod. XX. 24.

* In omni loco, quo commemorari facies nomen meum, veniam ad te, & benedicam tibi.

* ܒܟܠ ܐܬܪ x ܕܬܕܟܪ ܫܡܝ. ܐܬܐ ܠܘܬܟ. ܘܐܒܪܟܟ܀

---

vrbes Num. XXXV. 7. Deut. XVI. 18. q) גוּר Ebr. *peregrinari*: Syr. & Samar. *mœchari*, vid. Syr. Matth. V. 28. XIX. 9. &c. r) סהד Ch. Syr. *testari*. s) sic Angli coniunctas voces ediderunt. t) ܕܓܠܐ & *mendacium* significat, & *mendacem* seu *falsum* Adiectiue. u) רְגַג Ch. Syr. *concupiuit*. Cod. Vsser. ܬܪܓ sine ܐ. x) Ebr. אַזְכִּיר Pers. I. & Samar. ࠀࠆࠊࠓࠕࠌ in præterito, eiusque interpres ࠀࠆࠊࠓࠕ. LXX ἐπονομάσω. Arabs Imperatiue اُذْكُر *recordare*, quod a Syro propius abest.

Exod,

Exod. XXII. 28.

* Judici non conuiciaberis, & capiti populi tui non maledices.

* ʸ ܠܕܝܢܐ ܠܐ ᶻ ܬܨܚܐ. ܘܪܫܐ ܕܒܥܡܟ
ܠܐ ܬܠܛܝܘܗܝ܀

Exod. XXXII. 1. ad 5.

* Et vidit populus, quod tardaret Moses, quò *minus* descenderet de monte: & congregati sunt populus ad Aharonem, & dicunt ei: Surge, fac nobis Deos, qui ibunt ante nos, propterea, quod huic viro Mosi, qui eduxit nos ex terra Ægypti, non scimus, quid fuerit ei. * Dicit illis Aharon: abrumpite inaures auri, quæ sunt in auribus vxorum vestrarum & filiorum vestrorum & filiarum vestrarum, & afferte ad me. * Et abruperunt omnis populus inaures, quæ erant in auribus suis, & attulerunt ad Aharonem. * ⁴ Et accepit illud ab illis, & formauit in typo, & fecit illud vitulum fusuræ. Et dixerunt: Hic *est*

* ܘܚܙܐ ܥܡܐ ᵃ ܕܐܘܚܪ ܡܘܫܐ ܕܢܚܘܬ
ܡܢ ܛܘܪܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܥܡܐ ܥܠ ܐܗܪܘܢ.
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܩܘܡ ܥܒܕ ܠܢ
ܐܠܗܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܩܕܡܝܢ. ܡܛܠ
ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܡܘܫܐ. ܕܐܣܩܢ ܡܢ ܐܪܥܐ
ܕܡܨܪܝܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ.
* ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܗܪܘܢ. ܦܪܘܩܘ
ᵇ ܩܕܫܐ ܕܕܗܒܐ ܕܐܝܬ ܒܐܕܢܝ ܢܫܝܟܘܢ
ܘܒܢܝܟܘܢ ܘܒܢܬܟܘܢ. ᶜ ܘܐܝܬܘ
ܠܘܬܝ. * ܘܦܪܩܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܩܕܫܐ.
ܕܐܝܬ ܒܐܕܢܝܗܘܢ. ܘܐܝܬܝܘ ܠܐܗܪܘܢ.
* ⁴ ܘܢܣܒ ܡܢܗܘܢ. ᵈ ܘܨܪ ܐܢܘܢ
ᵉ ܒܛܘܦܣܐ. ܘܥܒܕܗ ܥܓܠܐ
ᶠ ܕܢܣܟܬܐ. ܘܐܡܪܘ. ᵍ ܗܢܘ ܐܠܗܟ

---

y) Ebr. אלהים, quod Onk. etiam דַּיָּנָא *index* transtulit. z) ܨܚܐ *conuiciatus est, maledixit.* a) ex אחר Aphel, *distulit, moratus est.* b) etiam Onkelos קְדָשִׁין, & Sam. ࠒࠃࠔࠉࠍ *inaures* vocant, quasi rem *sanctam* ac deuotam. c) אתא *venit*, Aph. *attulit, adduxit.* d) צור etiam Ebr. *formare, figurare.* e) ex Gr. τύπος. f) quasi *fusura, conflatio, conflatura*, a נְסַךְ *fudit*. g) Ebræus pluratiuo nume-

Deus

Deus tuus, Israel, qui te ascendere fecit de terra Ægypti. * Et timuit Aharon, & exstruxit altare coram ipso, & proclamavit Aharon & dixit: festum est Domino cras.	ܐܠܗܟ ܐܝܣܪܝܠ .. ܕܐܣܩܟ ܡܢ. ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܕܚܠ ܐܗܪܘܢ. ܘܒܢܐ ܡܕܒܚܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܩܪܐ ܐܗܪܘܢ. ܘܐܡܪ. ܥܐܕܐ ܗܘ ܠܡܪܝܐ ܡܚܪ ܀

Exod. XXXIII. 19. 20.

* Et dixit *Dominus*: Ego transire faciam omnem bonitatem meam ante te, & propitiabor, cui propitiabor, & miserebor, cuius miserebor. * Et dixit: Non potes videre faciem meam, quia non videt me homo, & viuit.	* ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܥܒܪ ܟܠܗ ܛܝܒܘܬܝ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܩܪܐ [h] ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܚܘܣ ܥܠ ܡܢ ܕܐܚܘܣ. ܘܐܬܪܚܡ ܥܠ ܡܢ ܕܐܬܪܚܡ. * ܘܐܡܪ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܚܙܐ ܐܦܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܚܙܐ ܠܝ ܒܪܢܫܐ. ܘܚܝܐ ܀

Exod. XXXIV. 5. 6. 7.

* Et descendit Dominus in nube, & stetit cum ipso ibidem, & clamauit nomen *hoc*, Dominus. * Et transiit Dominus coram ipso, & clamauit Dominus *dicens*: Dominus *est* Deus mi-	* ܘܢܚܬ ܡܪܝܐ ܒܥܢܢܐ. ܘܩܡ ܥܡܗ ܬܡܢ. ܘܩܪܐ [i] ܒܫܡܐ. ܡܪܝܐ. * ܘܥܒܪ ܡܪܝܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܩܪܐ ܡܪܝܐ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܪܚܡܢܐ [k] ܘܡܪܚܦܢܐ.

---

ro אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ *Hi dii tui* &c. atque ita Sam. ࠀࠋࠄ *hi*, Onk. אִלֵּין, Græci ὗτοι οἱ θεοί σου. Arabs tamen, vt Syrus noster, Singulariter هذا ربك *hic Dominus tuus*. *h)* Ebr. בְשֵׁם, & vterque Samaritanus ࠁࠔࠌ, Onkelos בִּשְׁמָא, Arabs باسم *in nomine*, omnes sine Affixo I. Personæ. Videtur Syrus coniunxisse diuersas Græcorum lectiones, dum alii libri habent καλέσω τῷ ὀνόματί μου, alii ὀνόματι Κυρίου. *i)* Onkelos in Genitiuo vertit דַּיְיָ *Domini*, vt cum שֵׁם construatur, quod Tiphcha Ebr. videtur separare. Latina nostra est Anglicani Operis. *k)* Vox hæc a רחף deducta amo-

fericors & clemens & longanimis, & copiosa est bonitas eius & veritas eius. * Seruans misericordiam in millia generationum: dimittens peccata atque debita, & iustificando non iustificans, visitans peccata patrum super filios & super filios filiorum, in tres & in quatuor generationes.

ܪܚܡܢܐ ܘܚܢܢܐ. ܘܡܓܪܝܪܘܚܐ ܘܣܓܝܐ ܛܝܒܘܬܗ
ܘܩܘܫܬܗ. * ܢܛܪ ܛܝܒܘܬܐ ܠܐܠܦܝ
ܕܪܐ. ܫܒܩ ܚܛܗܐ ܘܚܘܒܐ. ܘܡܙܟܐ
ܠܐ ܡܙܟܐ. ܦܩܕ ܚܛܗܐ ܕܐܒܗܐ ܥܠ
ܒܢܝܐ ܘܥܠ ܒܢܝ ܒܢܝܐ. ܥܠ ܬܠܝܬܝܐ
ܘܥܠ ܪܒܝܥܝܐ ܕܪܝܢ ܀

Levit. XIX. 1. 2.

* Et locutus est Dominus cum Mose, & dixit illi: * Loquere cum tota congregatione filiorum Israel, & dic illis: Estote sancti, propterea quod sanctus ego *sum*: Ego sum Dominus vester.

* ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
* ܡܠܠ ܥܡ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܘܘ
ܩܕܝܫܝܢ. ܡܛܠ ܕܩܕܝܫ ܐܢܐ. ܐܢܐ ܐܢܐ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܀

Comma 9. 10.

* Et cum metentes vos *estis* messem terræ vestræ, non absumetis limites agrorum vestrorum ad metendum: & spicile-

* ܘܡܐ m ܕܚܨܕܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ ܚܨܕܐ ܕܐܪܥܟܘܢ.
ܠܐ ܬܫܠܡܘܢ n ܣܦܪܐ o ܕܚܩܠܟܘܢ
ܠܡܚܨܕ: ܘܠܩܛܐ ܕܚܨܕܟܘܢ ܠܐ

---

amorem impensissimum signat, qualis est auium erga pullos suos, quemadmodum de hac ipsa Radice ad Gen. I. 2. R. Salomo scribit כיונה מרחפת על הקן *sicut columba fouet nidum.* Nam Syris ܪܚܦ & *fouere* significat instar auis incubantis, & *misericordia complecti.* l) ܢܓܪ *moratus est, tardauit, durauit,* & inde nomen, quod hoc loco legitur, *patiens, tolerans;* sequente *spiritus* voce, *longanimis,* I. Cor. XIII. 4. II. Tim. II. 24. m) חצד Ch. Syr. *messuit:* inde vtrique linguæ Nomen חצדא, quod proxime subsequitur, *messis.* n) ܣܦܪܐ *limes, ripa, littus* Matth. XIII. 2. 48. o) vide Genes. XXXII. 3. notata.

gium messis vestræ non colligetis. * Et vineas vestras non racemabitis, & defluuium oliuarum vestrarum non colligetis, sed relinquite ea pauperibus, & iis, qui conuertuntur ad me, habitantes inter vos, quoniam ego sum Dominus Deus vester.

ܬܠܩܛܘܢ. * ܘܟܪܡܝܟܘܢ ܠܐ [p]ܬܒܨܪܘܢ.
[q]ܘܢܬܪܐ ܕܙܝܬܝܟܘܢ ܠܐ ܬܠܩܛܘܢ. ܐܠܐ
ܫܒܘܩܘ ܐܢܘܢ [r]ܠܡܣܟܢܐ. [s]ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܬܦܢܝܢ ܠܘܬܝ. ܕܥܡܪܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ.
ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܀

Comma 32.

* A conspectu senis consurge, & honora eum, qui senior te *est*: & time a Deo tuo: Ego sum Dominus Deus tuus.

* ܡܢ ܩܕܡ[t] ܣܒܐ [u]ܬܩܘܡ ܩܐܝܡ. ܘܬܝܩܪ
ܡܝܩܪ ܠܡܢ ܕܩܫܝܫ ܡܢܟ. ܘܕܚܠ ܡܢ
ܐܠܗܟ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܀

Numer. VI. 23. 24. 25. 26.

* Sic benedicite filiis Israel, dicite illis: * Benedicet tibi Dominus, & custodiet te. * Illuminabit Dominus faciem suam super te, & viuificabit te. * Eleuabit Dominus faciem suam super te, & faciet tibi pacem.

* ܗܟܢܐ ܬܗܘܘܢ ܡܒܪܟܝܢ ܠܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. * ܢܒܪܟܟ
ܡܪܝܐ. [x]ܘܢܛܪܟ. * [y]ܢܢܗܪ ܡܪܝܐ
ܐܦܘܗܝ ܥܠܝܟ. ܘܢܚܝܟ. * ܢܪܝܡ
ܡܪܝܐ ܐܦܘܗܝ ܥܠܝܟ. ܘܢܬܠ ܠܟ
ܫܠܡܐ ܀

---

p) Pael a בער, Ebr. & Chald. *combussit*, Syre *racemauit*, *reliquias quæsiuit*. *q)* נְתַר Syro-Chald. *defluxit*, *decidit*, ܢܬܪܐ *granum decidens*. *r)* sic & Ch. מִסְכֵּן *pauper*. *s)* elegans periphrasis proselytorum. Ebr. simpliciter גֵּר, Onk. & Samar. גִּיּוֹר, Græci προσήλυτος. *t)* סוּב Ch. *senescere*, ܣܒ Syr. idem: סָבָא *senex*. *u)* vide notata ad Exod. XII. 14. *x)* hoc Verbo Syri etiam in Pael vsi sunt Luc. IV. 10. Philipp. IV. 7. I. Thess. V. 23. *y)* נהר Ch. Syr. *splenduit*.

Numer. X. 35. 36.

* Et fuit, cum profecta est arca, dixit Moses: surge Domine, & confringentur osores tui, & fugient inimici tui a conspectu tuo. * Et cum diuersata est, dixit: Reuertere Domine ad myriadas & ad millia Israelis.

* ܘܗܘܐ ܟܕ [z] ܫܩܠ [a] ܐܪܘܢܐ. ܐܡܪ ܡܘܫܐ. ܩܘܡ ܡܪܝܐ ܘܢܬܒܕܪܘܢ ܣܢܐܝܟ. ܘܢܥܪܩܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܡܢ ܩܕܡܝܟ. * ܘܟܕ [b] ܫܪܐ. ܐܡܪ. ܐܬܦܢܐ ܡܪܝܐ. ܠܪܒܘܬܐ. ܘܠܐܠܦܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܀

Numer. XXI. 5 ad 9.

De Serpente Æneo.

* ܥܠ ܚܘܝܐ ܕܢܚܫܐ *

* Et murmurauerunt populus contra Deum & contra Mosen, & dixerunt: Quare ascendere-nos-fecisti ex Ægypto, vt moriamur in deserto? quia non est panis, nec aqua, & anima nostra fastidiuit panem *hunc* exiguum. * Et misit Dominus super populum serpentes exi-

* ܘܐܪܛܢ [c] ܥܡܐ ܥܠ ܐܠܗܐ ܘܥܠ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪܘ. ܠܡܢܐ [d] ܐܣܩܬܘܢ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܕܢܡܘܬ ܒܡܕܒܪܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܡܝܐ. ܘܢܦܫܢ [e] ܩܢܛܬ ܠܗ ܒܠܚܡܐ ܗܢܐ ܩܠܝܠܐ. * ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ ܥܠ ܥܡܐ ܚܘܘܬܐ [f] ܚܪܡܢܝܬܐ ܘܢܟܬܘܗܝ ܠܥܡܐ.

---

z) ܫܩܠ non tantum *portare* notat, sed etiam *proficisci*, *migrare*, Num. IX. 18. Matth. XIX. 1. &c. a) diximus ad Gen. IX. 10. b) שרא Ch. Syr. *manere*, *habitare*, *diuersari*. c) רְטַן Ch. *incantauit*: Syr. ܪܛܢ *murmurauit*, *mussitauit*, *oblocutus est*. d) Ebr. Pluraliter, etiam Masoretarum iudicio, & R. Salomonis, qui שניהם שוים *ambos pariter* intelligi, annotauit: Onkelos quoque אַסֵּקְתּוּנָא, quod Latina eius interpretatio in Op. Angl. male vertit *ascendere nos fecisti*, cum ו plurale interpositum sit tam in Angla, quam Basileensi editione. Syrus tamen præeuntes habuit Græcos seniores, qui ἐξήγαγες ἡμᾶς transtulerunt. e) עוק Ch. Syr. *arctari*, deinde *tædere*, *fastidire*. f) *immanes* vertunt Angli: est autem a חֵרֶם *exitium*, *internecio*, *anathema*.

E 2 tia-

tiales, & momorderunt populum, & mortuus est [*mortui sunt*] populus multus ex Israel. * Et venit populus ad Mosen, & dixerunt ei: peccauimus in eo, quod murmurauimus contra Dominum, etiam contra te. Ora coram Domino, & auferet a nobis serpentes. Et orauit Moses pro populo. * [g] Et dixit Dominus ad Mosen: fac tibi serpentem exitialem æris (*aeneum*) & pone illum signum: & omnis, quem mordet serpens, intuebitur eum & viuet. * Et fecit Moses serpentem æris, & posuit eum in signum, & cum momordit serpens hominem, intuetur in serpentem æris, & viuit.

ܘܡܝܬܘ ܥܡܐ ܣܓܝ̈ܐܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ.
* ܘܐܬܐ ܥܡܐ ܠܘܬ ܡܘܫܐ ܘܐܡܪܘ
ܠܗ. ܚܛܝܢ ܕܪܛܢ ܥܠ ܡܪܝܐ
ܐܦ ܥܠܝܟ. ܨܠܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. [g] ܘܢܥܒܪ
ܡܢܢ ܚܘܘܬܐ. ܘܨܠܝ ܡܘܫܐ ܥܠ
ܥܡܐ * [8] ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ.
ܥܒܕ ܠܟ ܚܘܝܐ ܚܪܡܢܐ ܕܢܚܫܐ.
ܘܣܝܡܝܗܝ ܐܬܐ. ܘܟܠܡܢ ܕܢܟܬ ܠܗ
ܚܘܝܐ. ܢܚܙܝܘܗܝ. ܘܢܚܐ. * ܘܥܒܕ
ܡܘܫܐ ܚܘܝܐ ܕܢܚܫܐ. ܘܣܡܗ ܒܐܬܐ.
ܘܟܕ ܢܟܬ ܚܘܝܐ ܠܒܪܢܫܐ. [h] ܚܐܪ
ܒܚܘܝܐ ܕܢܚܫܐ. ܘܚܝܐ ܀

Numer. XXIII. 9. 10.

* Ecce populus *est* seorsum habitans, & inter populos non reputatur. * Quis potest numerare summam Jacobi, & numerum quartæ-partis Israelis? Moriatur anima mea morte rectorum inter illos, & sit finis meus sicut *finis* illorum.

* ܗܐ ܥܡܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܫܪܐ.
ܘܒܥܡ̈ܡܐ ܠܐ ܡܬܚܫܒ. * ܡܢܘ
ܡܫܟܚ ܠܡܡܢܐ [i] ܫܪܒܗ ܕܝܥܩܘܒ.
ܘܡܢܝܢܐ ܕܪܘܒܥܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. [k] ܬܡܘܬ
ܢܦܫܝ ܡܘܬܐ [l] ܕܬܪ̈ܝܨܝܗܘܢ. ܘܬܗܘܐ
ܚܪܬܝ ܐܝܟܘܬܗܘܢ ܀

g) Aphel & Pael *separare*, *amouere*: ~~Peal redimere~~. h) media Wav. vide Gen. XV. 5. i) Castell. *stirps*, *genus*, *summa*. k) Cod. Pocok. ܠܬܡܘܬ. l) תְּרִיץ Ch. Syr. *rectus*, *sincerus*, תָּרֵץ *direxit*.

Comma 21.

* Non video iniquitatem in Jacob, nec adspicio fraudem in Israel: Dominus Deus ipsius cum illo, & gloria Regis eius in illo.

* ܠܐ [m] ܚܙܐ ܐܢܐ ܥܘܠܐ ܒܝܥܩܘܒ. ܘܠܐ ܚܙܐ ܐܢܐ [n] ܢܟܠܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܥܡܗ. ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܕܡܠܟܗ ܒܗ܀

Num. XXIV. 17. 18. 19.

* Vidi eum, sed non ex nunc: & intuitus sum eum, & non fuit propinquus. Orietur stella ex Jacob, & surget princeps ex Israel, & perdet gigantes Moab, & subiugabit omnes filios Seth. * Et erit Adum possessio eius, & Soir, possessio inimicorum eius, erit ipsius, & Israel acquiret robur. * Et descendet ex Jacob, & perdet eum, qui euadit ex ciuitate.

* ܚܙܝܬܗ. ܘܠܐ [o] ܡܢ ܗܫܐ. [p] ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܠܐ ܗܘܐ ܩܪܝܒ. ܢܕܢܚ ܟܘܟܒܐ ܡܢ ܝܥܩܘܒ. ܘܢܩܘܡ ܪܫܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܩܛܘܠ [q] ܠܓܢܒܪܐ ܕܡܘܐܒ. [r] ܘܢܫܥܒܕ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܫܝܬ. * ܘܢܗܘܐ ܐܕܘܡ [s] ܝܪܬܘܬܗ. ܘܫܥܝܪ ܝܪܬܘܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. ܢܗܘܐ ܠܗ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܢܥܒܕ ܚܝܠܐ. * ܘܢܚܘܬ ܡܢ ܝܥܩܘܒ. ܘܢܘܒܕ ܠܡܢ [t] ܕܦܠܛ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܀

---

m) Ebr. perf. tertia *vidit*, & Arabs لَمْ يُبْصِرْ *non videbit.* Onkelos autem in Prima אִסְתַּכְּלִית *intuitus sum*, & Ebræo-Sam. ࠀࠎࠕࠊࠋ *intuebor.* n) ܢܟܠܐ *defraudatio, calumnia*: Aphel ܐܢܟܠ *inique egit* Num. XXXI. 16. o) Angl. *iamdiu*, sed quia Ebr. est עַתָּה, & ܗܫܐ *iam, nunc* significat, verti potest *amodo.* p) vid. Gen. XV. 5. q) *gigantes, fortes*, etiam Gen. VI. 4. ex גִּבּוֹר r) vid. Exod. III. 7. s) ex יָרַשׁ Ebr. ירת Ch. Syr. *possedit hereditate.* t) ܦܠܛ, Ch. שֵׁיזִיב, *eripuit, liberauit*: Ethp. *euasit.*

Deuteronom. IV. 2.

* Non addetis ad præceptum, quod præcipio vobis, neque diminuetis ex illo: sed custodite præceptum Domini Dei vestri, quod præcipio vobis.

* ܠܐ ܬܘܣܦܘܢ ܥܠ ܦܬܓܡܐ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܒܨܪܘܢ ܡܢܗ. ܐܠܐ [u] ܛܪܘ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܀

Deuteron. VI. 4. 5.

* Audi Israel, Dominus Deus noster Dominus vnus est. * Dilige Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omni facultate tua.

* ܫܡܥ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܡܪܝܐ. ܚܕ ܗܘ. * ܘܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ [x] ܩܢܝܢܟ܀

Deuteron. VIII. 3.

* Et humiliauit te, & esurire te fecit: & cibauit te Manna, quod non cognoueras, nec cognouerant illud patres tui: vt ostenderet, quod non sit [in] pane tantummodo viuens homo, sed per omne id, quod profert os Domini, viuat homo.

* [y] ܘܡܟܟܟ. [z] ܘܐܟܦܢܟ. ܘܐܘܟܠܟ ܡܢܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ. ܘܠܐ ܝܕܥܘܗܝ ܐܒܗܬܟ. ܕܢܘܕܥܟ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܡܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܚܝܐ ܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܕܡ [a] ܕܡܦܩ ܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܚܝܐ ܐܢܫܐ܀

Deuteron. XVI. 18. 19.

* Judices & scribas fac tibi in omnibus [illis] ciuitatibus tuis, quas dat tibi Dominus

* ܕܝܢܐ ܘܣܦܪܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܟܠܗܘܢ [b] ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܒ ܠܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ

---

u) נטר Syr. Ch. *seruauit, custodiuit.* *x)* ܩܢܝܢܐ & Ebr. קִנְיָן *possessio, facultas, substantia.* *y)* מכך *submissum, deiectum esse*: Pael *depressit, humiliauit.* *z)* כפן Ch. Syr. *esuriuit*: Aphel *fame afflixit.* *a)* Aph. notissimi verbi נפק. *b)* notaui supra ad Exod. XX. 10.

Deus tuus in tribubus tuis: & iudicabunt populum iudiciis iustitiæ. * Non inclinabis iudicium, nec sumes vultum, nec accipies munus, propterea quod munus excæcat oculos sapientum in iudicio, & peruertit verba innocentum.

ܠܫܒܛܝܟ. ܘܢܕܘܢܘܢ ܠܥܡܐ ܕܝܢܐ
ܕܟܐܢܘܬܐ. * ܠܐ ܬܨܠܐ[c] ܕܝܢܐ. ܘܠܐ
[d] ܬܣܒ ܒܐܦܐ. ܘܠܐ ܬܩܒܠ[e] ܫܘܚܕܐ.
ܡܛܠ ܕܫܘܚܕܐ. ܡܥܘܪ ܥܝܢܝܗܘܢ
ܕܚܟܝܡܐ ܒܕܝܢܐ. ܘܡܥܩܡ ܡܠܝܗܘܢ
ܕܙܕܝܩܐ:

Deuteron. XVIII. 15. ad 19.

* Prophetam ex medio tui, ex fratribus tuis, sicut me, excitabit tibi Dominus Deus tuus: hunc audite. * Secundùm *id*, quod petiisti a [coram] Domino Deo tuo in Hurib, in die congregationis, & dixisti: Non addam audire vocem Domini Dei mei, & hunc ignem magnum amplius non videbo, vt ne moriar. * Et dixit mihi Dominus: pulcrum omne id, quod locuti sunt. * Prophetam excitabo illis ex medio fratrum illorum, sicut te, & dabo verba mea in ore eius, & dicet illis omne id, quod præcipiam ei. * Et vir, qui non audiet

* ܢܒܝܐ ܡܢ ܒܝܢܟ. ܡܢ ܐܚܝܟ. ܐܟܘܬܝ.
ܢܩܝܡ ܠܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܠܗ
[f] ܬܫܡܥܘܢ. * ܐܝܟ ܕܫܐܠܬ
ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܒܚܘܪܝܒ
ܒܝܘܡܐ[g] ܕܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܡܪܬ. ܠܐ ܐܘܣܦ[h]
ܠܡܫܡܥ ܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܝ.
ܘܢܘܪܐ ܗܕܐ ܪܒܬܐ ܠܐ ܐܚܙܐ ܬܘܒ. ܕܠܐ
ܐܡܘܬ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܫܦܝܪ
ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܠܠܘ. * ܢܒܝܐ ܐܩܝܡ
ܠܗܘܢ ܡܢ ܒܝܢܬ ܐܚܝܗܘܢ ܐܟܘܬܟ.
ܘܐܬܠ ܡܠܝ ܒܦܘܡܗ. ܘܢܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܦܩܕܝܘܗܝ. * ܘܓܒܪܐ

---

c) צלא Ch. Syr. *inclinare*, Pael *orare*. d) προσωποληψίας descriptio. e) שׁחד Ebr. f) Vide notata ad Exod. XII. 14. g) ܟܢܘܫܝܐ & ܟܢܘܫܬܐ idem, nempe *ecclesia, cœtus,* כנשׁ *congregauit.* h) יסף.

ver-

verba mea, quæ loquetur in nomine meo, Ego requiram ab illo.

ܘܠܐ ܢܫܡܥ ܠܡ̈ܠܘܗܝ ܕܢܡܠܠ ܒܫܡܝ. ܐܢܐ [i] ܐܬܒܥ ܡܢܗ ܀

Deuteron. XXI. 22. 23.

*Et si reus *sit* vir pro peccato, iudicii mortis, & suspendetur in ligno & occidetur; *non pernoctabit cadauer eius super lignum, sed sepelite eum [in] die illo, propterea quod is, qui blasphemauit Deum, suspendetur: nec pollues terram, quam dat tibi Dominus Deus tuus hereditatem.

*ܘܐܢ ܢܚܘܒ ܓܒܪܐ ܚܛܗܐ ܕܕܝܢܐ
ܕܡܘܬܐ. [k] ܘܢܙܕܩܦ ܥܠ [l] ܩܝܣܐ
ܘܢܬܩܛܠ. * ܠܐ ܬܒܘܬ [m] ܫܠܕܗ
ܥܠ ܩܝܣܐ. ܐܠܐ ܡܩܒܪܘ ܬܩܒܪܘܢܝܗܝ ܒܝܘܡܐ
ܗܘ. ܡܛܠ ܕܡܢ [n] ܕܓܕܦ ܠܐܠܗܐ
ܢܙܕܩܦ. ܘܠܐ [o] ܬܛܢܦ ܐܪܥܐ ܕܝܗܒ ܠܟ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ [p] ܝܪܬܘܬܐ ܀

---

i) תְּבַע Ch. *quæsiuit, requisiuit*: Syre præter hoc *vltus est, vindicauit*. *k*) זְקַף Ch. Syr. *suspendit, crucifixit*. *l*) ܩܝܣܐ, Ch. קִיסָא, & *lignum* notat, vt supra Gen. XXII. 9. & *crucem* seu *patibulum*. *m*) שְׁלַד Ch. Syr. *corpus exanime, cadauer*. *n*) de Verbo hoc diximus ad Exod. XXII. 28. Ceterum locus hic controuersus est apud interpretes. LXX Græci (quos Apostolus sequitur Galat. III. 13.) optime: *κεκατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου*. Inuertit Arabs æque, ac noster Syrus, أنّ صُلِبَ لِأ أَفْتَرَى عَلَى اللّه *siquidem patibulo affixus est, quia blasphemauit contra Deum*: qui sensus etiam Iudæis probatur, vt ex Kimchii Rad. manifestum est, interpretantis, על דקלל את השם תלוי *propterea quod maledixit Deo, suspensus est*. *o*) etiam Præteritum ܛܢܦܬ, *polluit*, in primam vocalem finitur Genes. XXXIV. 5. *p*) idem, quod ܝܪܬܘܬܐ *hereditas*, de quo ad Num. XXIV. 18. aliquid dictum est.

Deuteron.

Deuteron. XXVII. 26.

* Maledictus est omnis, qui non stabit in verbis legis huius, & faciet illa. Et dicet omnis populus: Amen.

* ܠܝܛ ܗܘ ܟܠ ܕܠܐ ܢܩܘܡ ܒܟܠ
ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ ܗܢܐ. ܘܢܥܒܕ
ܐܢܘܢ. ܘܢܐܡܪ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܐܡܝܢ ܀

Deuteron. XXIX. 29.

* Occultata, Domini sunt Dei nostri: & reuelata, nostra & filiorum nostrorum, in seculum. Et faciemus omnes [illos] sermones legis huius.

* ܟܣܝܬܐ. ܕܡܪܝܐ ܐܝܬܝ ܠܐܠܗܢ.
ܘܓܠܝܬܐ. ܕܝܠܢ ܘܕܒܢܝܢ. ܠܥܠܡ.
ܘܢܥܒܕ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ
ܗܢܐ ܀

Deuteron. XXX. 11. 12. 13. 14.

* Propterea quod præceptum hoc, quod præcipio tibi hodie, non est absconditum a te, etiam non est remotum. * Non in cœlo est, vt dicas: quis ascendet nobis in cœlum, & accipiet illud nobis, & audiemus, & faciemus illud? * Nec est trans mare, vt dicas: quis transibit nobis trans mare, & accipiet illud nobis, & audiemus & fa-

* ܡܛܠ ܕܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ
ܠܟ ܝܘܡܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܟܣܐ ܡܢܟ. ܐܦܠܐ
ܗܘܐ ܪܚܝܩ. * ܠܐ ܒܫܡܝܐ ܗܘ
ܕܬܐܡܪ. ܡܢܘ ܢܣܩ ܠܢ ܠܫܡܝܐ.
ܘܢܣܒܝܘܗܝ ܠܢ. ܘܢܫܡܥܝܘܗܝ.
ܘܢܥܒܕܝܘܗܝ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܥܒܪܐ
ܕܝܡܐ. ܕܬܐܡܪ. ܡܢܘ ܢܥܒܪ ܠܢ
ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܘܢܣܒܝܘܗܝ ܠܢ.

---

q) לוט Ch. Syr. *maledicere*. r) כל in Ebr. non exstat: at apud LXX. eosque imitantem Apostolum Gal. III. 10. πᾶς. Etiam in præcedentibus maledictionibus a comm. 19. ad 25. Syrus ubique vertit ܠܝܛ ܗܘ ܟܠ *maledictus est omnis*, quibus in locis Græci simpliciter habent ἐπικατάρατος sine vniuersitatis voce πᾶς. s) סלק. vide Anomala in Grammat.

ciemus illud? * Sed propinquum est tibi verbum hoc valde, in ore tuo & in corde tuo, ad faciendum illud. * Vide, quod dederim coram te hodie vitam & bona: & mortem ac mala.

ܘܢܫܡܥܝܘܗܝ ܘܢܥܒܕܝܘܗܝ. * ܐܠܐ
ܩܪܝܒ ܗܘ ܠܟ ܦܬܓܡܐ ܛܒ [t] ܒܦܘܡܟ.
ܘܒܠܒܟ ܠܡܥܒܕܗ.
* ܚܙܝ ܕܝܗܒܬ ܩܕܡܝܟ ܝܘܡܢܐ
ܚܝܐ ܘܛܒܬܐ. ܘܡܘܬܐ ܘܒܝܫܬܐ ܀

Deuteron. XXXIV. 5. ad fin.

5 * Et mortuus est ibi Moses seruus Domini in terra Moab, per verbum oris Domini. * Et sepeliuit eum in valle in terra Moab, contra domum Peor. Nec cognouit homo sepulcrum eius vsque ad hunc diem. * Et Moses filius centum erat & viginti annorum, cum mortuus est. Non grauatus fuit oculus eius, nec corrugatæ sunt genæ eius. * 8 Et fleuerunt [eum] filii Israel Mosen in Arbuth-Moab ad triginta dies, & completi sunt dies fletus luctus Mosis.

* ܘܡܝܬ ܬܡܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ
ܒܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܒܡܠܬܗ ܕܦܘܡܗ
ܕܡܪܝܐ. * ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܢܚܠܐ [u].
ܒܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܠܘܩܒܠ ܒܝܬ
ܦܥܘܪ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܫ ܩܒܪܗ ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܡܘܫܐ ܒܪ ܡܐܐ ܗܘܐ
ܘܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܟܕ ܡܝܬ. ܠܐ [x] ܝܩܪܬ
ܥܝܢܗ. ܘܠܐ [y] ܐܬܩܡܛܘ [z] ܦܟܘܗܝ.
8 * ܘܒܟܘܗܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
ܠܡܘܫܐ [a] ܒܥܪܒܬܗ ܕܡܘܐܒ. ܬܠܬܝܢ
ܝܘܡܝܢ. ܘܫܠܡܘ ܝܘܡܝ ܒܟܝܐ

t) sic Matth. IV. 8. ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܛܒ *in montem, qui valde excelsus*, ὑψηλὸν λίαν. *u)* Ebr. נַחַל *vallis*, angusta scilicet, cuius alueo torrens defertur. Vnde ipse torrens etiam נַחַל dicitur. Kimchi in Rad. העמק שבהרים כי המים יקרא נחל ואעפי שאין בו מים, יקרא גם נחל, כן נחל, כי המקום ההוא הנקרא נחל *vallis, qua defluit aqua, vocatur* נחל, *& licet careat aqua, tamen vocatur etiam* נחל, *nam locus ipse vocatur* נחל. *x)* יָקַר *grauis fuit*. *y)* קְמַט Ch. Syr. *corrugauit, rugas contraxit*, etiam Job. XVI. 8. Ebraice. *z)* ܦܟܐ *gena, maxilla*. *a)* Angli ver-

* Et Jesus filius Nun impletus fuit spiritu sapientiæ, nam posuerat Moses manus suas super illum, & audiebant illum filii Israel & faciebant, quemadmodum præceperat Dominus Mosi. * 10 Etamplius non surrexit propheta in Israel, quem nosset Dominus facie contra faciem: * In omnibus illis signis & miraculis, quæ miserat eum Dominus, vt faceret in terra Ægypti, ad Pharaonem & ad omnes seruos eius, & ad omnem regionem eius: * Et in omni manu robusta, & in omni illa visione magna, quam fecit Moses coram omni Israele.

b ܕܐܒܠܗ ܕܡܘܫܐ. * ܘܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ
ܐܬܡܠܝ ܪܘܚܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܡܛܠ
ܕܣܡ ܡܘܫܐ ܐܝܕܘܗܝ ܥܠܘܗܝ.
ܘܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
ܘܥܒܕܝܢ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ.
* 10 ܘܬܘܒ ܠܐ ܩܡ ܢܒܝܐ ܒܐܝܣܪܝܠ
ܕܝܕܥܗ ܡܪܝܐ ܐܦܝܢ c ܠܘܩܒܠ ܐܦܝܢ
* ܒܟܠܗܘܢ ܐܬܘܬܐ ܘd ܬܕܡܪܬܐ ܕܫܕܪܗ
ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ
ܠܦܪܥܘܢ ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ
ܘܠܟܠܗ ܐܪܥܗ. * ܘܒܟܠܗ ܐܝܕܐ
e ܥܫܝܢܬܐ. ܘܒܟܠܗ ܚܙܘܐ ܪܒܐ
ܕܥܒܕ ܡܘܫܐ f ܠܥܝܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܀

Josue V. 2. 3.

* In tempore illo dixit Dominus ad Jesum: fac tibi cul-

ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ

---

tunt, *in Arboth Moab*, sicut Græci ἐν Ἀραβὼθ Μωάβ. Sed Ebræum ערבות ceteris interpretibus est commune nomen. Onkel. בְּמֵישְׁרַיָּא דְמוֹאָב *in æquoribus* seu *campestribus Moab*. Samar. ࠁࠏࠓࠁࠕ ࠌࠅࠀࠁ *in planitie Moab*: Arabs في بيداء ماب *in campo* (deserto) *Moab*. *b*) ܐܒܠܐ & ܐܒܠ *luctus*. *c*) Gen. XXXII. 30. expositum. *d*) ܬܕܡܪܬܐ, *miraculum, prodigium*, דמר in Ethp. *admirari*. *e*) עשן Syr. Chald. *prævaluit, corroboratus est*: inde Nomen, quod hoc loco est, *validus, fortis*. *f*) ܠܥܝܢ & ܥܝܢ *coram, in conspectu*, Matth. XVII. 9. Act. XVI. 37. ex עין *oculus*.

trum silicis, & reuertere, circumcide illos filios Israel, secundò. * Et fecit sibi Jesus cultrum silicis, & circumcidit illos, filios Israel, secundo, in colle præputiatorum.

ܠܝܫܘܥ. ܥܒܕ ܠܟ [g] ܣܦܣܝܪܐ [h] ܕܛܢܪܐ. ܘܗܦܘܟ ܓܙܘܪ ܐܢܘܢ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ [i] ܬܢܝܢܘܬ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܝܫܘܥ ܣܦܣܝܪܐ ܕܛܢܪܐ. ܘܓܙܪ ܐܢܘܢ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܬܢܝܢܘܬ. [k] ܒܪܡܬܐ ܕܥܘܪ̈ܠܐ.

Comma 13. 14.

* Et cum esset Jesus in campo Hierichuntis, sustulit oculos suos, & vidit virum vnum stantem contra se, & gladius eius euaginatus & apprehensus *erat* manu eius. Et ivit Jesus ad illum & dixit ei: Ex nobis tu *es*, an ex hostibus nostris? * Dicit ei: Ego princeps exercituum sum Domini, & nunc veni.

* ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܦܩܥܬܐ ܕܐܝܪܝܚܘ. ܐܪܝܡ ܥܝ̈ܢܘܗܝ ܘܚܙܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܩܐܡ ܠܘܩܒܠܗ. ܘܣܝܦܗ [l] ܫܠܝܦܐ [m] ܘܐܚܝܕ ܒܐܝܕܗ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܢ ܐܢܬ. ܐܘ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ̈ܢ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܪܒ ܚܝ̈ܠܘܗܝ ܐܢܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܗܫܐ ܐܬܝܬ.

Josuæ. X. 12. 13.

* Tunc locutus est Jesus coram Domino, in die, quo tra-

* ܗܝܕܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.

---

g) σαμψῆραι, vt Suidas ex veteri scriptore explicat, sunt *σπάθαι βαρβαρικαὶ barbarici gladii.* Hinc videtur esse Chald. סַפְסֵרָא *gladius, culter*, & Syrum, quod hoc loco legitur, & sine *Jud* ܣܦܣܪܐ II. Sam. XX. 8. 10. h) adi Exod. IV. 25. i) ad verbum, *iteratione, repetitione*, quod Aduerbii vices nonnunquam gerit, sicut Chald. תִּנְיָנוּת Gen. XLI. 5. quo loco Syrus transtulit ܙܒ̈ܢܝܢ ܬܪ̈ܬܝܢ *duabus vicibus*, seu *altera vice, secundò.* k) *altitudo, collis*, Deut. III. 27. pro Pisga. l) שלף Chald. *intermisit*, Syr. *strinxit, euaginauit* gladium. m) aut vertes: *apprehendens* erat, quia Peil huius Verbi plerumque sonat Actiue.

didit Dominus Amorrhæos coram Israel; & dixit Jesus coram filiis Israel: Sol in Gibeon exspecta, & tu luna in planitie Ailun. * Et exspectauit sol, & luna stetit, donec vltus esset populus de hostibus suis. (Et ecce scriptum *est* in libro laudum.) & stetit sol in medietate cœli, nec festinauit ad occidendum, & fuit tanquam dies integer.

ܒܝܘܡܐ ܕܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܠܐܡܘܪܝܐ ܩܕܡ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ. ܫܡܫܐ ܒܓܒܥܘܢ n ܢܟܬܪ.
ܘܣܗܪܐ o ܒܦܩܥܬܐ ܕܐܝܠܘܢ.
ܘܟܬܪ ܫܡܫܐ. ܘܣܗܪܐ ܩܡ. ܥܕܡܐ
ܕܬܒܥ ܥܡܐ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ.
ܘܗܐ ܟܬܝܒ ܒܣܦܪܐ p ܕܬܫܒܚܬܐ.
ܘܩܡ ܫܡܫܐ ܒܦܠܓܗ ܕܫܡܝܐ. ܘܠܐ
q ܐܣܬܪܗܒ ܠܡܥܪܒ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ
ܝܘܡܐ ܫܠܡܐ܀

Judicum II. 1. ad 5.

* Et ascendit Angelus Domini de Galgol in Bechjon, & dixit ad filios Israel: Sic dicit Dominus: Ego ascendere feci vos de terra Ægypti, & adduxi vos in terram, quam iuraui patribus vestris, & dixi: Non abolebo fœdus meum, quod vobiscum *est*, in æternum.

* ܘܣܠܩ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܓܠܓܠܐ
ܠܒܟܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܢܐ ܐܣܩܬܟܘܢ ܡܢ
ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܥܠܬܟܘܢ ܠܐܪܥܐ
r ܕܝܡܝܬ ܠܐܒܗܝܟܘܢ. ܘܐܡܪܬ. ܠܐ ܐܒܛܠ
ܩܝܡܝ ܕܥܡܟܘܢ. ܠܥܠܡ. * ܘܐܢܬܘܢ

n) כַּתַּר Pael, Chald. Syr. *exspectauit, præstolatus est.* o) etiam Chald. סַהֲרָה *luna, a rotunditate* (סַהַר Cant. VII. 2.) vel *vigiliis*, (ܣܗܪܐ, ܣܗܪ *vigilauit*) ita dicta. p) Ebr. סֵפֶר הַיָּשָׁר *liber recti*: Chald. סִפְרָא דְאוֹרַיְתָא *liber legis*. Syrus שׁוּר *canere* forsan in animo habuit, sicut Latina eius versione expressum est, *in libro Canticorum*. q) dictum ad Exod. XII. 11. r) ימא Ch. Syr. *iurare*, vt supra Gen. L. 25. & Exod. XX. 7. monitum.

* Et vos non ſtabilietis fœdus cum habitatoribus terræ huius, altaria eorum funditus euertite. & non audiuiſtis vocem meam. Quare ſic feciſtis? * Etiam ego ita dixi, quod non perditurus ſim illos a conſpectu veſtro, & erunt vobis in vanitatem, & dii eorum erunt vobis in offenſionem. * Et poſtquam dixerat Angelus Domini verba hæc ad Iſraelem, ſuſtulit (ſuſtulerunt) populus totus vocem ſuam, & flevit. * Et vocauit populus nomen loci illius Bechjon, & ſacrificauerunt ibi Domino.

ܘܠܐ ܬܩܝܡܘܢ ܩܝܡܐ ܠܥܡܘܪܐ ܕܐܪܥܐ ܗܕܐ.
ܡܕܒܚܝܗܘܢ ܬܣܚܦܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ
ܠܩܠܝ. ܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܬܘܢ.
* ܐܦ ܐܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪܬ: ܕܠܐ ܐܘܒܕ
ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ
ܠܣܪܝܩܘܬܐ. ܘܕܚܠܬܗܘܢ ܢܗܘܝܢ
ܠܟܘܢ ܠܬܘܩܠܬܐ. * ܘܟܕ ܐܡܪ ܡܠܐܟܗ
ܕܡܪܝܐ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܠܐܝܣܪܝܠ:
ܐܪܝܡܘ ܥܡܐ ܟܠܗ ܩܠܗܘܢ. ܘܒܟܘ.
* ܘܩܪܐ ܥܡܐ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܒܟܝܐ.
ܘܕܒܚܘ ܬܡܢ ܠܡܪܝܐ.

Judicum VI. 22. 23. 24.

* Et vidit Gideon, quod Angelus ille *ſit* Domini, & dixit Gideon: Ah Domine Deus! quod vidi Angelum Domini facie ad faciem. * Et dixit ei Dominus: pax tibi, ne timeas: non moriturus tu *es*. * Et exſtruxit ibi Gideon altare Domino, & vocauit illud, Do-

* ܘܚܙܐ ܓܕܥܘܢ ܕܡܠܐܟܗ ܗܘ ܕܡܪܝܐ.
ܘܐܡܪ ܓܕܥܘܢ. ܐܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ: ܕܚܙܝܬ
ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܐܦܝܢ ܠܘܩܒܠ ܐܦܝܢ.
* ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܫܠܡܐ ܠܟ ܠܐ
ܬܕܚܠ. ܠܐ ܡܐܬ ܐܢܬ. * ܘܒܢܐ
ܬܡܢ ܓܕܥܘܢ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ.

---

s) quaſi *eradicate, exſtirpate*, verbum ex Ebraiſmo notum. t) סריקותא Chald. *inanitas, vacuitas, vanitas*, ܣܪܩ *euacuare, exinanire*. u) תקל Chald. Syr. non tantum *appendere*, ſed etiam *impingere*, vnde ܬܘܩܠܐ & ܬܘܩܠܬܐ *offenſio, lapſus* Rom. XI. 11. 12.

mi-

minus Pax, ad vsque hunc diem. | ܘܩܪܝܗ̇. ˣ ܡܪܝܐ ܫܠܡܐ. ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܢܐ.*

Judicum XI. 30. 31.

*Et vouit Nephthach votum Domino, & dixit: si tradendo tradideris filios Ammon in manus meas, * is qui egreditur ex porta domus meæ in occursum meum, cum veni in pace a filiis Ammon; erit Domino, & offeram illum in holocaustum.

*ܘܢܕܪ ܢܦܬܚ ܢܕܪܐ ܠܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. ܐܢ
ܡܫܠܡܘ ܬܫܠܡ ܠܒܢܝ̈ ܥܡܘܢ
ܒܐܝܕܝ. ✣ ܡܢ ܕܢܦܩ ܡܢ ܬܪܥܐ
ܕܒܝܬܝ ܠܐܘܪܥܝ ʸ: ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܒܫܠܡܐ
ܡܢ ܒܢܝ̈ ܥܡܘܢ. ܢܗܘܐ ܠܡܪܝܐ.
ܘܐܣܩܝܘܗܝ ܠܥܠܬܐ.*

Judicum XIII. 17. 18. 19. 20.

*Et dixit Menuch ad Angelum Domini: quod est nomen tuum, vt, cum fuerit (*euenerit*) verbum tuum, inuitemus te. *Et dixit ei Angelus Domini: quare quæris super nomine

*ܘܐܡܪ ܡܢܘܚ ܠܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ.
ᶻ ܡܢ ܫܡܟ. ܕܡܐ ܕܗܘܐ ܦܬܓܡܟ
ᵃ ܢܝܩܪܟ. *ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ.
ܠܡܢܐ ܫܐܠ ܐܢܬ ܥܠ ܫܡܝ:

---

x) Plerique interpretes alterutram vocem secundo Casu vertunt, LXX. εἰρήνη Κυρίου: Arabs سَلَامُ ٱلرَّبِّ *pacem Domini*: Vulgatus *Domini pax*: Luth. Der HErr des Friedens. Propior Ebræo Syrus est, quanquam in eo ambiguus vel diuersus, quod distinctionem habet ante *Domini* nomen, quam Ebræus per Tiphcha posuit post illud. *y)* ארע Ch. Syr. *occurrit, obuiam iuit*: ܐܘܪܥܐ *occursus*. *z)* ܡܢ *quid?* & sequente Dolath *quod, qui*, Nehem. XI. 24. ܥܠ ܟܠ ܡܢ ܕܐܡܪ ܡܠܟܐ *super omne, quod dixerat rex.* *a)* Jonathan נְיַקְּרָךְ *honorabimus te*, vt Ebr. *b)* Angli vertunt glo-

* Et vos non stabilietis fœdus cum habitatoribus terræ huius, altaria eorum funditus euertite. & non audiuistis vocem meam. Quare sic fecistis? * Etiam ego ita dixi, quod non perditurus sim illos a conspectu vestro, & erunt vobis in vanitatem, & dii eorum erunt vobis in offensionem. * Et postquam dixerat Angelus Domini verba hæc ad Israelem, sustulit (*sustulerunt*) populus totus vocem suam, & flevit. * Et vocauit populus nomen loci illius Bechjon, & sacrificauerunt ibi Domino.

ܬܩܝܡܘܢ ܩܝܡܐ ܠܥܡܘܪ̈ܐ ܕܐܪܥܐ ܗܕܐ.
ܘܡܕܒܚܝܗܘܢ ܣܚܘܦܘ ܥܩܘܪܘ. ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ
ܠܩܠܝ. ܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܬܘܢ.
* ܘܐܦ ܐܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪܬ: ܕܠܐ ܐܘܒܕ
ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ
ܠܣܪܝܩܘܬܐ. ܘܐܠܗܝܗܘܢ ܢܗܘܘܢ
ܠܟܘܢ ܠܡܬܩܠܢܘܬܐ. * ܘܟܕ ܐܡܪ ܡܠܐܟܗ
ܕܡܪܝܐ ܡ̈ܠܐ ܗܠܝܢ ܠܐܝܣܪܐܝܠ:
ܐܪܝܡܘ ܥܡܐ ܟܠܗ ܩܠܗܘܢ. ܘܒܟܘ.
* ܘܩܪܐ ܥܡܐ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܒܟܝܐ.
ܘܕܒܚܘ ܬܡܢ ܠܡܪܝܐ:

Judicum VI. 22. 23. 24.

* Et vidit Gideon, quod Angelus ille *sit* Domini, & dixit Gideon: Ah Domine Deus! quod vidi Angelum Domini facie ad faciem. * Et dixit ei Dominus: pax tibi, ne timeas: non moriturus tu *es*. * Et exstruxit ibi Gideon altare Domino, & vocauit illud, Do-

* ܘܚܙܐ ܓܕܥܘܢ ܕܡܠܐܟܗ ܗܘ ܕܡܪܝܐ.
ܘܐܡܪ ܓܕܥܘܢ. ܐܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ: ܕܚܙܝܬ
ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܐܦܝܢ ܒܐܦܝܢ.
* ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܫܠܡܐ ܠܟ ܠܐ
ܬܕܚܠ. ܠܐ ܡܐܬ ܐܢܬ. * ܘܒܢܐ
ܬܡܢ ܓܕܥܘܢ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ.

s) quasi *eradicato, exstirpate*, verbum ex Ebraismo notum. t) סריקותא Chald. *inanitas, vacuitas, vanitas*, ܣܪܩ *euacuare, exinanire*.
u) תקל Chald. Syr. non tantum *appendere*, sed etiam *impingere*, vnde ܬܘܩܠܬܐ & ܡܬܩܠܢܘܬܐ *offensio, lapsus* Rom. XI. 11. 12.

mi-

minus Pax, ad vsque hunc diem.

ܩܪܝܗ. x ܡܪܝܐ ܫܠܡܐ. ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܢܐ.

Judicum XI. 30. 31.

*Et vouit Nephthach votum Domino, & dixit: si tradendo tradideris filios Ammon in manus meas, * is qui egreditur ex porta domus meæ in occursum meum, cum veni in pace a filiis Ammon; erit Domino, & offeram illum in holocaustum.

*ܘܢܕܪ ܢܦܬܚ ܢܕܪܐ ܠܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. ܐܢ
ܡܫܠܡܘ ܬܫܠܡ ܠܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ
ܒܐܝ̈ܕܝ. * ܡܢ ܕܢܦܩ ܡܢ ܬܪܥܐ
ܕܒܝܬܝ ܠܐܘܪܥܝ y: ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܒܫܠܡܐ
ܡܢ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ. ܢܗܘܐ ܠܡܪܝܐ.
ܘܐܣܩܝܘܗܝ ܠܥܠܬܐ.

Judicum XIII. 17. 18. 19. 20.

*Et dixit Menuch ad Angelum Domini: quod est nomen tuum, vt, cum fuerit (*euenerit*) verbum tuum, inuitemus te. *Et dixit ei Angelus Domini: quare quæris super nomine

*ܘܐܡܪ ܡܢܘܚ ܠܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ.
z ܡܢܘ ܫܡܟ. ܕܡܐ ܕܗܘܐ ܦܬܓܡܟ
a ܢܝܩܪܟ. *ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ.
ܠܡܢܐ ܡܫܐܠ ܐܢܬ ܥܠ ܫܡܝ.

---

x) Plerique interpretes alterutram vocem secundo Casu vertunt, LXX. *εἰρήνη Κυρίου*: Arabs سَلَامُ ٱلرَّبِّ *pacem Domini:* Vulgatus *Domini pax*: Luth. Der HERR des Friedens. Propior Ebræo Syrus est, quanquam in eo ambiguus vel diuersus, quod distinctionem habet ante *Domini* nomen, quam Ebræus per Tiphcha posuit post illud. *y)* ארע Ch. Syr. *occurrit, obuiam iuit:* ܐܘܪܥܐ *occursus.* *z)* ܡܢܘ *quid?* & sequente Dolath *quod, qui*, Nehem. XI. 24. ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܡܠܟܐ *super omne, quod dixerat rex.* *a)* Jonathan נְיַקְּרִנָךְ *honorabimus te*, vt Ebr. *b)* Angli vertunt glo-

meo, quod illud laudatum est. *Et accepit Menuch hœdum caprarum, & similam, & obtulit super lapidem Domino, & laudabat Dominum. * Et Menuch & vxor eius videntes fuerunt, cum ascendit flamma ignis ex petra in cœlum, & ascendit Angelus Domini in flamma altaris. Et Menuch & vxor eius viderunt, & ceciderunt in facies suas super terram, & adorarunt.	ܘܗܘ [b] ܡܫܒܚܐ. * ܘܢܣܒ ܡܢܘܚ ܓܕܝܐ ܕܥܙܐ [c] ܘܣܡܝܕܐ. ܘܐܣܩ ܥܠ ܟܐܦܐ ܠܡܪܝܐ. [d] ܘܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ ܚܙܝܢ ܗܘܘ. ܟܕ ܣܠܩܐ ܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ ܡܢ ܟܐܦܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܣܠܩ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܒܫܠܗܒܝܬܐ ܕܡܕܒܚܐ. ܘܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ ܚܙܘ. ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕܘ܀

I. Samuelis II. 10.

* Dominus confringet irritatores suos, & contra illos in cœlo tonabit. Dominus iudicabit extremitates terræ, & dabit robur Regi suo, & exaltabit cornu Messiæ sui.	* ܡܪܝܐ ܢܬܒܪ [e] ܡܡܪܡܪܢܘܗܝ. ܘܥܠܝܗܘܢ ܒܫܡܝܐ ܢܪܥܡ. ܡܪܝܐ ܢܕܘܢ [f] ܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܬܠ [g] ܥܘܫܢܐ ܠܡܠܟܗ. ܘܢܪܝܡ ܩܪܢܐ ܕܡܫܝܚܗ܀

Comma 25.

* Si peccauerit homo in hominem, deprecabitur coram	* ܐܢ ܢܚܛܐ ܓܒܪܐ ܒܓܒܪܐ. ܢܒܥܐ

---

gloriosissimum, sicut Arabs مُعْجُوبٌ *gloriosum*: Ebr. פלא *mirabile*, Targ. מְפָרַשׁ *expositum* per aliud, *separatum*, quo tetragrammaton nomen significant Judæi. Tamen etiam comm. 19. Targum habet מְפָרַשׁ pro Ebr. מַפְלִיא, vbi libri quidam Græci διεχώρισε. *c*) סְמִידָא Ch. Syr. *simila*, *farina*. *d*) Ebr. aliter. *e*) ܡܡܪܡܪܢܐ *irritator*, *pronocans ad iram*, Ebr. III. 8. a מרר *amarum esse*. *f*) eadem ῥῆσις occurrit Matth. XII. 42. Luc. XI. 31. vox autem ܣܘܦܐ *vlterior pars*, Pl. *vltima*, *extremitates*. *g*) ex עשן Ch. Syr. *corroborari*, *inualescere*.

Domi-

Domino: & si in Dominum peccauerit homo, a quo petet *veniam*?

ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܢ ܠܡܪܝܐ ܢܚܛܐ ܒܪܢܫܐ. ܡܢ ܡܢ ܢܒܥܐ ܀

Comma 30.

* Honorantes me honorabo: & comtemtores mei ignominia afficientur.

* ܠܡܝܩܪܢܝ ܐܝܩܪ. [h] ܘܡܫܘܛܢܝ [i] ܢܨܬܥܪܘܢ ܀

I. Sam. XV, 22. 23.

* Non oblectatur. (*volens*) Dominus [in] holocaustis & victimis, sicut illo, qui audit vocem ipsius. Et ecce obedientia victimis *est* melior: & attendere *melius est* adipe arietum. * Propterea quod peccatum diuinationis exacerbatio *est*, & diuinatio iniquitatem aggrauat.

* ܠܐ ܨܒܐ ܡܪܝܐ ܒܡܥܠܬܐ ܘܒܕܒܚܐ. ܐܝܟ ܡܢ ܕܫܡܥ ܒܩܠܗ. ܘܗܐ [k] ܫܡܥܬܐ ܡܢ ܕܒܚܐ. ܛܒ. [l] ܘܠܡܨܬܝܘ ܡܢ [m] ܬܪܒܐ [n] ܕܕܟܪܐ. * ܡܛܠ ܕܚܛܗܐ [o] ܕܩܘܣܡܐ. [p] ܡܡܪܡܪܢܘܬܐ. ܘܩܘܣܡܐ ܥܘܠܐ [q] ܡܣܓܐ ܀

I. Samuel. XVII. 48. 49. 50.

* Et ecce Philistæus venit & appropinquauit in occursum Dauidis. Et festinauit Dauid,

* ܘܗܐ ܦܠܫܬܝܐ ܐܬܐ ܘܩܪܒ [r] ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. [s] ܘܐܣܬܪܗܒ ܕܘܝܕ

---

h) ܫܛ *contemsit*, media Wav, Rom. II. 22. inde Nomen *contemtor*, quod hoc loco legitur. *i*) צער Ebr. *paruus fuit:* Syr. Pael *stuprauit, probris affecit*, Ethpael *ignomina affectus est.* *k*) *audientia, auditus.* *l*) צות Ch. Syr. *audire, auscultare, attendere.* *m*) תְּרַב Ch. *adeps, pinguedo.* *n*) ܕܟܪܐ *mas*, a זכר; deinde *aries*, sicut Ch. דְּכַר vel דִּכְרָא. *o*) ܩܣܡ *diuinauit* Act. XVI. 16. quo loco etiam Nomen *diuinatio*, quod hîc est, inuenitur. Ebr. & Ch. קסם, ס & צ permutatis. *p*) adi modo notata ad I. Sam. II. 10. *q*) vide ibidem. *r*) supra Jud. XI. 31. *s*) Ethpael idem quod Pael, de quo dixi ad Exod. XII. 11.

& cucurrit in ordinem, in occursum [eius] Philistæi. * Et extendit Dauid manum suam in vas suum, & sumsit exinde lapidem, & intorsit & percussit Philistæum inter oculos eius, & infixus est lapis inter oculos eius: & cecidit in faciem suam super terram. * Et prævaluit Dauid Philistæo per fundam & per lapidem, & percussit [eum] Philistæum, & occidit illum, & gladius non erat in manu Davidis. * Et cucurrit Dauid & stetit super Philistæo, & sumsit gladium eius, & strinxit illum e vagina eius, & occidit illum, & præcidit caput eius. Et viderunt Philistæi, quod mortuus esset gigas suus, & fugerunt.

ܘܪܗܛ ܠܣܕܪܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܦܠܫܬܝܐ.
* [t] ܘܐܘܫܛ ܕܘܝܕ ܐܝܕܗ ܠܡܐܢܗ. ܘܢܣܒ
ܡܢ ܬܡܢ ܟܐܦܐ ܘ[u]ܐܬܦܪܟ ܘ[x]ܡܚܝܗ
ܠܦܠܫܬܝܐ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ. ܘ[y]ܐܬܛܒܥܬ
ܟܐܦܐ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ. ܘܢܦܠ
ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܥܫܢ
ܕܘܝܕ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ. ܒܩܠܥܐ ܘܒܟܐܦܐ
ܘܡܚܝܗ ܠܦܠܫܬܝܐ. ܘܩܛܠܗ.
ܘܣܝܦܐ ܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܝܕܗ ܕܕܘܝܕ. * ܘܪܗܛ
ܕܘܝܕ ܘܩܡ ܥܠ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܢܣܒ
ܣܝܦܗ ܘ[z]ܫܡܛܗ ܡܢ [a]ܚܠܬܗ.
ܘܩܛܠܗ. ܘܦܣܩ ܪܫܗ. ܘܚܙܘ
ܦܠܫܬܝܐ ܕܡܝܬ [b]ܓܢܒܪܗܘܢ. ܘܥܪܩܘ.

II. Samuel. VII. 12. ad 16.

* Et cum finierint dies tui, & obdormiueris cum patribus tuis, erigam semen tuum post te, egressurum de femore tuo: & firmabo regnum eius: * & ipse ædificabit domum nomini meo:

* ܘܡܐ ܕܡܫܠܡܝܢ ܝܘܡܝܟ ܘܬܫܟܘܒ
ܥܡ ܐܒܗܝܟ. ܐܩܝܡ ܙܪܥܟ ܡܢ
ܒܬܪܟ ܕܢܦܩ ܡܢ [c]ܡܥܝܟ. ܘ[d]ܐܬܩܢ
ܡܠܟܘܬܗ. * ܘܗܘ ܢܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ

---

t) ad Gen. XXII. 10. u) פְּרַךְ Ch. *volvit, inuoluit, intorsit.* x) מְחָא Ch. Syr. *percutere, verberare.* y) quasi *immersus est*, Ebræum verbum. z) annotatum Josuæ V. 25. a) ܚܠܬܐ *vagina*, a חלל *perforare, excauare.* b) supra Num. XXIV. 17. c) Gen. XVII. 7. d) תקן *firmum rectum esse*, Pael & Aph. Syr. & Chald. *firmare, solidare, instaurare.*

& fir-

& firmabo thronum eius vſque in ſeculum. * Ego ero ipſi in patrem, & ipſe erit mihi in filium, & delictum eius arguam virga hominis, & flagello filiorum hominis. * Et miſericordiam meam non remouebo ab illo, ſicut remoui a Saule, qui fuit ante te, quem amoui a conſpectu meo. * Et erit firmata domus tua, & regnum tuum vſque in ſeculum coram me: & thronus tuus firmus erit coram me vſque in ſeculum.

ܠܥܠܡ. ܘܐܬܩܢ [e] ܟܘܪܣܝܗ ܕܡܠܟܐ
ܠܥܠܡ. * ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗ ܠܐܒܐ.
ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܒܪܐ. [f] ܘܡܣܟܠܘܬܗ
[g] ܐܟܣܝܘܗܝ ܒܫܒܛܐ ܕܓܒܪܐ.
[h] ܘܒܢܓܕܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ. * ܘܛܝܒܘܬܝ ܠܐ
[i] ܐܥܒܪ ܡܢܗ. ܐܝܟ ܕܐܥܒܪܬ ܡܢ
ܫܐܘܠ ܕܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡܝܟ. ܕܐܥܒܪܬܗ
ܡܢ ܩܕܡܝ. * ܘܢܗܘܐ ܡܗܝܡܢ
ܒܝܬܟ. ܘܡܠܟܘܬܟ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ
ܩܕܡܝ. ܘܟܘܪܣܝܟ ܢܗܘܐ ܩܕܡܝ:
ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ܀

Comma 18. 19.

* Et venit rex Dauid, & ſedit coram Domino, & dixit: Quis ego ſum, Domine Deus, & quid eſt domus mea, quod promouiſti me vſque huc? * Paruum eſt hoc in oculis tuis, Domine Deus, quod dixiſti,

* ܘܐܬܐ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܝܬܒ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܢ ܐܢܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ. ܘܡܢܘ ܒܝܬܝ ܕܐܝܬܝܬܢܝ
[k] ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ. * [l] ܘܒܨܝܪܐ
ܗܝ ܗܕܐ ܒܥܝܢܝܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܬ

e) כּוּרְסְיָא Ch. Syr. *thronus, ſolium.* f) ܣܟܠ *inſaniuit*, Aphel *inique egit, peccauit.* Hinc Nomen eſt *crimen, delictum, inſania*, quod hoc loco legitur. g) כסה *tegere*, Chald. etiam *arguere, increpare.* h) נְגַד Ch. Syr. *traxit*, Pael *flagellauit*, ܢܓܕܐ *flagellum, flagellatio.* i) *transire faciam*, ex עבר. k) proprie *venire feciſti*, מְטָא Ch. Syr. *venit.* l) בְּצַר Chald. *detrahere*, vnde ܒܨܝܪܐ *paruum*, cui detractum eſt.

de domo serui tu i a longinquo. Hoc institutum hominis *est*, Domine Deus.

ܠܐ ܒܝܬ ܥܒܕܟ ܡܢ ܪܘܚܩܐ . ܗܕܐ
[m]ܡܠܦܢܘܬܗ ܕܐܢܫܐ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܀

II. Samuel. XII. 13.

* Dixit Dauid Nathani: Peccaui coram Domino. Dicit [ei] Nathan Dauidi: Etiam Dominus abstulit peccatum tuum; non morieris.

* ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܢܬܢ . ܚܛܝܬ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢ ܠܕܘܝܕ . ܐܦ
ܡܪܝܐ [n]ܐܥܒܪ [o]ܣܟܠܘܬܟ . ܠܐ
ܬܡܘܬ ܀

II. Samuel. XXIII. 1. 2.

* Et hæc verba Dauidis postrema: Dixit Dauid filius Isai, dixit vir, qui erexit iugum Messiæ sui & Dei Jacob: suaues reddens cantica Israelis. * Spiritus Domini locutus est per me, & sermo eius *fuit* super linguam meam.

* ܘܗܠܝܢ ܡܠܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܐܚܪ̈ܝܬܐ.
ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܕܐܩܝܡ
[p]ܢܝܪܐ ܕܡܫܝܚܗ. ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ.
[q]ܡܒܣܡ ܙܡܝܪ̈ܬܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ.
* ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ ܒܝ.
ܘܡܠܬܗ ܥܠ ܠܫܢܝ ܀

I. Reg. VIII. 27.

* Etenim vere habitauit Deus super terram? Ecce cœlum & cœli cœlorum non sustinent

* ܡܛܠ ܕܫܪܝܪܐܝܬ [r]ܝܬܒ ܐܠܗܐ.
ܥܠ ܐܪܥܐ. ܗܐ ܫܡܝܐ ܘܫܡܝ ܫܡܝܐ

---

m) *doctrina, mos, institutum,* ילף Chald. Syr. *discere.* n) *transire fecit.* o) Supra cap. VII. comm. 13. p) Arabs quoque *iugi* mentionem fecit. Ita enim interpretatus est: أَلرَّجُلُ الَّذِي احْتَمَلَ اصْرَ مَسِيحِهِ *vir, qui portauit iugum Messiæ sui.* Nam اصر non solum *fœdus, pactum*, sed etiam *iugum, onus* significat. Vterque interpretum על vel עול pro עָל apprehendit. q) בסם *suauis fuit* Chald. Syr. r) ex ישב.

te: non sic domus hæc, quam ædificaui. | ܠܐ ˢܡܣܬܝܒܪܝܢ ܠܟ܆ ܐܠܐ ܟܝ ܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܒܢܝܬ܀

Comma 57. 58.

* Et erit Dominus nobiscum, sicut fuit cum patribus nostris: non dimittet nos, nec deseret nos: * conuertendo cor nostrum ad se, ad ambulandum in viis eius, ad seruandum præcepta eius, & pacta eius, & iudicia eius, & leges eius, quas præcepit patribus nostris.

* ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܥܡܢ. ܐܝܟ ܕܗܘܐ
ܥܡ ܐܒܗܝܢ. ܠܐ ᵗܢܪܦܝܢ ܘܠܐ ܢܫܒܩܢ.
* ܠܡܦܢܝܘ ܠܒܢ ܠܘܬܗ
ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܘܪܚܬܗ. ᵘܠܡܛܪ
ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܘܩܝܡܘܗܝ. ܘܕܝܢܘܗܝ
ܘܢܡܘܣܘܗܝ ܕܦܩܕ ܠܐܒܗܝܢ܀

I. Reg. XVIII. 30. ad 33.

* Et dixit Elias ad vniuersum populum: appropinquate ad me. Et appropinquauerunt omnis populus ad ipsum, & curauit altare Domini, quod destructum erat. * Et sumsit Elias duodecim lapides secundùm numerum tribuum filiorum Jacob, illius, de quo factum est verbum Domini, & dixit ad eum: Israel erit nomen tuum. * Et exstruxit illis lapidibus altare in nomine Do-

* ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ.
ܩܪܘܒܘ ܠܘܬܝ. ܘܩܪܒܘ ܟܠܗ
ܥܡܐ ܠܘܬܗ. ˣܘܬܪܣܝ ܡܕܒܚܗ
ܕܡܪܝܐ ʸܕܡܣܚܦ ܗܘܐ. * ܘܢܣܒ
ܐܠܝܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܟܐܦܝܢ. ܐܝܟ ܡܢܝܢܐ
ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝ ܝܥܩܘܒ. ܗܘ
ܕܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ.
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܣܪܝܠ ܢܗܘܐ ܫܡܟ.
* ܘܒܢܐ ܐܢܝܢ ܠܟܐܦܐ. ܡܕܒܚܐ

---

s) ܡܣܬܝܒܪ quadr. *sustinuit* I. Thess. II. 14. סְבַר Ch. interdum *portauit, tulit.*
t) רְפָה Ebr. *remittere, remissum esse:* Aphel Syr. *laxare, dimittere.*
u) נטר R. x) ܬܪܣܝ *cibauit, aluit, curauit,* de quo etiam ad Gen. XLV. 5. & XLVIII. 15. aliquid monuimus. y) סחף Syr. *euertere, destruere,* quo sensu etiam Ebræum exponit Castellus Prov. XXVIII. 3.

mini, & fecit fossam, vt *fieri solet* inter iugera sementis, & muniuit altare. * Et congessit ligna, & dissecuit taurum, & posuit eum super ligna.

ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܥܒܕ ܒܝܪܥܬܐ[z] ܐܝܟ[a]
ܒܝܬ ܦܬܟܝ ܕܙܪܥܐ: ܘܐܟܪܟܗ[b]
ܠܡܕܒܚܐ. * ܘܨܒܪ[c] ܩܝܣܐ. ܘܦܫܚܗ
ܠܬܘܪܐ. ܘܣܡܗ ܠܥܠ ܡܢ ܩܝܣܐ܀

Comma 36. ad 39.

* Et cum ascendit (*offerendum esset*) sacrificium vespertinum, accessit Elias propheta & dixit: Domine Deus Abrahami, & Isaaci, & Israelis, hodie cognoscetur, quod tu sis Deus in Israel, & ego seruus tuus *sum*, & in verbo tuo fecerim omnes res istas. * Responde mihi Domine, responde mihi, & scient omnis populus hic, quod tu sis Dominus Deus, & tu reduxeris cor eorum peruersum. * Et cecidit ignis Domini, & deuorauit holocaustum & ligna, & lapides, & puluerem: & aquam quæ in fossa *erat*, delinxit. * Et

* ܘܟܕ ܣܠܩ[e] ܩܘܪܒܢܐ: ܩܪܒ ܐܠܝܐ
ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ
ܘܕܐܝܣܚܩ ܘܕܐܝܣܪܝܠ: ܝܘܡܢܐ ܢܬܝܕܥ
ܕܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܐ ܥܒܕܟ.
ܘܒܡܠܬܟ ܥܒܕܬ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ
ܨܒܘܬܐ. * ܥܢܝܢܝ ܡܪܝܐ: ܥܢܝܢܝ.
ܘܢܕܥܘܢ ܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ: ܕܐܢܬ ܗܘ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܐܢܬ ܐܗܦܟܬ ܠܒܗܘܢ
ܠܒܣܬܪܐ. * ܘܢܦܠܬ ܢܘܪܐ ܕܡܪܝܐ.
ܘܐܟܠܬ ܠܥܠܬܐ. ܘܠܩܝܣܐ: ܘܠܟܐܦܐ
ܘܠܥܦܪܐ. ܘܠܡܝܐ ܕܒܝܪܥܬܐ: ܠܚܟܬ[f].

z) ܒܝܪܥܬܐ *fossa* manu facta, *canalis*. Alia exempla Castellus non habet. *a)* Latina hæc versio est Anglorum. Syrus autem, cum presse secutus sit Ebræum, potest ex Kimchii mente etiam ita exponi: רחב התעלה כשיעור מקום זריעת סאתים *Latitudo fossæ secundum mensuram* erat *locus fationis duorum satorum*. *b)* כרך Chald. *inuoluit*, *muniuit*: Aphel Syre etiam *circumduxit* I. Cor. IX. 5. *c)* ܨܒܪ *struxit, congessit, accumulauit*. *d)* פשח Chald. Syr. *findere, dissecare*. *e)* temporis descriptio. Kimchi optime Ebræum, a quo noster non recessit, interpretatus est, בשעת מנחת הערב *in hora sacrificii vespertini*. *f)* לִחֵכָה Ebr.

viderunt omnis populus, & ceciderunt super facies suas, & dixerunt: Dominus est Deus, Dominus est Deus.

ܘܚܙܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ. ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ܀

I. Reg. XIX. 4.

* Sufficit mihi, nunc Domine sume animam meam de me, quia non fui melior ego patribus meis.

* [g] ܣܓܝ ܠܝ. ܗܫܐ ܡܪܝܐ܆ ܣܒ ܢܦܫܝ ܡܢܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܛܒ ܐܢܐ ܡܢ ܐܒܗܝ܀

Comma 18.

* Et relinquam ex Israele septem millia, omnia genua, quæ non curuauerunt se Baali, & omne os, quod non osculatum est illum.

* [h] ܘܐܘܬܪ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܠ ܒܘܪܟܐ ܕܠܐ ܒܪܟܝ ܠܒܥܠܐ. ܘܟܠ ܦܘܡܐ. ܕܠܐ ܢܫܩܗ܀

II. Reg. II. 1.

* Et factum est, cum ascendere-faciens *esset* Dominus Eliam in procella in cœlum, profectus est Elias & Elisa ex Gilal.

* ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܣܩ ܡܪܝܐ ܠܐܠܝܐ [i] ܒܥܠܥܠܐ ܠܫܡܝܐ. ܐܙܠ ܐܠܝܐ ܘܐܠܝܫܥ ܡܢ ܓܠܓܠܐ܀

Comma 11. 12.

* Et factum est, cum illi colloquentes & ambulantes *essent*, & ecce currus ignis, & equus ignis, & diuiserunt inter duos

* ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܗܢܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܘܡܗܠܟܝܢ. ܘܗܐ ܡܪܟܒܬܐ ܕܢܘܪܐ [k] ܘܪܟܫܐ ܕܢܘܪܐ. ܘܦܪܫܘ ܒܝܬ ܬܪܝܗܘܢ.

---

g) quasi *multum est.* h) יתר *reliquus fuit.* i) ܥܠܥܠܐ *turbo, procella,* ܥܠܥܠ *turbinem excitauit, agitauit.* k) רֶכֶשׁ *equus celer, veredus.*

illos, & ascendit Elias in turbine in cœlum. * Et Elisa vidit, & ecce eiulans & dicens: pater mi, pater mi, currus Israelis & equites eius. Et amplius non vidit illum.

ܘܣܠܩ ܐܠܝܐ ܒܥܠܥܠܐ ܠܫܡܝܐ. * ܘܐܠܝܫܥ ܚܙܐ. ܘܗܘܐ [l]ܡܝܠܠ. ܘܐܡܪ. ܐܒܝ. ܐܒܝ. ܪܟܒܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܦܪܫܘܗܝ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܚܙܝܗܝ܀

II. Reg. XVII. 5. 6.

* Et ascendit Rex Othur contra omnem terram, & ascendit contra Samariam, & castrametatus est contra eam tribus annis. * Et in anno nono Husæ subegit rex Othur Samariam, & captiuos duxit filios Israel in Othur, & collocauit illos in Chelach, & in Chobor *iuxta* fluuium Goson, *in* ciuitatibus Mediæ.

* ܘܣܠܩ ܡܠܟܐ [m]ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܣܠܩ ܥܠ ܫܡܪܝܢ. [n]ܘܫܪܐ ܥܠܝܗ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. * ܘܒܫܢܬܐ ܬܫܥܝܬܐ ܠܗܘܫܥ. ܟܒܫ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܫܡܪܝܢ. ܘܫܒܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐܬܘܪ. [o]ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܚܠܚ ܘܒܚܒܘܪ ܢܗܪܐ ܕܓܘܙܢ [p]ܒܩܘܪܝܐ ܕܡܕܝ܀

Comma 24.

* Et adduxit rex Othur ex Babel, & ex Keuath, & ex Avo & ex Chemoth, & ex Sepharuim, & collocauit illos in ciuitatibus Samariæ pro filiis Israel, & possederunt Samariam, & habitarunt in vrbibus eius.

* [q]ܘܐܝܬܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܡܢ ܒܒܠ. ܘܡܢ ܟܘܬ. ܘܡܢ ܥܘܐ. ܘܡܢ ܚܡܬ. ܘܡܢ ܣܦܪܘܝܡ. ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܩܘܪܝܐ ܕܫܡܪܝܢ ܚܠܦ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. [r]ܘܝܪܬܘ ܠܫܡܪܝܢ. [s]ܘܝܬܒܘ ܒܩܘܪܝܗ܀

---

l) Hiph. Ebr. הֵילִיל *eiulauit.* *m)* ex אשור, mutata sibilante, *Assyria.* *n)* שׁרא Ch. Syr. post multa significata *obsidere, castrametari.* *o)* ישב, Ch. יתב *sedit, habitauit*, Aph. *collocauit.* *p)* adi notata Exod. XX. 10. *q)* אתא *venit.* *r)* ירש Ebr. *s)* ישב Ebr.

II. Reg.

II. Reg. XXV. 1. ad 7.

* Et in anno nono regni eius, in decimo *die* in mense decimo, venit Nebucadnozar rex Babylonis, ipse & omnis exercitus eius contra Jerusalem, & castrametatus est contra eam, & exstruxit aduersus eam aggeres quasi *in* circuitu. * Et coarctata est vrbs in angustiam vsque ad annum vndecimum regis Zedakja. * Et in anno vndecimo regis Zedakja in mense quinto, in nona *die* in illo mense, inualuit fames in vrbe, nec erat panis populo terræ. * [4] Et perrupta est vrbs, & omnes viri bellatores fugerunt, & egressi sunt ex ciuitate [in] nocte, per viam portæ, quæ inter muros, quæ e regione horti Regis *est*, & Chaldæi *interim* obsidentes

* ܘܒܫܢܬܐ ܬܫܝܥܝܬܐ ܠܡܠܟܘܬܗ.
ܒܥܣܪܬܐ ܒܝܪܚܐ ܕܥܣܝܪܝܐ. ܐܬܐ
ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܗܘ ܘܟܠܗ
ܚܝܠܗ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܪܐ ܥܠܝܗ.
ܘܒܢܐ ܥܠܝܗ [t] ܩܠܩܘܡܐ ܚܕܪ [u] ܚܕܪ.
* ܘ[x]ܐܬܚܒܫܬ ܡܕܝܢܬܐ [y] ܒܐܘܠܨܢܐ. ܥܕܡܐ
ܠܫܢܬ ܚܕܥܣܪܐ ܕܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ.
* ܘܒܫܢܬ ܚܕܥܣܪܐ ܠܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ.
ܒܝܪܚܐ ܚܡܝܫܝܐ. ܒܬܫܥܐ ܒܗ
ܒܝܪܚܐ. ܬܩܦ ܟܦܢܐ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܠܐ ܐܝܬ
ܗܘܐ ܠܚܡܐ ܠܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. * [4] ܘ[z]ܐܬܬܪܥܬ
ܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ [a] ܩܪܒܬܢܐ
ܥܪܩܘ. ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܒܠܠܝܐ:
ܒܐܘܪܚܐ ܕܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܫܘܪܐ ܕܥܠ
ܓܢܬܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܟܠܕܝܐ

---

t) ܩܠܩܘܡܐ *accumulatio, propugnaculum, turris,* ܩܠܩܠܐ *glarea, lapilli.* u) חדר Syr. quasi חזר *circuiuit, circumdedit,* vnde ܚܕܪ & ܚܕܪܐ *circuitus, ambitus.* x) חבש *ligauit:* Syre etiam *inclusit, arctauit.* y) ܐܠܨ *coegit, vrsit:* hinc Nomen *afflictio, coarctatio, angustia,* quod hoc loco & sæpius in Nouo Test. legitur. z) תרע Chald. Syr. *rupit, fregit, secuit.* a) ܩܪܒܬܢܐ *bellicosus, bellator,* quia קרב *appropinquare,* Syris in Aphel est *militare.*

erant ciuitatem ⁘ & abierunt via planitici. * Et persecuti sunt exercitus Chaldæorum post regem, & assecuti sunt regem in planitie Hierichuntis, & omnis exercitus eius dispersus est ab ipso. * Et ceperunt regem, & adduxerunt eum ad regem Babylonis in Deblath, & locutus est cum eo iudicium. * Et filios [eius] Zedakja regis mactauit rex Babylonis in oculis ipsius, & oculos Zedakja excæcauit & ligauit eum catenis, & adduxit eum Babylonem.

II. Paralip. VI. 14.

* Et orauit *Salomo* & dixit: Domine Dominorum Israelis, non est, sicut tu (*similis tui*) Tu es Dominus qui sedes in cœlo [a] superne, & voluntates tuæ fiunt super terram [ab] infra, qui seruas fœdus & misericor-

b) כרך *inuoluere, munire, circumdare.* Supra I. Reg. XVIII. 32. c) Aphel a דרך Syr. *assequi, deprehendere.* d) *ascendere fecerunt*, נסק vel סלק Anom. e) cum *Dolath* editum ab Anglis, & latine *Deblath.* f) נכס Ch. Syr. *mactare*, in Kal & Pael. g) Ch. שׁוּשְׁלָא *catena, compes.* h) יבל R. i) Nomen hoc Pluralem format Fœmineorum more. adde Matth. VI. 24. k) Διαθήκη, Græca vox, in Novo Test. Syro passim obuia.

diam seruis tuis, ambulantibus coram te recte in toto corde suo.

ܠܥܒ̈ܕܝܟ. ܕܡܗܠܟܝܢ ܩܕܡܝܟ
[l] ܒܬܪܝܨܘܬܐ ܒܟܠܗ ܠܒܗܘܢ܀

II. Paralip. XX. 20.

* Credite in Dominum Deum vestrum, & fides seruabitur vobis: credite prophetis eius, & liberabimini.

* ܗܝܡܢܘ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.
[m] ܘܬܬܗܝܡܢܘܢ. ܘܗܝܡܢܘ ܒܢܒܝ̈ܘܗܝ.
[n] ܘܬܬܦܪܩܘܢ܀

Jobi I. 6. ad 12.

* Et fuit dies, & venerunt filii Elohim stare (*vt starent*) coram Domino, & venit etiam Satanas inter illos stare (*vt staret*) coram Domino. * Et dixit Dominus ad Satanam: [ab] vnde veniens tu? Respondit Satanas & dixit Domino: circuiui in terra & ambulaui in ea. * Et dixit Dominus ad Satanam: Ecce posuistine cor tuum super seruum meum Jobum? quia non est sicut ille in terra: vir perfectus & rectus, & timens Deum, & declinans a malo. * [q] Et respondit

* ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ. ܘܐܬܘ ܒ̈ܢܝ
[o] ܐܠܘܗܝܡ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܬܐ
ܐܦ ܣܛܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ ܠܡܩܡ
ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܣܛܢܐ.
ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ. ܥܢܐ ܣܛܢܐ
ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܐ. [p] ܟܪܟܬ ܒܐܪܥܐ ܘܗܠܟܬ
ܒܗ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܣܛܢܐ.
ܗܐ ܣܡܬ ܠܒܟ ܥܠ ܥܒܕܝ ܐܝܘܒ.
ܕܠܝܬ ܐܟܘܬܗ ܒܐܪܥܐ: ܓܒܪܐ ܬܡܝܡ
ܘܬܪܝܨ: ܘܕܚܠ ܠܐܠܗܐ [q] ܘܣܛܐ ܡܢ
ܒܝܫܬܐ. * ܘܥܢܐ ܣܛܢܐ ܘܐܡܪ

---

l) תְּרֵיץ Ch. Syr. *direxit*, הֵרִיץ *rectus*. *m)* respondet Ebraeo תֵּאָמֵנוּ, quod LXX. verterunt ἐμπιστευθήσεσθε, Ar. Mont. *estote fideles*: nos seruauimus versionem Anglorum. *n)* פרק Chald. Syr. *liberavit, redemit*. *o)* Retinetur Ebraea vox, etiam cap. II. comm. 1. & supra Gen. VI. 2. *p)* ܟܪܟ *ambiuit, circumiuit, circumdedit*. *q)* סְטָא Chald. Syr. *declinare, diuerti, recedere*.

Sata-

Satanas, & dixit Domino: frustrane enim timens Jobus est Deum? * Tu texisti manum tuam super eum, & super totam domum eius, & super filios eius, & super omnem rem, quæ est illius in omni loco, & operi manuum eius benedixisti, possessio eius creuit in terra. * Sed verò extende manum tuam, & tange omnem rem, quæ est ipsius; certe in faciem tuam blasphemabit te. * Et dixit Dominus Satanæ: ecce, omne quod est eius, traditum est in manus tuas: tantummodo in ipsum non extendes manum tuam.

ܠܡܪܝܐ. [r]ܣܪܝܩܐܝܬ ܓܝܪ ܕܚܠ ܐܝܘܒ
ܠܐܠܗܐ. * ܐܢܬ [s]ܐܛܠܠܬ ܐܝܕܟ ܥܠܘܗܝ.
ܘܥܠ ܟܠܗ ܒܝܬܗ ܘܥܠ ܒܢܘܗܝ. ܘܥܠ
ܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܟܠ [t]ܕܘܟܐ.
ܘܥܒܕ ܐܝܕܘܗܝ ܒܪܟܬ. [u]ܘܩܢܝܢܗ
ܣܓܝ ܒܐܪܥܐ. * ܒܪܡ [x]ܦܫܘܛ
ܐܝܕܟ. [y]ܘܩܪܘܒ ܠܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ
ܠܗ: [z]ܐܢ ܠܐ ܒܐܦܝܟ [a]ܢܓܕܦܝܟ.
* ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܣܛܢܐ. ܗܐ ܟܠܡܕܡ
ܕܐܝܬ ܠܗ. ܡܫܠܡ ܒܐܝܕܝܟ.
ܒܠܚܘܕ ܕܠܘܬܗ ܠܐ ܬܘܫܛ ܐܝܕܟ܀

Comma 20. 21.

* Et surrexit Job, & discidit pallium suum, & rasit caput suum, & cecidit super terram, & adorauit. * Et dixit: Nudus egressus sum ex vtero matris meæ, & nudus reuertar.

* ܘܩܡ ܐܝܘܒ [b]ܨܪܝ [c]ܡܪܛܘܛܗ.
[d]ܘܓܙ ܪܫܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ
ܘܣܓܕ. * ܘܐܡܪ. [e]ܥܪܛܠܝ ܢܦܩܬ
ܡܢ [f]ܟܪܣܗ ܕܐܡܝ. ܘܥܪܛܠܝ ܐܗܦܘܟ.

---

r) סָרִיק Chald. Syr. *vacuus, inanis:* inde Adverb. *inaniter, frustra.* s) ܐܛܠܠ Aph. *protexit, obumbrauit,* גנן Ebr. *texit, protexit.* t) דוּךְ Chald. Syris *locus.* u) Deuteron. VI. 5. x) Gen. XXII. 10. y) קרב Chald. Syr. & Sam. non tantum *appropinquare*, sed etiam *tangere* signat. z) *si non*, iurandi formula ex Ebraismo nota. a) adi Exod. XXII. 28. b) ܨܪܝ *scidit, rupit, lacerauit:* Chald. צרא in Pael idem, rarius in Kal. c) ܡܪܛܘܛܐ *velamen, tegmens tunica* a פרס *pandit, explicuit.* d) גזז *totondit* Ebr. e) Ch. עַרְטִיל *nudus.* f) ܟܪܣܐ *venter, vterus,* Tit. I. 12. כְּרֵיסָא Chald.

Dominus dedit, & Dominus abstulit: sit nomen Domini benedictum.

ܡܪܝܐ ܝܗܒ ܘܡܪܝܐ ܢܣܒ. ܢܗܘܐ
ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܒܪܟ܀

Jobi II. 4. 5.

*Et respondit Satanas, & dixit ad Dominum: pellis pro pelle, & quicquid est homini, dat pro anima sua, & liberatur. *Et si non; extende manum tuam, & tange carnem ejus aut os eius: profectò in faciem tuam blasphemabit te. * Et dixit Dominus Satanæ: ecce traditus in manus tuas; tantummodo animam eius serua.

* ܘܥܢܐ ܣܛܢܐ ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܐ. g ܡܫܟܐ
ܚܠܦ ܡܫܟܐ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܒܪܢܫܐ.
ܝܗܒ ܚܠܦ ܢܦܫܗ. ܘܡܫܬܘܙܒ.
* ܘܐܠܐ. ܐܘܫܛ ܐܝܕܟ ܘܩܪܘܒ
ܠܒܣܪܗ ܐܘ ܠܓܪܡܘܗܝ. ܐܢ ܠܐ
ܒܐܦܝܟ ܢܓܕܦܝܟ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܠܣܛܢܐ. ܗܐ ܡܫܠܡ ܒܐܝܕܝܟ. ܒܠܚܘܕ
ܢܦܫܗ h ܛܪ܀

Comma 10.

*Bona Dei accepimus: & mala eius non accipiemus?

* ܛܒܬܗ i ܕܐܠܗܐ ܩܒܠܢ. ܘܒܝܫܬܗ
ܠܐ ܢܩܒܠ܀

Jobi XIII. 15. 16.

*Si occidet me, in illo confido tantùm, quia viæ meæ coram ipso sunt. * Etiam ille erit mihi liberator, quoniam

* ܐܢ ܢܩܛܠܢܝ. k ܠܗ ܗܘ ܡܣܒܪ
ܐܢܐ ܒܠܚܘܕ. ܡܛܠ ܕܐܘܪܚܬܝ
ܩܕܡܘܗܝ ܐܢܝܢ. * ܘܐܦ ܗܘ ܢܗܘܐ

---

g) מְשַׁךְ, מַשְׁכָּא, מְשַׁךְ, Syr. ܡܫܟܐ *pellis, cutis*, a מְשַׁךְ *traxit*; quod super corpus tracta est. h) נטר R. i) Ebr. *Bonum accipiemus a Deo.* k) plane vt Vulgatus Latinus, quem ob id laudat Sixt. Amama in Antibarbaro. Nec longe discedit Chaldæus, הָא אִין יִקְטְלִנַנִי קֳדָמוֹי אֲצַלֵּי *ecce si occidet me, coram ipso orabo.*

non ingreditur *in* conſpectum eius profanus.

ܩܕܡ ܐܦܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܐܠ[m] ܩܕܡܘܗܝ ܚܢܦܐ[n]

Jobi XIV. 4.

* Quis dabit purum de contaminato? Etiam non vnus.

* ܡܢܘ ܢܬܠ ܕܟܝܐ ܡܢ ܛܢܦܐ. ܐܦܠܐ ܚܕ

Jobi XV. 14. 15.

* Quis homo *eſt*, qui purus ſit? aut quis iuſtificabitur natus muliere? * Ecce in ſanctis eius non fidelis, & cœli non puri *ſunt* coram illo.

* ܡܢܘ ܐܢܫܐ ܕܢܙܕܟܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܢܙܕܕܩ ܝܠܝܕ ܐܢܬܬܐ. * ܗܐ ܒܩܕܝܫܘܗܝ ܠܐ ܡܗܝܡܢ[o]. ܘܫܡܝܐ ܠܐ ܕܟܝܢ ܩܕܡܘܗܝ.

Jobi XIX. 25. 26. 27.

* Et ego ſcio, quod Redemtor meus viuus ſit, & in fine ſuper terram manifeſtabitur. * Et ſuper cutem meam hanc circumdata ſunt hæc, & ſuper carnem meã. * Si viderit Deum

* ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܦܪܘܩܝ ܚܝ ܗܘ. ܘܒܚܪܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܢܬܓܠܐ. * ܘܐܢ[p] ܡܫܟܝ ܗܘ[q] ܐܬܟܪܟ ܗܠܝܢ ܘܥܠ ܒܣܪܝ. * ܐܢ ܚܙܐ ܠܐܠܗܐ ܒܥܝܢܝ. ܐܢܐ[r]

---

l) *ſaluator*: Ebr. לִישׁוּעָה *in ſalutem*. *m*) ܥܐܠ vel ܥܠܠ *ingredi*, *venire*. *n*) ܚܢܦܐ *profanus, ethnicus*. *o*) *fidus*, *firmus* & *conſiſtens*, Symmach. ἀτρεπτ@, Vulg. *immutabilis*. Angli verterunt: *quandoquidem ſanctis ſuis non fidit*. Ebr. לֹא יַאֲמִין *non credet*. *p*) *Wau* forſan valet hoc loco *etſi*, *etiamſi* hoc ſenſu: *Credo Redemtorem meum viuere, & tandem appariturum*, etiamſi *hanc cutem meam & carnem meam hæc*, id eſt, vlcera & ſcabies, *circumdederint*. *q*) de veſtimentis corpori circumdatis Ebr. XI. 37. Hîc enallage Numeri ſubeſt. Attamen hoc & ſequenti commate Syra interpretatio nimium alienata eſt ab Ebræa authentia. *r*) enallage diſtributionis.

oculus meus, viderunt lucem: renes mei consumtio sunt: nam defeci a substantia mea.

ܢܘܗܪܐ. ˢܟܘܠܝܬܝ ᵗܡܫܬܡܫܢ ܗܘܘ ܡܛܠ ܦܣܩܬ ܡܢ ᵘܩܝܡܝ ܀

Jobi XXXVIII. 7.

* Creauit simul stellas auroræ, & omnes [illi] filii angelorum iubilauerunt.

*ˣܒܪܐ ܐܟܚܕܐ ܟܘܟܒܐ ʸܨܦܪܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܡܠܐܟܐ ᶻܝܒܒܘ܀

Psalm. II. 7. ad fin.

*Dominus dixit mihi, [quod] filius meus tu, & ego hodie genui te. * Postula a me, & dabo tibi populos in hereditatem tuam, & possessiones tuas terminos terræ. * Pasces illos baculis ferri, & sicut vasa figuli comminues illos. * 10 Nunc reges sapite, & erudimini iudices terræ. * Colite Domi-

* ܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܝ ܕܒܪܝ ܐܢܬ ܘܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܝܠܕܬܟ. * ܫܐܠ ܡܢܝ ܘܐܬܠ ܠܟ ܥܡܡܐ ᵃܒܝܪܬܘܬܟ. ᵇܘܐܘܚܕܢܘܬܟ ᶜܣܘܟܝܗ ܕܐܪܥܐ. * ᵈܬܪܥܐ ܐܢܘܢ ܒܫܒܛܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܐܝܟ ܡܐܢܐ ᵉܕܦܚܪܐ ܬܪܥܐ ܐܢܘܢ. * 10 ܗܫܐ ܡܠܟܐ ܐܣܬܟܠܘ. ᶠܘܐܬܪܕܘ ܕܝܢܘܗܝ ܕܐܪܥܐ. * ܦܠܘܚܘ

---

s) etiam Chald. כּוּלְיָתָא *renes.* *t*) quasi *deficere est*, Infin. *u*) ܩܝܡܐ supra vidimus *fœdus*, *pactum* significare: præter id est etiam *statio*, *natura*. Angli vertunt, *de loco meo.* *x*) Arabs quoque برأ *creavit*, LXX ἐγενήθησαν; cum nostro legisse videntur ברא in Ebræo, pro בְּרֹן *in cantando*, quod eleganter Targumista transtulit, בְּזִמַּן דִּמְשַׁבְּחִין *in tempore, quo laudarunt.* *y*) ܨܦܪܐ *aurora*, a pulcritudine dicta, etiam Marc. XVI. 2. aliâs צפרא Syro-Ch. *z*) יבב Pael, Syr. Chald. *acclamauit, iubilauit.* *a*) Num. XXIV. 18. *b*) ex ܐܚܕ, pro אחז, *tenuit, possedit*, quod comm. 11. habetur. *c*) diximus ad I. Sam. II. 10. *d*) Gr. ποιμανεῖς, Ebr. תְּרֹעֵם *conteres illos.* *e*) sic Chald. פַּחָר *figulus*, item *testa figulina.* *f*) רדה Chald. *castigare, erudire.*

num in timore; & tenete eum in tremore. * Osculamini filium, ne irascatur, & pereatis a via eius. * Nam breui exardescens *erit* ira eius. Beatitudines omnibus confidentibus in eo.

ܠܡܪܝܐ ܒܕܚܠܬܐ ܘܐܚܘܕܘܗܝ
[g] ܒܪܬܝܬܐ. * ܢܫܩܘ ܒܪܐ ܕܠܐ ܢܪܓܙ.
ܘܬܐܒܕܘܢ ܡܢ ܐܘܪܚܗ. * ܡܛܠ [h] ܕܒ
ܩܠܝܠ ܢܐܚܕ ܪܘܓܙܗ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܟܠ
[i] ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠܘܗܝ ܀

Psalm. VIII. 1. 2.

Dauidis. Prophetia, quod laudaturi sint infantes & pueri & adolescentes in Osannis Dominum.

* [k] ܕܕܘܝܕ. ܢܒܝܘܬܐ ܕܡܫܬܒܚܝܢ ܝܠܘܕܐ
[l] ܘܥܘܠܐ [m] ܘܛܠܝܐ ܒܐܘܫܥܢܐ
ܠܡܪܝܐ *

* Domine, Domine noster, quam gloriosum nomen tuum in omni terra! qui dedisti gloriam tuam super cœlum. * Ex ore iuuenum & puerorum firmasti laudem tuam, propter inimicos tuos, vt aboleatur hostis vlciscens se.

* ܡܪܝܐ ܡܪܢ ܡܐ ܡܫܒܚ ܫܡܟ ܒܟܠܗ
ܐܪܥܐ. ܕܝܗܒܬ ܫܘܒܚܟ ܥܠ ܫܡܝܐ:
* ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܥܠܝܡܐ ܘܛܠܝܐ [n] ܬܩܢܬ
ܬܫܒܘܚܬܐ. ܡܛܠ ܒܥܠܕܒܒܝܟ
ܕܬܒܛܠ ܒܥܠܕܒܒܐ ܘܬܒܥ ܕܝܢܐ ܀

Comma 5. 6. 7.

* Quis est vir, vt recordatus fueris eius? & filius hominis, vt visitaueris eum? Im-

* ܡܢܘ ܒܪܢܫܐ ܕܐܬܕܟܪܬܝܗܝ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܕܣܥܪܬܝܗܝ. [o] ܒܨܪܬܝܗܝ ܩܠܝܠ ܡܢ

---

g) רתת Ch. Syr. *tremere*, רתיתא *tremor*. h) *ad vsque paruum*. i) תכל Ch. Syr. *fidere, sperare*. k) Tales tituli fere singulis Psalmis impositi sunt in Opere Anglicano: absunt a Psalterio Erpenii. Quod antiquæ notæ sunt, & pias sæpe meditationes continent, seruari nonnullos volui in Excerptis nostris. l) ܥܘܠܐ *puer hornus, infans* Ebr. V. 13. m) טליא Ch. Syr. *puer*. n) תקן *parare, stabilire*, Syr. Ch. o) בצר, Kal & Pael, *detrahere, imminuere*, Ch. & Syr.

minuisti

minuisti eum paullulum ab angelis: honore & gloria operuisti eum. Et dominari fecisti eum in opere manuum tuarum: & omnia posuisti sub pedibus eius.

ܡܠܐܟܐ. ܒܐܝܩܪܐ ܘܒܫܘܒܚܐ
[p] ܐܥܛܦܬܝܗܝ: ܘܐܫܠܛܬܝܗܝ ܒܥܒܕ
ܐܝܕܝܟ: ܘܟܠ ܫܥܒܕܬ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ܀

Psalm. XIV. 7.

Exspectatio Messiæ.

*Quis dabit ex Zione redemtionem Israeli? cum auertit Dominus captiuitatem populi sui, exultabit Jacob, & lætabitur Israel.

܀ [q] ܣܘܟܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܀
*ܡܢ ܢܬܠ ܡܢ ܨܗܝܘܢ ܦܘܪܩܢܐ
ܠܐܝܣܪܝܠ. ܡܐ ܕܡܗܦܟ ܡܪܝܐ ܫܒܝܬܐ
ܕܥܡܗ: [r] ܢܪܘܙ ܝܥܩܘܒ ܘܢܚܕܐ
ܐܝܣܪܝܠ܀

Psalm. XVI. 9. 10. 11.

Resurrectio Christi.

* Propter hoc lætatum est cor meum, & exultauit gloria mea: etiam caro mea habitauit in tranquillitate. Quoniam non reliquisti animam meam in inferno, & non dedisti sanctum tuum, vt videret corruptionem. * Ostendes mihi viam tuam vitæ, & satiabor ex lætitia vultus tui, & ex suauitate victoriæ dextræ tuæ.

܀ ܩܝܡܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܀
*ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܕܝ ܠܒܝ ܘܪܘܙ ܐܝܩܪܝ:
ܐܦ ܒܣܪܝ ܢܫܪܐ [s] ܒܫܠܝܐ: *ܡܛܠ
ܕܠܐ ܫܒܩܬ ܠܢܦܫܝ ܒܫܝܘܠ. ܘܠܐ
ܬܬܠ [t] ܠܚܣܝܕܟ ܕܢܚܙܐ ܚܒܠܐ.
*ܬܘܕܥܢܝ ܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ: ܘܐܣܒܥ
ܡܢ ܚܕܘܬܗ ܕܦܪܨܘܦܟ. ܘܡܢ
[u] ܒܣܝܡܘܬܐ [x] ܕܙܟܘܬܐ ܕܝܡܝܢܟ܀

---

p) עָטַף Ebr. & Aph. Syr. *operuit, texit, amicivit.* q) ܣܘܟܝܐ *exspectatio, spes,* ܣܟܐ, Ch. etiam Kal סכה, *exspectauit.* r) ܪܘܙ *gaudere, exultare.* s) שְׁלֵיָא Ch. & ܫܠܝܐ Syr. *tranquillitas,* שלה Ebr. *tranquillum esse.* t) ܚܣܝܕܐ *sanctus, pius,* ܚܣܕ *pium, benignum esse.* u) Rad. II. Sam. XXIII. 2. x) a ܙܟܐ *vicit.*

Psalm. XXII. 1.

Dauidis, cum illuderent in eo persecutores eius; & de passione Christi & vocatione gentium.

* Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti me, & elongasti a me salutem meam propter verba insipientiarum mearum.

* ܠܕܘܝܕ. ܟܕ ᵞܡܓܚܟܝܢ ܒܗ
ܪܕܘܦܘܗܝ. ܘܥܠ ᶻܚܫܐ ܕܡܫܝܚܐ
ܘܩܪܝܬܐ ܕܥܡܡܐ.

* ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ.
ܘܐܪܚܩܬ ܡܢܝ ܦܘܪܩܢܝ ᵃܡܠܐ
ܕܣܟܠܘܬܝ.

Comma 17. 18. 19. 20.

* Propterea quod circumdederunt me canes, & cœtus malorum cinxerunt me: transfixerunt manus meas & pedes meos. * Et vlularunt omnia ossa mea: illi intuiti sunt & viderunt in me; * & diuiserunt vestimenta mea inter se, & super tunicam meam iecerunt sortes. * Et tu Domine, non longinquus eris a me.

* ܡܛܠ ܕܚܕܪܘܢܝ ܟܠܒܐ. ܘܟܢܘܫܬܐ
ܕܒܝܫܐ ᵇܚܕܪܘܢܝ. ᶜܒܙܥܘ ܐܝܕܝ
ܘܪܓܠܝ. * ᵈܐܬܡܢܝܘ ܟܠܗܘܢ
ܓܪܡܝ: ܗܢܘܢ ᵉܚܪܘ ܘܚܙܘ ܒܝ.
* ܘܦܠܓܘ ᶠܢܚܬܝ ܒܝܢܬܗܘܢ.
ܘܥܠ ܠܒܘܫܝ ܐܪܡܝܘ ᵍܦܣܐ. * ܐܢܬ
ܡܪܝܐ ܠܐ ܬܪܚܩ ܡܢܝ.

---

y) מוק Ch. Syr. *irridere, illudere.* z) R. חשש Syr. *dolere, pati.* a) interpres Græcos secutus est, qui דִּבְרֵי שַׁאֲגָתִי *verba rugitus mei* verterunt οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου. ܣܟܠܘܬܐ enim *peccatum* est, vt notauimus ad II. Sam. VII. 13. b) I. Reg. XVIII. 32. c) בזע Ch. Syr. *scidit, lacerauit, transfixit.* d) II. Reg. II. 12. sed hallucinatus est interpres. Ebr. enim est אֲסַפֵּר *enumerabo*, Ch. אֲחַוֵּי *indicabo*, Gr. ἐξηρίθμησαν *numerata sunt.* e) Genes. XV. 5. f) *vestis talaris*, a נחת *descendere.* g) ܦܣܐ *sors*, ܦܣ *sortitus est* Joh. XIX. 24.

Sectio. ܦܣܘܩܐ [h]

Deus meus, Deus meus in auxilium meum festina.

ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܠܥܘܕܪܢܝ ܐܨܛܪܗܒ [i]

Comma 28.

* Reminiscentur & conuertentur ad Dominum omnes fines terræ: & coram ipso adorabunt omnes familiæ populorum.

ܢܬܕܟܪܘܢ ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܣܘܦܝ [k] ܐܪܥܐ܂ ܘܢܣܓܕܘܢ ܩܕܡܘܗܝ ܟܠܗܝܢ ܫܪܒܬܐ [l] ܕܥܡܡܐ܀

Psalm. XXIII. 1.

* Dominus pascet me, & quicquam non deficiet mihi.

ܡܪܝܐ ܢܪܥܝܢܝ ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܚܣܪ ܠܝ܀

Comma 4.

* Etiamsi ambulauero per valles vmbrarum mortis, non timebo a malo, quia tu mecum es.

ܐܦ [m] ܐܢ ܐܗܠܟ ܒܢܚܠܐ [n] ܕܛܠܠܝ [o] ܡܘܬܐ܂ ܠܐ ܐܕܚܠ ܡܢ ܒܝܫܬܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܥܡܝ܀

Psalm. XXIV. 7. 8.

* Eleuate portæ capita vestra, eleuamini portæ, quæ a seculo estis: ingredietur Rex hono-

ܐܪܝܡܘ ܬܪܥܐ ܪܫܝܟܘܢ܂ ܐܬܬܪܝܡܘ ܬܪܥܐ ܕܡܢ [p] ܥܠܡ܃ ܢܥܘܠ [q] ܡܠܟܐ

---

h) Sectiones huiusmodi crebræ sunt in Psalterio Syrorum, vt hoc loco, & XVIII. 26. XXXVII. 22. LXVIII. 19. LXIX. 21. LXXIIX. 52. LXXXIX. 26. CIV. 19. &c. *i)* Josuæ X. 12. *k)* 1. Sam. II. 10. *l)* Gen. XII. 3. *m)* ܐܦ ܐܢ *etiam si*, crasis. *n)* dixi Deut. XXXIV. 6. *o)* ܛܠܠܐ *umbra.* *p)* Græci habent πύλαι αἰώνιοι: Arabs الدَّهْرِيَّة *seculares, æternæ.* *q)* ܥܠ *ingredi.*

rum. * Quis *est* iste Rex honorum? Dominus potens & gigas: Dominus gigas & bellator.

ܕܐܝܩܪܐ. * ܡܢܘ ܗܢܐ ܡܠܟܐ
ܕܐܝܩܪܐ. ܡܪܝܐ ܚܣܝܢܐ ܘ[r]ܓܢܒܪܐ. ܡܪܝܐ
ܓܢܒܪܐ ܘ[s]ܩܪܒܬܢܐ.

Comma 10.

* Quis *est* iste Rex honorum? Dominus fortis ipse est Rex honorandus in seculum.

* ܡܢܘ ܗܢܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܩܪܐ. ܡܪܝܐ
ܚܝܠܬܢܐ ܗܘܝܘ ܡܠܟܐ ܡܝܩܪܐ
ܠܥܠܡ.

Psal. XXV. 6. 7.

* Recordare Domine miserationum tuarum, quæ ab æterno *sunt*; & bonitatis tuæ: * & stultitias iuuentutis meæ non recordaberis mihi.

* ܐܬܕܟܪ ܡܪܝܐ ܕܪܚܡܝܟ ܕܡܢ ܥܠܡ
ܘܛܝܒܘܬܟ. * ܘ[t]ܣܟܠܘܬܐ ܕܛܠܝܘܬܝ
ܠܐ ܬܬܕܟܪ ܠܝ.

Psal. XXXI. 1.

* In te, Domine, speraui, non erubescam in æternum: & per iustitiam tuam libera me.

* ܒܟ ܡܪܝܐ ܣܒܪܬ. ܠܐ [u]ܐܒܗܬ ܠܥܠܡ.
ܘܒܙܕܝܩܘܬܟ ܦܨܝܢܝ.

Psal. XXXII. 1. 2.

De peccato Adami, qui ausus est & peccauit: & prophetia de Christo, per quem redemti sumus a gehenna.

* ܥܠ ܣܟܠܘܬܐ ܕܐܕܡ [x]ܕܐܡܪܚ
ܘܚܛܐ. ܘܢܒܝܘܬܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ
ܕܒܗ ܐܬܦܪܩܢ ܡܢ
ܓܗܢܐ. *

* Beatus ille, cui remissa est

* [y]ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܐܫܬܒܩ

---

r) Num. XXIV. 17. s) II. Reg. XXV. 4. t) II. Sam. VII. 13. u) בהת Ch. Syr. *puduit, erubuit.* x) hoc verbum Syris est in sola Conj. Aphel, notatque *ausus est, audacter egit, impudens fuit.* y) ad verbum: *Beatitudines suæ illi* sunt, *cui remissa est* &c.

iniquitas, & tecta sunt peccata eius. * Beatus filius hominis, cui non imputabit Dominus peccatum eius, & non est dolus in corde eius.

ܠܗ ܥܘܠܗ. ܘܐܬܟܣܝܘ ܠܗ
ܚܛܗܘܗܝ. * ܛܘܒܘܗܝ ܠܒܪܢܫܐ
ܐܝܢܐ ܕܠܐ ܢܚܫܘܒ ܠܗ ܡܪܝܐ ܚܛܝܬܗ.
ܘܠܝܬ [z]ܢܟܠܐ ܒܠܒܗ ܀

Psal. XXXIII. 6.

* In Verbo Domini factum est cœlum, & in Spiritu oris eius omnes [illi] exercitus eius.

* ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܬܥܒܕܘ ܫܡܝܐ.
ܘܒܪܘܚܐ ܕܦܘܡܗ ܟܠܗܘܢ
ܚܝܠܘܬܗ ܀

Psalm. XXXIV. 8.

* Castra angelorum Domini circumdata *sunt* timentibus illum: & *ille* liberat eos.

* [a]ܡܫܪܝܬܐ ܕܡܠܐܟܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܚܕܪܐ
ܠܕܚܠܘܗܝ. [b]ܘܦܘܪܩܢܐ ܠܗܘܢ.

Comma 15.

* Transi a malo, & fac bonum: quære pacem, & curre post illam.

* ܥܒܪ ܡܢ ܒܝܫܬܐ ܘܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܒܥܝ
ܫܠܡܐ [c]ܘܗܛ ܒܬܪܗ ܀

Psalm. XL. 7. 8.

* In sacrificiis & in oblationibus non delectatus sum: aures vero perforasti mihi, & holocausta

* ܒܕܒܚܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܠܐ ܨܒܝܬ.
ܐܕܢܐ ܕܝܢ ܢܩܒܬ ܠܝ: [d]ܘܝܩܕܐ ܕܥܠܬܐ

z) נְכַל Chald. Syr. *decipere, dolose agere*: hinc נִכְלָא Ch. ܢܟܠܐ Syr. *dolus, fraus, insidiæ.* a) *castra, exercitus, turma*, a ܫܪܐ *castrametatus est* II. Reg. XXV. 1. b) *liberatio* hæc, quod Numerus & Genus arguunt, neque ad angelos, neque ad castra refertur, sed ad Deum vnice. c) pro ܘܪܗܛ, vide Anomala in Grammat. d) יקד *ardere*, inde ܝܩܕܐ *sacrificium comburendum, holocaustum.*

perfecta, quæ pro peccatis *fiunt*, non postulasti. * Tunc dixi, [quod] ecce veni: in principio scripturarum scriptũ est de me.	ܘܥܠܬܐ ܕܚܛܗܐ ܠܐ ܫܐܠܬ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܬ ܕܗܐ ܐܬܝܬ. (e) ܒܪܝܫ ܟܬܒܐ ܟܬܝܒ ܥܠܝ ܀

Psalm. XLV. 7. 8.

Apparitio Messiæ: & de Ecclesia. * Thronus tuus, Deus, in seculum seculorum: sceptrum extensum sceptrum regni tui. * Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem. Propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ abundanter, præ sociis tuis.	܀ (f) ܕܢܚܐ ܕܡܫܝܚܐ. ܘܥܠ ܥܕܬܐ ܀ * ܟܘܪܣܝܟ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܫܒܛܐ (g) ܦܫܝܛܐ ܫܒܛܐ ܕܡܠܟܘܬܟ. * ܪܚܡܬ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܣܢܝܬ ܥܘܠܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܫܚܟ ܐܠܗܐ ܐܠܗܟ ܡܫܚܐ ܕܚܕܘܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܒܪܝܟ ܀

Comma 14.

* Omnis gloria filiæ Regis ab [ad] intus: & ornatus *est* vestitus eius auro optimo.	* ܟܠܗ ܫܘܒܚܗ ܕܒܪܬ ܡܠܟܐ ܡܢ ܠܓܘ. ܘܡܨܒܬ ܠܒܘܫܗ ܕܗܒܐ ܡܢܟܝܐ ܀

Psalm. LI. 7.

* In iniquitate conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.	* ܒܥܘܠܐ ܐܬܒܛܢܬ (i) ܘܒܚܛܗܐ ܒܛܢܬܢܝ ܐܡܝ.

---

e) Gr. ἐν κεφαλίδι βιβλίου: Vulg. Lat. *in capite libri*: nec Arabs aliter, في رأس الكتاب *in capite libri.* f) *ortus*, a דְּנַח Ch. Syr. *oriri.* g) פשט *planum facere, extendere, explicare*, פשוט *rectum, æquum, protensum*, פְּשָׁט Rabb. *sensus planus & literalis.* h) ܨܒܬ *ornare, decorare.* i) ܒܛܢ Psalm. VII. 15. Luc. I. 24. & Sam. בטן Gen. IV. 1. *concepit, vtero gestare cœpit*, vnde Ebr. בֶּטֶן *vterus*, est.

Comma 12. 13. 14.

* Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in medio mei. * Non abiicies me a conspectu tuo, & Spiritum sanctum tuum non sumes a me. * Sed reuerti-fac mihi suauitatem tuam & salutem tuam: & Spiritus tuus gloriosus suffulciet me.

* ܠܒܐ ܕܟܝܐ ܒܪܝ ܒܝ ܐܠܗܐ.
ܘܪܘܚܐ ܬܪܝܨܬܐ ܚܕܬ ܒܓܘܝ. * ܠܐ
ܬܫܕܝܢܝ[k] ܡܢ ܩܕܡܝܟ. ܘܪܘܚܟ ܩܕܝܫܐ
ܠܐ ܬܫܩܘܠ ܡܢܝ. * ܐܠܐ ܐܗܦܟ ܠܝ
ܒܣܝܡܘܬܟ[l] ܘܦܘܪܩܢܟ. ܘܪܘܚܟ
ܡܫܒܚܬܐ ܬܣܡܟܢܝ ❖

Psal. LXVII. 1. 2.

* Deus noster miserebitur super nos (*nostri*,) benedicet nobis, & lucere faciet vultum suum in nos. *Diapsalma.* * Ut cognoscamus in terra viam eius, & omnes populi salutem ipsius.

* ܐܠܗܢ ܢܪܚܡ ܥܠܝܢ. ܢܒܪܟܢ
ܘܢܢܗܪ ܐܦܘܗܝ ܥܠܝܢ. [m] *ܕܝܐܦܣܠܡܐ*
* ܕܢܕܥ ܒܐܪܥܐ ܐܘܪܚܗ. ܘܒܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ ܦܘܪܩܢܗ ❖

Comma 7. 8.

* Terra dedit fructus suos, benedicet nobis Deus, Deus noster: * etiam benedicet nobis Deus noster, & timebunt ab ipso omnes extremitates terræ.

* ܐܪܥܐ ܝܗܒܬ ܦܐܪܝܗ. ܢܒܪܟܢ
ܐܠܗܐ ܐܠܗܢ. * ܘܢܒܪܟܢ ܐܠܗܢ.
ܘܢܕܚܠܘܢ ܡܢܗ ܟܠܗܘܢ ܣܘܦܝܗ
ܕܐܪܥܐ ❖

---

k) ܫܕܐ *abiicere, præcipitare*, Ch. *effundere*. l) בסם Chald. Syr. *suauis, hilaris fuit*: ܒܣܝܡܘܬܐ *iucunditas*. m) Græca vox Διάψαλμα, qua Psalmorum interpretes, quos Septuaginta-virorum nomine censeri constat, passim vtuntur pro Ebr. סֶלָה *Selah*. Hos Syrum sæpenumero sequi, & alibi deprehensum est.

Psalm.

Psalm. LXVIII. 18. 19. 20. 21.

* Equitauit Deus cum myriadibus & cum millibus exercitus: Dominus cum eis est, Sinai in sanctitate eius. *Sectio.* * Ascendisti in altitudinem, & captiuam duxisti captiuitatem, & dedisti dona hominibus: atque etiam rebelles non habitabunt coram Deo. * Benedictus est Dominus in omni die, qui elegit nos hereditatem suam. *Diapsalma.* Deus saluator noster, Deus liberator noster, Dominus Deus Dominus mortis & euasionis.

* ⁿܪܟܒܐ ܕܐܠܗܐ ܕܪ̈ܒܘܬܐ ܘܐܠܦ̈ܐ
ܕ̈ܫܠܝܐ. ܡܪܝܐ ܒܗܘܢ ܒܣܝܢܝ ܒܩܘܕܫܗ.
✱ °ܫܘܚܠܦܐ ✱ * ܣܠܩܬ ܠܡܪܘܡܐ.
ܘܫܒܝܬ ܫܒܝܬܐ. ᵖܘܝܗܒܬ ܡܘܗܒܬܐ
ܠܒܢ̈ܝܢܫܐ. ܘܐܦ ܡܪ̈ܘܕܐ ܠܐ ܢܫܪܘܢ
ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܒܟܠ
ܝܘܡ ᑫܕܓܒܢ ܝܪܬܘܬܗ. * ʳܫܘܚܠܦܐ *
* ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܢ ܐܠܗܐ ˢܡܦܨܝܢܢ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܪܗ ܕܡܘܬܐ ᵗܘܡܦܩܢܐ ✤

Psalm. LXXII. 1. 2.

* *Dauidis, cum regem constituisset Salomonem. Et prophetia de aduentu Christi, & vocatione gentium.*

* Deus, da iudicium tuum regi, & iustitiam tuam filio

* ܠܕܘܝܕ. ܟܕ ܐܡܠܟ ܗܘܐ ܠܫܠܝܡܘܢ.
ܘܢܒܝܘܬܐ ܥܠ ᵘܡܐܬܝܬܗ ܕܡܫܝܚܐ.
ܘܩܪܝܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ *
* ܐܠܗܐ ܗܒ ܕܝܢܟ ܠܡܠܟܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܟ

---

n) Ebr. רֶכֶב *currus*, Græci τὸ ἅρμα, Nominaliter. o) vide Psalm. XXII. Hanc notulam Erpenii Psalterium semper in medio & separatim constitutam habet, Anglorum opus sæpius ceteris verbis immixtam. p) ita Apostolus Eph. IV. 8. reddidit ἔδωκε, quem ob id quidam posteriorem credunt nostro interprete, vt Gabr. Sionita apud Hottingerum Thesaur. Phil. p. 263. contra Br. Waltono *Prolegom. XIII.* probabilius est, ex Apostolo ita transtulisse Syrum interpretem. q) ܓܒܐ *elegit.* r) dictum supra. s) ex ܦܨܐ *liberauit.* t) ex נפק, *egressus est, euasit.* u) ab אתא *venit.*

regis.

regis. * Vt iudicet populum in iuſtitia, & pauperes tuos in iudicio.

ܠܒܪ ܡܠܟܐ . ܢܕܘܢ ܠܥܡܐ
ܒܙܕܝܩܘܬܐ . ܘܠܡܣܟܢܝܟ[x] ܒܕܝܢܐ :

Comma 7. 8.

* Germinabit in diebus eius iuſtitia & multitudo pacis, donec deſierit luna. * Poſſidebit a mari ad mare, & a fluminibus vſque ad fines terræ.

ܢܕܢܚ[y] ܒܝܘܡܘܗܝ ܙܕܝܩܘܬܐ . ܘܣܘܓܐ
ܕܫܠܡܐ ܥܕܡܐ ܕܢܥܒܪ[z] ܣܗܪܐ .
ܢܐܚܘܕ[a] ܡܢ ܝܡܐ ܠܝܡܐ . ܘܡܢ
ܢܗܪܘܬܐ ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ :

Comma 10. 11.

* Reges Tarſis & inſularum munera afferent ei: reges Scheba & Saba munera offerent ei. * Adorabunt illum omnes reges, & omnes populi colent eum.

ܡܠܟܐ ܕܬܪܫܝܫ ܘܕܓܙܪܬܐ[b] ܩܘܪܒܢܐ
ܢܝܬܘܢ[c] ܠܗ . ܡܠܟܐ ܕܫܒܐ ܘܣܒܐ
ܩܘܪܒܢܐ ܢܩܪܒܘܢ ܠܗ . ܢܣܓܕܘܢ
ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ . ܘܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ ܢܦܠܚܘܢܝܗܝ :

Comma 17.

* Et erit nomen eius in æternum & ante ſolem eſt nomen

ܢܗܘܐ ܫܡܗ ܠܥܠܡ . ܘܩܕܡ
ܫܡܫܐ ܐܝܬܘܗܝ ܫܡܗ . ܢܬܒܪܟܘܢ

---

x) Ch. מִסְכֵּן Syr. ܡܣܟܢܐ *pauper*, a ܣܟܢ *in periculo verſari.* y) ܕܢܚ *germinauit* Matth. XIII. 5. & in Targum Prouerb. XXVII. 25. Radix, cui explicandæ Iudæus Elias impar fuit, vtpote Syro-Chriſtianæ linguæ ignarus. z) adi Ioſuæ X. 12. a) ܐܚܕ (ex אחז) *tenuit, & poſſedit.* b) ܓܙܪܬܐ *inſula*, quaſi *reſecta* & *auulſa* a continente. Act. XIII. 6. XXVII. 7. c) אתא *venit*, Aph.

eius: benedicentur in ipso omnes gentes, & omnes laudabunt eum. * Benedictus sit Dominus Deus Israel, qui facit miracula grandia solus: & benedictum sit nomen gloriæ eius in seculum: & impleatur honore eius tota terra. Amin, Amin.

Absolutus est liber secundus.

ܒܗ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܟܠܗܘܢ
ܢܫܒܚܘܢܝܗܝ. * ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܥܒܕ ܬܕܡܪܬܐ ܪܘܪܒܬܐ [d]
ܒܠܚܘܕܘܗܝ. * ܘܡܒܪܟ ܗܘ ܫܡܐ
ܕܐܝܩܪܗ ܠܥܠܡ. ܘܢܬܡܠܐ ܐܝܩܪܗ
ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܐܡܝܢ ܘܐܡܝܢ.
* ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܬܪܝܢ [e] *

Psal. LXXIII. 25. 26.

*Quid est mihi in cœlo tecum? & quid volui in terra, vt apprehenderis manum meam dexteram, * & consumtum sit cor meum, & caro mea, & robur cordis mei? Portio mea in Deo est in sempiternum.

*ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܫܡܝܐ ܥܡܟ. ܘܡܢܐ
ܨܒܝܬ ܒܐܪܥܐ [f] ܕܐܚܘܕ ܐܝܕܝ ܕܝܡܝܢܐ:
*[g] ܘܫܠܡ ܠܒܝ ܘܒܣܪܝ ܘܥܘܫܢܗ
ܕܠܒܝ. ܡܢܬܝ ܐܠܗܐ ܗܘ
ܠܥܠܡ *

Psalm. LXXXVII. 1. 2. 3.

*Fundamenta eius in monte eius sancto. * Dilexit Dominus portas Zionis valde præ

* [h] ܫܬܐܤܘܗܝ ܒܛܘܪܗ ܩܕܝܫܐ.
* ܪܚܡ ܡܪܝܐ ܠܬܪܥܝܗ ܕܨܗܝܘܢ. ܝܬܝܪ

---

d) ܪܘܪܒܐ *magnus, grandis,* ex רבב. e) Syri perinde, ac Ebræi, Psalterium in quinque libros diuidunt, & sub finem extremi libri adscribunt ܫܠܡܘ ܡܙܡܘܪܐ ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ : ܚܡܫܐ ܕܝܢ ܟܬܒܝܢ. *Completi sunt Psalmi centum & quinquaginta: quinque vero libri* &c. Secundus liber etiam Ebræis finitur cum Psalmo LXXII. f) disceditur ab Ebræo. g) Versionis Latinæ continuata interrogatio ab Anglis petita est. h) שְׁתַס Chald. ܫܬܐܤ Syr. *fundauit*: ܫܬܐܤܬܐ *fundamentum*, Pluralem habet more Masculinorum.

omni-

omnibus habitaculis Jacobi. * Pretiosa dicuntur in te, ô civitas Dei nostri.

ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܫܟܢܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ. * ܡܝܩܪ̈ܬܐ ܐܬܡܠܠ ܒܟܝ ܡܕܝܢܬܗ ܕܐܠܗܢ ܀

Initium libri quarti.
Psalmus XC.

* [i] ܫܘܪܝ ܟܬܒܐ ܕܐܪܒܥܐ *
* ܡܙܡܘܪܐ ܨ̄ *

* *Mosis.* Domine, domus habitationis fuisti nobis in generationem generationum. Priusquam conciperentur montes, & antequam parturiret terra, & priusquam firmaretur orbis; ab æterno & in æternum tu es Deus.

* ܕܡܘܫܐ. ܡܪܝܐ [k] ܒܝܬ ܡܥܡܪܐ ܗܘܝܬ ܠܢ ܠܕܪܕܪܝܢ. ܥܕܠܐ ܢܬܒܛܢܘܢ ܛܘܪ̈ܐ. ܥܕܠܐ ܠܡܚܒܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܥܕܠܐ ܢܬܩܢ ܬܒܝܠ. ܡܢ ܥܠܡ ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ ܐܝܬܝܟ ܐܠܗܐ ܀

Psalm. XCI. 11. 12.

* Angelis suis mandabit de te, vt custodiant te in omnibus [illis] viis tuis: * Et super brachia sua portabunt te, vt ne offendas [in] pede tuo.

* ܠܡܠܐܟ̈ܘܗܝ ܢܦܩܘܕ ܥܠܝܟ. ܕܢܛܪܘܢܟ ܒܟܠܗܝܢ ܐܘܪ̈ܚܬܟ. * ܘܥܠ ܕܪ̈ܥܘܗܝ [l] ܢܫܩܠܘܢܟ. ܕܠܐ [m] ܬܬܩܠ ܪܓܠܟ.

Psalm. CIV. 4.

* Fecit angelos suos spiritum, & ministros suos ignem ardentem.

* ܥܒܕ ܡܠܐܟ̈ܘܗܝ ܪܘܚܐ. ܘܡܫܡܫܢ̈ܘܗܝ ܢܘܪܐ ܝܩܕܐ ܀

i) modo dictum sub finem Psalmi LXXII. k) pleonasmus. Angli hoc loco ediderunt ܡܥܡܪܐ, sed iidem Psalm. XLIX. 12. & Castellus in Lex. secundam Vocalem abiecerunt. l) ܫܩܠ *tulit, portavit.* m) תקל …ld. Syr. *offendit*, vt כשל Ebr.

Psal. CX. tot.

Davidis. De solio Domini, & de virtute eius gloriosa: & prophetia de Messia ac victoria contra Diabolum.

* ܕܕܘܝܕ. ܥܠ ⁿ ܡܘܬܒܗ ᵒ ܕܐܕܘܢܝ
ܘܥܠ ܚܝܠܗ ܡܫܒܚܐ. ܘܢܒܝܘܬܐ
ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܘܙܟܘܬܗ
ᵖ ܕܐܟܠܩܪܨܐ *

* Dixit Dominus Domino meo: sede tibi a dextra mea, donec ponam inimicos tuos scabellum pedibus tuis. * Sceptrum fortitudinis mittet tibi Dominus ex Zione, & dominabitur in hostes tuos. * Populus tuus laudabilis in die roboris: in decoribus sanctitatis ex vtero, ab antiquo te filium genui. * ⁴ Jurauit Dominus, & non mentietur: quod tu es sacerdos in perpetuum, in similitudine Melchisedek. * Dominus est super dextra tua: fregit in die iræ suæ reges. * Judicabit populos & imple-

* ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ᵍ ܬܒ ܠܟ ܡܢ
ܝܡܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ
ܟܘܒܫܐ ܠܪ̈ܓܠܝܟ. * ܫܒܛܐ
ܕܚܝܠܐ ܢܫܕܪ ܠܟ ܡܪܝܐ ܡܢ ܨܗܝܘܢ.
ܘܬܫܠܛ ܥܠ ܒܥܠܕܒܒܝܟ.
* ܥܡܟ ܡܫܒܚܐ ܒܝܘܡܐ ܕܚܝܠܐ.
ʳ ܒܗܕܪ̈ܝ ܩܘܕܫܐ ܡܢ ˢ ܡܪܒܥܐ: ܡܢ
ܩܕܡ ܐܝܟ ܛܠܝܐ ᵗ ܝܠܕܬܟ. * ܝܡܐ
ܡܪܝܐ ܘܠܐ ܢܟܕܒ: ܕܐܢܬ ᵘ ܗܘ ܟܘܡܪܐ
ܠܥܠܡ. ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ. *
* ܡܪܝܐ ܥܠ ܝܡܝܢܟ. ܬܒܪ ܒܝܘܡܐ
ܕܪܘܓܙܗ ܡܠܟܐ. * ܢܕܘܢ ܠܥܡܡܐ

---

n) a יָתַב, hoc est, יָשַׁב *sedit.* o) rarum in Syris Ebræorum nomen. In titulo Psalmi V. exstat ܟܕ ܡܩܕܡ ܠܒܝܬܗ ܕܐܕܘܢܝ *cum veniret mane in domum Domini.* p) quasi *edens calumnias*, Diaboli in Nouo Testamento nomen consuetum. q) Dolath πλεονάζει. vide Grammat. r) ܗܕܪܐ *honor, decus*, הָדָר Ebr. s) ܡܪܒܥܐ *uterus, vulua*, Luc. II. 23. Rom. IV. 19. t) Græci ἐγέννησά σε: Vulg. *genui te*: & Arabs وَلَدْتُكَ *genui te.* Ebræus aliter. u) dixi

bit cadauera, & prædicet caput multorum in terra. * Et ex torrente in via bibet: propter id exaltabitur caput eius.

ܘܢܡܠܐ[x] ܫܠܕܐ. ܘܢܦܣܘܩ ܪܫܐ ܕܣܓܝܐܐ ܒܐܪܥܐ. * ܘܡܢ ܢܚܠܐ ܒܐܘܪܚܐ ܢܫܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܬܬܪܝܡ ܪܫܗ ܀

Psal. CXVI. 15.

* Pretiosa est in oculis Domini mors iustorum eius.

* ܝܩܝܪ ܗܘ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܡܘܬܐ ܕܙܕܝܩܘܗܝ.

Psal. CXVII. tot.

Anonymi.

* Laudate Dominum omnes vos populi: laudate eum omnes [illæ] nationes. * Propterea quod inualuit super nos benignitas eius, Vere Dominus est in æternum.

* ܠܐ ܡܫܡܗܐ[y] *

* ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܟܘܢ ܥܡܡܐ. ܫܒܚܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܐܡܘܬܐ. * ܡܛܠ ܕܥܫܢ ܥܠܝܢ ܛܝܒܘܬܗ: [z] ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܪܝܐ ܗܘ ܠܥܠܡ ܀

Psalm. CXVIII. 22. ad 26.

* Lapis, quem reprobauerunt ædificatores, ille factus est in caput ædificii. * A [coram] Domino factum est hoc,

* ܟܐܦܐ [a] ܕܐܣܠܝܘܗ ܒܢܝܐ. ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫܗ ܕܒܢܝܢܐ. * ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܬܕܡܘܪܬܐ

---

ad Genes. XIV. 18. x) Deut. XXI. 23. y) Psalmis, qui Dauidis, vel Asaphi vel alius nomen non præ se ferunt, Syri ܠܐ ܡܫܡܗܐ *non nominatus*, præposuerunt, v. g. Psalm. CXI. seqq. a ܫܡܗ *nominauit*, cuius Ethp. exstat Ebr. V. 10. Ethp. III. 15. z) ita Erpenius & Angli ediderunt. Quod vero Gr. ἀλήθεια, Arabs حقّ *veritas*, *ius*; Vulg. *veritas*, omnes Ebræum secuti, verterunt, videri potest, legendum esse ܫܪܝܪܘܬܐ *veritas*. a) Aphel אַסְלִי Chald. Syr. *reiecit*, *reprobauit*.

& est [illud] miraculum in oculis nostris. * Hæc est dies, quam fecit Dominus. Venite, exultabimus & gaudebimus in ea. * O Domine serua me, ô Domine libera me. * Benedictus ille veniens in nomine Domini. Benediximus vobis de domo Domini.

ܒܥܝܢܝܢ. * ܗܢܘ ܝܘܡܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ: ܬܘ ܢܪܘܙ ܘܢܚܕܐ ܒܗ. * ܐܘ ܡܪܝܐ ܦܪܘܩ. ܐܘ ܡܪܝܐ ܦܨܢ. * ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܪܟܢܟܘܢ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ:

Psalm. CXIX. 105.

* Lucerna est verbum tuum pedibus meis, & lumen semitis meis.

* ܫܪܓܐ ܗܘ ܡܠܬܟ ܠܪܓܠܝ ܘܢܘܗܪܐ ܠܫܒܝܠܝ.

Psalm. CXXI. tot.

Anonymus.

* ܠܐ ܡܫܡܗܐ *

[*] Leuabo oculos meos ad montem, vnde veniet auxiliator meus, * Auxilium meum *est* a conspectu Domini, illius, qui fecit cœlum & terram. * Et non dabit pedem tuum in vacillationem, neque dormiscet custos tuus. Non enim dormiscit neque dormit custos Israelis. * [e] Dominus est custos tuus, Dominus obumbrabit te manu sua dextera. * In

* ܐܪܝܡܬ ܥܝܢܝ ܠܛܘܪܐ: ܐܝܟܐ ܕܐܬܐ ܡܥܕܪܢܝ. * ܥܘܕܪܢܝ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ: ܗܘ ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. * ܘܠܐ ܢܬܠ ܠ[d]ܙܘܥܐ ܪܓܠܟ. ܘܠܐ ܢܕܡܟ ܢܛܘܪܟ. * ܠܐ ܓܝܪ ܢܕܡܟ ܘܠܐ ܢܬܢܡ ܢܛܘܪܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܡܪܝܐ ܢܛܘܪܟ. ܡܪܝܐ [e]ܢܛܠܠ ܥܠܝܟ ܒܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ. * ܐܦܠܐ

a) Pronomen abest ab Ebræo & Græco: Arabs addit Plurale نا *nos.* Vertit enim تُخَلِّصنا *saluabis nos.* c) שְׁרָגָא Chald. Syr. *lucerna, lumen.* d) ܙܘܥܐ *commotio, titubatio,* a ܙܥ *moueri.* e) Aphel, cuius Piel Ebræi habent טִלֵּל *texit, obumbrauit.*

die ſol non lædet te, etiam non luna in nocte. *Dominus cuſtodiet te ab omnibus malis: cuſtodiet animam tuam. * Dominus cuſtodiet exitum tuum & ingreſſum tuum, ex nunc & vſque in ſeculum.

[f] ܢܟܝܟ.. ܐܦܠܐ ܣܗܪܐ ܒܠܠܝܐ. * ܡܪܝܐ
ܢܛܪܟ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܝܫܬܐ: ܢܛܪ
ܢܦܫܟ. * ܡܪܝܐ ܢܛܪ [g] ܡܦܩܢܟ
[h] ܘܡܥܠܢܟ. ܡܢ ܗܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ.

Pſalm. CXXX. tot.

* Ex profundo vocaui te Domine, * & audiuiſti in voce mea. Sint aures tuæ intentæ ad vocem precationis meæ. * Si peccata obſeruas, Domine, quis poteſt ſtare? * Quoniam apud te eſt remiſſio. * [s] Speraui in Domino, & exſpectauit anima mea verbum eius. * Exſpectaui Dominum a cuſtodia matutini-temporis ad cuſtodiam matutini-temporis. * Exſpectabit Iſrael Dominum, quia apud eum ſunt miſerationes, & multa apud eum redemtio. * Et ipſe redimet Iſraelem ab omni iniquitate eius.

* ܡܢ ܥܘܡܩܐ ܩܪܝܬܟ ܡܪܝܐ. * ܘܫܡܥܬ
ܒܩܠܝ. ܢܗܘܝܢ ܐܕܢܝܟ [i] ܨܝܬܢ
ܠܩܠܐ [k] ܕܒܥܘܬܝ. * ܐܢ ܚܛܗܐ ܬܛܪ
ܐܝܠ ܡܪܝܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܩܡ.
* ܡܛܠ ܕܡܢ ܠܘܬܟ ܗܘ ܫܘܒܩܢܐ.
* [s] ܣܟܝܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܣܟܬ ܢܦܫܝ
ܠܡܠܬܗ. * ܣܟܝܬ ܠܡܪܝܐ ܡܢ
ܡܛܪܬܐ ܕܨܦܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܡܛܪܬܐ
ܕܨܦܪܐ. * ܢܣܟܐ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ
ܕܡܢ ܠܘܬܗ ܐܝܬ ܚܢܢܐ ܘܣܓܝ
ܠܘܬܗ ܦܘܪܩܢܐ. * ܘܗܘ ܢܦܪܘܩܝܘܗܝ
ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܟܠܗ ܚܛܗܘܗܝ.

f) ܢܟܐ *læſit, nocuit*, etiam in Aphel: vnde Ebr. הִכָּה *percuſſit*, ſupereſt. g) ex ܢܦܩ formatum Nomen, *egreſſus, exitus*. h) ex gem. ܥܠܠ deductum Nomen. i) צית Ch. Syr. *auſcultare, attendere*. k) ܒܥܘܬܐ *ſupplicatio, deprecatio*, Ethp. ܐܬܒܥܝ *ſupplicauit*.

Pſalm.

Psalm. CXXXVII. *tot.*

Dauidis. Filiæ vocum Sanctorum illorum, qui captiui ducti sunt Babylonem.

* Super flumina Babylonis ibi sedimus & fleuimus, cum recordati sumus Zionis. * Super salices, quæ sunt in medio eius, appendimus citharas nostras: * quia ibidem postularunt captiuatores nostri verba laudationum, & ductores nostri dixerunt nobis: Hymnum canite nobis de hymnis Zionis. * 4 Quomodo cantabimus vobis laudationes Domini in terra aliena? * Si oblitus fuero tui, Ierusalem, obliuiscatur mei dextera mea. * Hærebit lingua mea ad cœlum palati mei, nisi meminero tui, nisi ascendere faciam Ierusalem in caput gaudiorum meorum. * 7 Memento Domine filiorum Adum in die Ierusalem, dicentium: detegite, detegite vsque ad fundamenta eius. * Filia Babel deprædatrix, beatus ille, qui

*ܕܕܘܝܕ. ¹ ܒܢܬ ܩܠܐ ܕܩܕܝܫܐ ܗܢܘܢ
ܕܐܫܬܒܝܘ ܠܒܒܠ *
* ܥܠ ܢܗܪܘܬܐ ܕܒܒܠ ܬܡܢ ܝܬܒܢ
ܘܒܟܝܢ ܟܕ ܐܬܕܟܪܢܢ ܠܨܗܝܘܢ. * ܥܠ
ܟܪܒܐ ܕܒܓܘܗ ܬܠܝܢ ܟܢܪܝܢ. * ܡܛܠ
ܕܬܡܢ ܫܐܠܘܢ ܫܒܝܢ ܡܠܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ:
ᵐ ܘܕܒܪܝܢ ܐܡܪܘ ܠܢ. ⁿ ܫܒܚܘ ܠܢ
ܡܢ ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܨܗܝܘܢ. * ⁴ ܐܝܟܢܐ
ܢܫܒܚ ܠܟܘܢ ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܡܪܝܐ
ܒܐܪܥܐ ܢܘܟܪܝܬܐ. * ܐܢ ᵒ ܐܛܥܝܟܝ
ܐܘܪܫܠܡ ܬܛܥܝܢܝ ܝܡܝܢܝ. * ܬܕܒܩ
ܠܫܢܝ ᵖ ܠܡܠܥܝ ܐܢ ܠܐ ܐܬܕܟܪܬܟܝ.
ܐܢ ܠܐ ܐܣܩܬܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܪܫ ܚܕܘܬܝ:
* ⁷ ܐܬܕܟܪ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝ ܐܕܘܡ
ܒܝܘܡܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܕܐܡܪܝܢ ܥܪܘ
ܥܪܘ ܥܕܡܐ ܠܫܬܐܣܝܗ. * ܒܪܬ
ܒܒܠ ܒܙܘܙܬܐ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ

l) *filia vocum.* Angli simpliciter *verba.* m) a דְּבַר Ch. Syr. *ducere.* n) ܫܒܚ etiam est hymnum canere, canendo laudare. o) ܛܥܐ non tantum *errare*, vt Ebr. sed etiam *obliuisci* notat. p) eadem locutio ocurrit etiam Psal. XXII. 16. ne putes ex inani repetitione præcedentis vocis, vna mutata litera, hanc periphrasin ortam esse.

reddet

reddet tibi retributionem, quam retulisti nobis. * Beatus is, qui prehendet infantes tuos, & allidet ad petram.

[q] ܕܢܦܪܥ ܠܟܝ ܦܘܪܥܢܟܝ ܕܦܪܥܬܝܢ ܠܢ.
* ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܢܐܚܘܕ ܥܘܠܠܝܟܝ ܘ
[r] ܢܫܦܘܩ ܐܢܘܢ ܠܫܘܥܐ ܀

Psalm. CXXXIX. 7. 8. 9.

* Quo ibo a spiritu tuo, & vbi delitescam a conspectu tuo? * Si ascendam in cœlum, ibi tu *es:* & si descendam in infernum, etiam ibi es tu. * Et si attollam alas meas sicut aquila, & habitabo in extremitate maris; * etiam illic manus tua prehendet me, & ducet me dextera tua.

* ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܡܢ ܪܘܚܟ. ܠܐܝܟܐ ܐܛܫܐ.[s]
ܡܢ ܩܕܡܝܟ. * ܐܢ ܐܣܩ ܠܫܡܝܐ ܬܡܢ
ܐܢܬ. ܘܐܢ ܐܚܘܬ ܠܫܝܘܠ ܐܦ
ܬܡܢ ܐܢܬ. * ܘܐܢ ܐܫܩܘܠ ܓܦܝ
[t] ܐܝܟ ܢܫܪܐ. ܘܐܥܡܪ ܒܫܘܠܡܗ ܕܝܡܐ.
* ܐܦ ܬܡܢ ܐܝܕܟ ܬܐܚܕܢܝ ܘܬܕܒܪܢܝ
ܝܡܝܢܟ ܀

Psalm. CXLIII. 2.

* Non ingredi-facies seruum tuum in iudicium, quia non iustificatur in conspectu tuo omnis viuens.

* ܠܐ ܬܥܠܝܘܗܝ ܠܥܒܕܟ ܠܕܝܢܐ.
ܡܛܠ ܕܠܐ [u] ܢܙܟܐ ܩܕܡܝܟ ܟܠ ܚܝ.

Psalm. CL. tot.

Anonymus.

ܠܐ ܡܫܬܡܗܐ ܀

* Laudate Dominum in sanctitate eius, laudate eum in fir-

* ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܒܩܘܕܫܗ. ܫܒܚܘܗܝ

---

q) פרע Ch. Syr. *retribuere, compensare.* r) שְׁקַף *percutere, impellere,* Ch. Syr. s) טשא Chald. Syr. *latere, abscondi.* t) etiam Arabs كالنسر *ficut aquila,* quasi נשר cum nostro pro שור legisset. Græci vero καὶ ὄρθρον *diluculo,* vertentes, שחר omnino legerunt, in eo solo cum Syro faciunt, quod πτέρυγάς μου præmittunt cum pronomine, cuius nulla ratio in Ebræo habetur. u) זכה Ebr. *purum esse,* Syr. *vincere,* deinde etiam *iustum esse, iustificari,* quasi vincere in foro.

mamento roboris eius. * Laudate eum in multitudine magnitudinis eius. * Laudate eum in voce cornu, laudate eum in citharis ac lyris. * 4 Laudate eum in cymbalis & tympanis: laudate eum in chordis suauibus. * Laudate eum in tintinnabulis auditus, laudate eum in voce & clamore. * Omne spiraculum laudabit Dominum.

ܒܪܩܝܥܐ ܕܥܘܫܢܗ . * ܫܒܚܘܗܝ
ܒܣܘܓܐܐ ܕܪܒܘܬܗ . ܫܒܚܘܗܝ
ܒܩܠܐ ܕܩܪܢܐ . * ܫܒܚܘܗܝ
ܒܟܢܪܐ ܘܒܩܝܬܪܐ . ܫܒܚܘܗܝ ܒܨܠܨܠܐ
ܘܒܛܒܠܐ . * 4 ܫܒܚܘܗܝ x ܒܨܠܨܠܐ
y ܘܒܪܒܝܥܐ . ܫܒܚܘܗܝ z ܒܡܢܝܢܐ
a ܢܥܝܡܬܐ . * ܫܒܚܘܗܝ b ܒܨܠܨܠܐ ܕܫܡܥܐ .
ܫܒܚܘܗܝ ܒܩܠܐ c ܘܒܩܥܬܐ . * ܟܠ
ܢܫܡܐ ܬܫܒܚ ܠܡܪܝܐ ܀

Proverb. VIII. 22. ad 31.

* Dominus creauit me in principio creaturæ suæ ante opera sua omnia. * Et ante secula stabiliuit me, & ab initio: & antequam faceret terram. * Antequam essent abyssi, genita sum, & antequam essent aquæ in fontibus. * Et antequam firmati essent montes, & ante colles, concepta sum. * 26 Antequam faceret terram & torrentes, & initium

* ܡܪܝܐ d ܒܪܢܝ ܒܪܫ ܒܪܝܬܗ . ܩܕܡ
ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܟܠܗܘܢ . * ܘܩܕܡ
ܡܢ ܥܠܡܐ e ܐܬܩܢܢܝ . ܘܡܢ
ܪܫܝܬܐ . ܘܩܕܡ ܡܢ ܕܢܥܒܕ ܐܪܥܐ .
* ܥܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܬܗܘܡܐ . ܐܬܝܠܕܬ .
ܘܥܕܠܐ ܢܗܘܘܢ f ܡܝܐ ܒܡܒܘܥܐ .
* ܘܥܕܠܐ ܢܫܬܩܥܘܢ ܛܘܪܐ ܘܩܕܡ ܪ̈ܡܬܐ
ܐܬܒܛܢܬ . * 26 ܥܕܠܐ ܢܥܒܕ ܐܪܥܐ

x) ܨܠܨܠܐ *cymbalum, tympanum.* y) *quadratum* tympanum aut sistrum. z) Ebr. מִנִּים. a) ܢܥܝܡܐ *dulcis.* b) Ebræum, eliso Lamed. c) a ܩܥܐ *vociferari.* d) notum est Græcos vertisse ἔκτισε, quos noster secutus est cum Arabe, qui pariter transtulit خلقني *creauit me.* e) תקן Chald. Syr. *rectum, firmum esse*, Aphel *firmare.* f) Ebræa vox, ex נבע *scaturire.*

pulue-

pulueris terrarum-orbis. *Cum firmaturus *esset* cœlos, cum ipso fui: & cum fecit ambitum super faciem voraginum: * Et cum firmaret nubes superne, & cum firmaret fontes abyssorum. * Posuit legem mari, & aquæ non transeunt os eius: & cum fecit fundamenta terræ, cum ipso componebam. * In me delectabatur quotidie, & [in] omni tempore coram ipso lætabar. * Lætabar in orbe terræ, & gloriabar in filiis hominum.

ܘܡܕܝܢܬܐ. ܘܪܝܫ ܥܦܪܗ ܕܬܒܝܠ. * ܟܕ
ܡܬܩܢ ܫܡܝܐ. ܥܡܗ ܗܘܝܬ. ܘܟܕ
ܥܒܕ [g]ܚܘܓܐ ܥܠ ܐܦܝ ܬܗܘܡܐ. * ܘܟܕ
ܐܚܝܕ ܥܢܢܐ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܟܕ ܐܚܝܕ
ܡܒܘܥܐ ܕܬܗܘܡܐ. * ܟܕ ܣܡ
ܢܡܘܣܐ ܠܝܡܐ. ܘܡܝܐ ܠܐ ܥܒܪܝܢ
ܦܘܡܗ. ܘܟܕ ܥܒܕ ܫܬܐܣܘܗܝ ܕܐܪܥܐ.
ܥܡܗ ܡܬܩܢܢܐ ܗܘܝܬ. * 30 ܒܝ
ܚܕܐ ܗܘܐ ܟܠܝܘܡ. ܘܒܟܠܙܒܢ
ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܚܕܝܐ ܗܘܝܬ. * ܚܕܝܐ
ܗܘܝܬ [h]ܒܬܐܒܝܠ ܐܪܥܗ. ܘܡܫܬܒܗܪܐ
ܗܘܝܬ ܒܒܢܝܢܫܐ :.

Proverb. IX. 10.

*Initium sapientiæ, timor Domini; & scientia iusti, intellectus.

* ܪܝܫ ܝܘܠܦܢܐ ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ.
ܘܝܕܥܬܐ ܕܙܕܝܩܐ ܣܘܟܠܐ :.

Proverb. XXX. 4.

*Dic mihi: Quis ascendit in cœlum, & descendit? & quis tenuit ventum volis suis? & quis colligauit aquas in linteo?

* ܐܡܪ ܠܝ. ܡܢܘ ܣܠܩ ܠܫܡܝܐ
ܘܢܚܬ. ܘܡܢܘ ܐܚܕ ܪܘܚܐ
[i]ܒܚܘܦܢܘܗܝ. ܘܡܢܘ ܨܪ [k] ܡܝܐ

---

g) חוּג Ebr. *circinare*, & Nom. *circulus*, *circumferentia*, Job. XXII. 14. XXVI. 10. h) modò sine Olaph scribebatur comm. 26. quod notamus, ne quis alterutro loco mendum suspicaretur. Est autem ipsum תֵּבֵל Ebr. i) חֹפֶן Ebr. *pugnus*, *pugillus*, *vola*. k) צרר Ebr.

& quis constituit omnes terminos terræ? quodnam est nomen eius, & quod nomen filii eius, si nosti?

ܒܫܘܫܦܐ[l]. ܡܢܘ ܐܩܝܡ ܟܠܗܘܢ
ܣܘܦܝ̈ܗ ܕܐܪܥܐ. ܡܢܘ ܫܡܗ. ܘܡܢܘ
ܫܡܐ ܕܒܪܗ. ܐܢ ܝܕܥ ܐܢܬ.

Ecclesiastæ I. 1. 2.

* Sermones Koheleth, filii Dauid, regis Jerusalem. * Vanitas vanitatum, dicit Koheleth, vanitas vanitatum: omnia vanitas.

* ܦܬܓܡܘ̈ܗܝ ܕܩܘܗܠܬ ܒܪ ܕܘܝܕ
ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. * ܗܒܠ ܗܒܠܝܢ.
ܐܡܪ ܩܘܗܠܬ. ܗܒܠ ܗܒܠܝܢ. ܟܠ
ܡܕܡ ܗܒܠܐ ܀

Ecclesiastæ VII. 30.

* Verùm vide hoc, quod inveni, quod fecerit Deus homines rectos, & ipsi quæsierint cogitationes plurimas.

* ܒܪܡ ܚܙܝ ܗܕܐ ܕܐܫܟܚܬ. ܕܥܒܕ
ܐܠܗܐ ܠܐܢܫܐ. ܬܪ̈ܝܨܐ[m]. ܘܗܢܘܢ ܒܥܘ
ܡܚܫܒܬܐ ܣܓܝܐܬܐ.

Iterum sequitur Sapientia Sapientiarum eiusdem Salomonis.

* ܬܘܒ ܢܩܦܐ ܚܟܡܬܐ ܕܚܟܡܬܗ
ܕܫܠܝܡܘܢ *

Scriptura, quæ vocatur Ebraice Schir Schirin, hoc est, Canticum Canticorum.

* ܟܬܒܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܥܒܪܐܝܬ ܫܝܪ
ܫܝܪܝܢ. [n]ܗܢܘ ܕܝܢ ܬܫܒܘܚܬ
ܬܫܒܘܚܬܐ *

Cantic. I. 4.

* Trahe me post te, curremus.

* ܓܪܘܓܝܢܝ[o] ܒܬܪܟ ܢܪܗܛ.

---

l) Chald. שׁוּשִׁיפָא *toga, vestis, velum, linteum.* *m*) supra II. Paralipom. VI. 14. *n*) in Bibl. Polyglott. vertitur *hoc est*, in Lex. Castelliano *scilicet*, nec ad aliud, nisi ad hoc ipsum exemplum ibidem prouocatur. *o*) Castellus refert ad גרר geminatum: malo ad נגר propter Vocalem Rvozo, vt sit formæ ܓܠܝ *cade*, ܒܕܪ *disperge* &c.

Comma 7. 8.

* Indicate mihi, quem diligit anima mea. Quomodo pascis, & quomodo cubas in meridie, ne sim errabunda inter gregem ouium tuarum. * Nisi teipsam nosces, ô pulcra inter mulieres: veni tu per vestigia pecudum, & pasce hœdos tuos inter tabernacula pastorum.

* ܚܘܝܢܝ ܡܢ ܕܪܚܡܐ ܢܦܫܝ. ܐܝܟܢܐ ܪܥܐܢܬ ܘܐܝܟܢܐ ܪܒܥܐܢܬ ܒܛܗܪܐ. ܕܠܐ ܐܗܘܐ ܛܥܝܬܐ ܥܠ ܥܕܪܐ ܕܥܪܒܝܟ. * ܐܠܐ ܐܢ ܠܐ ܝܕܥܐ ܐܢܬܝ. ܫܦܝܪܬܐ ܒܢܫܐ. ܦܘܩܝ ܠܟܝ ܒܥܩܒܬܐ ܕܥܢܐ. ܘܪܥܝ ܓܕܝܝܟܝ ܥܠ ܡܫܟܢܐ ܕܪܥܘܬܐ ܀

Cantic. II. 10. 11. 12.

* Respondit patruus meus dixitque mihi: surge tibi propinqua mea, pulcra mea, & abi tibi. * Nam ecce hiems præteriit & abiit sibi: * Flores visi sunt in terra, tempus putationis venit, & vox turturis audita est in terra nostra.

* ܥܢܐ ܕܕܝ ܘܐܡܪ ܠܝ. ܩܘܡܝ ܠܟܝ ܩܪܝܒܬܝ. ܫܦܝܪܬܝ ܘܐܙܠܝ ܠܟܝ. * ܡܛܠ ܕܗܐ ܣܬܘܐ ܥܒܪ ܘܐܙܠ ܠܗ. * ܗܘܦܩܐ ܐܬܚܙܝܘ ܒܐܪܥܐ. ܙܒܢܐ ܕܟܣܚܐ ܡܛܐ. ܘܩܠܐ ܕܫܘܦܢܝܢܐ ܐܫܬܡܥ ܒܐܪܥܢ.

Cantic. III. 11.

* Egredimini & videte, filiæ Zionis, [in] Regem Salomonem in corona, qua coronauit ipsum mater eius in die desponsationis eius; in die lætitiæ cordis eius.

* ܦܘܩܝܢ ܘܚܙܝܢ ܒܢܬ ܨܗܝܘܢ. ܒܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܒܟܠܝܠܐ ܕܟܠܠܬܗ ܐܡܗ ܒܝܘܡܐ ܕܡܟܘܪܘܬܗ: ܒܝܘܡܐ ܕܚܕܘܬܐ ܕܠܒܗ ܀

---

p) *pascens tu*, coalitus duarum vocum, sicut etiam in sequente ܪܒܥܐܢܬ *cubans tu*. q) sic *meridies* dicitur a *purissima* luce. r) ܥܕܪܐ *grex*, Luc. XII. 32. s) ܥܪܒܐ *ouis*, *agnus* Matth. XII. 11. t) adi Gen. I. 1. u) סְתָו Ebr. *hiems*. x) ܗܘܦܩܐ *flos*, *calyculus*. y) כְּסַח Ch. Syr. *excidere, putare, succidere*. z) Ch. שַׁפְנִינָא *turtur*.

Cantic. IV. 6. 7.

* Donec remittatur dies, & procidant vmbræ, abi in montes myrrhæ, & ad colles thuris. * Tota tu pulcra [mea *es*] *o* propinqua mea, & macula non est in te.	* ܥܕ [a] ܕܢܦܘܚ ܝܘܡܐ ܘܢܪܟܢܘܢ [b] ܛܠܠܐ ܐܙܠ ܠܟܝ ܠܛܘܪܐ ܕܡܘܪܐ ܘܠܪܡܬܐ ܕܠܒܘܢܬܐ. * ܟܠܟܝ ܫܦܝܪܐ ܪܚܡܬܝ ܩܪܝܒܬܝ. ܘܡܘܡܐ ܠܝܬ ܒܟܝ.

Cantic. VI. 12.

* Reuertere, reuertere Silumitis, reuertere, reuertere, & intuebimur in te.	* ܬܘܒܝ ܬܘܒܝ ܫܘܠܡܝܬܐ. ܬܘܒܝ ܬܘܒܝ ܘܢܚܙܐ ܒܟܝ.

Esaiæ I. 16. 17. 18.

* Lauate & purificamini, & remouete mala operum vestrorum a conspectu oculorum meorum. * Desistite a malis, & discite benefacere: perscrutamini litem, & benefacite oppressis: iudicate pupillos, & iudicate viduas: * & venite, loquemur inuicem, dicit Dominus. & si erunt peccata vestra	* [c] ܣܚܘ ܘܐܬܕܟܘ. ܘܐܥܒܪܘ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕܝܟܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܥܝܢܝ. * [d] ܫܠܘ ܡܢ ܒܝܫܬܐ. ܘܝܠܦܘ ܠܡܥܒܕ ܛܒܬܐ. [e] ܥܩܒܘ ܕܝܢܐ ܘܐܛܝܒܘ [f] ܠܡܛܠܡܐ. ܕܘܢܘ ܝܬܡܐ ܘܕܘܢܘ ܠܐܪܡܠܬܐ. * ܘܬܘ ܢܬܟܘܣ ܥܡ [g] ܚܕܕܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܢ ܢܗܘܘܢ ܚܛܗܝܟܘܢ ܐܝܟ [h] ܙܚܘܪܝܬܐ.

---

a) פוח Ebr. Syr. Ch. idem. *b*) Ch. רְכַן, Syr. ܪܟܢ *cadere, inclinare*. *c*) סְחָא Ch. Syr. *lauare, abluere*. *d*) שְׁלָה vel שְׁלָא Ch. Syr. *quietum esse*, item *desistere, cessare*. *e*) ܥܩܒ *inuestigare, perscrutari*, ab עָקֵב *calcaneus*. *f*) טְלַם Ch. Syr. *opprimere, vim inferre*. *g*) quasi *cum circuitu*. ܚܕܪ enim est *ambiuit*. *h*) *coccineum, purpura*, Matth. XXVII. 28.

sicut

sicut purpura, sicut nix dealbabuntur: & si rubebunt sicut coccineum, sicut lana fient.

ܐܝܟ ܬܠܓܐ[i] ܢܚܘܪܘܢ. ܘܐܢ ܢܣܡܩܘܢ[k]
ܐܝܟ ܙܚܘܪܝܬܐ[l]. ܐܝܟ ܥܡܪܐ[m]
ܢܗܘܘܢ.

Esaiæ II. 2. 3.

* Erit in diebus vltimis mons domus Domini firmatus in capite montium, & exaltatus præ collibus, & spectabunt ad eum omnes populi. * Et ibunt populi multi & dicent: venite, ascendemus in montem Domini, & ad Deum Jacobi, & docebit nos de viis suis, & ire faciet in semitis suis: quia ex Zione egreditur lex, & verbum Domini de Jerusalem.

*ܢܗܘܐ ܒܚܪܬܗܘܢ ܕܝܘܡܬܐ. ܛܘܪܐ ܕܒܝܬܗ
ܕܡܪܝܐ ܡܬܩܢ ܒܪܝܫ ܛܘܪ̈ܐ. ܘܢܬܪܝܡ ܡܢ
ܪ̈ܡܬܐ. ܘܢܣܘܟܘܢ[n] ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ.
*ܘܢܐܙܠܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܣܓܝܐܐ ܘܢܐܡܪܘܢ.
ܬܘ ܢܣܩ ܠܛܘܪܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܘܬ
ܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܢܠܦ[o] ܠܢ ܡܢ
ܐܘܪܚܬܗ. ܘܢܗܠܟ ܒܫܒܝ̈ܠܘܗܝ.
ܡܛܠ ܕܡܢ ܨܗܝܘܢ ܢܦܩ ܢܡܘܣܐ.
ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.

Esaiæ IV. 2.

* In illo die ipso erit ortus Domini in gloriam & honorem, & fructus terræ in splendorem & gloriam iis, qui relicti sunt ex Israel.

ܒܗܘ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܢܗܘܐ ܕܢܚܗ[p]
ܕܡܪܝܐ ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܐܝܩܪܐ. ܘܦܐܪܐ ܕܐܪܥܐ
ܠܬܫܒܘܚܬܐ[q] ܘܠܫܘܒܚܐ. ܠܐܝܠܝܢ
ܕܐܫܬܚܪܘ[r] ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ.

---

i) שֶׁלֶג Ebr. k) סְמַק *rubere, rubicundum esse*, Ch. & Syr. l) idem, quod Ebr. תּוֹלָע *vermiculus, coccineum*. m) צֶמֶר, ע in צ, vt moris est, mutato. n) סכה Ch. ܣܟܐ Syr. *speculari, spectare, exspectare*. o) אלף *didicit*. p) דְּנַח Ch. Syr. *oriri*. Sic LXX. interpretes Ebr. צֶמַח *germen* Jerem. XXIII. 5. Zach. VI. 12. verterunt ἀνατολήν. q) ab Ebr. פָּאַר *excellere*, ܬܫܒܘܚܬܐ *decus, magnificentia*. r) Ethpeel *reliquum esse, superesse*, etiam Gen. VII. 23. Pael *cogere, angariare*, Matth. XXVII. 32.

Esaiæ VI. 1. 2. 3.

* In anno, quo mortuus est Vsia rex, vidi Dominum sedentem super throno excelso, & maiestate fimbriarum eius plenum fuit templum eius, & Seraphin stantes superne ab ipso, sex, sex alæ vnicuique ex iis *erant*, duabus tegentes vultus suos, & duabus tegentes pedes suos, & duabus volantes *erant*.
* Et clamantes hic ad istum, & dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus potentissimus, cuius plena est omnis terra gloriâ [eius.]

* ܒܫܢܬܐ ܕܡܝܬ ܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ.
ܚܙܝܬ ܠܡܪܝܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ
ܪܡܐ ^s ܘܫܘܒܚܐ ^t ܕܫܘܦܠܘܗܝ ܡܠܐ
ܠܗܝܟܠܗ. ܘܣܪܦܐ ܩܝܡܝܢ ܠܥܠ
ܡܢܗ. ܫܬ ܫܬ ^u ܓܦܝܢ ܠܚܕ
ܡܢܗܘܢ. ܒܬܪܬܝܢ ܡܟܣܝܢ
ܐܦܝܗܘܢ. ܘܒܬܪܬܝܢ ܡܟܣܝܢ
ܪܓܠܝܗܘܢ. ܘܒܬܪܬܝܢ ܦܪܚܝܢ.
* ܘܩܪܝܢ ܗܢܐ ܠܗܢܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܩܕܝܫ
ܩܕܝܫ ܩܕܝܫ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܡܠܝܐ
ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܬܫܒܘܚܬܗ.

Esaiæ VII. 14. 15.

* Propterea dabit vobis Dominus Deus signum. Ecce virgo vtero gestans, & pariens filium, & vocabitur nomen eius Amanuel. Butyrum & mel comedet, vt sciat reiicere malum, & eligere bonum.

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ ܐܬܐ. ܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܒܛܢܐ*
ܘܝܠܕܐ ܒܪܐ. ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ
ܥܡܢܘܐܝܠ. ^y ܚܐܘܬܐ ܘܕܒܫܐ ܢܐܟܘܠ
ܕܢܕܥ ^z ܠܡܣܠܝܘ ܒܝܫܬܐ.
ܘܠܡܓܒܐ ܛܒܬܐ.

---

s) Anglorum Versio Lat. & Castelli Lexicon hoc loco *maiestatem* reddunt: aliâs *portio, tributum*. t) ܫܘܦܠܐ *ora, fimbria, extremitas*, a שָׁפֵל *humilem, inferiorem esse*. u) ܓܦܐ *ala*, sine Olaph scribitur Matth. XXIII. 37. x) adi notata Psalm. LI. 7. y) vox pure Syriaca, ab interprete passim adhibita pro חֶמְאָה *butyrum*. z) ܣܠܐ Syr. & Aph. אסלי Syr. & Chald. *reiecit, aspernatus est*.

Esa.

Esa. VIII. 19. 20.

* Et cum dicent vobis: quærite ex hariolis & sciolis, qui mussitant & fremunt; non sunt populus Dei illi, qui consulunt mortuos de viuis. * Legem & testimonium *consulite*, vt ne dicant huiusmodi sermonem, pro quo non est dare [*non potest dari*] munus.	* ܘܡܐ ܕܐܡܪܝܢ ܠܟܘܢ. ܕܫܐܠܘ ܡܢ ܐܣܘ̈ܪܐ[a] ܘܡܢ ܡܕܥ̈ܢܐ ܕܢܨܦܨܦܝܢ[b] ܘܪܛܢܝܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܡܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܘܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܡܝ̈ܬܐ ܥܠ ܚ̈ܝܐ. * ܠܢܡܘܣܐ ܘܠܣܗܕܘܬܐ. ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܕܠܝܬ ܠܗ ܠܡܬܠ ܥܠܝܗ ܫܘܚܕܐ[c].

Esaiæ IX. 2. 3.

* Populus ambulans (*qui ambulantes*) in tenebris, viderunt lumen magnum, & sedentes in terra vmbrarum mortis, lumen ortum est super ipsos. * Multiplicaui populum, & ei magnificaui gaudium. Gauisi sunt coram te sicut illi, qui gaudent in messe: & sicut illi, qui exultant, cum diuidunt prædam.	* ܥܡܐ ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܚܫܘܟܐ ܚܙܘ ܢܘܗܪܐ ܪܒܐ. ܘܝܬܒܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܛܠܠܝ[d] ܡܘܬܐ. ܢܘܗܪܐ ܕܢܚ ܥܠܝܗܘܢ. * ܐܣܓܝܬ ܥܡܐ ܘܠܗ[e] ܐܘܪܒܬ[f] ܚܕܘܬܐ. ܚܕܝܘ ܩܕܡܝܟ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܕܚܕܝܢ ܒܚܨܕܐ[g]. ܘܐܝܟ ܗܠܝܢ ܕܪܘܙܝܢ[h] ܟܕ ܡܦܠܓܝܢ ܒܙܬܐ[i].

Comma 6. 7.

* Quoniam puer natus est nobis, & filius datus est nobis:	* ܡܛܠ ܕܛܠܝܐ ܐܬܝܠܕ ܠܢ. ܒܪܐ

---

a) magus, hariolus, כּוּרוּ Chald. *b)* נצר Ebr. *seruare*, Syr. *mussitare, grunnire, gemere.* *c)* etiam LXX δῶρα δοῦναι, שׁחד forsan legentes pro שַׁחַר *aurora.* *d)* Psalm. XXIII. 4. *e)* Jonathan להון *eis*, atque ita, cum nostro, Keri לו *ei*, antehabuit scripto לא *non.* *f)* ܪܒ *magnus, excellens fuit:* Aph. *magnum fecit.* *g)* Leuit. XIX. 9. *h)* ܪܘܙ *exultare*, Psal. XIV. 7. *i)* a בזז *diripuit, spoliauit.*

& fuit dominatio eius super humero eius, & vocatum est nomen eius Admiratio, & Consiliarius, Deus heros seculorum, Dominator pacis. * Ad multiplicandum principatum eius, & pacis eius non est terminus super throno Dauidis, & super regno eius: & firmabit illud, & fulciet illud in iudicio & in iustitia, a nunc & vsque in seculum. Zelus Domini potentissimi facit hoc.

ܐܬܝܗܒ ܠܢ : ܘܗܘܐ ܫܘܠܛܢܗ ܥܠ
ܟܬܦܗ. ܘܐܬܩܪܝ ܫܡܗ [k] ܕܡܪܬܐ
[l] ܘܡܠܟܐ ܐܠܗܐ ܓܢܒܪܐ ܕܥܠܡܐ.
ܫܠܝܛܐ ܕܫܠܡܐ . * ܠܡܣܓܝܘ
ܫܘܠܛܢܗ. ܘܠܫܠܡܗ ܠܝܬ [m] ܣܘܦܐ
ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܗ.
ܕܢܩܝܡܝܗ ܘܢܣܡܟܝܗ ܒܕܝܢܐ
ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ. ܡܢ ܗܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ.
ܛܢܢܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܢܥܒܕ
ܗܕܐ ܀

Esaiæ XI. 1. ad 5.

* Et egredietur virga de trunco Isai, & propullulabit surculus de radice eius. * Et quiescet & habitabit super ipso spiritus Dei, spiritus sapientiæ & intelligentiæ, spiritus cogitationis & fortitudinis, spiritus scientiæ & timoris Domini. * Et orietur in timore Domini, nec, sicut vident oculi eius, iudicebit,

* ܘܢܦܘܩ ܫܒܛܐ ܡܢ [n] ܓܘܙܥܗ
ܕܐܝܫܝ . ܘܢܦܪܥ [o] ܢܘܪܒܐ [p] ܡܢ ܥܩܪܗ
* ܘܬܬܢܝܚ ܘܬܫܪܐ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܐ
ܕܐܠܗܐ. ܪܘܚܐ ܕܚܟܡܬܐ ܘܕܣܘܟܠܐ.
ܪܘܚܐ [q] ܕܬܪܥܝܬܐ ܘܕܓܢܒܪܘܬܐ. ܪܘܚܐ
ܕܝܕܥܬܐ ܘܕܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. * [r] ܘܢܕܢܚ
ܒܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܚܙܝܢ

k) דְּמַר Chald. *admiratus est*: Ethpaal Syre idem. l) a מְלַךְ Ch. Syr. *consilium dare & consulere.* m) ܣܝܦ *finiuit*: inde ܣܘܦ *terminus, finis.* n) idem quod Ebr. & Chald. גֶּזַע *truncus.* o) ܦܪܥ non tantum notat *rependere, retribuere*; sed etiam *germinare* Marc. XIII. 28. p) vox pure Syriaca, *frons, germen, ramus.* q) תַּרְעִיתָא Chald. Syr. *mens, cogitatio*, quia רְעָא non modo *pascere* est, sed etiam *velle, cogitare.* r) Angli verterunt *fulgebit*: oriuntur enim stellæ cum fulgore. Proprie tamen דְּנַח est *oriri.*

nec sicut audiunt aures eius, arguet. * Judicabit in veritate pauperes, & arguet in recti- tudine miseros terræ. Percu- tiet terram [in] virga oris sui, & [in] spiritu labiorum suorum occidet impios. * Erit iustitia cingulum lumborum eius, & fides cinctorium laterum eius.	ܥܝ̈ܢܘܗܝ ܢܕܘܢ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܫܡܥܢ ܐܕ̈ܢܘܗܝ ܢܟܣܣ. * ܢܕܘܢ ܒܩܘܫܬܐ ܠܡܣ̈ܟܢܐ. s ܘܢܟܣܣ ܒܬܪܝܨܘܬܐ t ܠܟܫ̈ܝܫܐ ܕܐܪܥܐ. ܢܡܚܐ ܠܐܪܥܐ ܒܫܒܛܐ ܕܦܘܡܗ: ܘܒܪܘܚܐ ܕܣܦܘ̈ܬܗ ܢܩܛܘܠ ܠܪ̈ܫܝܥܐ. * ܘܬܗܘܐ ܙܕܝܩܘܬܐ ܐܣܘܪ ܚܨ̈ܘܗܝ. ܘܗܝܡܢܘܬܐ u ܚܙܩܐ x ܕܨܠ̈ܥܘܗܝ ܀

Esaiæ XII. 3.

* Et haurient aquam cum lætitia ex fonte salutis.	* y ܘܬܡܠܘܢ ܡ̈ܝܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܢ ܡܒܘܥܐ ܕܦܘܪܩܢܐ.

Esaiæ XIV. 32.

* Et quid respondebimus nuncio populorum? Quod Dominus firmat fundamenta Zionis, & in illa refugium-habebunt egeni populi eius.	* ܘܡܢܐ ܢܥܢܐ ܠܡܠܐܟ̈ܐ ܕܥ̈ܡܡܐ. ܕܡܪܝܐ ܫܬܐܣ ܫ̈ܬܐܣܘܗܝ ܕܨܗܝܘܢ: ܘܒܗ ܢܬܬܟܠܘܢ ܡ̈ܣܟܢܐ ܕܥܡܗ.

Esaiæ XIX. 18. 19.

* In die illo erunt quinque ciuitates in terra Ægypti loquentes [in] lingua Cananæa;	* ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܢܗܘ̈ܝܢ ܚܡܫ z ܡܕ̈ܝܢܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ: ܕܡܡܠܠܢ ܒܟܢܥܢܝܐ

---

s) כסס Chald. *arguit, reprehendit:* Syre Aphel idem. t) a בִּישׁ *malus*, est ܟܫܝܫܐ *miser, pauper, afflictus.* u) ܚܙܩ *cinxit,* inde Nomen, quod *zonam, cinctorium significat,* x) ܨܠܥܐ *latus, costa*, Johann. XIX. 34. y) quasi *implebunt.* z) Exod. XX. 10.

& iurantes per Dominum potentissimum, & vna ex his Heres vocabitur. * In die illo erit altare Domino potentissimo in medio terræ Ægypti, & statua Domino iuxta limites ejus.

ܕܟܢܥܢܝܐ. ܘܡܝܡܝܢ [a] ܒܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܗܪܣ ܬܬܩܪܐ. * ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܢܗܘܐ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܒܓܘ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܩܝܡܬܐ ܠܡܪܝܐ ܥܠ ܬܚܘܡܗ܀

Comma 25.

* Ipsi benedixit Dominus potentissimus & dixit: Benedictus populus meus, qui *est* in Ægypto: & opus manuum mearum, quod in Assyria: & hereditas mea Israel.

* ܠܗܘܢ ܒܪܟ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܥܡܝ ܕܒܡܨܪܝܢ. ܘܥܒܕ ܐܝܕܝ ܕܒܐܬܘܪ. ܘܝܪܬܘܬܝ ܐܝܣܪܝܠ܀

Esaiæ XXV 8.

* Et absorpta est mors in victoria in secula, & remouebit Dominus Deus potentissimus lacrymam ab omnibus faciebus, & opprobrium populi sui amouebit ab omni terra, quia Dominus locutus est.

* ܘܢܬܒܠܥ ܡܘܬܐ ܠܙܟܘ [b] ܠܥܠܡܝܢ. ܘܢܥܒܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܡܥܬܐ ܡܢ ܟܠ ܐܦܝܢ. ܘܚܣܕܐ [c] ܕܥܡܗ ܢܥܒܪ ܡܢ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ܀

Esaiæ XXVI. 16.

* Domine in angustia visitauerunt te, & in inclusione susurrauerunt correptionem tuam.

* ܡܪܝܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܣܥܪܘܟ. ܘܒܡܚܒܘܫܝܐ [d] ܠܚܫܘ ܡܪܕܘܬܟ.

a) ימא *iurare* Ch. Syr. vt sæpe notatum. b) vna vox לָנֶצַח bis vertitur à Syro, semel *in victoria*, vt I. Corinth. XV. 54. iterum *in secula*, quemadmodum Vulg. *in sempiternum*. c) vox hæc ἐναντιόσημον & *gratiam* significat & *opprobrium*. Sic Pael ܚܣܕ *opprobrio afficere* Matth. V. 11. d) Angli *carcerem* vertunt. Rom. VIII. 35. pro

Comma 19.

* Viuent mortui tui, & cadauera eorum resurgent, & expergiscentur & laudabunt decumbentes *in* puluere: quia ros tuus ros est luminis, & terram gigantum subuertes.

ܢܚܘܢ ܡܝܬܝܟ ܘܦܓܪܝܗܘܢ ܢܩܘܡܘܢ.
ܘܢܬܬܥܝܪܘܢ ܘܢܫܒܚܘܢ ܫܟܝܒܝ ܥܦܪܐ.
ܡܛܠ ܕܛܠܐ ܕܢܘܗܪܐ ܛܠܟ. ܘܐܪܥܐ
ܕܓܢܒܪܐ ܬܗܦܘܟ܀

Esaiæ XXVIII. 16.

* Propterea sic dicit Dominus Deus: Ecce ego confirmo in Zione lapidem, lapidem electum, in angulo pretioso, caput parietis fundamenti. Qui credit, non timebit.

ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ.
ܗܐ ܐܢܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܒܨܗܝܘܢ ܟܐܦܐ. ܟܐܦܐ
ܓܒܝܬܐ ܒܩܪܢܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܪܫܐ ܐܫܝܬܐ
ܕܫܬܐܣܬܐ. ܘܕܡܗܝܡܢ ܠܐ ܢܙܘܥ܀

Esaiæ XXX. 21.

* Et aures vestræ audient verbum [a] pone vos dicentis: Hæc est via, ite in ea, nec declinabitis in dextram & sinistram.

ܘܐܕܢܝܟܘܢ ܢܫܡܥܢ ܡܠܬܐ ܡܢ
ܒܣܬܪܟܘܢ ܕܐܡܪܐ. ܗܢܘ ܐܘܪܚܐ.
ܗܠܟܘ ܒܗ. ܘܠܐ ܬܣܛܘܢ ܠܝܡܝܢܐ
ܘܠܣܡܠܐ܀

Esaiæ XXXV. 10.

* Et ibunt redemti, redemti *inquam* Domini, & reuertentur & ingredientur in Zionem.

ܘܢܐܬܘܢ ܦܪܝܩܐ ܦܪܝܩܘܗܝ ܕܡܪܝܐ.
ܘܢܗܦܟܘܢ ܘܢܥܠܘܢ ܠܨܗܝܘܢ

συνεχωρείᾳ coarctatione ponitur. Origo חבש *ligauit*, notissima est. *e*) Deut. XXI. *f*) Ebr. אורת *olera* & *lumina* verti potest: Vulg. Lat. *lucis*. *g*) הפך Ch. Syr. *deiecit*, *subuertit*. *h*) ܐܫܝܬܐ *paries*.

 cum

cum gloria, & in secula erit lætitia super capita ipsorum: iucunditatem & lætitiam assequentur, & fugient ærumnæ ac gemitus.

ܒܫܘܒܚܐ܂ ܘܠܥܠܡܝܢ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ
ܥܠ ܪ̈ܫܝܗܘܢ܂ ܒܘܣܡܐ [i] ܘܚܕܘܬܐ
[k] ܢܕܪܟܘܢ܂ ܘܢܥܪܩܘܢ [l] ܟܘܪ̈ܗܢܐ ܘܬܢܚ̈ܬܐ܀

Esaiæ XXXVIII. 1.

*Præcipe super domo tua, quia moriturus tu, & non victurus es.

*ܦܩܘܕ ܥܠ ܒܝܬܟ܂ ܡܛܠ ܕܡܝܬ ܐܢܬ
ܘܠܐ ܚܝܐ ܐܢܬ܂

Esaiæ XL. 1. ad 5.

* Consolamini [illum] consolamini [illum] populum meum, dicit Deus vester. * Implete *gaudium* in corde Jerusalem, & clamate ad eam. Nam repleta est exercitu, & oblectata est peccato, & accepit de manu Domini duplum omnium peccatorum suorum.* Vox clamantis in deserto: reparate viam Domino & planate in campo semitas Deo nostro.* Omnes valles implebuntur, & omnes montes atque colles humiliabuntur, & erit tumulus

*ܒܝܐܘ ܒܝܐܘ ܠܥܡܝ܂ ܐܡܪ
ܐܠܗܟܘܢ܂ * [m] ܡܠܠܘ ܥܠ ܠܒܗ
ܕܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܩܪܘ ܠܗ܂ ܡܛܠ
ܕܐܬܡܠܝܬ ܚܝܠܐ܂ ܘܐܬܪܥܝܬ ܚܛܝܬܐ
ܘܩܒܠܬ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ [n] ܐܥܦܐ
ܒܟܠܗܘܢ ܚܛܗ̈ܝܗ܂ * ܩܠܐ ܕܩܪܐ
ܒܡܕܒܪܐ܂ ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܐ ܠܡܪܝܐ܂ ܘܐܪܬܨܘ
ܒܦܩܥܬܐ ܫܒܝܠܐ ܠܐܠܗܢ܂
*ܟܠܗܘܢ ܢܚܠܐ ܢܬܡܠܘܢ܂ ܘܟܠܗܘܢ
ܛܘܪܐ ܘܪ̈ܡܬܐ ܢܬܡܟܟܘܢ܂ ܘܢܗܘܐ

---

i) Ps. LI. 14. *k*) II. Reg. XXV. 5. *l*) *miseria, ærumna*, Jacob V. 1. à דוה *languidum esse*. *m*) phrasis hæc *consolationem* signat Joh. XI. 19. I. Thess. II. 11. Castello videtur ܠܒܐ cum *cordis* vocabulo constructum, idem notare, quod ܡܠܠ *loqui*, vt cum Ebraismo propius conueniat. *n*) ܥܦܐ *duplicauit*: deriuatum Nomen, quod hic est, exstat etiam Luc. XVIII. 30.

in vallem, & locus asper in planitiem. * Et reuelabitur maiestas Domini, & videbunt eam pariter omnis caro, quoniam os Domini locutum est.

ܘ ܪܡܬܐ [p] ܠܦܩܥܬܐ. ܘܐܬܪܐ [q] ܥܣܩܐ ܠܡܫܪܐ.. * ܘܢܬܓܠܐ ܐܝܩܪܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܚܙܘܢܗ ܐܟܚܕܐ ܟܠ ܒܣܪ. ܡܛܠ ܕܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ.

Comma 8.

* Verbum Dei nostri constans in secula.

* ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܢ ܩܝܡܐ ܠܥܠܡܝܢ.

Esaiæ XLII. 3.

* Calamum quassatum non franget, & lucernam fumigantem non exstinguet.

* ܩܢܝܐ [r] ܪܥܝܥܐ ܠܐ ܢܬܒܪ. [s] ܘܫܪܓܐ [t] ܕܡܛܦܛܦ ܠܐ [u] ܢܕܥܟ.

Comma 8.

* Ego sum Dominus, & hoc est nomen meum, & honorem meum alteri non dabo, atque etiam non gloriam meam sculptilibus.

* ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܘܗܢܘ ܫܡܝ. ܘܐܝܩܪܝ ܠܐܚܪܢܐ ܠܐ ܐܬܠ. ܐܦ ܠܐ ܬܫܒܘܚܬܝ [x] ܠܓܠܝܦܐ.

Esaiæ XLIII. 11.

* Ego sum Dominus, & non est amplius extra me.

* ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܘܠܝܬ ܬܘܒ ܠܒܪ ܡܢ ܡܢܝ.

---

o) ܪܡܬܐ *tumulus, tumidum, tumor:* ܪܡ *coacervauit.* p) שְׁפֵר vulgo *cliuus, locus eminens* vertitur: at *vallem* potius esse seu *planitiem* recte probauit Lud. de Dieu ad Num. XXIII. 3. ex hac ipsa oppositione, quam Lucas quoque Syrus c. III. 5. habet. q) ܥܣܩܐ *difficilis, asper*, etiam cit. Lucæ loco. r) רְעַע Chald. Syr. *frangere, quassare.* s) Psal. CXIX. 105. t) a טִפֵּף hoc quadratum deducunt, conuenit etiam cum טְפָא *exstingui.* u) דְּעַךְ *exstinctus est, defecit.* x) גְּלַף Chald. *sculpsit.*

Comma

Comma 24. 25.

* Seruire-fecisti me in peccatis tuis, & in iniquitate tua laborare me fecisti. * Ego sum, qui deleo iniquitatem tuam propter me, & peccata tua non recordabor.

*[y] ܐܦܠܚܬܢܝ ܒܚܛܗܝܟ ܘܒܥܘܠܟ [z] ܐܠܐܝܬܢܝ. * ܐܢܐ ܐܢܐ [a] ܕܚܦܐ ܐܢܐ ܥܘܠܟ ܡܛܠܬܝ. ܘܚܛܗܝܟ ܠܐ ܐܬܕܟܪ܀

Esaiæ XLIV. 22.

* Amoui iniquitatem tuam sicut caliginem, & peccata tua sicut nubem. Reuertere ad me, qui redemi te.

* ܐܥܒܪܬ ܥܘܠܟ ܐܝܟ ܥܪܦܠܐ. ܘܚܛܗܝܟ ܐܝܟ ܥܢܢܐ. ܐܬܦܢܝ ܠܘܬܝ ܕܦܪܩܬܟ.

Esaiæ XLV. 8.

* Iucundamini cœli [a] superne, & nubes spargent iustitiam. Aperietur terra, & multiplicabitur salus, & iustitia germinabit pariter. Ego sum Dominus, qui creaui hæc.

* [b] ܐܬܒܣܡܘ ܫܡܝܐ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܥܢܢܐ [c] ܢܪܣܦܘܢ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܬܬܦܬܚ ܐܪܥܐ ܘܢܣܓܐ ܦܘܪܩܢܐ. [d] ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܬܕܢܚ ܐܟܚܕܐ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܕܒܪܝܬ ܗܠܝܢ.

Comma 22.

* Appropinquate ad me omnes vos fines terræ, vt saluemini: Nam Ego sum Dominus, & non est amplius extra me.

* [e] ܐܬܩܪܒܘ ܠܘܬܝ ܟܠܟܘܢ ܣܘܦܝ ܐܪܥܐ ܕܬܬܦܪܩܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܘܠܝܬ ܬܘܒ ܠܒܪ ܡܢܝ܀

---

y) Chald. idem. *z*) ܠܐܝ *defatigauit, laborare fecit*, הלאתני *laborare*.
a) Ebr. *tegere*, Syr. *delere*, etiam Act. III. 19. *b*) II. Sam. XXIII. 2. *c*) רעפ *adspergere, stillare.* *d*) Psalm. LXXII. 7. *e*) Ethpaal idem quod Peal, Act. XXI. 26.

Esaiæ XLIX. 6.

* Paruum est, vt sis mihi seruus, & erigas virgam Iacobi, & conuertas frondem Israelis. Dedi te lumen gentium, vt sis salus mea vsque ad extremitates terræ.	• ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܠܟ ܕܬܗܘܐ ܠܝ ܥܒܕܐ. ܘܬܩܝܡ ܫܒܛܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܬܗܦܘܟ [f] ܢܘܪܒܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܝܗܒܬܟ ܢܘܗܪܐ ܠܥܡܡܐ. ܕܬܗܘܐ ܦܘܪܩܢܝ ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ.

Comma 14. 15. 16.

* Et dixit Zion: quod deseruit me Dominus, & Dominus oblitus est mei. * Si obliuiscens *est* mulier infantis sui, nec miserta super filio viscerum suorum: etiamsi hæ obliuiscentur, *tamen* ego non obliuiscar tui. * Ecce super volas manuum mearum signaui te: & muri tui coram me sunt vere.	• ܘܐܡܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܕܫܒܩܢܝ ܡܪܝܐ. ܘܡܪܝܐ [g] ܛܥܝܢܝ. • ܐܢ ܛܥܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܥܘܠܗ̇. ܘܠܐ ܡܪܚܡܐ ܥܠ ܒܪ ܟܪܣܗ̇. ܐܦ ܗܠܝܢ ܢܛܥܝܢ. ܐܢܐ ܠܐ ܐܛܥܝܟܝ. • ܗܐ ܥܠ [h] ܦܣܬ ܐܝܕܝ [i] ܪܫܡܬܟܝ. ܘܫܘܪܝܟܝ ܩܕܡܝ ܐܢܘܢ ܐܡܝܢܐܝܬ.

Esaiæ L. 6. 7.

* Corpus meum dedi plagis, & genas meas percussionibus: & faciem meam non auerti ab ignominia & à sputo. * Et Dominus Deus iuuit me, propterea non pudefactus sum.	• ܦܓܪܝ ܝܗܒܬ [k] ܠܡܚܘܬܐ. ܘܦܟܝ [l] ܠܡܫܩܦܐ. ܘܐܦܝ ܠܐ ܐܗܦܟܬ ܡܢ [m] ܒܗܬܬܐ ܘܡܢ ܪܘܩܐ. • ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܥܕܪܢܝ. ܡܛܠܗܢܐ ܠܐ ܒܗܬܬ.

---

f) adi Esa. XI. 1. נֵצֶר ergo vel נְצִרֵי legit Syrus pro נְצוּרֵי *seruatos.* *g)* Psalm. CXXXVII. 5. *h)* Chald. פַּס, פַּסָּא *vola* manus, *planta* pedis. *i)* רְשַׁם Ch. Syr. *signare, designare, describere.* *k)* ܡܚܘܬܐ *plaga*, a מחא *percussit.* *l)* שְׁקַף Chald. Syr. *impulit, percussit, verberauit.* *m)* בְּהַת Chald. ܒܗܬ Syr. *erubuit, puduit,* quod com. seq. habetur: inde ܒܗܬܬܐ *pudor, ignominia.*

Esaiæ LII. 7.

* Quam pulcri in montibus pedes annunciantis pacem: & nunciantis bona; & audire-facientis salutem, dicentis Zioni: Regnat Deus tuus.

* ܡܐ [n]ܢܐܝܢ ܥܠ ܛܘܪ̈ܐ ܪ̈ܓܠܘܗܝ
ܕܡܣܒܪܢ ܡܫܡܥ ܫܠܡܐ: ܘܡܣܒܪܢ ܛܒ̈ܬܐ.
ܘܡܫܡܥܢ ܦܘܪܩܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܨܗܝܘܢ.
[o]ܐܡܠܟ ܐܠܗܟܝ.

Comma 13. 14. 15.

* Ecce intelligens seruus meus, & exaltatus, & sublatus & eleuatus valde. * Ut admirentur super illo multi: adeo corruptus est adspectus eius præ viri *adspectu*; & facies eius præ filiorum hominum. * Hic purificans gentes multas, & de hoc compriment reges os suum. Nam quibus non dictum est, viderunt; & qui non audiuerant, intellexerunt.

* ܗܐ ܡܣܬܟܠ ܥܒܕܝ. ܘܡܬܬܪܝܡ
ܘܡܫܬܩܠ ܘܡܬܥܠܐ ܛܒ. * ܐܝܟ
ܕܢܬܗܪܘܢ ܥܠܘܗܝ ܣܓܝܐܐ. ܗܟܢܐ
ܡܚܒܠ ܚܙܘܗ ܡܢ ܓܒܪܐ.
[p]ܘܐܦܝܘܗܝ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. * ܗܟܢܐ
ܢܕܟܐ ܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܥܠܘܗܝ
[q]ܢܐܚܕܘܢ ܡܠܟܐ ܦܘܡܗܘܢ. ܡܛܠ
ܕܠܐ ܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܚܙܘ. ܘܕܠܐ
ܫܡܥܘ ܐܣܬܟܠܘ.

Caput LIII. tot.

* Quis credidit auditui nostro, & brachium Domini cui manifestatum est? * Adscendit tanquam infans coram eo,

* ܡܢ ܗܝܡܢ ܠܫܡܥܢ. ܘܕܪܥܗ
ܕܡܪܝܐ ܠܡܢ ܐܬܓܠܝ. * ܣܠܩ
ܐܝܟ [r]ܝܠܘܕܐ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܝܟ ܥܩܪܐ

---

n) ܢܐܐ, ܢܐܝ *pulcer*, Ebr. נָאָה *pulcrum esse*. *o)* Aphel, vt Kal, etiam Jerem. XXIII. 5. Rom. V. 14. 17. *p)* idem, quod ܩܕܡ *conspectus*, *coram*, Nomen & Particula. *q) tenebunt*, *prehendent*, nota Radix. *r)* vt יוֹנֵק vtrumque, *infantem*, & *surculum* per translationem significat; ita Syra quoque vox eo modo ampliari potest.

& vt radix ex terra sitiente: non erat ei adspectus, nec decor. Et vidimus illum, quod non esset illi adspectus, & denegavimus eum. * Despectus & humiliatus hominum, vir est dolorum, & expertus passiones: auertimus facies nostras ab illo, & contemsimus illum, nec reputauimus illum. * 4 Vere passiones nostras ille sustinuit, & dolores nostros ille portauit, & nos reputauimus eum contritum & percussum Dei, & humiliatum. * Ipse occisus propter peccata nostra, & humiliatus propter iniquitatem nostram: castigatio pacis nostræ super ipsum, & [in] tumoribus eius sanabimur. * Omnes nos, vt oues, errauimus: & quisque in ordinem suum vertimus, & Dominus occurrere fecit in eum peccata omnium nostrum. * 7 Accessit & humiliauit se, nec aperuit os suum, sicut agnus ad mactationem ductus est, & sicut ouis coram tonsore obmutescens est.

ܡܢ ܐܪܥܐ ܨܗܝܐ[s]. ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
ܚܙܘܐ. ܘܠܐ ܙܝܘܐ[t]. ܘܚܙܝܢܝܗܝ
ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܚܙܘܐ. ܘܟܕܒܢܝܗܝ[u].
* ܫܝܛܐ[x] ܘܡܟܝܟܐ ܕܐܢܫܐ. ܓܒܪܐ ܕܟܐܒܐ
ܘܝܕܥ ܚܘܫܐ[y]. ܐܗܦܟܢ ܐܦܝܢ
ܡܢܗ. ܘܫܛܝܢܝܗܝ ܘܠܐ ܚܫܒܢܝܗܝ.
* 4 ܫܪܝܪܐܝܬ ܟܐܒܝܢ ܗܘ ܣܝܒܠ.
ܘܚܫܝܢ ܗܘ ܫܩܠ. ܘܚܢܢ ܚܫܒܢܝܗܝ
ܒܟܐܒܐ ܘܡܚܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܡܫܬܥܒܕܐ.
* ܗܘ ܡܬܩܛܠ ܡܛܠ ܚܛܗܝܢ. ܘܡܬܡܟܟ
ܡܛܠ ܥܘܠܢ. ܡܪܕܘܬܐ[z]
ܕܫܠܡܢ ܥܠܘܗܝ. ܘܒܫܘܡܩܗ[a]
ܢܬܐܣܐ. * ܟܠܢ ܐܝܟ ܥܢܐ ܛܥܝܢ.
ܘܐܢܫ ܠܣܕܪܗ[b] ܦܢܝܢ. ܘܡܪܝܐ ܐܦܓܥ
ܒܗ ܚܛܗܝܢ ܕܟܠܢ. * 7 ܩܪܒ ܘܐܬܡܟܟ
ܘܠܐ ܦܬܚ ܦܘܡܗ. ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܠܢܟܣܬܐ
ܐܬܕܒܪ. ܘܐܝܟ ܢܩܝܐ[c] ܩܕܡ ܓܙܘܙܗ ܫܬܝܩ

---

s) צְהָא Chald. Syr. *sitiuit.* *t)* זִיו Chald. Syr. *splendor, fulgor.* *u)* ܟܕܒ *mentiri, denegare.* *x)* שׁוּט ܫܛ *spreuit.* *y)* Psalm. XXII. tit. *z)* a ܪܕܐ *castigauit, erudiuit:* vide Psalm. II. 10. *a)* שׁוּמְקָא Chald. Syr. *tumor, liuor, vibex.* *b)* Angl. *in placitum sibi latus.* סֵדֶר *ordo, series.* *c)* ܢܩܝܐ *ouis* Act. VIII. 32. a ܢܩܐ *iugulauit,* Pael *immolauit, sacrificauit.*

neque aperuit os suum. * Ex angustia & ex iudicio eductus est, & generationem eius quis enarrabit? nam succisus est ex terra viuentium, & ex iniquis populi mei tetigerunt eum. * Dedit impius sepulcrum eius, & diues in morte, quod non fecerat iniquitatem, nec dolus in ore eius. * 10 Et Dominus voluit, vt humiliaret eum & pati-faceret ipsum. Positum est peccatum in anima eius, vt videret semen, & protraheret dies: & voluntas Domini per manum eius prosperaret. * Et ex labore animæ suæ videbit, & saturabit per scientiam, & iustificabit iustos: seruus est multorum, & peccata ipsorum baiulabit. * Propterea distribuam eum inter multos, & robustis diuidet prædam: pro[eo] quod effudit animam suam in mortem, & cum iniquis numeratus est, & ipse peccata multorum baiulauit, & in iniquos occurrit.

[illegible]

Esaiæ LIV. 7. 8.

* In ira exigua deserui te, & per miserationes meas multas

[illegible]

---

d) supra cap. XXVI. 16. *e)* Ethpael à שעה Ch. Syr. *enarrare.* *f)* Aph. à חשש *pati.* *g)* גרר Chald. *trahere, raptare.* Aph. Syr. *protrahere.* *h)* Esa. IX. 3.

colligam te. * In ira multa auerti faciem meam à te: & [in] miserationibus meis, quæ in æternum *sunt*, miseratus sum super te, dicit Dominus redemtor tuus.

ܐܟܢܫܟܝ. ܒܪܘܓܙܐ ܣܓܝܐܐ ܐܗܦܟܬ ܐ̈ܦܝ ܡܢܟܝ. ܘܒܪ̈ܚܡܝ ܕܠܥܠܡ ܐܬܪܚܡܬ ܥܠܝܟܝ: ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܦܪܘܩܟܝ.

Comma 10.

* Nam montes humiliabuntur, & colles inclinabuntur: & bonitas mea à te non transibit, & fœdus pacis tuæ non transibit, dicit Dominus miserator.

* ܡܛܠ ܕܛܘܪ̈ܐ ܢܬܡܟܟܘܢ. ܘܪ̈ܡܬܐ [i] ܢܬܪܟܢܢ. ܘܛܝܒܘܬܝ ܡܢܟܝ ܠܐ ܬܥܒܪ. ܘܩܝܡܐ ܕܫܠܡܟܝ ܠܐ ܢܥܒܪ: ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܚܡܢܐ.

Esaiæ LV. 3.

* Inclinate aures vestras & venite ad me: audite me, & viuet anima vestra: & statuam vobis fœdus seculi, gratiam Dauidis fidelem.

* ܨܠܘ [k] ܐܕ̈ܢܝܟܘܢ ܘܬܘ ܠܘܬܝ. ܫܡܥܘܢܝ ܘܬܚܐ ܢܦܫܟܘܢ. ܘܐܩܝܡ ܠܟܘܢ ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܛܝܒܘܬܗ ܕܕܘܝܕ ܡܗܝܡܢܬܐ.

Comma 10. 11.

* Etenim sicut descendit pluuia & nix de cœlo, & eò non reuertitur: sed inebriat terram, & parere facit eam & germinare facit illam; & dat semen satori, & panem in cibum: * Sic erit verbum meum, egrediens

* ܡܛܠ ܕܐܝܟܢܐ ܕܢܚܬ ܡܛܪܐ ܘܬܠܓܐ [l] ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܠܬܡܢ ܠܐ ܗܦܟ: ܐܠܐ ܡܪܘܐ ܠܐܪܥܐ ܘܡܘܠܕܐ ܠܗ ܘܡܥܐ [m] ܠܗ. ܘܝܗܒ ܙܪܥܐ ܠܙܪܘܥܐ. ܘܠܚܡܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. * ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܡܠܬܝ ܕܢܦܩܐ

---

i) Cantic. IV. 6. k) Chald. צְלָה, Syr. ܨܠܐ *inclinauit, aduertit, attendit*: Pael *orauit*. l) Esa. I, 18. m) ܥܐ יעא Syr. Chald. pro יצא (צ ex more linguæ in ע mutato) *exiit, prodiit, germinauit*.

ex ore meo, & non reuertetur ad me inaniter, ſed ſi fecit id, quod volo, & perfecit, *ad* quod miſi illud.

ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܝ. ܘܠܐ ܢܗܦܘܟ
ܠܘܬܝ [n] ܣܪܝܩܐܝܬ. ܐܠܐ ܐܢ ܥܒܕ ܨܒܝܢܝ
ܕܨܒܐ ܐܢܐ. ܘܡܟܫܪ ܕܫܕܪܬܗ܀

Eſaiæ LVII. 1. 2.

* Ecce iuſtus perijt, & non eſt homo, qui afferat ad cor ſuum: & viri pii colliguntur ſine intellectu *alicuius*: propterea quod à conſpectu mali collectus *eſt* iuſtus: * & veniet pax, & requieſcent ſuper cubili ſuo, & abibunt ante ſe.

*ܗܐ ܙܕܝܩܐ ܐܒܕ. ܘܠܝܬ ܐܢܫ [o]ܕܡܝܬܐ
ܥܠ [p]ܠܒܗ. ܘܓܒܪܐ [q]ܚܣܝܕܐ ܡܬܟܢܫܝܢ
ܕܠܐ ܣܘܟܠܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܩܕܡ ܒܝܫܬܐ
ܡܬܟܢܫ ܙܕܝܩܐ. * ܘܢܐܬܐ ܫܠܡܐ
ܘܢܬܢܝܚܘܢ ܥܠ ܡܫܟܒܝܗܘܢ. ܘܢܐܙܠܘܢ
ܠܩܕܡܝܗܘܢ܀

Eſaiæ LIX. 1. 2.

* Ecce non parua manus Domini *eſt* ad liberandum, nec grauis auris eius ad audiendum: * ſed debita veſtra [hoc] diuiſerunt inter vos & Deum veſtrum; & peccata veſtra auerterunt faciem eius à vobis, vt ne audiat.

*ܗܐ ܠܐ ܙܥܘܪܐ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܦܪܩܘ.
ܘܠܐ ܝܩܝܪܐ ܐܕܢܗ ܠܡܫܡܥ. * ܐܠܐ
ܚܘܒܝܟܘܢ ܗܢܘ ܦܪܫܘ ܒܝܢܝܟܘܢ
[r]ܠܐܠܗܟܘܢ. ܘܚܛܗܝܟܘܢ ܐܗܦܟܘ
ܐܦܘܗܝ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܢܫܡܥ܀

Comma 20. 21.

* Et veniet Zioni Redemtor, & illis, qui conuertunt ſe *ab* iniquitate ex Jacobo; dicit Domi-

*ܘܢܐܬܐ ܠܨܗܝܘܢ ܦܪܘܩܐ. ܘܐܝܠܝܢ
ܕܗܦܟܝܢ ܡܢ ܥܘܠܐ ܒܝܥܩܘܒ. ܐܡܪ

n) Job. I. 9. *o*) *venire faciens;* אתא *venit.* *p*) ܠܒܐ *cor; animus,* Chald. בָּל idem, Dan. VI. 14. *q*) Pſalm. XVI. 10. *r*) Syntaxin hanc vide explicatam ad Gen. III. 15.

nus. * Et ego: hoc est fœdus meum, quod vobiscum *est*, dicit Dominus: Spiritum meum, qui super te, & verba mea, quæ posui in ore tuo, non recedent ab ore tuo & ab ore seminis tui, & ab ore seminis seminis tui, dicit Dominus, à nunc & vsque in seculum.

[Syriac text]

Esaiæ LX. 1.2.3.

* Surge, lucem ede, quia aduenit lumen tuum, & maiestas Domini super te orietur. * Nam ecce tenebrositas tegens terram, & caligo nationes: & super te orietur Dominus, & gloria eius super te conspicietur. * Et venient gentes ad lumen tuum, & reges ad lumen ortus tui.

[Syriac text]

Comma 6.

* Omnes illi ex Scheba venient: aurum & thus apportabunt, & laudes Domini annunciabunt.

[Syriac text]

Esaiæ LXI. 1.2.

* Spiritus Domini Dei super me, pro *eo*, quod vnxit me

[Syriac text]

---

s) [Syriac] *peregrinatus est, recessit*, II. Corinth. V. 6.8. t) [Syriac] *gens, natio, populus*: Plur. Abs. [Syriac] Gen. XXV. 23. ab אם *mater*, vt לאום, אמות Ebr. u) [Syriac] *oriens* Luc. I. 78. *ortus*, זרח *oriri*, notum verbum.

Dominus & misit me, vt euangelizem humilibus, & medicarer fractis corde, & prædicem libertatem captiuis, & solutionem vinctis. * & proclamem annum beneuolentiæ Domino, & diem redemtionis Deo nostro, ad consolandum omnes lugentes.

ܡܫܚܢܝ ܡܪܝܐ ܘܫܕܪܢܝ . ܕܐܣܒܪ
ܠܡܣܟܢܐ . ܘܐܣܐ [x] ܠܬܒܝܪܝ ܠܒܐ .
ܘܐܟܪܙ ܚܐܪܘܬܐ [y] ܠܫܒܝܐ ܘܫܘܒܩܢܐ ܠܐܣܝܪܐ .
* ܘܐܩܪܐ ܫܢܬܐ ܪܥܝܢܐ ܠܡܪܝܐ . ܘܝܘܡܐ
ܕܦܘܪܩܢܐ ܠܐܠܗܢ . ܠܡܒܝܐܘ ܠܟܠܗܘܢ
ܐܒܝܠܐ .

Comma 10.

* Iucundando iucundabor in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo: quoniam vestiuit me vestimento salutis, & amiciuit me pallio iustitiæ, tanquam sponsum laudatum, & vt sponsam ornatam.

* ܚܕܘܐ [z] ܐܚܕܐ ܒܡܪܝܐ .
ܘܬܪܘܙ [a] ܢܦܫܝ ܒܐܠܗܝ . ܡܛܠ
ܕܐܠܒܫܢܝ ܠܒܘܫܐ ܕܦܘܪܩܢܐ .
ܘܐܥܛܦܢܝ [b] ܡܥܛܦܐ [c] ܕܙܕܝܩܘܬܐ . ܐܝܟ ܚܬܢܐ
ܡܫܒܚܐ ܘܐܝܟ ܟܠܬܐ ܡܨܒܬܐ .

Esaiæ LXIII. 1. ad 6.

* Quis iste veniens de Adum, rubentes vestes eius, de Buzor? decoratus in vestimentis suis, & validus in multitudine roboris sui. Ego *sum* loquens in iustitia, & multiplicans ad saluandum. * Quare rubicundæ vestes tuæ, & indumenta tua,

* ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܐܕܘܡ :
ܘܣܘܡܩܝܢ [d] ܢܚܬܘܗܝ [e] ܡܢ ܒܨܪܐ :
ܘܗܕܝܪ ܒܠܒܘܫܘܗܝ . ܘܥܫܝܢ
ܒܣܘܓܐ ܕܚܝܠܗ . ܐܢܐ ܡܡܠܠܐ
ܒܟܐܢܘܬܐ . ܘܡܣܓܐ ܠܡܦܪܩܘ .
* ܠܡܢܐ ܣܘܡܩܝܢ ܢܚܬܝܟ ܘܠܒܘܫܝܟ :

---

x) ܐܣܐ *medicatus est, sanauit, instaurauit.* y) a ܚܐܪܐ *liber, ingenuus.*
z) II. Sam. XXIII. 1. Psalm. LI. 14. notauimus. a) Psalm. XIV. 7.
b) Psalm. VIII. 6. c) Iob. I. 20. d) a סָמַק *rubere, rubicundum esse* [Esa. I. 18.] ܣܘܡܩܐ *rubicundus.* e) Psalm. XXII. 19.

sicut

sicut illius, qui pressit in torculari? * Torcular calcaui solus, & homo ex gentibus non fuit mecum. Pressi illos in ira mea, & calcaui eos in furore meo, & sparsus est sanguis eorum super vestimenta mea, & omnes [istas] vestes meas inquinaui. * [4] Nam dies vltionis in corde meo, & annus redemtionis meæ venit. Vidi, & non erat auxilians, & obstupui, & non erat sustentans. Et seruauit me brachium meum, & feruor meus ille sustentauit me. * Calcaui populos in ira mea, & afflixi illos in feruore meo, & deieci in terram robur eorum.

ܐܝܟ ܗܘ [f] ܕܥܨܪ ܒܡܥܨܪܬܐ . * ܡܥܨܪܬܐ
[g] ܕܫܬ ܠܒܠܚܘܕܝ . ܘܐܢܫ ܡܢ ܥܡܡܐ
ܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ . ܕܫܬ ܐܢܘܢ
ܒܪܘܓܙܝ . ܘܕܫܬ ܐܢܘܢ ܒܚܡܬܝ .
[h] ܘܢܕܐ ܕܡܗܘܢ ܥܠ ܠܒܘܫܝ .
ܘܟܠܗܘܢ ܢܚܬܝ [i] ܛܘܫܬ .
* [4] ܡܛܠ ܕܝܘܡܐ [k] ܕܬܒܥܬܐ ܒܠܒܝ
ܘܫܢܬܐ ܕܦܘܪܩܢܝ ܡܛܬ . [l] ܚܙܝܬ
ܘܠܝܬ ܕܡܥܕܪ ܘܐܬܕܡܪܬ ܘܠܝܬ
ܕܣܡܟ . ܘܦܪܩܬܢܝ ܕܪܥܝ . ܘܚܡܬܝ
ܗܝ ܣܡܟܬܢܝ . * ܕܫܬ ܥܡܡܐ
ܒܪܘܓܙܝ . [m] ܘܐܕܘܝܬ ܐܢܘܢ ܒܚܡܬܝ .
[n] ܘܐܚܬܬ ܠܐܪܥܐ ܠܥܘܫܢܗܘܢ .

Esaiæ LXIV. 1.

* Annon aperires cœlum, & descenderes? & à conspectu

* [o] ܠܐ ܦܬܚܬ ܫܡܝܐ ܘܢܚܬܬ . ܘܡܢ

---

f) עצר Ch. Syr. *pressit*, inde ܡܥܨܪܬܐ *torcular lacus*, quo vuæ premuntur. *g)* דוש *triturare, calcare.* *h)* נְדָה נָא Chald. *stillauit, sparsus est*, ex Ebr. נזה, ז in ד conuerso, vt solenne est Aramæis. *i)* ܛܘܫ *inquinare, cruentare.* *k)* תְּבַע Chald. *inquisiuit, postulauit*: Syr. *vltus est, vindicauit*: hinc ܬܒܥܬܐ *vindicta.* *l)* Gen. XV. 5. *m)* דָוָה Ebr. *languidum esse*, Syre, præsertim in Aphel, *afflixit, vexauit.* *n)* *descendere feci*, ex נחת *descendit.* *o)* interrogatiua hæc Versio est Anglorum.

O tuo

tuo contremiscerent montes, & liquefierent, quemadmodum liquefit cera à conspectu ignis?

ܡܢ ܩܕܡܝܟ ܙܠܘ ܛܘܪ̈ܐ. ܘܢܬܦܫܪܘܢ ܐܝܟ ܕܡܬܦܫܪ ܫܥܘܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܢܘܪܐ.

Comma 6.

* Quod facti sumus vt immundi omnes nos, & sicut pannus menstruatæ omnis [illa] iustitia nostra.

ܘܗܘܝܢ ܐܝܟ ܛܡ̈ܐܐ ܟܠܢ. ܘܐܝܟ ܡܪܩܥܐ ܕܕܫܬܢܐ ܟܠܗ̇ ܙܕܝܩܘܬܢ.

Esaiæ LXV. 1. 2.

* Quæsitus sum illis, qui non requirebant me, & inuentus sum iis, qui non quærebant me. Dixi, ecce ego, ecce ego, ad populum, qui non inuocavit nomen meum; * Expandi manus meas die toto ad populum, qui non obedit, qui ambulant post cogitationes suas in via, quæ non pulcra *est*.

ܐܬܒܥܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܫܐܠܘܢܝ. ܘܐܫܬܟܚܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܒܥܐܘܢܝ. ܐܡܪܬ ܗܐ ܐܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܠܥܡܐ ܕܠܐ ܩܪܐ ܒܫܡܝ. ܦܫܛܬ ܐܝܕܝ ܝܘܡܐ ܟܠܗ ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣ. ܘܗܠܟܝܢ ܒܬܪ ܡܚܫ̈ܒܬܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܠܐ ܫܦܝܪܐ.

Esaiæ LXVI. 2.

* Hæc omnia manus mea fecit, & mea sunt hæc omnia, dicit Dominus. Et in quem re-

ܘܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܐܝܕܝ ܥܒܕܬ. ܘܕܝܠܝ ܐܢܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

---

p) דלה Chald. *eleuare, haurire:* Syre *venire*, item *tremere, commoueri.* q) ܦܫܪ *liquefecit, concoxit.* r) ܫܥܘܬܐ *cera.* s) *pannus obsoletus*, à Ch. רקע *assuto frusto resarcinit, assuit.* t) à ܕܫܬܢܐ *menstruum.* u) פשט Chald. Syr. *extendere, expandere.* x) טפס Ch. Syr. *acquiescere, obedire:* Ethp. Syr. idem. y) Esa. XI. 2.

Spi ci

spiciam, & habitabo *in eo?* nisi in tranquillo & humiliato spiritu, qui contremiscit à verbo meo.

ܘܐܚܙܐ * ܐܫܪܐ ܒܗ. ܐܠܐ ܒܢܝܚܐ
ܘܡܟܝܟ ܪܘܚܐ ܕܙܐܥ ܡܢ ܡܠܬܝ.

Comma 24.

* Non moriens vermis eorum, & ignis eorum non extinguitur, & erunt admiratio omni carni.

ܠܐ ܡܝܬܐ ܬܘܠܥܬܗܘܢ. ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ
ܕܥܟܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܬܗܪܐ ܠܟܠ ܒܣܪ.

Jerem. III. 12. 13.

* Revertere habitatrix Israelis, dicit Dominus, & non obdurabo faciem meam contra vos: quoniam bonus sum, inquit Dominus, nec irascor in seculum. * Verum agnosce peccata tua, quæ in Dominum Deum tuum peccavisti.

ܬܘܒܝ * ܥܡܘܪܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܩܫܐ ܐܦܝ ܒܟܘܢ. ܡܛܠ
ܛܒ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܬܚܡܬ ܐܢܐ
ܠܥܠܡ. * ܒܪܡ ܕܥܝ ܚܛܗܝܟܝ
ܕܒܡܪܝܐ ܐܠܗܟܝ ܚܛܝܬܝ.

Jeremiæ VII. 3. 4. 5.

* Sic dicit Dominus potentissimus Deus Israelis: Bonas facite vias vestras & opera vestra, & habitare faciam vos in loco isto. * Nec confidetis vobis in verbis mendacii, dicentium vobis: templum Domini,

ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܫܦܪܘ ܐܘܪܚܬܟܘܢ
ܘܥܒܕܝܟܘܢ. ܘܐܫܪܝܟܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ.
ܘܠܐ ܬܬܬܟܠܘܢ ܠܟܘܢ ܥܠ ܡܠܐ
ܕܕܓܠܘܬܐ ܕܐܡܪܝܢ ܠܟܘܢ. ܗܝܟܠܗ

z) Gen. XV. 4. *a)* ישׁי *monere.* *b)* Esa. XLII. 3. *c)* ܥܡܪ *habitavit:* ܥܡܘܪܐ *habitator, incola,* Act. I. 20. *d)* ܐܬܚܡܬ *iratus est, iram concepit* vel *retinuit.* *e)* שׁרא Chald. Syr. *habitare.* *f)* Psl. II. 12.

templum Domini. * Templum vos Domini *estis*, si emendaueritis vias vestras & opera vestra.

ܕܡܪܝܐ . ܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ . * ܗܝܟܠܗ
ܐܝܬܝܟܘܢ ܕܡܪܝܐ . ܐܢ g ܬܫܦܪܘܢ ܐܘܪܚܬܟܘܢ
ܘܥܒܕܝܟܘܢ .

Jerem. IX. 24.

* Sed in hoc glorietur, qui gloriatur, is *nimirum* qui intelligit & cognoscit me, quod ego sim Dominus, faciens benignitatem & iudicium & iustitiam in terra, & in hisce delectatus sum, dicit Dominus.

* ܐܠܐ ܒܗܕܐ h ܢܫܬܒܗܪ ܡܢ
ܕܡܫܬܒܗܪ . ܡܢ ܕܡܣܬܟܠ ܘܝܕܥ ܠܝ
ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ . ܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ ܘܕܝܢܐ
ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܒܐܪܥܐ . ܘܒܗܠܝܢ ܨܒܝܬ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ .

Jerem. X. 23. 24. 25.

* Scio, quod viæ Domini non fuerint sicut filii hominis; nec sicut viri euntis & firmantis negotium suum. * Castiga me Domine in iudicio, nec in ira tua, ne comminuas me. * Effunde iram tuam super gentes, quæ non cognouerunt te, & super familias, quæ in nomine tuo non inuocarunt.

* ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܘܪܚܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܐ ܗܘܝ
ܐܝܟ ܕܒܢܝܢܫܐ . ܘܠܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܐܙܠ
ܘܡܬܩܢ i ܨܒܘܬܗ . * k ܪܕܝܢܝ ܡܪܝܐ
l ܒܕܝܢܐ ܘܠܐ ܒܪܘܓܙܟ . ܕܠܡܐ m ܬܒܨܪܢܝ .
* n ܐܫܘܕ ܚܡܬܟ ܥܠ ܥܡܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥܘܟ .
ܘܥܠ o ܫܪܒܬܐ ܕܒܫܡܟ ܠܐ ܩܪܘ .

Jerem. XIV. 8. 9.

* Spes Israelis & redemtor eius in tempore afflictionis, non

* ܣܒܪܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܦܪܘܩܗ ܒܐܘܠܨܢܐ

---

g) *pulcras feceritis*, שַׁפַּר Chald. Syr. *pulcrum esse*. h) אִשְׁתַּבַּח Chald. Syr. *gloriari, honorem sibi arrogare*. i) צְבוּת Chald. Syr. *voluntas, res, negotium*. k) Psalm. II. 10. l) *cum modo*, Angl. m) זְעַר Ch. Syr. *minui*, Aph. *minuere*. n) Gen. IX. 6. o) Gen. XII. 3.

eris ficut peregrinus in terra, & ficut viator, qui declinat ad pernoctandum. * Non eris ficut vir imbecillis, & ficut vir non potens faluare: & tu Domine, in medio noftri es, & nomen tuum vocatum eft fuper nos: ne deferas nos.

[p] ܘܠܐܟܣܢܝܐ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܟ [q] ܬܘܬܒܐ
ܒܐܪܥܐ. ܘܐܝܟ ܐܪܚܐ ܕܣܛܐ [r] ܠܡܒܬ. * ܠܐ
ܬܗܘܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ [s] ܕܡܫܪܐ. ܘܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܠܐ
ܡܫܟܚ ܠܡܦܪܩܘ. ܘܐܢܬ ܡܪܝܐ ܒܝܢܬܢ
ܐܢܬ. ܘܫܡܟ ܐܬܩܪܝ ܥܠܝܢ. ܠܐ
ܬܫܒܘܩܝܢ.

Jerem. XVII. 5.

* Sic dicit Dominus: maledictus ille vir, qui confidet in filio hominis, & faciet filium carnis brachium fuum.

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܝܛ ܗܘ ܓܒܪܐ
[t] ܕܢܬܬܟܠ ܥܠ ܒܪܢܫܐ. ܘܢܥܒܕ [u] ܒܪ
ܒܣܪܐ ܕܪܥܗ.

Comma 7.

* Benedictus eft vir, qui confidet in Domino, & erit Dominus fpes eius. Erit ficut arbor plantata ad aquas.

* ܒܪܝܟ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܬܬܟܠ ܥܠ ܡܪܝܐ.
ܘܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܬܘܟܠܢܗ. ܢܗܘܐ ܐܝܟ
ܐܝܠܢܐ [x] ܕܢܨܝܒ ܥܠ ܡܝܐ.

Comma 9. 10.

* Craffus corde præ omnibus homo eft, quis cognofcit eum? * Ego Dominus fcrutor cor, & probo renes.

* ܥܒܝܐ ܠܒܐ ܡܢ ܟܠ. ܐܢܫܐ ܗܘ.
ܡܢܘ ܝܕܥ ܠܗ. * ܐܢܐ ܡܪܝܐ [y] ܒܨܐ
ܠܒܐ ܘܒܚܪ ܟܘܠܝܬܐ.

---

p) II. Reg. XXV. 2. *q)* Exod. XX. 10. *r)* בות Chald. *pernoctare* Dan. VI. 6. & Syre Gen. XXVIII. 11. *s)* Pfalm. VIII. 6. dictum. *t)* Ethp. vt Peal. Pfalm. II. 12. *u)* *carnalem, mortalem.* *x)* נצב Chald. Syr. *plantare.* *y)* בְּצָא Ch. Syr. *fcrutari, explorare.*

tuo contremiscerent montes, & liquefierent, quemadmodum liquefit cera à conspectu ignis?

[illegible]

Comma 6.

* Quod facti sumus vt immundi omnes nos, & sicut pannus menstruatæ omnis [illa] iustitia nostra.

[illegible]

Esaiæ LXV. 1. 2.

* Quæsitus sum illis, qui non requirebant me, & inuentus sum iis, qui non quærebant me. Dixi, ecce ego, ecce ego, ad populum, qui non inuocavit nomen meum. * Expandi manus meas die toto ad populum, qui non obedit, qui ambulant post cogitationes suas in via, quæ non pulcra est.

[illegible]

Esaiæ LXVI. 2.

* Hæc omnia manus mea fecit, & mea sunt hæc omnia, dicit Dominus. Et in quem re-

[illegible]

---

p) רדד Chald. *eleuare, haurire:* Syre *venire*, item *tremere, commoueri.* q) ܒܫܠ *liquefecit, concoxit.* r) ܫܥܘܬܐ *cera.* s) *pannus obsoletus*, à Ch. עקר *assuto frusto resarcinit, assuit.* t) à ܕܕܘܬܐ *menstruum.* u) פשט Chald. Syr. *extendere, expandere.* x) שמע Ch. Syr. *acquiescere, obedire:* Ethp. Syr. idem. y) Esa. XI. 2.

spici

spiciam, & habitabo *in eo?* nisi in tranquillo & humiliato spiritu, qui contremiscit à verbo meo.

ܘܥܡܗ [z] ܐܫܪܐ ܘܐܥܡܪ. ܐܠܐ ܒܢܝܚܐ
ܘܡܟܝܟ ܪܘܚܐ [a] ܘܙܐܥ ܡܢ ܡܠܬܝ.

Comma 24.

* Non moriens vermis eorum, & ignis eorum non extinguitur, & erunt admiratio omni carni.

ܠܐ ܡܐܬܐ [b] ܬܘܠܥܬܗܘܢ . ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ
ܕܥܟܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܬܗܪܐ ܠܟܠ ܒܣܪ.

Jerem. III. 12. 13.

* Revertere habitatrix Israelis, dicit Dominus, & non obdurabo faciem meam contra vos: quoniam bonus sum, inquit Dominus, nec irascor in seculum. * Verum agnosce peccata tua, quæ in Dominum Deum tuum peccavisti.

ܬܘܒܝ [c] ܥܡܘܪܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ: ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܩܫܐ ܐܦܝ ܒܟܘܢ. ܡܛܠ
ܕܛܒ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ [d] ܐܬܚܡܬ ܐܢܐ
ܠܥܠܡ. * ܒܪܡ ܕܥܝ ܚܛܗܝܟܝ
ܕܥܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܝ ܚܛܝܬܝ.

Jeremiæ VII. 3. 4. 5.

* Sic dicit Dominus potentissimus Deus Israelis: Bonas facite vias vestras & opera vestra, & habitare faciam vos in loco isto. * Nec confidetis vobis in verbis mendacii, dicentium vobis: templum Domini,

ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܛܐܒܘ ܐܘܪܚܬܟܘܢ
ܘܥܒܕܝܟܘܢ. [e] ܘܐܫܪܝܟܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ.
ܘܠܐ [f] ܬܬܬܟܠܘܢ ܠܟܘܢ ܥܠ ܡܠܐ ܕܕܓܠܘܬܐ
ܕܐܡܪܝܢ ܠܟܘܢ. ܗܝܟܠܗ

z) Gen. XV. 4. a) זהר *monere.* b) Esa. XLII. 3. c) ܥܡܪ *habitavit:* ܥܡܘܪܐ *habitator, incola,* Act. I. 20. d) ܐܬܚܡܬ *iratus est, iram concepit* vel *retinuit.* e) שרא Chald. Syr. *habitare.* f) Psl. II. 12.

templum Domini. * Templum vos Domini *estis*, si emendaueritis vias vestras & opera vestra.

ܕܡܪܝܐ ܂ ܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ ܂ * ܗܝܟܠܗ
ܐܝܟܢ ܕܡܪܝܐ ܂ ܐܢ [g] ܬܫܦܪܘܢ ܐܘܪܚܬܟܘܢ
ܘܥܒܕܝܟܘܢ ܂

Jerem. IX. 24.

* Sed in hoc glorietur, qui gloriatur, is *nimirum* qui intelligit & cognoscit me, quod ego sim Dominus, faciens benignitatem & iudicium & iustitiam in terra, & in hisce delectatus sum, dicit Dominus.

* ܐܠܐ ܒܗܕܐ [h] ܢܫܬܒܗܪ ܡܢ
ܕܡܫܬܒܗܪ ܂ ܡܢ ܕܡܣܬܟܠ ܘܝܕܥ ܠܝ
ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܂ ܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ ܘܕܝܢܐ
ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܒܐܪܥܐ ܂ ܘܒܗܠܝܢ ܨܒܝܬ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܂

Jerem. X. 23. 24. 25.

* Scio, quod viæ Domini non fuerint sicut filii hominis; nec sicut viri euntis & firmantis negotium suum. * Castiga me Domine in iudicio, nec in ira tua, ne comminuas me. * Effunde iram tuam super gentes, quæ non cognouerunt te, & super familias, quæ in nomine tuo non inuocarunt.

* ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܘܪܚܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܐ ܗܘܝ
ܐܝܟ ܕܒܪܢܫܐ ܂ ܘܠܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܐܙܠ
ܘܡܬܩܢ [i] ܨܒܘܬܗ ܂ * [k] ܪܕܝܢܝ ܡܪܝܐ
[l] ܒܕܝܢܐ ܘܠܐ ܒܪܘܓܙܟ ܂ ܕܠܡܐ [m] ܬܙܥܪܢܝ ܂
* [n] ܐܫܘܕ ܚܡܬܟ ܥܠ ܥܡܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥܘܟ ܂
ܘܥܠ [o] ܫܪܒܬܐ ܕܒܫܡܟ ܠܐ ܩܪܘ ܂

Jerem. XIV. 8. 9.

* Spes Israelis & redemtor eius in tempore afflictionis, non

* ܣܒܪܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܦܪܘܩܗ ܒܥܕܢܐ

g) *pulcras feceritis*, שְׁפַר Chald. Syr. *pulcrum esse*. h) אִשְׁתַּבַּח Chald. Syr. *gloriari, honorem sibi arrogare*. i) צְבוּת Chald. Syr. *voluntas, res, negotium*. k) Psalm. II. 10. l) *cum modo*, Angl. m) זְעַר Ch. Syr. *minui*, Aph. *minuere*. n) Gen. IX. 6. o) Gen. XII. 3.

eris sicut peregrinus in terra, & sicut viator, qui declinat ad pernoctandum. * Non eris sicut vir imbecillis, & sicut vir non potens saluare: & tu Domine, in medio nostri es, & nomen tuum vocatum est super nos: ne deseras nos.

[p]ܒܐܘܠܨܢܐ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܟ [q]ܬܘܬܒܐ
ܒܐܪܥܐ. ܘܐܝܟ ܐܪܚܐ ܕܢܛܐ [r]ܠܡܒܬ. * ܠܐ
ܬܗܘܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ [s]ܡܚܝܠܐ. ܘܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܠܐ
ܡܫܟܚ ܠܡܦܪܩ. ܘܐܢܬ ܡܪܝܐ ܒܝܢܬܢ
ܐܝܬ. ܘܫܡܟ ܐܬܩܪܝ ܥܠܝܢ. ܠܐ
ܬܫܒܩܝܢ.

Jerem. XVII. 5.

* Sic dicit Dominus: maledictus ille vir, qui confidet in filio hominis, & faciet filium carnis brachium suum.

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܝܛ ܗܘ ܓܒܪܐ
[t]ܕܡܬܬܟܠ ܥܠ ܒܪܢܫܐ. ܘܥܒܕ [u]ܒܪ
ܒܣܪܐ ܕܪܥܗ.

Comma 7.

* Benedictus est vir, qui confidet in Domino, & erit Dominus spes eius. Erit sicut arbor plantata ad aquas.

* ܒܪܝܟ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܡܬܬܟܠ ܥܠ ܡܪܝܐ.
ܘܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܣܒܪܗ. ܢܗܘܐ ܐܝܟ
ܐܝܠܢܐ [x]ܕܢܨܝܒ ܥܠ ܡܝܐ.

Comma 9. 10.

* Crassius corde præ omnibus homo est, quis cognoscit eum? * Ego Dominus scrutor cor, & probo renes.

* ܥܡܝܩ ܠܒܐ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫܐ ܗܘ.
ܡܢܘ ܢܕܥ ܠܗ. * ܐܢܐ ܡܪܝܐ [y]ܒܨܐ
ܠܒܐ ܘܒܚܪ ܟܘܠܝܬܐ.

---

p) II. Reg. XXV. 2. *q)* Exod. XX. 10. *r)* בות Chald. *pernoctare* Dan. VI. 6. & Syre Gen. XXVIII. 11. *s)* Psalm. VIII. 6. dictum. *t)* Ethp. vt Peal, Psalm. II. 12. *u)* *carnalem, mortalem.* *x)* נצב Chald. Syr. *plantare.* *y)* בְּצָא Ch. Syr. *scrutari, explorare.*

Jerem. XVIII. 7.8.

* Si [ex] subito dicam contra populum & contra regnum ad eradicandum & ad destruendum, & ad euertendum, & ad perdendum: * & reuertetur populus iste à malitia sua; auertam ab eo malum, quod cogitaui facere illi.

[illegible]

Jerem. XXIII. 5.6.

* Ecce dies venientes, dicit Dominus, & excitabo Davidi splendorem iustitiæ, & regnabit in regno, & prudens erit, & faciet iudicium & iustitiam in terra. * In diebus eius saluabitur Ihuda, & Israel habitabit in tranquillitate: & hoc est nomen eius, quo vocabunt illum: Dominus justitia nostra.

[illegible]

Comma 23. 24.

* Deus ego *tantum*, qui à propinquo, dicit Dominus? & non sum Deus *etiam*, qui à longinquo? * Si delitescat

[illegible]

---

z) סתר Chald. Syr. *diruere, demoliri*: Ebr. *latere*. a) Esa. XXVI. 19. b) Actiue, vt Luc. VII. 39. c) Angl. *radium*. [illegible] *splendere*, Ebr. *germinare*. d) Esa. LII. 7. e) טשא Chald. Syr. *delitescere*, vnde [illegible] *secreto, in occultis*, quod mox sequitur.

homo

homo in abditis, ego video illum, dicit Dominus: ecce cœlum & terra [a] me plena sunt, dicit Dominus potentissimus.

ܠܗ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܀ ܗܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ
ܡܢܝ ܡܠܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܀

Comma 29.

* Ecce verba mea sicut ignis egrediuntur, dicit Dominus: & sicut ferrum cædens lapidem.

ܗܐ ܡܠܝ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܢܦܩܢ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܝܟ ܦܪܙܠܐ ܕܡܦܠܚ ܟܐܦܐ.

Jerem. XXXI. 20.

* Filius est mihi pretiosus Aphrem, & puer dilectus. Nam in tempore, quo loquor contra eum, recordor ipsius. Propterea sunt viscera mea *commota* erga ipsum, & miserebor eius, dicit Dominus.

ܒܪܐ ܗܘ ܠܝ ܝܩܝܪܐ ܐܦܪܝܡ ܘܛܠܝܐ
ܚܒܝܒܐ. ܡܛܠ ܕܒܙܒܢܐ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ
ܥܠܘܗܝ. ܡܬܕܟܪ ܐܢܐ ܠܗ. ܡܛܠܗܢܐ
ܗܘܘ ܪܚܡܝ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܪܚܡ
ܥܠܘܗܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܀

Comma 22.

* Creans Dominus nouum in terra: mulier amplectetur virum.

ܒܪܐ ܡܪܝܐ ܚܕܬܐ ܒܐܪܥܐ. ܢܩܦܝܗ
ܢܩܒܬܐ ܠܓܒܪܐ ܀

Comma 31. 32. 33. 34.

* Ecce dies venientes, dicit Dominus, & statuam *illis*, qui *de* domo Israel, & qui *de* domo Iehuda fœdus nouum. * Non

ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܩܝܡ
ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܒܝܬ ܝܗܘܕܐ
ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ. ܠܐ ܐܝܟ ܗܝ ܕܝܬܩܐ

f) חבב Syr. Peal *accendi, exardescere*: Pael *amore accendi, amare, amplecti*.

sicut

sicut illud fœdus, quod constitui cum patribus eorum in die, quo prehendi in manibus eorum, & eduxi illos ex terra Ægypti: quia illi cessare-fecerunt fœdus meum, & etiam ego aspernatus sum eos, dicit Dominus: sed hoc *est* fœdus meum, quod ponam *iis*, qui *de* domo Israel: * post dies hosce, dicit Dominus: dabo legem meam in medio illorum, & super corda illorum scribam illam, & ero illis Deus, & ipsi erunt mihi populus. * Nec docebunt iterum quisque fratrem suum, & quisque socium suum, & dicent: cognoscite Dominum. Nam omnes illi cognoscent me, à minimo illorum, & vsque ad senem illorum, dicit Dominus, quia remittam debita ipsorum, & peccata illorum amplius non recordabor.

Thren. I. 12.

* Nihil*ne* ad vos, omnes transeuntes viam? intelligite & videte, num sit dolor, sicut

---

g) *sprevit, aspernatus est.* h) יהב anomal. i) אלף. k) Syro-Chaldaismus. Huic enim genti frequenter peccata dicuntur *debita*, adde supra Esa. LIX. 2.

dolor

dolor meus, quem fecit mihi Dominus, & humiliauit me Dominus in die æstus iræ suæ.

ܕܟܐܒ ܠܝ ܡܪܝܐ ܘܡܟܟܢܝ ܡܪܝܐ
ܒܝܘܡܐ ܕܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܗ.

Thren. III. 22. 23. 24.

* Misericordiæ Domini, quæ non absumuntur, & non deficiunt miserationes illius. * In nouitate auroræ plurima est fides tua Domine. * Dixit anima: portio mea est: propterea exspectabo ipsum.

* ܛܝܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܕܠܐ ܫܠܡܬ ܘܠܐ
[l]ܐܫܬܠܡܘ ܪܚܡܘܗܝ. * ܒܚܘܕܬܐ ܕܨܦܪܐ.
ܣܓܝܐܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟ ܡܪܝܐ. * ܐܡܪܬ
ܢܦܫܝ. ܡܢܬܝ ܗܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܣܟܐ
ܠܗ܀

Ezech. III. 17. 18. 19.

* Fili hominis, speculatorem dedi te iis, qui de domo Israel, vt sis audiens ex ore meo sermones, & moneas eos à me. * Cum dico peccatori: moriendo morieris; & non monuisti eum, nec dixisti ei peccatori, vt caueat à via sua & viuat; ipse peccator in iniquitate sua morietur, & sanguinem eius à manibus tuis requiram. *Si monueris vero peccatorem, & non conuertetur à peccato

* ܒܪܢܫܐ. [m]ܕܘܩܐ ܝܗܒܬܟ ܠܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ ܕܬܗܘܐ ܫܡܥ ܡܢ ܦܘܡܝ ܡܠܬܐ.
[n]ܘܬܙܗܪ ܐܢܘܢ ܡܢܝ. * ܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܚܛܝܐ ܕܡܡܬ ܬܡܘܬ. ܘܠܐ ܐܙܗܪܬܗ
ܘܠܐ ܐܡܪܬ ܠܗ ܠܚܛܝܐ ܕܢܙܕܗܪ ܡܢ
ܐܘܪܚܗ ܘܢܚܐ. ܗܘ ܚܛܝܐ ܒܥܘܠܗ
ܢܡܘܬ. ܘܕܡܗ ܡܢ ܐܝܕܝܟ [o] ܐܬܒܥܐ.
* ܐܢ ܕܝܢ ܐܙܗܪܬ ܠܚܛܝܐ. ܘܠܐ ܢܬܦܢܐ
ܡܢ ܚܛܝܬܗ ܘܡܢ ܐܘܪܚܗ ܒܝܫܬܐ.

---

l) ܫܠܡ *defecit, euanuit.* m) דוק Chald. Syr. *attendere, speculari, exspectare:* ܕܘܩܐ *speculator, excubitor,* item *specula.* n) ܐܙܗܪ *monuit:* Ethp. *cauit, monitus est.* o) Gen. IX. 5.

suos & à via sua mala; ille in peccatis suis morietur, & tu animam tuam liberabis.

ܗܘ ܒܚܛܗܘܗܝ ܢܡܘܬ. ܘܐܢܬ
ܢܦܫܟ p ܬܦܨܐ.

Ezech. XVIII. 20. 21. 22.

* Anima, quæ peccat, illa morietur: non luet filius peccata patris sui, etiam non pater luet peccata filii sui. Justitia iusti super ipsum erit: & peccatum peccatoris super ipsum erit. *Iniquus vero si conuertetur ab omnibus peccatis suis, quæ fecit, & seruabit præcepta mea, & faciet iudicium & iustitiam; viuendo viuet, & non morietur: * & omnia illa peccata eius, quæ fecit, non commemorabuntur ei; sed in iustitia, quam fecit, viuet.

* ܢܦܫܐ ܕܚܛܝܐ ܗܝ ܬܡܘܬ. ܠܐ ܢܬܦܪܥ q
ܒܪܐ ܚܛܗܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ. ܘܐܦܠܐ ܐܒܐ
ܢܬܦܪܥ ܚܛܗܘܗܝ ܕܒܪܗ. r ܙܟܘܬܗ ܕܙܟܝܐ
ܥܠܘܗܝ ܬܗܘܐ. ܘܚܛܝܬܗ ܕܚܛܝܐ
ܥܠܘܗܝ ܬܗܘܐ. * ܥܘܠܐ ܕܝܢ ܐܢ
ܢܬܘܒ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܘܗܝ
ܕܥܒܕ ܘܢܛܪ s ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܥܒܕ ܕܝܢܐ
ܘܙܕܝܩܘܬܐ. ܚܝܐ ܢܚܐ. ܘܠܐ ܢܡܘܬ.
* ܘܟܠܗܘܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܥܒܕ ܠܐ ܢܬܕܟܪܘܢ
ܠܗ. ܐܠܐ ܒܙܕܝܩܘܬܐ ܕܥܒܕ ܢܚܐ.

Ezech. XXXIII. 11.

* Viuus ego, dicit Dominus dominorum, quod non volo mortem scelerati, sed vt conuertatur sceleratus ab iniquitate sua, & viuat. Redite &

* ܚܝ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܕܠܐ ܨܒܐ
ܐܢܐ ܒܡܘܬܗ ܕܥܘܠܐ. ܐܠܐ ܕܢܬܦܢܐ ܥܘܠܐ
ܡܢ ܥܘܠܗ ܘܢܚܐ. ܬܘܒܘ ܘܐܬܦܢܘ ܡܢ

p) Genes. XXXII. 30. q) Angli, *rependentur filio peccata patris sui*, per Numeri enallagen, & ellipsin Præpositionis Lomad. At sæpe Conj. Ethp. Actiue sonat, & ita omnia plana sunt, quia פרע non tantum *retribuere*, *rependere* significat, sed etiam *soluere* debitum, *luere*. r) *victoria* & *iustitia*. Adde dicta ad Psalm. CXLIII. 2. s) נטר.

con-

conuertimini à viis vestris malis, & non moriemini, qui *de* domo Israel *estis*.

ܐܬܦܢܘ ܡܢ ܐܘܪܚܬܟܘܢ ܒܝܫܬܐ: ܘܠܐ ܬܡܘܬܘܢ
ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ :·

Ezech. XXXIV. 16.

* Perditam *ouem* quæram, & errantem reducam, & fractam sanabo, & infirmam corroborabo, & pinguem ác robustam custodiam, & pascam illas cum iudicio.

* ܘܠܕܐܒܝܕܐ ܐܒܥܝܘܗ̇. ܘܠܕܛܥܝܐ ܐܗܦܟ
ܘܠܬܒܝܪܬܐ ܐܐܣܘܪ[t]. ܘܠܕܡܬܟܪܗܐ[u] ܐܚܝܠ[x].
ܘܠܫܡܝܢܬܐ ܘܠܥܫܝܢܬܐ ܐܢܛܪ[y]. ܘܐܪܥܐ ܐܢܝܢ
ܒܕܝܢܐ.

Comma 23. 24. 25.

* Et constituam super illas pastorem, & pascet eas, Dauidem seruum meum: ipse pascet eas, & ipse erit illis pastor. * Et ego Dominus ero illis Deus, & Dauid seruus meus erit dominator inter illos. * Et constituam illis fœdus pacis, & cessare-faciam bestiam malam de terra, & habitabunt in deserto in tranquillitate, & dormient in silua.

* ܘܐܩܝܡ ܥܠܝܗܝܢ ܪܥܝܐ
ܘܢܪܥܐ ܐܢܝܢ. ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ
ܗܘ ܢܪܥܐ ܐܢܝܢ ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܗܝܢ
ܪܥܝܐ. ܘܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ. *
ܘܕܘܝܕ ܥܒܕܝ ܢܗܘܐ ܡܕܒܪܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ.
* ܘܐܩܝܡ ܠܗܘܢ ܩܝܡܐ ܕܫܠܡܐ.
ܘܐܒܛܠ ܚܝܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܐܪܥܐ.
ܘܢܥܡܪܘܢ ܒܡܕܒܪܐ ܒܫܠܝܐ.
[z]ܘܢܕܡܟܘܢ [a]ܒܥܒܐ :·

Ezechiel. XXXVI. 26. 27.

* Et dabo vobis cor nouum, & spiritum nouum dabo in me-

* ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܠܒܐ ܚܕܬܐ ܘܪܘܚܐ

t) Esa. LXI. 1. u) ܡܬܟܪܗܐ *infirmus, ægrotus*, ܟܪܗ *ægre ferre*, Ethp. *ægrotare*. x) חַיֵּל Ch. Syr. *corroborauit*, à חַיִל *robur*. y) נטר, notum verbum: etiam LXX φυλάξω: at Ebr. אַשְׁמִיד *perdam*, non אשמור, quod Græci forte legerunt, *custodiam*. z) דְּמַךְ Chald. ܕܡܟ Syr. *dormiuit*. a) ܥܒܐ *silua, nemus*, ab עָבָה *densus fuit*.

dio vestri: & remouebo cor lapidis de carne vestra, & dabo vobis cor carnis. * Et dabo spiritum meum in medio vestri, & faciam, vt in præceptis meis ambuletis, & iudicia mea seruetis, & faciatis illa.

ܚܕܬܐ ܐܬܠ ܐܢܐ ܒܓܘܟܘܢ. ܘܐܥܒܪ ܠܒܐ
ܕܟܐܦܐ ܡܢ ܒܣܪܟܘܢ. ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܠܒܐ
ܕܒܣܪܐ. * ܘܐܬܠ ܪܘܚܝ ܒܓܘܟܘܢ.
ܘܐܥܒܕ ܕܒܦܘܩܕܢܝ ܬܗܠܟܘܢ. ܘܕܝܢܝ
ܬܛܪܘܢ. ܘܬܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ܀

Daniel. IV. 24.

* Propterea consilium meum pulcrum sit super te, & peccata tua per eleemosynas redime, & iniquitatem tuam per misericordiam imbecillorum, vsque dum amoueat à te insipientias tuas.

* ܡܛܠ ܗܢܐ [b]ܡܠܟܝ ܢܫܦܪ ܥܠܝܟ.
ܘܚܛܗܝܟ [c]ܒܙܕܩܬܐ ܦܪܘܩ. ܘܥܘܠܟ
ܒܪܚܡܐ ܕܡܣܟܢܘܬܐ [d]ܕܡܚܝܠܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܪܚܩ
ܡܢܟ [e]ܣܟܠܘܬܟ܀

Daniel. VII. 13. 14.

* Videbam super nubes cœli, tanquam Filius hominum venit, & accessit vsque ad Antiquum dierum, & coram ipso obtulerunt eum. * Et ei dedit dominationem, & honorem, & regnum,

* ܚܙܐ ܗܘܝܬ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ ܐܝܟ
ܒܪܐܢܫܐ ܐܬܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܥܬܝܩ ܝܘܡܝܢ
ܡܛܐ. ܘܩܕܡܘܗܝ ܩܪܒܘܗܝ. * ܘܠܗ
ܝܗܒ ܫܘܠܛܢܐ: ܘܐܝܩܪܐ ܘܡܠܟܘܬܐ.

---

b) מְלַךְ Ch. Syr. *consulere, consilium dare*: ܡܠܟܐ *consilium*. c) ܙܕܩܬܐ à *iustitia* quidem dicitur, sed in Nouo Test. *eleemosynam* semper significat, ܙܕܝܩܘܬܐ demum vel ܙܕܩܬܐ *iustitiam*. Daniel scripsit צִדְקָה, quæ vox Chaldæis & *iustitia est*, & *eleemosyna*. Noster autem interpres secutus videtur LXX seniores, quorum hæc translatio est: *τὰς ἁμαρτίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι*. Plura de hoc & sequenti verbo dixi in Chaldææ Vsu I. d) ܡܚܝܠܐ *infirmus, debilitatus*, Rom. VIII. 3. e) II. Sam. VII. 13.

vt omnes populi & nationes & linguæ illum colerent. Dominium eius dominium seculi, & non periens: & regnum eius non *est* corrumpendum.

ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܘܐܡܘܬܐ ܘܠܫܢܐ
ܠܗ ܢܦܠܚܘܢ. ܫܘܠܛܢܗ ܫܘܠܛܢ
ܥܠܡ ܘܠܐ ܥܒܪ. ܘܡܠܟܘܬܗ ܠܐ
ܡܬܚܒܠܐ܀

Daniel. IX. 24. ad 27.

* Septuaginta hebdomadæ morabuntur super populum tuum & super vrbem sanctitatis tuam, vt cessent (*ad cessare*) debita, & vt consumantur peccata: ad remissionem iniquitatis, & ad reducendum iustitiam, quæ ab æterno *fuit*: & vt compleatur visio & prophetia, & *vsque* ad Christum sanctitatem sanctitatum. * Et cognosces & intelliges: ab egressu verbi ad reuertendum & ad ædificandum Jerusalem, & ad venire Christum Regem, hebdomadæ septem & hebdomadæ sexaginta & duæ: reuertetur & ædificabit Jerusalem: vicos & plateas *eius vsque* ad complementum temporis. * Et post hebdomadas sexaginta & duas occidetur Messias & non est apud eam: ciuitas sanctitatis corrumpetur cum rege ventu-

* ܫܒܥܝܢ ܫܒܘܥܝܢ [f] ܢܬܬܢܝܚܘܢ ܥܠ
ܥܡܟ ܘܥܠ ܩܪܝܬܐ ܕܩܘܕܫܟ. ܠܡܫܠܡܘ
ܚܘܒܐ ܘܠܡܫܠܡܘ ܚܛܗܐ ܠܡܫܒܩ
ܥܘܠܐ. [g] ܘܠܡܐܬܝܘ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܡܢ ܥܠܡ.
ܘܠܡܫܠܡܘ ܚܙܘܐ ܘܢܒܝܐ. ܘܠܡܫܝܚܐ
ܩܕܝܫ ܩܘܕܫܝܢ. * ܘܬܕܥ ܘܬܣܬܟܠ.
ܡܢ ܡܦܩܢܗ ܕܡܠܬܐ ܠܡܦܢܝܘ
ܘܠܡܒܢܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܡܐܬܝܬܗ ܕܡܫܝܚܐ
ܡܠܟܐ. ܫܒܘܥܐ ܫܒܥܐ ܘܫܒܘܥܐ
ܫܬܝܢ ܘܬܪܝܢ. ܢܬܦܢܐ ܘܢܬܒܢܐ
ܐܘܪܫܠܡ. ܫܘܩܝܗ [h] ܘܦܠܛܝܬܗ.
ܠܫܘܠܡ ܙܒܢܐ. * ܘܒܬܪ ܫܒܘܥܐ
ܫܬܝܢ ܘܬܪܝܢ. ܢܬܩܛܠ ܡܫܝܚܐ ܘܠܐ
ܐܝܬ ܠܗ. ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܩܘܕܫܐ ܬܬܚܒܠ
ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܬܐ. [i] ܘܫܘܠܡܗ [k] ܒܫܘܛܦܐ

---

f) quiescent. *g)* אתא *venit.* *h)* ܦܠܛܝܬܐ *platea*, etiam Jerem. V. 1. *i)* Gen. XLIX. 1. *k)* ܫܘܛܦܐ *inundatio, pernicies, eradicatio:* שטף *voluere, deuoluere.*

ro & finis eius in eradicatione, & vsque ad finem belli decretorũ corruptionis. * Et corroborabit fœdus multis hebdomadam vnam & dimidium hebdomadæ: & cessare faciet sacrificium & oblationem, & super alas pollutionis *erit* vastitas vsque ad consummationem decretorum manebit in vastitate.

ܘܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܕܩܪܒܐ ܕܦܣܝܩܬܐ
ܕܚܒܠܐ. * ܘܢܥܫܢ ܩܝܡܐ ܠܣܓܝܐܐ
ܫܒܘܥܐ ܚܕ ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܘܥܐ.
ܘܢܒܛܠ ܕܒܚܬܐ ܘܩܘܪܒܢܐ. ܘܥܠ
ܓܦܝܗܘܢ [l]ܕܛܢܦܘܬܐ ܚܪܒܐ ܥܕܡܐ
ܠܫܘܠܡܐ ܕܦܣܝܩܬܐ ܢܩܘܐ ܥܠ
ܚܪܒܐ ܀

Daniel. XII. 2.3.

*Et multi [illi] qui dormiunt in puluere, expergiscentur: isti ad vitam seculorum, & illi ad perditionem & opprobrium sociorum suorum in æternum. * Et facientes bona & prudentes splendebunt sicut lumen firmamenti; & ii, qui iustificant multos, erunt fulgentes, stabiles, sicut stellæ, quæ in cœlo sunt, in seculum & in seculum seculorum.

* ܘܣܓܝܐܐ ܐܝܠܝܢ [m] ܕܕܡܟܝܢ ܒܥܦܪܐ
ܢܬܬܥܝܪܘܢ. ܗܠܝܢ ܠܚܝܐ ܕܥܠܡܐ.
ܘܗܠܝܢ ܠܐܒܕܢܐ [n] ܘܠܚܣܕܐ ܕܚܒܪܝܗܘܢ
ܠܥܠܡ. * ܘܥܒܕܝ ܛܒܬܐ ܘܡܣܬܟܠܢܐ.
ܢܙܗܪܘܢ [o] ܐܝܟ ܢܘܗܪܗ ܕܪܩܝܥܐ. ܘܐܝܠܝܢ
ܕܡܙܕܩܝܢ ܠܣܓܝܐܐ: ܢܗܘܘܢ ܡܢܗܪܝܢ
ܘܡܩܝܡܝܢ ܐܝܟ ܟܘܟܒܐ ܕܒܫܡܝܐ ܠܥܠܡ
ܘܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܀

Hoseæ I. 10.

* Non erit numerus filiorum Israel; sicut arenæ maris, qui non mensuratur, neque

* ܠܐ ܢܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܝܡܐ: ܕܠܐ [p] ܡܬܟܝܠ. ܘܠܐ

l) ܛܢܦܐ *immundus* Marc. I. 26. Ebr. טִנֵּף *polluit* Cant. V. 3. m) Ezech. XXXIV. 25. n) Esa. XXV. 8. o) Ebr. יַזְהִירוּ, Hiphil.: atque ita Syrum Aphel quoque est *splendere*. p) כּוּל Ch. *metiri*, ܐܬܟܝܠ *mensus, mensuratus est*, Matth. VII. 2.

numeratur. Et erit in loco, quo dicetur illis: Non populus meus vos *estis*; ibi vocabuntur filii Deo viuo.

ܕܡܬܡܢܝܐ: ܘܢܗܘܐ ܒܕܘܟܬܐ ܕܐܬܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܥܡܝ ܐܢܬܘܢ. ܬܡܢ ܢܬܩܪܘܢ
ܒܢܝܐ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ.

Hoseæ II. 19. 20.

* Et desponsabo te mihi in perpetuum, & desponsabo te mihi in iustitia, & in iudicio & in gratia, & miserationibus. * Et desponsabo te mihi in fide, & cognosces Dominum.

* ܘܐܡܟܪܟܝ ܠܝ ܠܥܠܡ. ܘܐܡܟܪܟܝ
ܠܝ ܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܕܝܢܐ ܘܒܛܝܒܘܬܐ
ܘܒܪܚܡܐ. * ܘܐܡܟܪܟܝ ܠܝ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܘܬܕܥܝܢ ܠܡܪܝܐ ❖

Hoseæ III. 5.

* Et postea reuertentur filii Israel, & requirent Dominum Deum suum, & Dauidem regem suum, & cognoscent Dominum & gratiam eius in diebus vltimis.

* ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܢܬܦܢܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܢܒܥܘܢ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ ܘܠܕܘܝܕ
ܡܠܟܗܘܢ. ܘܢܕܥܘܢ ܠܡܪܝܐ ܘܠܛܝܒܘܬܗ
ܒܚܪܬܐ ܕܝܘܡܬܐ ❖

Hoseæ VI. 6.

* Complacui in bonitate, & non in sacrificio: & in scientia Dei magis, quam holocaustis.

* ܡܛܠ ܕܒܛܝܒܘܬܐ ܨܒܝܬ ܘܠܐ ܒܕܒܚܬܐ.
ܘܒܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܩܕܐ.

Hoseæ XI. 8. 9.

* Quomodo protegam te Ephraim? aut quomodo auxi-

* ܐܝܟܢܐ ܐܥܕܪܟ ܐܦܪܝܡ. ܐܘ ܐܝܟܢܐ

q) [illegible] Chald. Syr. *desponsauit.* r) *valde præ incensis*, ܝܬܝܪ enim est etiam *valde*, vt dictum ad Deut. XXX. 14. s) Psal. XL. 7. t) [illegible] Pael Ch. Syr. *auxiliatus est, protexit.*

liabor tibi Israel? aut quomodo faciam tibi? sicut Adama? aut sicut Zeboim? inuersum est cor meum, & exundarunt miserationes meæ. * Non faciam *secundum* ardorem iræ meæ, nec conuertar ad corrumpendum [illum] Ephraim, quia Deus ego, & non sum filius hominis inter vos, sanctus sum.

ܐܝܟܢܐ ܐܫܠܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܥܒܕܟ ܐܝܟ
ܐܕܡܐ ܐܘ ܐܝܟ ܨܒܘܝܡ. ܐܬܗܦܟ ܥܠܝ
ܠܒܝ ܘܐܬܚܡܘ ܪܚܡܝ. * ܠܐ ܐܥܒܕ ܐܝܟ ܚܡܬܐ
ܕܪܘܓܙܝ. ܘܠܐ ܐܬܗܦܟ ܠܡܚܒܠܘܬܗ
ܕܐܦܪܝܡ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܐܢܐ
ܒܪ ܐܢܫܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܩܕܝܫܐ ܐܢܐ

Hoseæ XIII. 14.

* Ex manu inferni redimam eos, & ex morte liberabo illos. Vbi est igitur victoria tua, mors? aut vbi est aculeus tuus, inferne?

* ܡܢ ܐܝܕ ܫܝܘܠ ܐܦܪܘܩ ܐܢܘܢ. ܘܡܢ
ܡܘܬܐ ܐܦܪܘܩ ܐܢܘܢ. ܐܝܟܘ ܗܝ ܙܟܘܬܟ
ܡܘܬܐ: ܐܘ ܐܝܟܘ ܥܘܩܣܟ
ܫܝܘܠ

Joel II. 13.

* Et scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & conuertimini ad Dominum Deum vestrum, quia misericors est & clemens, & longanimis, & multa gratia eius, & auertens *est* malum.

* ܘܨܪܘ ܠܒܘܬܟܘܢ ܘܠܐ ܢܚܬܝܟܘܢ.
ܘܐܬܦܢܘ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.
ܡܛܠ ܕܚܢܢܐ ܗܘ ܘܡܪܚܡܢܐ
ܘܢܓܝܪ ܪܘܚܗ ܘܣܓܝܐܐ ܛܝܒܘܬܗ.
ܘܡܬܬܘܐ ܥܠ ܒܝܫܬܐ

Comma 28.

* Et postea effundam spiritum meum super omnem car-

* ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܫܘܕ ܪܘܚܝ ܥܠ

u) ܚܣ, media Wav, *misertus est, protexit, exundavit*, Gen. XLIII. 30. x) ܥܩܣ *punxit, stimulavit*, inde ܥܘܩܣܐ *stimulus, aculeus*. y) צרא Chald. Syr. *scidit, rupit*. z) Exod. XXXIV. 6. a) ibidem.

nem

nem, & prophetabunt filii vestri & filiæ vestræ, & senes vestri somnia somniabunt, & adolescentes vestri visiones videbunt.

ܟܠܒܣܪ܃ ܘܢܬܢܒܘܢ ܒܢܝܟܘܢ ܘܒܢܬܟܘܢ܂
b ܘܣܒܝܟܘܢ܆ ܚܠܡܐ ܢܚܠܡܘܢ܂
ܘܥܠܝܡܝܟܘܢ ܚܙܘܐ ܢܚܙܘܢ܀

Commia 32.

* Et omnis, qui inuocabit nomen Domini, liberabitur, quia in monte Zionis & in Ierusalem erit euasio, prout dixit Dominus liberatis, quos vocauit Dominus.

ܘܟܠ ܕܢܩܪܐ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܢܬܦܨܐ܂
ܡܛܠ ܕܒܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ ܘܒܐܘܪܫܠܡ
ܢܗܘܐ c ܡܫܘܙܒܘܬܐ܂ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܠܡܫܘܙܒܐ ܕܩܪܐ ܡܪܝܐ܀

Amos VIII. 11. 12.

* Ecce dies venientes, dicit Dominus, & mittam famem in terram, non quæ esuriit ad panem, & non quæ sitiuit aquam: sed ad audiendum verbum Domini. * Et congregabuntur a mari vsque ad mare, & ab aquilone vsque ad orientem, & current ad quærendum verbum Domini, & non inuenient.

ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܘܐܫܕܪ
ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ ܠܐ ܕܟܦܢ ܠܠܚܡܐ ܘܠܐ
ܕܨܗܐ ܠܡܝܐ܂ ܐܠܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ
ܕܡܪܝܐ܂ ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܡܢ ܝܡܐ ܘܥܕܡܐ
ܠܝܡܐ܂ ܘܡܢ d ܓܪܒܝܐ܂ ܘܥܕܡܐ
e ܠܡܕܢܚܐ܂ ܘܢܗܪܛܘܢ ܠܡܒܥܐ
ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ܀

Amos IX. 8.

* Ecce oculi Domini Dominorum in regnum scelera-

ܗܐ ܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ ܒܡܠܟܘܬܐ

b) Leuit. XIX. 32. c) Radicis quadratæ, mox secuturæ, quam exposuimus Num. XXIV. 19. d) vide Gen. XXVIII. 14. e) ibid. hic vero scribitur ܡܕܢܚܐ, sine vocali media, sicut Angli in hisce sæpe variant.

tum, & perdam illud a facie terræ. Verum non sic perdam domum Iacobi, dicit Dominus.	ܫܘܠܛܢܐ. ܘܐܘܒܕܝܘܗܝ ܡܢ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܡܘܒܕܘ ܐܘܒܕ ܠܒܝܬܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ܀

Comma 11. 12.

* In illo die ipso erigam tabernaculum Dauidis, quod collapsum est, & sepiam rupturas eorum, & euersa illorum erigam, & ædificabo illud secundum dies seculi, & secundum annos generationis generationum: * Vt hereditate possideant residuum Adum, & omnes populos, super quibus vocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc.	* ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܩܝܡ ܡܛܠܬܗ ܕܕܘܝܕ ܕܢܦܠܬ. ܘܐܣܝܓ [f] ܬܪܥܘܬܗܝܢ [g] ܘܡܦܘܠܬܗܝܢ [h] ܐܩܝܡ. ܘܐܒܢܝܗ ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܕܥܠܡܐ. ܘܐܝܟ ܫܢܝ ܕܪܕܪܝܢ. * ܐܝܟ ܕܢܐܪܬܘܢ [i] ܫܪܟܐ [k] ܕܐܕܘܡ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܝ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܥܒܕ ܗܠܝܢ܀

Obadiæ comm. 17.

* Et in monte Zionis erit euasio, & erit sanctus; & possidebunt qui *sunt* domus Iacobi, illos, qui possederant ipsos *prius*.	* ܘܒܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ ܢܗܘܐ ܦܠܝܛܘܬܐ [l] ܘܢܗܘܐ ܩܕܝܫ. ܘܢܐܪܬܘܢ ܒܝܬ ܝܥܩܘܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܪܬܘ ܐܢܘܢ.

Comma 21.

* Et adscendent redemti in montem Zionis ad iudican-	* ܘܢܣܩܘܢ ܦܪܝܩܐ [m] ܠܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ.

---

f) ܣܝܓ, media Wav, *sepsit*, סְיַג Ch. idem. g) תְּרַע Ch. Syr. *rupit*, *secuit*, *scidit*: inde sunt Nomina *ruptura*, *scissura*, quod hoc loco; & *perruptor*, quod mox Mich. II. 13. habetur. h) Esa. XXVI. 19. i) ירת, Ebr. ירש. k) ܫܪܟ *reliquus fuit*, *superfuit*: ܫܪܟܐ *residuum*. l) Num. XXIV. 19. Ioel II. 32. m) Passiue *saluati*, *redemti*, sicut LXX ἀνασωζόμενοι, Aquila σεσωσμένοι, at Ebr. actiue מושיעים *saluatores*, Ionathan מְשֵׁיזְבִן *liberantes*, Symmach. σώζοντες.

dum montem Esaui, & erit regnum Domini.

ܠܡܕܢ ܠܛܘܪܐ ܕܥܣܘ. ܘܬܗܘܐ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܡܪܝܐ.

Ionæ I. 15. 16.

* Et sustulerunt Ionam, & proiecerunt eum in mare: & tranquillatum est mare a procellis suis. * Et timuerunt homines illi timore magno a [coram] Domino, & sacrificarunt sacrificia Domino, & vouerunt vota.

* ܘܫܩܠܘܗܝ ܠܝܘܢܢ [n] ܘܫܕܐܘܗܝ
ܒܝܡܐ: ܘܐܫܬܠܝ ܝܡܐ. ܡܢ
[o] ܡܚܫܘܠܘܗܝ. * ܘܕܚܠܘ ܐܢܫܐ
ܗܢܘܢ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܘܕܒܚܘ ܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܢܕܪܘ
ܢܕܪܐ ܀

Ionæ II. 1.

* Et parauit Dominus piscem magnum, & absorpsit [eum] Ionam, & fuit Ionas in visceribus piscis tres dies & tres noctes.

* ܘܛܝܒ ܡܪܝܐ ܢܘܢܐ ܪܒܐ ܘܒܠܥܝܗ
ܠܝܘܢܢ. ܘܗܘܐ ܝܘܢܢ ܒܡܥܘܗܝ
ܕܢܘܢܐ. ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܢ.

Mich. II. 13.

* Adscendit perruptor ante eos; perrupit rupturam, & transierunt & egressi sunt per eam, & transiit Rex eorum ante ipsos. & Dominus in principio illorum.

* ܣܠܩ [p] ܬܪܘܥܐ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܬܪܥ
ܬܪܥܬܐ ܘܥܒܪܘ ܘܢܦܩܘ ܒܗ. ܘܥܒܪ
ܡܠܟܗܘܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܡܪܝܐ
ܒܪܝܫܗܘܢ ܀

---

n) שדא Chald. Syr. *iecit, abiecit.* o) ܡܚܫܘܠܐ *fluctus, procella* Luc. VIII. 24. p) Amos IX. 11.

Michæ V. 1.

* Tu vero Bethlehem Opharta, parua tu *es*, vt sis in millibus Ihuda: ex te egredietur dominator, qui erit super Israel: & egressio eius a principio, a diebus seculi.

• ܐܢܬܝ ܕܝܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܐܦܪܬܐ. ܙܥܘܪܬܐ
ܐܢܬܝ ܕܬܗܘܝܢ ܒܐܠܦܝܐ ܕܝܗܘܕܐ: ܡܢܟܝ
ܢܦܘܩ ܡܕܒܪܢܐ ܕܢܗܘܐ ܥܠ ܐܝܣܪܐܝܠ.
ܘܡܦܩܢܗ ܡܢ ܪܫܝܬܐ: ܡܢ ܝܘܡܬ
ܥܠܡܐ ܀

Michæ VI. 8.

* Indicaui tibi, fili-hominis, id quod adiuuat, quod requirit tibi Dominus, *nempe* vt facias iudicium, & diligas benignitatem, & sis paratus ad eundum post Deum tuum.

• ܚܘܝܬܟ ܒܪܢܫܐ. ܡܢܘ q ܕܡܥܕܪ
r ܘܒܥܐ ܠܟ ܡܪܝܐ. ܕܬܥܒܕ ܕܝܢܐ.
ܘܬܪܚܡ ܚܣܕܐ ܘܬܗܘܐ ܡܛܝܒ ܠܡܐܙܠ
ܒܬܪ ܐܠܗܟ.

Michæ VII. 9.

* Plagam Domini tolerabo, quia peccaui in ipsum, vsque dum iudicabit iudicium meum, & faciet vltionem mei, & producet me in lucem, & videbo in iustitia eius.

• ܡܚܘܬܗ ܕܡܪܝܐ s ܐܣܝܒܪ. ܡܛܠ ܕܚܛܝܬ
ܠܗ. ܥܕܡܐ ܕܢܕܘܢ ܕܝܢܝ ܘܢܥܒܕ
t ܬܒܥܬܝ. ܘܢܦܩܢܝ ܠܢܘܗܪܐ ܘܐܚܙܐ
ܒܙܕܝܩܘܬܗ ܀

Comma 18. 19.

* Non est Deus, sicut tu, remittens iniquitatem, & transire-faciens peccatum residui hereditatis

• ܠܝܬ ܐܠܗܐ ܐܝܟܘܬܟ. ܕܫܒܩ ܥܘܠܐ
ܘܡܥܒܪ ܚܛܗܐ u ܕܫܪܟܐ ܕܝܪܬܘܬܗ. ܘܠܐ

---

q) ex Ebr. עזר *iuuit*. r) Genes. IX. 5. s) ܣܘܒܪ & ܣܒܪ *portare*; *tolerare*. t) nam Rad. תבע Syris notat etiam *vlcisci*, vt ad Gen. IX. 5. dictum. u) Amos IX. 12.

ditatis suæ: nec retines iram in seculum, quia [in] gratia oblectatus es. * Conuertetur & miserebitur super nos, & colliget omnem iniquitatem nostram, & proiiciet in profunda maris omnia [illa] peccata nostra.

ܐܚܝܕ ܐܢܬ [x] ܐܟܬܐ ܠܥܠܡ . ܡܛܠ ܕܒܛܝܒܘܬܐ ܨܒܝܬ . * ܢܬܦܢܐ ܢܪܚܡ ܥܠܝܢ. ܘܢܟܒܘܫ ܟܠܗ ܥܘܠܢ . ܘܢܪܡܐ ܒܥܘܡܩܘܗܝ ܕܝܡܐ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܢ ܀

Nahum I. 2.3.

* Deus zelotes *est*, & vltor Dominus, vlciscitur Dominus in ira sua, vltionem sumit ab osoribus suis. * Longanimis *est* Dominus, & multum robur eius, & iustificando non iustificat *improbum*.

* ܐܠܗܐ ܛܢܢܐ [y] ܘܬܒܘܥܐ ܡܪܝܐ. ܬܒܥ ܡܪܝܐ ܒܪܘܓܙܗ. ܬܒܥ ܡܪܝܐ ܡܢ ܣܢܐܘܗܝ ܘܢܛܪ ܠܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. * [z] ܢܓܝܪ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܘܣܓܝ ܚܝܠܗ [a] ܘܡܙܟܘܬܗ ܠܐ ܡܙܟܐ.

Comma 7.

* Bonus est Dominus ad protegendum in die angustiæ, & agnoscit illos, qui confidunt in ipso.

* ܛܒ ܗܘ ܡܪܝܐ [b] ܠܡܥܫܢܘ ܒܝܘܡܐ [c] ܕܐܘܠܨܢܐ . ܘܝܕܥ ܠܐܝܠܝܢ [d] ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠܘܗܝ.

Nahum II. 1. al. cap. I. comm. 15.

* Ecce in montibus pedes evangelistæ, & audire-facientis pacem.

* ܗܐ ܥܠ ܛܘܪܐ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܡܣܒܪܢܐ ܘܕܡܫܡܥ ܫܠܡܐ.

---

x) ܐܟܬܐ *ira, inimicitia*, etiam Matth. V. 23. in Vienn. Paris. & Angl. vbi Tremellius אַכְּתָא, in margine apponens ܐܝܒ, quasi ab *inimicando* sit: Gutb. ܐܟܬܐ *mendose*. *y*) Genes. IX. 5. Mich. VII. 9. *z*) Exod. XXXIV. 6. *a*) ibidem comm. 7. *b*) Hoseæ IX. 8. *c*) II. Reg. XXV. 2. *d*) Psalm. II. 12.

Habacuc II. 3. 4.

* Nam visio ad tempus suum existit, & venit finis, neque fallit: & si moratur, non tædeat vos, quia cito venit, nec moratur. * Et in iniquitate non delectatur anima ejus, & iustus in fide viuet.

* ܡܛܠ ܕܚܙܘܐ ܠܙܒܢܗ ܗܘܐ. ܘܐܬܐ
ܚܪܬܐ ܘܠܐ [e]ܡܕܓܠ. ܘܐܢ ܢܬܡܗܠ ܠܐ
[f]ܬܩܘܛܘܢ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕ[g]ܒܥܓܠ ܐܬܐ ܘܠܐ
ܡܬܡܗܠ. * ܘܡܬܒܣܡܐ ܠܐ ܨܒܝܐ
ܢܦܫܗ. ܘܙܕܝܩܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ ܀

Comma 14.

* Implebitur terra ad cognoscendam maiestatem Domini, sicut aquæ tegentes mare.

* ܢܬܡܠܐ ܐܪܥܐ ܠܡܕܥ ܐܝܩܪܗ ܕܡܪܝܐ.
ܐܝܟ ܡܝܐ ܕܡܟܣܝܢ ܠܝܡܐ..

Habacuc III. 2.

* In ira, miserationum tuarum recordare.

* ܒܪܘܓܙܐ ܪ̈ܚܡܝܟ ܐܬܕܟܪ.

Zephaniæ III. 9. 10.

* Et tunc reducam super gentes labium electum, vt inuocent omnes in nomine Domini, & colant ipsum in iugo vno. * Ex transfluuialibus Æthiopiæ afferent mihi sacrificia in die illo.

* ܘܗܝܕܝܢ ܐܗܦܘܟ ܥܠ ܥܡܡܐ ܣܦܬܐ
ܓܒܝܬܐ: ܕܢܩܪܘܢ ܟܠܗܘܢ ܒܫܡܗ
ܕܡܪܝܐ. ܘܢܦܠܚܘܢܗ [h]ܒܢܝܪܐ ܚܕ. * ܡܢ
ܥܒܪ̈ܝ ܢܗܪ̈ܘܬܐ ܕܟܘܫ [i]ܢܝܬܘܢ ܠܝ
ܕܒܚ̈ܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܀

---

e) *mentiens, mentitur,* כזב Ebr. f) קטע Ch. Syr. *abscindere:* Syr. Ethpaal *tædio affici.* g) ܒܥܓܠ *cito, continuo,* Matth. V. 25. h) LXX ܢܝܪܐ ζυγὸν ἕνα. ניר Chald. Syr. *iugum.* i) *venire facient,* אתא *venit.*

Com-

Comma 12.

* Et relinquam in medio tui populum pauperem & humiliatum, & sperabunt in nomine Domini.

* ܘܐܫܒܘܩ[k] ܒܓܘܟܝ ܥܡܐ[l] ܡܣܟܢܐ ܘܡܟܝܟܐ. ܘܢܣܒܪܘܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܀

Comma 14. 15.

* Lauda filia Zionis, iubila Israel, gaude & exulta in toto corde tuo, filia Ierusalem. * Abstulit Dominus iudicia tua, & repulit a te hostes tuos Rex Israelis: Dominus in medio tui *est*, posthac non videbis malum.

* ܫܒܚܝ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ܆ ܘܝܒܒܝ[m] ܐܝܣܪܝܠ. ܚܕܝ ܘܪܘܙܝ[n] ܒܟܠܗ ܠܒܟܝ ܒܪܬ ܐܘܪܫܠܡ. * ܐܥܒܪ ܡܪܝܐ ܕܝܢܝܟܝ. ܘܐܘܪܩ[o] ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܪܝܐ ܒܓܘܟܝ. ܬܘܒ ܠܐ ܬܚܙܝܢ ܒܝܫܬܐ܀

Haggai II. 7. 8. 9. 10.

* Nam sic dicit Dominus potentissimus: Adhuc vno tempore commoueo cœlum & terram, & mare, & aridam: * & commouebo omnes gentes, & afferent voluptatem omnium gentium, & implebo domum hanc gloria, dicit Dominus potentissimus. * Meum est argentum, & meum est aurum,

* ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܬܘܒ ܚܕܐ ܙܒܢܐ ܐܢܐ ܡܙܝܥ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. ܘܝܡܐ ܘܝܒܫܐ. * ܘܐܙܝܥ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܢܐܬܘܢ ܪܓܬܐ[p] ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܘܐܡܠܝܘܗܝ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ ܫܘܒܚܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܕܝܠܝ ܗܘ ܣܐܡܐ[q] ܘܕܝܠܝ ܗܘ ܕܗܒܐ

k) יתר R. l) Levit. XIX. 10. m) יַבֵּב Ch. Syr. *clangere, iubilare.* n) Psalm. XIV. 7. o) *distare fecit, remouit*, vt II. Corinth. XII. 8. p) *desiderium, voluptatem*, hoc est, rem desideratissimam, Gr. τὰ ἐκλεκτά. q) ܣܐܡܐ *argentum*, I. Corinth. III. 12. Ch. סָאמָא Prov. XVII. 3.

dicit Dominus potentissimus. * Et erit magna gloria domus huius posterioris magis, quam prioris, dicit Dominus potentissimus: & in loco hoc dabo pacem meam, dicit Dominus potentissimus.

ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܢܗܘܐ ܪܒ
ܫܘܒܚܗ ܕܒܝܬܐ ܗܢܐ ܐܚܪܝܐ: ܝܬܝܪ
ܡܢ ܩܕܡܝܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ.
ܘܒܐܬܪܐ ܗܢܐ ܐܬܠ ܫܠܡܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܚܝܠܬܢܐ.

Zachariæ VI. 12. 13.

* Sic dicit Dominus potentissimus: Ecce vir, & nomen eius Oriens, & [ab] infra orietur. * Et is ædificabit templum Domini, & ipse accipiet gloriam, & sedebit, & dominabitur super throno suo, & erit sacerdos super solio suo, & consilium pacis erit inter duos illos.

*ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܗܐ ܓܒܪܐ
ܘܫܡܗ [r] ܕܢܚܐ. ܘܡܢ [s] ܬܚܬܝܗ [t] ܢܕܢܚ.
*ܘܗܘ ܢܒܢܐ ܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܗܘ
ܢܣܒ ܫܘܒܚܐ. ܘܢܬܒ ܘܢܫܠܛ
ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܘܢܗܘܐ ܟܗܢܐ ܥܠ
ܟܘܪܣܝܗ. ܘܡܠܟܐ ܕܫܠܡܐ ܢܗܘܐ
ܒܝܢܝ ܬܪܝܗܘܢ.

Zachar. VIII. 7. 8.

* Sic dicit Dominus potentissimus: Ecce redimo populum meum de terra orientis, & de terra occasuum solis: * & adducam eos, & habitabunt in Ierusalem, & erunt

*ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܗܐ
ܦܪܩ ܐܢܐ ܠܥܡܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܕܢܚܐ
ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܥܪܒ ܫܡܫܐ. * ܘܐܝܬܐ
ܐܢܘܢ ܘܢܥܡܪܘܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܢܗܘܘܢ

r) LXX hic & Ierem. XXIII. 5. צֶמַח verterunt ἀνατολὴν, quos noster hoc loco imitatus est. s) omisit Syrus Pronomen, *sub* IPSO, Ebr. מִתַּחְתָּיו, Gr. ὑποκάτωθεν αὐτοῦ. t) Et hæc interpretatio Græcam æmulatur, cuius est ἀνατελεῖ, quo verbo vtuntur LXX etiam de terra nascentibus, Gen. II. 5. XIX. 25.

mihi

mihi populus, & ego ero illis Deus in veritate & in iustitia.

ܠܝ ܠܥܡܐ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ܀

Zachar. IX. 9. 10. 11.

* Exsulta valde filia Zionis, & exclama filia Ierusalem. Ecce Rex tuus veniens tibi, iustus, & saluator, & humilis, & vectus super asino, & super pullo filio asinæ. * Et perdet currum ex Aphremo, & equum de Ierusalem franget: confringet arcum in bello, & loquetur pacem cum gentibus: & dominabitur a mari ad mare, & a fluuio vsque ad fines terræ. * Et etiam tu, per sanguinem fœderis tui dimisisti vinctos e fouea, in qua non est aqua.

* [u] ܪܘܙܝ ܛܒ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ ‥ [x] ܩܥܝ
ܒܪܬ ܐܘܪܫܠܡ. ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ ܠܟܝ.
ܙܕܝܩܐ: [y] ܘܦܪܘܩܐ ܘܡܟܝܟܐ ܘܪܟܝܒ ܥܠ
ܚܡܪܐ ܘܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ ܐܬܢܐ. * ܘܢܘܒܕ
ܡܪܟܒܬܐ ܡܢ ܐܦܪܝܡ. ܘܣܘܣܝܐ ܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ. ܢܬܒܪ ܩܫܬܐ ܒܩܪܒܐ.
ܘܢܡܠܠ ܫܠܡܐ ܥܡ ܥܡܡܐ. ܘܢܫܠܘܛ
ܡܢ ܝܡܐ ܠܝܡܐ. ܘܡܢ ܢܗܪܐ ܥܕܡܐ
ܠܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܦ ܐܢܬܝ
ܒܕܡܐ ܕܕܝܬܩܝܟܝ. [z] ܫܪܝܬܝ ܐܣܝܪܝܟܝ
ܡܢ ܓܘܒܐ ܕܠܝܬ ܒܗ ܡܝܐ܀

Zachar. XII. 10.

* Et effundam super domum Dauidis, & super habitatores Ierusalem spiritum clementiæ & misericordiarum: & intuebuntur ad me per eum, quem transfixerunt: & plangent super ipso, sicut plangunt su-

* ܘܐܫܘܕ ܥܠ ܒܝܬ ܕܘܝܕ ܘܥܠ ܥܡܘܪܝܗ
ܕܐܘܪܫܠܡ. ܪܘܚܐ [a] ܕܪܘܚܡܐ ܘܕܚܢܢܐ.
ܘܢܚܘܪܘܢ ܠܘܬܝ ܒܗܘ ܕܕܩܪܘ.
[b] ܘܢܪܩܕܘܢ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟ ܕܡܪܩܕܝܢ ܥܠ

---

u) Psalm. XIV. 7. *x*) ܩܥܐ *clamare.* *y*) secundum Græcos, qui σώζων verterunt. *z*) itidem secutus est Græcos Syrus, quorum est ἐξαπέστειλας. Ebr. *emisi.* *a*) adi dicta ad Exod. XXXIV. 6. *b*) ܪܩܕ Syris non tantum est *salire, exsultare,* vt Matth. XI. 17. sed etiam *plorare,* vide Aphel Luc. VIII. 52.

per *filio* vnico: & frangentur dolore super eo, ficut franguntur fuper primogenito.

Zachar. XIII. 1.

* In illo die ipfo erit fons apertus *iis*, qui *de* domo Dauidis *funt*, & habitatoribus Ierufalem, in adfperfionem & emundationem.

Comma 7.

* Gladie euigila contra paftorem meum, & contra virum amantem mei, dicit Dominus potentiffimus. Percute paftorem, & difpergetur grex eius: & conuertam manum meam contra fuperiores.

Malachiæ I. 11.

* Nam ab ortibus folis, & vfque ad occafus eius magnum eft nomen meum in gentibus: & in omni loco ponentes *erunt* aromata, & offerentes nomini meo oblationes puras. Nam magnum eft nomen meum in gentibus, dicit Dominus potentiffimus.

---

c) Efa. XLV. 8. d) Ebr. צְעִרִים *paruos*, vt vulgo vertitur, quam vocem tamen etiam ἐναντιοσήμως *illuftrem, principem* notare, Cl. Pococke ad Port. Mof. cap. II. p. 17. 18. probauit, cuius fententiam apprime hîc confirmat nofter Syrus. e) סוּכּוֹת.

Malach.

Malach. II. 7.

* Labia sacerdotis stillantia scientiam, & legem postulant ab ore eius, quoniam angelus ipse Domini altissimi.

* ܣܦܘܬܗ ܕܟܗܢܐ [f] ܢܛܦܢ ܝܕܥܬܐ. ܘܢܡܘܣܐ ܢܒܥܘܢ ܡܢ ܦܘܡܗ. ܡܛܠ ܕܡܠܐܟܗ ܗܘ ܕܡܪܝܐ ܐܚܝܕܟܠ܀

Malach. III. 1. ad 4.

* Ecce Ego mitto Angelum meum, & complanabit viam ante me: & ex subito veniet ad templum Domini, quem exspectantes vos *estis*: & Angelus fœderis, in quo delectamini (*volentes vos.*) Ecce, veniens, dicit Dominus potentissimus. * Quis sustinet diem, in quo venturus *est?* aut quis potest stare, cum reuelatus *erit?* nam velut ignis est conflans, & sicut sulphur dealbans: * [3] Vt reuertatur ad conflandum, & ad purgandum, velut argentum; & purificabit filios Leui, & seliget eos tanquam aurum & tanquam argentum, & erunt

* ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ. [g] ܘܢܦܢܐ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝ. ܘܡܢ [h] ܫܠܝܐ ܢܐܬܐ ܠܗܝܟܠܗ [i] ܕܡܪܝܐ ܕܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܘܡܠܐܟܐ ܕܩܝܡܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗ. ܗܐ ܐܬܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕܟܠ. * ܡܢܘ ܡܣܝܒܪ ܝܘܡܐ ܕܐܬܐ ܒܗ. ܐܘ ܡܢܘ ܡܬܩܝܡ ܠܡܩܡ ܐܡܬܝ ܕܡܬܓܠܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܢܘܪܐ ܗܘ ܕܨܪܦܐ ܘܐܝܟ ܟܒܪܝܬܐ ܕܡܚܘܪܐ. * [3] ܢܬܒ ܠܡܨܪܦ ܘܠܡܕܟܝܘ ܐܝܟ [k] ܣܐܡܐ. ܘܢܕܟܐ ܠܒܢܝܗܘܢ ܕܠܘܝ. ܘܢܓܒܐ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܗܒܐ ܘܐܝܟ ܣܐܡܐ.

---

f) Ebr. יִשְׁמְרוּ, LXX φυλάξεται, quod, vna littera mutata, Syre ܢܛܪܢ vertendum esset. *g*) ܦܢܐ *limauit*: Pael *aequauit, complanauit.*) ܫܠܝܐ *quies, tranquillitas, silentium*, cum Præp. ܡܢ *repente, subito.* *i*) Sic etiam Arabs إِلَى هَيْكَلِ ٱلرَّبِّ *ad templum Domini.* At Ebræus, *ad templum* SVVM, LXX εἰς τὸν ναὸν ἑαυτοῦ, singulari Deitatis Messiæ argumento. *k*) Hagg. II. 9.

offerentes oblationem Domino in iustitia. * Et suauis erit Domino oblatio Iehudæ & Ierusalem, sicut diebus, qui a seculo, & sicut *in* annis, qui ab initio.

ܡܝܬܝܢ ܡܩܪܒܝܢ ܩܘܪܒܢܐ ܠܡܪܝܐ
ܒܙܕܝܩܘܬܐ. * ܘܬܫܦܪ ܠܡܪܝܐ ܩܘܪܒܢܐ
ܕܝܗܘܕܐ ܘܕܐܘܪܫܠܡ. ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܕܡܢ
ܥܠܡ ܘܐܝܟ ܫܢܝܐ ܕܡܢ ܩܕܝܡ:·

Malach. III. 6.

* Ego sum Dominus, & non mutatus sum.

* ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܘܠܐ ܐܫܬܚܠܦܬ:·

Malach. IV. 4. 5. 6.

* Recordamini legis Mosis serui mei, quam præcepi ei in Horib, super totum Israel: *continentis* præcepta & iudicia. * Ecce mitto vobis Eliam prophetam, antequam veniet dies Domini magnus & timendus: * vt conuertat cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres illorum, antequam veniam, & percutiam terram ad excidium.

* ܐܬܕܟܪܘ ܢܡܘܣܗ ܕܡܘܫܐ ܥܒܕܝ
ܕܦܩܕܬܗ ܒܚܘܪܒ. ܥܠ ܟܠܗ
ܐܝܣܪܝܠ ܦܘܩܕܢܐ ܘܕܝܢܐ. * ܗܐ ܡܫܕܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܐܠܝܐ ܢܒܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܐܬܐ
ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܪܒܐ ܘܕܚܝܠܐ. * ܢܦܢܐ
ܠܒܐ ܕܐܒܗܐ ܥܠ ܒܢܝܐ. ܘܠܒܐ ܕܒܢܝܐ
ܥܠ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܕܠܐ ܐܐܬܐ m ܘܐܡܚܝܘܗܝ
ܠܐܪܥܐ ܠܚܪܡܐ:·

l) II. Sam. XXIII. 1. m) מחא *percussit*, Syr. Ch.

AP-

APPENDIX
Ex
Apocryphis Syriacis.

Iudith IX. 13. [al. 16.]

* Deus tu *es* humiliatorum, & adiutor exiguorum, auxiliator ægrotorum, & redemtor perditorum.

* ܐܠܗܐ ܐܢܬ ܕܡܟܝܟܐ ܘܡܥܕܪܢܐ ܐܢܬ
[a] ܕܙܥܘܪܐ [b] ܘܡܦܝܣܢܐ ܕܟܪܝܗܐ.
ܘܦܪܘܩܐ ܕܐܒܝܕܐ.

Sapient. I. 4.

* Nam in animam fœdatam in malis, non ingreditur ſapientia; etiam non habitat in corpore obnoxio peccato.

* ܡܛܠ ܕܒܢܦܫܐ [c] ܕܡܬܛܠܫܐ ܒܒܝܫܬܐ
ܠܐ ܥܐܠܐ ܚܟܡܬܐ. ܐܦܠܐ ܥܡܪܐ ܒܦܓܪܐ
ܕܡܫܥܒܕ ܠܚܛܝܬܐ܀

Sap. II. 23. 24. 25.

* Etenim Deus creauit hominem ſine corruptione, in icone ſimilitudinis ſuæ fecit plaſma ſuum. * Per inuidiam diaboli ingreſſa eſt mors in mundum. * Experiuntur illam vero ii, qui pars eius ſunt.

* ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܒܪܐ ܐܢܫܐ ܕܠܐ ܚܒܠܐ.
[d] ܒܐܝܩܘܢܐ ܕܕܡܘܬܗ ܓܒܠ [e] ܓܒܝܠܬܗ.
* [f] ܒܚܣܡܗ ܕܐܟܠܩܪܨܐ ܥܠ ܡܘܬܐ
ܠܥܠܡܐ. * ܡܢܣܝܢ ܠܗ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܡܢܗ ܐܢܘܢ.

---

a) Pſalm. VIII. 5. *b*) Radicem vide Hoſ. XI. 8. *c*) ܛܠܫ *conſenſit*: Ethp. *fœdatus eſt.* *d*) ܐܝܩܘܢܐ *icon, imago, idea,* ܨܝܪ *effinxit*, ex Gr. *εἰκών*. *e*) ܓܒܠ *finxit, formauit, creauit.* *f*) a ܚܣܡ *inuidit.*

Sap. IV. 7. 8. 9.

* Iustus autem si festinanter morietur, in quiete erit: & si in protractione dierum morietur, cum honore inuenietur. * Senectus & honor non est ex multitudine temporum: etiam non numerus annorum eorum in mensura. Cani vero sunt prudentia hominis: statura autem senectutis habitatio quieta.

* ܙܕܝܩܐ ܕܝܢ. ܐܢ [g] ܒܡܣܪܗܒܘܬܐ
ܢܡܘܬ. ܒܢܝܚܐ ܢܗܘܐ. ܘܐܢ
[h] ܒܢܘܓܪܐ ܕܝܘܡܬܐ ܢܡܘܬ. ܒܐܝܩܪܐ
ܢܫܬܟܚ. * ܣܝܒܘܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܠܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܙܒܢܐ. ܐܦܠܐ ܡܢܝܢܐ
ܕܫܢܝܗܘܢ [i] ܒܟܝܠܬܐ. ܣܝܒܘܬܐ ܕܝܢ
ܐܝܬܝܗܝܢ ܣܘܟܠܐ ܕܐܢܫܐ. ܩܘܡܬܐ ܕܝܢ
ܕܣܝܒܘܬܐ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܢܝܚܬܐ.

Comma 13. 14.

* Perfectus est paullisper, impleuit tempora multa. * Placuit enim anima eius Deo, & propterea quod fuit iustus, derepente sustulit eum a medio malitiæ.

* [k] ܐܫܬܡܠܝ ܒܩܠܝܠ. ܡܠܐ ܙܒܢܐ
ܣܓܝܐܐ. * ܫܦܪܬ ܓܝܪ ܢܦܫܗ ܠܐܠܗܐ.
ܘܡܛܠ ܕܗܘܐ ܟܐܢ [l] ܒܥܓܠ ܐܫܩܠܗ
ܡܢ ܓܘ ܒܝܫܬܐ.

Sapient. V. 1. 2. 3. 4. 5.

* Tunc stabit iustus in παρρησίᾳ magna ante faciem illorum, qui affixerunt eum, & eorum, qui oppresserunt laborem eius. * Videbunt illum enim & timebunt in ti-

* ܗܝܕܝܢ ܢܩܘܡ ܙܕܝܩܐ [m] ܒܦܪܗܣܝܐ
ܪܒܬܐ. ܩܕܡ ܐܦܝܗܘܢ ܕܐܠܝܨܝܢ
[n] ܗܘܘ ܠܗ. ܘܕܐܠܨܝܢ [o] ܗܘܘ [p] ܠܠܐܘܬܗ.
* ܢܚܙܘܢܗ ܓܝܪ ܘܢܬܪܗܒܘܢ. ܒܕܚܠܬܐ

---

g) Exod. XII. 11. h) Exod. XXXIV. 6. i) ܟܝܠܬܐ *mensura*: adde dicta ad Hos. I. 10. k) שַׁכְלֵל Ch. Syr. *absoluit, perfecit.* l) Habac. II. 3. m) vox Græca. n) adi II. Reg. XXV. 2. notata. o) Esa I. 17. p) ܠܐܘܬܐ *labor, fatigatio*, a ܠܐܝ, Ebr. לאה *laborauit, fatigatus est.*

more

more forti, & admirabuntur, postquam videbunt gloriam eius, * & dicent in anima sua (*in seipsis*) pœnitentes, & in angustia spiritus sui gementes & dicent: Hic est ille, qui tunc risui inseruiebat nobis, & opprobrio & prouerbio stultis. * Cogitauimus de incolatu eius, quod insanus sit, & de morte eius, quod infamis *sit*. Quomodo computatus est inter filios Dei, & est ei hereditas cum sanctis.

ܒܚܣܝܢܐ . ܘܢܬܕܡܪܘܢ . ܟܕ ܢܚܙܘܢ
ܫܘܒܚܗ . * ܘܢܐܡܪܘܢ ܒܢܦܫܗܘܢ ܟܕ
ܬܝܒܝܢ[q] . ܘܒܐܘܠܨܢܐ ܕܪܘܚܗܘܢ
ܡܬܬܢܚܝܢ ܘܐܡܪܝܢ : ܗܢܘ ܗܘ ܕܗܝܕܝܟ
[r] ܠܓܘܚܟܐ ܕܝܠܢ ܗܘܐ ܠܢ .
[s] ܘܚܣܕܐ ܘܡܬܠܐ[t] ܠܣܟܠܐ . * ܐܬܚܫܒܢ
ܥܠ ܕܘܒܪܗ ܕܫܢܝܐ ܗܘ . ܘܥܠ ܡܘܬܗ
[u] ܕܨܥܪܢܐ . ܐܝܟܢܐ ܐܬܚܫܒ ܒܝܢܝ
ܐܠܗܐ[x] . ܘܐܝܬ ܠܗ ܝܘܪܬܢܐ ܥܡ
ܩܕܝܫܐ .

Sapient. XI. 17.

* Vt sint cognoscentes, quod in quocunque *est* peccans homo, in eo iudicandus *sit* & vlciscendus.

* ܕܢܗܘܘܢ ܝܕܥܝܢ ܕܒܡܕܡ ܕܚܛܐ
ܒܪܢܫܐ ܒܗ ܡܬܕܝܢ ܘܡܬܦܪܥ .

Comma 24.

* Misereris super omnes, quod omnibus prosperitatem das, & transire facis peccata [illorum] filiorum hominis, cum conuertentur.

* ܡܪܚܡ ܐܢܬ ܥܠ ܟܠ ܕܟܠܗ ܡܨܠܚ
ܐܢܬ . ܘܡܥܒܪ ܐܢܬ ܚܛܗܝܗܘܢ
ܕܒܢܝܢܫܐ ܟܕ ܬܝܒܝܢ .

---

q) ܬܘܐ *pœnituit.* r) a Ch. Syr. גְּחַךְ *risit, irrisit.* s) Esa. XXV. 8.
t) ܫܢܐ *stultum esse, desipere*, etiam Chald. u) ܨܥܪܢܐ *turpis, infamis.* x) II. Sam. VII. 14.

Sapient. XVI. 12.

* Quoniam non radices, nec malagmata sananerunt illos, sed verbum tuum Domine, quod est sanans omnia.

* ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܩܪ̈ܐ ܘܠܐ ܡܠܓܡ̈ܐ ^y^ ܐܣܝܘ ܐܢܘܢ . ܐܠܐ ܡܠܬܟ ܡܪܝܐ . ܕܗܘ ܡܐܣܐ ܠܟܠ ..

Ecclesiastici I. 15.

* Initium sapientiæ *est* timor Domini, & felicitate inebriat præ multitudine prouentuum suorum.

* ܪܫܐ ܕܚܟܡܬܐ ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ . ܘܡܣܒܥܐ ܡܢ ܪܘܝܐ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ^z^ ܥܠܠܬܗ ܀

Ecclesiastici II. 1.

* Fili mi, si accessisti ad timorem Dei, tradidisti animam tuam omnibus tentationibus.

* ܒܪܝ ܐܢ ܩܪܒܬ ܠܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ . ܐܫܠܡܬ ܢܦܫܟ ܠܟܠܗܘܢ ܢܣܝܘܢܝܢ .

Ecclesiastici XXI. 2. 3.

* Fili mi, multùm sis fugiens a peccato, & si appropinquabit ad te, mordebit te. * Sicut dentes leonis est mendacium, & corrumpit animas filiorum hominis.

* ܒܪܝ ܣܓܝ ܗܘܝܬ ܥܪܘܩ ܡܢ ܚܛܝܬܐ . ܘܐܢ ܬܬܩܪܒ ܠܘܬܗ ܢܢܟܬܟ . * ܐܝܟ ܫܢ̈ܐ ܕܐܪܝܐ ܗܝ ܕܓܠܘܬܐ . ܘܡܚܒܠܐ ܢܦܫܬܐ ܕܒܢ̈ܝ ܐܢܫܐ ܀

Ecclesiastici XXXV. 21. [al. 19.]

* Oratio pauperum supra nubes adscendit, & *in* conspectum Domini maiestatis ingreditur.

* ܨܠܘܬܗܘܢ ܕܡܣܟܢ̈ܐ ܠܥܠ ܡܢ ܥܢ̈ܢܐ ܣܠܩܐ . ܘܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܪܒܘܬܐ

---

y) Græca vox. z) ܥܠܠܬܐ *prouentus, fruges*, I. Corinth. IX. 10. seu quidquid ܐܥܠܬ ܐܪܥܐ *prouenire facit terra*, Luc. XII. 16.

ditur. Non transit, donec perscrutetur de ea, & iudicium veritatis iudicet.

ܬܐܠܐ. ܠܐ ܢܥܒܪ ܥܕܡܐ ܕܢܒܨܐ ܥܠܝܗ. ܘܕܝܢܐ ܕܩܘܫܬܐ ܕܐܢ܀

Ecclesiastici L. 24. 25.

* Laudate populus terræ Deum, qui fecit singularia in terra, qui creauit filios hominis ex vtero matris eorum, & ducit illos secundum voluntatem suam, vt daret (*ad dare*) illis sapientiam cordis: * Et sit pax inter ipsos, & stabiliatur cum Simeone misericordia, & cum semine eius, secundum dies cœli.

* ܫܒܚܘ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܠܐܠܗܐ. ܕܥܒܕ
a ܦܪܝܫܘܬܐ ܒܐܪܥܐ. ܕܒܪܐ ܒܢܝ ܐܢܫܐ
ܡܢ ܟܪܣܐ ܕܐܡܗܘܢ. ܘܡܕܒܪ ܠܗܘܢ
ܐܝܟ ܕܨܒܝܢܗ. ܠܡܬܠ ܠܗܘܢ
ܚܟܡܬܐ ܕܠܒܐ. * ܢܗܘܐ ܫܠܡܐ
ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܢܬܩܝܡ ܥܡ b ܫܡܥܘܢ
ܚܣܕܐ ܘܥܡ ܙܪܥܗ ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ
ܕܫܡܝܐ܀

I. Maccab. II. 61.

* Sic cogitate, quod in omni generatione & generatione, omnes illi, qui sperauerunt in eo [*Deo*] non depressi sunt, nec infirmati sunt.

* ܗܟܢܐ ܐܬܚܫܒܘ ܕܒܟܠ ܕܪ ܘܕܪ
ܟܠ ܡܢ ܕܣܒܪܘ ܒܗ. ܠܐ ܐܬܡܟܟܘ
ܘܠܐ c ܐܬܡܚܠܘ܀

---

a) ܦܪܝܫܘܬܐ Pl. *res singulares, portenta, miracula* (a ܦܪܫ *separauit*) Exod. XXXIV. 10. &c. *b*) ita prorsus etiam Arabs, forsan, quia laudes huius Simeonis hoc ipso capite prædicauerat Siracides. *c*) adi Ezech. XXXIV. 16.

FINIS EXCERPTORUM.

INDEX ANNOTATIONVM
I. SYRO-CHALDAICVS.

ܓܠܐ

משריתא

 ܥܡܡܐ

ܪܘܚ

ܪܓܢ cadere, inclinare 86.
רסס adspersit 26. 96. *Nom.* 130.
רעא voluit, cogitauit 90.
ܪܘܙ exsultare: plorare 129.
רְתַת tremuit 63.

שבב vicinus 25.
ܣܘܦܐ extremitas, ora 88.
ܫܒܪܐ infans 64.
שדא abiecit 71. 122.
שָׂרח agnus & hœdus 26.
ܫܘܙܒ eripuit, liberauit 37. *Ethp.* euasit 37. *Nomen deriuatum* 121.
ܫܘܚ germinauit 73.
שוט *Syr.* contemnere 49. 99.
שלא quietum esse 86.
ܫܠܝܐ quies 131. *cum* ܡܢ, subito 65.
שְׁלַד cadauer 40.
שלט *etiam in Ethp.* dominari 5. 128.
שמט strinxit, euaginauit 44.
שעבד subiugauit, subiecit 24.
שפי vallis (*vel* tumulus) 95.
שפר pulcrum esse 6. *Aph.* emendare 108.
ܫܦܪܐ aurora 63.

ܫܩܠ portauit 65. *item* proficisci 35.
שְׁרָא habitauit, mansit 16. 35. castrametari 56. 69. soluere, dissoluere 23.
ܫܪܒܬܐ familia, gens 10. 67. 108.
ܫܪܟܐ residuum 122. 124.

ܬܐܒܝܠ orbis terrarum 73.
תבע requisiuit, vltus est 7. 40. 105.
ܬܒܥܬܐ vindicta 124.
ܬܕܡܘܪܬܐ miraculum 43. [רפר]
ܬܘܒ pœnituit 135.
תְּכַל confisus est 64. 107. 125. *Ethp.* idem 109.
תלג nix 87. 101.
תקל offendit, impegit 46. 75.
תקן firmum, rectum esse 50. 82. *Pael* stabilire 64.
ܬܪܣܝ aluit, cibauit 19. 20. 53. *Nomen* sustentatio 19.
תרע rupit 122. *Nomina* perruptor, ruptura, 123.
תַּרְעִיתָא mens, cogitatio 90. 106. [*a* רעא velle]
תְּרִיץ rectus 36. 59.

II. VOCVM GRAECARVM ALIARVMQVE RERVM.

Corrigenda.

Pag. 11. in Not. lin. 7. [Syriac] p. 24. Exod. III. 14. ex [Syriac] tolle Vocalem Suffixi. p. 67. lin. 2. pro festina vel *respice* cum Erpenio, vel *attende* cum Anglis. p. 73. lin. not. penult. *Risch* pro *Dolath*. ut & p. 102. Esa. LIX. 2. [Syriac]. p. 123. Mich. II. 13. [Syriac] in fine cum quarta Vocali.

FINIS.

EXCERPTA NOVI TESTAMENTI SYRIACI

cum

Latina Interpretatione, qua verbum de verbo expressum est

Auctore

CHRISTOPHORO CELLARIO.

CIZAE

Sumtu IO. BIELKI, Bibliopol. Ien.

exscripsit Fridemann. Hetstädt.

M DC LXXXII.

Lector Beneuole,

VIdes Excerpta Syriaci Noui Testamenti eodem typo excusa, quo nuperrime accepisti Selecta Antiqui Syrorum Fœderis. Illa non ingrata fuisse, præter litteras amicorum, res ipsa, vt facile credam, persuadere potest, quandoquidem illis continentur, quæ non nisi ex sumtuosissimo πολυγλώττων Bibliorum Opere haberi possunt. An idem iudicium hanc Noui Testamenti epitomen maneat, est quod vehementer dubitem. Integrum enim Systema Testamenti iam minime rarum est, postquam vir de Orientis litteratura meritissimus AEGIDIVS GVTBIER ὁ μακαρίτης, & nitide illud, & ita succincte exscribi curauit, vt nec moles vsum quotidianum impedire, nec pretium deterrere emtorem vel mediocris fortunæ, possit. Nihilominus, quod amicis ita visum fuit, vt cum Vetere Instrumento coniungerem Nouum, illorum voluntati obsecutus, qua potui breuitate decerpsi, quæ potiora videbantur, & vel ad fidei Christianæ summam pertinent, vel Linguæ vsum singularem cultoribus commendant. Constitueram quidem, vt in Veteri factum fuit, in Nouo etiam Testamento subnotare, quibus explicarentur vocabula difficiliora, aut ratio redderetur, si quando additum fuit vel immutatum aliquid ab interprete: verum cum animaduerterem,

ple-

plerasque voces in V. T. excerptis esse expositas, & reliquas satis ex bona versione intelligi posse; mutaui sententiam, & missis annotationibus solam versionem adieci, sed ita Syrorum inhærentem idiomati, vt neque ordine verborum neque numero dissentiat, nec sensus proprietate vnquam declinet, sed verbum de verbo exprimat, quanquam sæpe non satis Latine, quia Syræ, non Latinæ Linguæ, cupidis iam consultum volui. Initio operis Pronominum, quæ abundant Syris, non semper rationem habebam: sed post paullo & ipsa diligentissime seruata sunt, quanquam yncis inclusa, ne cum ceteris confunderentur. Participiorum interpretatio difficilior erat, quibus plerumque Syri pro Verbis vtuntur. Quoad fieri potuit, & hîc retenta sunt Participia, quamuis Latina Passiua, quod Præteriti Temporis sunt, non vbique vim Præsentis Temporis, quod in Syro est, sustinere possint. Vbi variantes sunt lectiones, secuti sumus Anglorum scripturam, non Gutbirianam, non Trostianam. Cetera quæ monenda erant, ex ipsa Versione cognosces, beneuole Lector.

Tu vero vale, & studiis nostris faue,
sicut nos tuis commodis.

EX-

EXCERPTA NOVI TESTAMENTI SYRIACI.

Matth. I. 18. 19. 20. 21.

NAtiuitas JESV CHRISTI sic fuit, postquam desponsata fuit Marjam mater eius Jausepho, antequam consociarentur, inuenta est grauida ex Spiritu sanctitatis. * Jauseph autem maritus eius iustus fuit, nec voluit diffamare [*vt diffamaret*] eam: & cogitauit, vt latenter dimitteret eam. * Cum hæc vero cogitauit, visus est ipsi angelus Domini in somnio, & dixit ei: Jauseph fili Dauidis, non timebis accipere Mariam vxorem tuam. Is enim, qui natus est in ea, e Spiritu est sanctitatis. * Pariet enim filium, & vocabit nomen eius JESCHV. Ille enim seruabit [*viuificabit*] populum suum a peccatis eorum.

ܝܠܝܕܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܟܢܐ
ܗܘܬ. ܟܕ ܡܟܝܪܐ ܗܘܬ ܡܪܝܡ ܐܡܗ
ܠܝܘܣܦ. ܥܕܠܐ ܢܫܬܘܬܦܘܢ ܐܫܬܟܚܬ
ܒܛܢܐ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܝܘܣܦ
ܕܝܢ ܒܥܠܗ ܟܐܢܐ ܗܘܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ
ܕܢܦܪܣܝܗ. ܘܐܬܪܥܝ ܕܒܛܘܫܝܐ ܢܫܪܝܗ.
ܟܕ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܬܪܥܝ ܐܬܚܙܝ ܠܗ
ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܝܘܣܦ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ: ܠܐ ܬܕܚܠ ܠܡܣܒ
ܠܡܪܝܡ ܐܢܬܬܟ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܬܝܠܕ
ܒܗ ܡܢ ܪܘܚܐ ܗܘ ܕܩܘܕܫܐ. ܬܐܠܕ
ܕܝܢ ܒܪܐ ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. ܗܘ
ܓܝܪ ܢܚܝܗ ܠܥܡܗ ܡܢ
ܚܛܗܝܗܘܢ.

Matth. II. 1. 2.

* Posteaquam natus est JESCHV in Bethlehem Ihudæ, in diebus Herodis regis, vene-

ܟܕ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܠܚܡ
ܕܝܗܘܕܐ. ܒܝܘܡܝ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ.

runt magi ex oriente in Vrischlem, * & dicentes: Vbi-est Rex Iudæorum, qui natus est? Vidimus enim stellam eius in oriente, & venimus adorare illum.

ܐܬܘ ܡܓܘܫܐ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ.
ܘܐܡܪܝܢ ܐܝܟܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܕ
ܕܐܬܝܠܕ. ܚܙܝܢ ܓܝܪ ܟܘܟܒܗ ܒܡܕܢܚܐ
ܘܐܬܝܢ ܠܡܣܓܕ ܠܗ.

Comma 9. 10. 11.

* Illi vero postquam audiverunt ex rege, abierunt, & ecce stella illa, quam viderant in oriente, ibat ante illos vsque dum venit, stetit supra [*locum, ex*] vbi erat puer. * Postquam vero viderunt illam stellam, gauisi sunt gaudium magnum [quod] valde: * & ingressi sunt in domum, & viderunt puerum cum Mariam matre eius, & ceciderunt, adorauerunt eum, & aperuerunt thesauros suos, & obtulerunt ei oblationes, quæ *nempè* aurum, & myrrha, & thus.

ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܡܢ ܡܠܟܐ
ܐܙܠܘ. ܘܗܐ ܟܘܟܒܐ ܗܘ ܕܚܙܘ
ܒܡܕܢܚܐ ܐܙܠ ܗܘܐ ܩܕܡܝܗܘܢ ܥܕܡܐ
ܕܐܬܐ ܩܡ ܠܥܠ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܛܠܝܐ. ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܠܟܘܟܒܐ.
ܚܕܝܘ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ. ܘܥܠܘ
ܠܒܝܬܐ ܘܚܙܐܘܗܝ ܠܛܠܝܐ ܥܡ ܡܪܝܡ
ܐܡܗ. ܘܢܦܠܘ ܣܓܕܘ ܠܗ. ܘܦܬܚܘ
ܣܝܡܬܗܘܢ ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܩܘܪܒܢܐ. ܕܗܒܐ
ܘܡܘܪܐ ܘܠܒܘܢܬܐ.

Matth. III. 2.

* Conuertimini: appropinquauit [sibi] regnum cœlorum.

ܬܘܒܘ. ܩܪܒܬ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ.

Comma 8.

* Facite igitur fructus conuenientes conuersioni.

ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܦܐܪܐ ܕܫܘܝܢ
ܠܬܝܒܘܬܐ.

Com-

Comma 16. 17.

* Cum baptizatus est Jeschu, statim adscendit ex aquis, & apertum est ei cœlum, & vidit Spiritum Dei descendentem, sicut columbam, & venit super ipsum. * Et ecce vox ex cœlo dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo complacui.

* ܟܕ ܥܡܕ ܝܫܘܥ. ܡܚܕܐ ܣܠܩ
ܡܢ ܡܝܐ. ܘܐܬܦܬܚܘ ܠܗ ܫܡܝܐ
ܘܚܙܐ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܕܢܚܬܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ
ܘܐܬܬ ܥܠܘܗܝ. * ܘܗܐ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ
ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ
ܐܨܛܒܝܬ ܀

Matth. IV. 1.

* Tunc Jeschu ductus est a Spiritu sanctitatis in desertum, ut tentaretur a Diabolo [*edente calumniam.*]

* ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܕܒܪ ܡܢ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܠܡܕܒܪܐ. ܕܢܬܢܣܐ ܡܢ
ܐܟܠܩܪܨܐ ܀

Matth. V. 4. 5.

* Beatitudines [illis] lugentibus, quod ipsi solatio-refocillabuntur. * Beatitudines (illis) humiliatis, quod ipsi possidebunt terram.

* ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܒܝܠܐ ܕܗܢܘܢ ܢܬܒܝܐܘܢ ܀
* ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܟܝܟܐ. ܕܗܢܘܢ ܢܐܪܬܘܢ
ܐܪܥܐ ܀

Comma 8. 9.

* Beatitudines illis, qui purificati in corde suo, quia illi videbunt Deum. * Beatitudines [illis] facientibus pacem, quod filii Dei vocabuntur.

* ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܟܝܢ ܒܠܒܗܘܢ.
ܕܗܢܘܢ ܢܚܙܘܢ ܠܐܠܗܐ ܀ * ܛܘܒܝܗܘܢ
ܠܥܒܕܝ ܫܠܡܐ. ܕܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ
ܢܬܩܪܘܢ ܀

Comma 44. 45.

* Ego vero dico *(dicens sum)* vobis: diligite inimicos vestros, & benedicite illi, qui maledicit *(maledicens)* vobis, & facite, quod pulcrum ei, qui odio habens *est* vos: & orate super illis, qui ducunt vos cum violentia, & persequuntur vos. * Sic vt sitis filii patris vestri, qui in cœlis: illius, qui oriri facit solem suum super bonos & super malos: & descendere facit pluuiam suam super iustos & super iniquos.

* ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܚܒܘ
ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. ܘܒܪܟܘ ܠܡܢ ܕܠܐܛ
ܠܟܘܢ. ܘܥܒܕܘ ܕܫܦܝܪ ܠܡܢ ܕܣܢܐ
ܠܟܘܢ. ܘܨܠܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܒܪܝܢ ܠܟܘܢ
ܒܩܛܝܪܐ ܘܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ. * ܐܝܟܢܐ
ܕܬܗܘܘܢ ܒܢܝܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ.
ܗܘ ܕܡܕܢܚ ܫܡܫܗ ܥܠ ܛܒܐ ܘܥܠ
ܒܝܫܐ. ܘܡܚܬ ܡܛܪܗ ܥܠ ܟܐܢܐ
ܘܥܠ ܥܘܠܐ.

Matth. VI. 9. 10. 11. 12. 13.

* Sic orate vos: Pater noster, qui in cœlis, sanctificabitur nomen tuum: * veniet regnum tuum: fiet voluntas tua, sicut in cœlis, etiam in terra. * Da nobis panem indigentiæ nostræ hodie. * & remitte debita nostra, sicut quod etiam nos remisimus debitoribus nostris. * Et non ingredi facies nos in tentationem, sed libera nos a malo, propterea quod tuum hoc [*est*] regnum, & potentia, & gloria in seculum seculorum.

* ܗܟܢܐ ܗܟܝܠ ܨܠܘ ܐܢܬܘܢ. ܐܒܘܢ ܕܒܫܡܝܐ
ܢܬܩܕܫ ܫܡܟ. * ܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܟ.
ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܡܝܐ. ܐܦ
ܒܐܪܥܐ. * ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ
ܝܘܡܢܐ. * ܘܫܒܘܩ ܠܢ ܚܘܒܝܢ.
ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܠܚܝܒܝܢ.
* ܘܠܐ ܬܥܠܢ ܠܢܣܝܘܢܐ ܐܠܐ ܦܨܢ ܡܢ
ܒܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܕܝܠܟ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ
ܘܚܝܠܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ. ܠܥܠܡ
ܥܠܡܝܢ.

Comma 33.

*'Quærite' primùm 'regnum [eius] Dei & iustitiam eius, & omnia hæc addita *sunt* vobis.

ܒܥܘ ܕܝܢ ܩܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܘܙܕܝܩܘܬܗ. ܘܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ
ܡܬܬܘܣܦܢ ܠܟܘܢ܀

Matth.VII. 12.13.14.

*Omne id quod volentes vos (*vultis*) vt faciant vobis filii hominis; sic etiam vos facite illis. Hoc-est enim 'lex & prophetæ. * Ingredimini per portam arctam, quia lata est porta, & spatiosa via illa, quæ ducit ad perditionem: & multi sunt illi, qui ambulant per [*per manum eius*] eam. * Quam parua est porta, & arctata via ista, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt illi, qui inuenientes *sunt* eam.

ܟܠ ܡܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ
ܒܢܝܢܫܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘ
ܠܗܘܢ. ܗܢܘ ܓܝܪ ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ܀
ܥܘܠܘ ܒܬܪܥܐ ܥܠܝܨܐ. ܕܪܘܝܚ ܗܘ
ܬܪܥܐ. ܘܦܬܝܐ ܐܘܪܚܐ ܗܝ ܕܡܘܒܠܐ
ܠܐܒܕܢܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܐܙܠܝܢ ܒܗ. ܡܐ ܙܥܘܪ ܬܪܥܐ.
ܘܐܠܝܨܐ ܐܘܪܚܐ ܗܝ ܕܡܘܒܠܐ ܠܚܝܐ.
ܘܙܥܘܪܐ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܟܚܝܢ ܠܗ܀

Comma 21.

*Non est omnis dicens mihi, mi Domine, mi Domine, ingrediens in regnum cœlorum, sed is qui facit voluntatem Patris mei in cœlo.

ܠܐ ܗܘܐ ܟܠ ܕܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ.
ܥܐܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܡܢ
ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ܀

Matth.VIII. 11.12.

* Dico vobis, quod multi venient ab oriente & occidente, &accumbent cum

ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܣܓܝܐܐ ܢܐܬܘܢ
ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ: ܘܢܣܬܡܟܘܢ

Abrâham, & Isaac, & Jacub in regno cœlorum: * Filii autem regni † egredientur in caliginem exteriorem, ibi erit fletus & stridor dentium.

ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܘܐܝܣܚܩ ܘܝܥܩܘܒ
ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܒܢܝܗ ܕܝܢ
ܕܡܠܟܘܬܐ . ܢܦܩܘܢ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ.
ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ ܀

† *Exire* Syris est etiam *exturbari*, & *eiici*, quod Græcum ἐξελθεῖν imitatur Apocal. III, 12. Vid. Lud. de Dieu Præfat. in Apocalypsin Syriacam.

Matth. IX. 13.

* Ite, discite, quid-sit: Misericordiam quæro, & non sacrificium. Non enim veni, vt vocem iustos, sed peccatores.

* ܙܠܘ ܝܠܦܘ ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ.
ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ . ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ
ܠܙܕܝܩܐ . ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ ܀

Comma 37. 38.

* Et dixit discipulis suis: messis multa, & operarii pauci. * Petite igitur a Domino messis, vt emittat operarios in messem suam.

* ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܨܕܐ ܣܓܝ
ܘܦܥܠܐ ܙܥܘܪܝܢ. * ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ
ܡܪܐ ܚܨܕܐ . ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ ܠܚܨܕܗ ܀

Matth. X. 28.

* Et non timebitis ab illis, qui occidentes corpus: animam vero non [*potentes*] possunt occidere. Timete vero potius ab eo qui potens *est*, (*potest*) vt animam & corpus perdat in gehenna.

* ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ
ܦܓܪܐ . ܢܦܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
ܠܡܩܛܠ . ܕܚܠܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ .
ܡܢ ܡܢ ܕܡܫܟܚ ܕܠܢܦܫܐ ܘܠܦܓܪܐ
ܢܘܒܕ ܒܓܗܢܐ ܀

Comma 32. 33.

*Omnis homo igitur, qui confitebitur [in] me coram filiis hominum, confitebor illum [*in eo*] etiam coram patre meo, qui in cœlis. * Is vero qui negabit in me coram filiis hominum, negabo in eo etiam ego coram patre meo, qui in cœlis.

* ܟܠܢܫ ܗܟܝܠ ܕܢܘܕܐ ܒܝ ܩܕܡ
ܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܐܘܕܐ ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ
ܕܒܫܡܝܐ. * ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ ܩܕܡ
ܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܐܟܦܘܪ ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ
ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ܀

Matth. XI. 28. 29. 30.

* Venite ad me omnes, vos fatigati, & baiulantes onera, & ego requiescere-vos-faciam. * Portate iugum meum super vos, & discite a me, quod quietus ego & humilis ego in corde meo, & inuenientes vos *eritis* quietem animabus vestris. * Iugum meum enim suaue illud (*est*) & onus meum leue illud (*est.*)

* ܬܘ ܠܘܬܝ ܟܠܟܘܢ ܠܐܝܐ ܘܫܩܝ̈ܠܝ
ܡܘܒܠܐ ܘܐܢܐ ܐܢܝܚܟܘܢ. * ܫܩܘܠܘ ܢܝܪܝ
ܥܠܝܟܘܢ. ܘܝܠܦܘ ܡܢܝ. ܕܢܝܚ ܐܢܐ
ܘܡܟܝܟ ܐܢܐ ܒܠܒܝ: ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢ̱ܬܘܢ
ܢܝܚܐ ܠܢܦ̈ܫܬܟܘܢ. * ܢܝܪܝ ܓܝܪ
ܒܣܝܡ ܗܘ ܘܡܘܒܠܝ ܩܠܝܠܐ ܗܘ ܀

Matth. XII. 40.

* Sicut enim [quod] fuit Jaunon in ventre piscis tres dies & tres noctes: sic erit filius hominis in corde terræ tres dies & tres noctes.

* ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܒܟܪܣܗ
ܕܢܘܢܐ ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܘ̈ܢ.
ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܠܒܗ
ܕܐܪܥܐ. ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܘ̈ܢ.

Comma 50.

* Omnis homo, qui faciens *est* voluntatem [eius] patris mei, qui est in cœlis; hic-est frater meus, & soror mea, & mater mea.

* ܟܠܢܫ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ
ܗܘܝܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ ܀

Matth.

Matth. XIII. 57.

* Non est propheta contemtus, nisi in ciuitate sua & in domo sua.

* ܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܫܝܛ܆ ܐܠܐ ܒܡܕܝܢܬܗ
ܘܒܒܝܬܗ ܀

Matth. XV. 13.

* Omnis planta, quam non plantauit [eam] Pater meus, qui in cœlis *est*, eradicabitur.

ܟܠ ܢܨܒܬܐ ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܢܨܒܗ ܐܒܝ
ܕܒܫܡܝܐ. ܬܬܥܩܪ ܀

Matth. XVI. 13. ad 19.

* Quem dicunt de me homines, quod sim filius hominis? * Illi vero dixerunt: Sunt dicentes, quod Iuchanon baptista *sit*: alii vero, Elias: & alii, Jeremias, aut vnus ex prophetis. * Dicens illis: Vos vero quem dicitis quod sim ego? * Respondit Schemeun Kipha, & dixit: Tu ille Messias filius [eius] Dei viuentis * Respondit Jeschu & dixit: Beatitudines tuæ, Schemeun, fili [eius] Iaunæ, quod caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui in cœlis *est*. * Etiam ego dico tibi, quod tu ille Kipha, & super hac petra ædificabo [illam] ecclesiam meam. Et portæ inferni non præualebunt ei.
19 * Tibi dabo claues regni cœlorum, & quidquid ligabis in terra,

ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ. ܥܠܝ ܐܢܫܐ ܕܐܝܬܝ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܐܝܬ
ܕܐܡܪܝܢ. ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ
ܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܪܡܝܐ. ܐܘ ܚܕ ܡܢ
ܢܒܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ. * ܥܢܐ
ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ
ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܛܘܒܝܟ ܫܡܥܘܢ ܒܪܗ
ܕܝܘܢܐ. ܕܒܣܪܐ ܘܕܡܐ ܠܐ ܓܠܝ ܠܟ. ܐܠܐ ܐܒܝ
ܕܒܫܡܝܐ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ
ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܐܦܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ ܟܐܦܐ
ܐܒܢܝܗ ܠܥܕܬܝ. ܘܬܪܥܐ ܕܫܝܘܠ ܠܐ
ܢܚܣܢܘܢܗ. * ܠܟ ܐܬܠ ܩܠܝܕܐ
ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ، ܘܟܠ ܡܕܡ

erit ligatum in cœlis: & rem quam solues in terra, erit soluta in cœlis.

ܬܐܣܘܪ ܒܐܪܥܐ܂ ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ ܒܫܡܝܐ܂
ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܐ ܒܐܪܥܐ܂ ܢܗܘܐ ܫܪܐ
ܒܫܡܝܐ܀

Comma 24.

*Tunc dixit Jeschu discipulis suis: Is, qui vult, vt veniat post me, negabit in anima sua [*seipsum*] & portabit crucem suam, & veniet post me.

* ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ܂ ܢܟܦܘܪ
ܒܢܦܫܗ܂ ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ
ܒܬܪܝ܀

Comma 26.

*Quid enim lucrabitur filius hominis, si mundum omnem [illum] possidebit, & anima eius deficiet: aut quam dabit filius hominis permutationem animæ suæ.

* ܡܢܐ ܓܝܪ ܢܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ܂ ܐܢ ܟܠܗ
ܥܠܡܐ ܢܩܢܐ ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ܂ ܐܘ ܡܢܐ
ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܠܦܐ ܢܦܫܗ܀

Matth. XVII. 1. ad 5.

*Et post sex dies, duxit Jeschu Kipham & Jacub, & Juchanon fratrem eius, & ascendere fecit illos in montem altum, tantum [*solos*] illos. * Et transformatus est Jeschu coram illis, & splenduit facies eius, sicut sol: vestes eius autem albuerunt sicut lux. * Et visi sunt illis Musche & Elias, lo-

* ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ܂ ܕܒܪ ܝܫܘܥ
ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ
ܐܚܘܗܝ܂ ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ
ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ܂ * ܘܐܫܬܚܠܦ ܝܫܘܥ
ܩܕܡܝܗܘܢ܂ ܘܢܗܪܘ ܐܦܘܗܝ ܐܝܟ
ܫܡܫܐ܂ ܢܚܬܘܗܝ ܕܝܢ ܚܘܪܘ ܐܝܟ
ܢܘܗܪܐ܂ * ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ

quentes cum ipso. * Respondit autem Kipha & dixit ad Jeschu: mi Domine, pulcrum est nobis, vt hîc simus. & si volens tu *es*, faciemus hîc tria tabernacula, vnum tibi, & vnum Musche, & vnum Eliæ. * Et adhuc ille loquens, ecce nubes splendida obumbrauit super illos, & vox facta est ex cœlo dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo complacui: ipsum audite.

ܘܐܠܝܐ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡܗ . * ܥܢܐ
ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ.
ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܗܪܟܐ ܢܗܘܐ. ܘܐܢ ܨܒܐ
ܐܢܬ. ܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ ܚܕܐ
ܠܟ. ܘܚܕܐ ܠܡܘܫܐ ܘܚܕܐ ܠܐܠܝܐ.
* ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ . ܗܐ ܥܢܢܐ ܢܗܝܪܐ
ܐܛܠܬ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ
ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ
ܐܨܛܒܝܬ. ܠܗ ܫܡܥܘ ܀

Matth. XVIII. 3.

* Amin dico vobis, quod si non conuertemini, & fietis, sicut pueri, non ingrediemini in regnum cœlorum.

* ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܠܐ
ܬܬܦܢܘܢ ܘܬܗܘܘܢ ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ
ܬܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܀

Comma 7.

* Væ mundo a scandalis.

* ܘܝ ܠܥܠܡܐ ܡܢ ܡܟܫܘܠܐ.

Comma 10. 11.

* Videte, non contemnetis [super] vnum ex illis paruis. Dico vobis enim, quod angeli eorum in omni tempore videntes *sunt* faciem Patris mei, qui in cœlis. * Venit enim Filius hominis, vt viuificet, quidquid perditum fuit.

* ܚܙܘ ܠܐ ܬܫܘܛܘܢ ܥܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ
ܙܥܘܪܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ
ܕܡܠܐܟܝܗܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܚܙܝܢ ܐܦܘܗܝ
ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܕܢܚܐ ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ ܀

Comma 20.

* Vbi enim duo aut tres congregati *sunt* in nomine meo, ibi ego inter ipsos.

* ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܟܢܝܫܝܢ ܒܫܡܝ. ܬܡܢ ܐܢܐ ܒܡܨܥܬܗܘܢ ܀

Matth. XIX, 14.

* Sinite pueros venientes ad me, nec prohibebitis illos, [quod] illorum enim, qui *sunt* sicut isti, est [illud] regnum cœlorum.

* ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܐܬܝܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܀

Matth. XX. 16.

* Sic erunt vltimi primi, & primi vltimi. Multi illi [*sunt*] vocati: & pauci electi.

* ܗܟܢܐ ܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ. ܘܩܕܡܝܐ ܐܚܪܝܐ. ܤܓܝܐܝܢ ܐܢܘܢ ܩܪܝܐ. ܘܙܥܘܪܝܢ ܓܒܝܐ ܀

Comma 28.

* Filius hominis non veniens, vt ministretur, sed vt ministret, & vt det animam suam redemtionem pro multis.

* ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ. ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܤܓܝܐܐ ܀

Matth. XXI. 1. ad 9.

* Et postquam appropinquavit ad Vrischlem, & venit in Beth Poge, iuxta montem olivarum, misit Jeschu duos ex discipulis suis, * & dixit illis: Ite in villam istam, quæ contra vos

* ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܦܓܐ. ܠܘܬ ܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܕܪ ܝܫܘܥ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ

vos est, & statim inuenientes vos *eritis* asinam alligatam, & pullum cum ea. Soluite, adducite mihi. * Et si homo dicens vobis *est* quidquam, dicite ei, [quod] pro Domino nostro quæsiti *sunt*: & confestim mittet eos huc. * Hoc vero totum illud, quod factum est, *contigit*, vt impleretur id, quod dictum est per manum prophetæ qui dixit: * [5] Dicite filiæ Zehjun, ecce Rex tuus veniens tibi, humilis & vectus super asino, & super pullo filio asinæ. * Et abierunt discipuli, & fecerunt, secundùm quod præcepit eis Jeschu: * & adduxerunt asinam & pullum, & posuerunt super pullo vestimenta sua, & insedit super illo Jeschu. * Et multitudo turbarum ponebant pallia sua in via: alii autem cædebant ramos ex arboribus & iacientes *erant* in via. * Turbæ vero illæ, quæ ibant ante ipsum & venientes post eum, clamantes erant & dicentes: Vschano Filio Dauidis: benedictus ille veniens in nomine Domini. Vschano in excelsis.

Matth. XXII. 21.

* Date Cæsaris, Cæsari; & Dei, Deo.

Com-

Comma 36. ad 40.

* Præceptor, quod præceptum maximum *est* in Lege? * Ieſchu autem dixit ei: [quod] diliges Dominum Deum tuum ex toto [illo] corde tuo, & ex tota [illa] anima tua, & ex omni [illo] robore tuo, & ex omni [illa] cogitatione tua. * Hoc eſt præceptum magnum & primum. * & alterum, quod ſimile ei: [quod] diliges proximum tuum ſicut animam tuam *(teipſum.)* * Ab his duobus præceptis pendens *est* Lex & Prophetæ.

* ܡܠܦܢܐ. ܐܝܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒ ܒܢܡܘܣܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. * ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒܐ ܘܩܕܡܝܐ. * ܘܕܬܪܝܢ ܕܕܡܐ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. * ܒܗܠܝܢ ܬܪܬܝܢ ܦܘܩܕܢܝܢ ܬܠܐ ܐܘܪܝܬܐ ܘܢܒܝܐ ܀

Comma 42. 43. 44. 45.

* Quid dicentes vos *estis* de Meſſia? filius cuius eſt? Dicentes ei: filius Dauidis. * Dicens illis: Et quomodo Dauid in ſpiritu vocans *(vocat)* illum Dominum. Dixit enim: * [quod] Dixit Dominus Domino meo, [quod] ſede tibi a dextra mea, vſque quod ponam inimicos tuos ſubter pedes tuos. * Si igitur Dauid vocat eum Dominum, quomodo filius eius ille *eſt*?

* ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܒܪ ܡܢܘ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܒܪ ܕܘܝܕ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܘܝܕ ܒܪܘܚ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ. * ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ. ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟ ܀

Matth. XXIII. 37. 38.

* Vriſchlem, Vriſchlem, occidens prophetas, & lapidans illos, qui miſſi *ſunt* ad illam:

* ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ. ܩܛܠܬ ܢܒܝܐ. ܘܪܓܡܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ.

quot

quot temporibus volui, vt congregarem filios tuos, secundùm quod colligens *est* gallina pullos suos sub alas suas? & non voluistis. * Ecce relinquitur vobis domus vestra deserta.

ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܕܐܟܢܫ ܒܢܝܟܝ.
ܐܝܟ ܕܟܢܫܐ ܬܪܢܓܘܠܬܐ ܦܪܘܓܝܗ̇
ܬܚܝܬ ܓܕܦܝܗ̇ ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ. * ܗܐ
ܡܫܬܒܩ ܠܟܘܢ ܒܝܬܟܘܢ ܚܪܒܐ ܀

Matth. XXIV. 13.

* Is qui tolerabit vsque ad finem, ille viuet.

* ܡܢ ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܗܘ ܢܐܚܐ ܀

Comma 35.

* Cœli & terra transibunt, & verba mea non transibunt.

* ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ
ܢܥܒܪܢ ܀

Matth. XXV. 21.

* Dicens ei dominus eius: Euge serue bone & fidelis, super modico fidelis fuisti: super multum constituam te. Ingredere in gaudium [eius] domini tui.

* ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܐܝܘ ܥܒܕܐ ܛܒܐ
ܘܡܗܝܡܢܐ. ܥܠ ܩܠܝܠ ܡܗܝܡܢ
ܗܘܝܬ. ܥܠ ܣܓܝ ܐܩܝܡܟ. ܥܘܠ
ܠܚܕܘܬܗ ܕܡܪܟ ܀

Comma 34.

* Tunc dicet Rex ad illos, qui a dextra eius: Venite benedicti [eius] Patris mei, possidete regnum, quod paratum fuit vobis a fundamentis [illius] mundi.

* ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ
ܝܡܝܢܗ. ܬܘ ܒܪܝܟܘܗܝ ܕܐܒܝ. ܐܪܬܘ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܡܛܝܒܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܡܢ
ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ ܀

Matth.

Matth. XXVI. 38. 39.

* Et dixit illis: Triste est [ei] animæ meæ vsque ad mortem. Exspectate me hic, & vigilate mecum. * Et discessit paululum, & cecidit super facies suas, & orabat, & dicens: Pater mi, si possibile, transibit a me calix hic. Verùm non secundùm quod ego volo, sed secundùm quod tu.

* ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܪܝܐ ܗܝ ܠܗ ܠܢܦܫܝ
ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܩܘܘ ܠܝ ܗܪܟܐ ܘܐܬܬܥܝܪܘ
ܥܡܝ. * ܘܦܪܩ ܩܠܝܠ ܘܢܦܠ ܥܠ
ܐܦܘܗܝ. ܘܡܨܠܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܢ
ܡܫܟܚܐ ܢܥܒܪ ܟܣܐ ܗܢܐ. ܒܪܡ ܠܐ
ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܐܢܬ ܀

Comma 41.

* Excitamini, & orate, vt ne ingrediamini in tentationem. Spiritus paratus *est*, corpus verò infirmum.

* ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ.
ܪܘܚܐ ܡܛܝܒܐ ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܟܪܝܗ ܀

Matth. XXVII. 24. 25. 26.

* Pilatus postquam vidit, quod quidquam non proficiens *esset*, sed magis contentio existens; sumsit aquas, abluit manus suas in conspectu turbæ, & dixit: Purificatus ego a sanguine [eius] huius iusti: vos cognoscetis. * Et responderunt omnis [ille] populus, & dixerunt: sanguis eius super nos & super filios nostros. * Tunc soluit illis Bar-Abam, & verberauit [in] flagellis Ieschu, & tradidit eum, vt crucifigeretur.

* ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ.
ܐܠܐ ܕܐܝܬܝܗ ܕܪܘܒܐ ܗܘܐ. ܢܣܒ ܡܝܐ
ܐܫܝܓ ܐܝܕܘܗܝ ܠܩܕܡ ܥܡܐ ܘܐܡܪ.
ܡܚܣܝ ܐܢܐ ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܢܐ ܙܕܝܩܐ.
ܐܢܬܘܢ ܬܕܥܘܢ. * ܘܥܢܘ ܟܠܗ ܥܡܐ
ܘܐܡܪܘ. ܕܡܗ ܥܠܝܢ ܘܥܠ ܒܢܝܢ ܀
* ܗܝܕܝܢ ܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪܐܒܐ. ܘܢܓܕ
ܒܦܪܓܠܐ ܠܝܫܘܥ ܘܐܫܠܡܗ
ܕܢܙܕܩܦ ܀

Comma 31. 32. 33.

* Et postquam illuserunt in eo, exuerunt eum chlamyde, & induerunt eum vestimentis suis, & duxerunt eum, vt crucifigeretur. * Et exeuntes inuenerunt virum Cyrenensem, cuius nomen Schemeun: hunc coegerunt, vt portaret crucem eius. * Et venerunt in locum, qui vocatur Gogultho, illud est, quod exponitur Cranium.

* ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ. ܐܫܠܚܘܗܝ
ܟܠܡܝܣ ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܢܚܬܘܗܝ.
ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܠܡܙܩܦܗ. * ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ.
ܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܫܡܗ
ܫܡܥܘܢ. ܠܗܢܐ ܫܚܪܘ ܕܢܫܩܘܠ
ܙܩܝܦܗ. * ܘܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ
ܓܓܘܠܬܐ ܗܝ ܕܡܬܦܫܩܐ ܩܪܩܦܬܐ ܀

Comma 37. 38.

* Et posuerunt superne a capite eius caussam mortis eius in scriptura: HIC IESCHV REX IVDAEORVM. * Et crucifixi sunt cum eo duo latrones, vnus a dextra eius, & vnus a sinistra eius.

* ܘܣܡܘ ܠܥܠ ܡܢ ܪܫܗ ܥܠܬܐ
ܕܡܘܬܗ ܒܟܬܒܐ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ ܀ * ܘܐܙܕܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ
ܓܝܣܐ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ
ܣܡܠܗ ܀

Comma 45. 46.

* A sex horis (*sexta hora*) fuit caligo super omnem [illam] terram, vsque ad horas nouem. * Et ad faciem nouem horarum, clamauit Ieschu in voce alta, & dixit: Deus, Deus, ad ad quid deseruisti me?

* ܡܢ ܫܬ ܫܥܝܢ. ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ
ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܝܢ ܬܫܥ. *
* ܘܠܐܦܝ ܬܫܥ ܫܥܝܢ. ܩܥܐ ܝܫܘܥ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ
ܫܒܩܬܢܝ ܀

Comma 50.

* Ille autem Ieschu iterum clamauit in voce alta, & misit spiritum suum.

* ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܬܘܒ ܩܥܐ ܒܩܠܐ
ܪܡܐ ܘܫܒܩ ܪܘܚܗ ܀

Comma 57. 58. 59. 60.

* Cum fuit autem vespera, venit vir diues ex Romta, cuius nomen Jauseph, qui etiam ipse discipulus-factus-fuerat [*huic*] Jeschu. * Hic accessit ad Pilatum, & petiit corpus [eius] Jeschu & præcepit Pilatus, vt daretur illi corpus. * Et accepit [illud] Iauseph corpus, & inuoluit ipsum in sindone lini mundi. * & posuit in domo sepulcri novi sui, quod effossum *erat* in petra, & aduoluerunt saxum magnum, obieecerunt ad ostium domus sepulcri, & abierunt.

ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܥܬܝܪܐ
ܡܢ ܪܡܬܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ. ܕܐܦ ܗܘ
ܐܬܬܠܡܕ ܗܘܐ ܠܝܫܘܥ. * ܗܢܐ ܩܪܒ
ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ
ܕܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܦܝܠܛܘܣ ܕܢܬܝܗܒ
ܠܗ ܦܓܪܐ. * ܘܢܣܒܗ ܝܘܣܦ
ܠܦܓܪܐ. ܘܟܪܟܗ ܒܣܕܘܢܐ ܕܟܬܢܐ ܕܟܝܐ.
* ܘܣܡܗ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܚܕܬܐ ܕܝܠܗ
ܕܢܩܝܪ ܒܫܘܥܐ. ܘܥܓܠܘ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ.
ܐܪܡܝܘ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܩܒܘܪܐ
ܘܐܙܠܘ ܀

Matth. XXVIII. 5. 6. 7.

* Respondit Angelus & dixit mulieribus: vos non timebitis. Sciens ego enim quod Jesum, qui crucifixus fuit, quærentes vos. Non est hîc: surrexit sibi enim, sicut dixerat, venite, videte locum, quo positus erat Dominus noster. * Et abite cum festinatione, dicite discipulis eius. quod surrexerit ab [inter] mortuis: & ecce præueniens vos in Galilæam, ibi videbitis eum. Ecce dixi vobis.

ܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܢܫܐ. ܐܢܬܝܢ ܠܐ
ܬܕܚܠܢ ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܝܫܘܥ
ܕܐܙܕܩܦ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ. * ܠܐ ܗܘܐ
ܬܢܢ. ܩܡ ܠܗ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܐܡܪ.
ܬܝܢ ܚܙܝܝܢ ܕܘܟܬܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ
ܒܗ ܡܪܢ. * ܘܙܠܝܢ ܥܓܠ
ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ. ܘܗܐ ܩܕܡ ܠܟܝܢ ܠܓܠܝܠܐ ܬܡܢ
ܬܚܙܝܢܗܝ. ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝܢ ܀

Comma 18. 19. 20.

*Et accessit Jeschu, locutus est cum illis, & dixit illis: Data est mihi omnis potestas in cœlo & in terra: & sicut misit me Pater meus, etiam ego mitto vos. *Abite igitur, discipulos-facite omnes [illos] populos, & baptizate illos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sanctitatis. *Et docete illos, vt seruent omne quod præcepi vobis, & ecce Ego vobiscum sum omnibus [illis] diebus, vsque ad consummationem mundi, Amin.	*ܘܩܪܒ ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܟܠ ܫܘܠܛܢ ܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. *ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܬܠܡܕܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܥܡܕܘ ܐܢܘܢ ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. *ܘܐܠܦܘ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܦܩܕܬܟܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܐܡܝܢ ܀

Marci I. 15.

*Completum est sibi tempus, & venit regnum Dei. Revertimini & credite in Evangelio.	*ܫܠܡ ܠܗ ܙܒܢܐ ܘܡܛܬ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܬܘܒܘ ܘܗܝܡܢܘ ܒܣܒܪܬܐ ܀

Marc. II. 27. 28.

*Et dixit illis, quod sabbatum propter filium hominis creatum est: & non factus est filius hominis propter sabbatum. * Dominus [eius] est igitur, atque etiam sabbati, Filius [eius] hominis.	*ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܫܒܬܐ ܡܛܠ ܒܪܢܫܐ ܐܬܒܪܝܬ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ ܡܛܠ ܫܒܬܐ. *ܡܪܗ ܗܘ ܓܝܪ ܐܦ ܕܫܒܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܀

Marci. III. 28. 29.

*Amin dico vobis, quod omnia peccata & blasphemiæ,	*ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠܗܘܢ

quas

quas blasphemabunt filii hominis; remittentur illis: * Is vero, qui blasphemabit contra Spiritum sanctitatis, non-est ei remissio in æternum, sed damnatus *est* ille ad iudicium, quod *est* in æternum.

ܚܛܗ̈ܐ ܘܓܘܕܦܐ ܕܢܓܕܦܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ
ܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗܘܢ. * ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܓܕܦ
ܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܠܝܬ ܠܗ ܫܘܒܩܢܐ
ܠܥܠܡ. ܐܠܐ ܡܚܝܒ ܗܘ ܠܕܝܢܐ
ܕܠܥܠܡ ܀

Marci IV. 37. 38. 39.

* Et factus est turbo magnus & ventus, & fluctus cadentes erant in nauim, & propinqua erat, vt impleretur. * Ille vero Jeschu super ceruical dormiens erat in extremitate navis, & venerunt, excitarunt eum, & dicentes ipsi: Magister noster, non curæ est tibi, quod pereuntes nos *sumus?* * Et surrexit, & increpauit in vento, & dixit mari: quiesce, repressum tu *es.* Et quieuit ventus, & fuit tranquillitas magna.

* ܘܗܘܬ ܥܠܥܠܐ ܪܒܬܐ ܘܪܘܚܐ. ܘܓܠ̈ܠܐ
ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ
ܕܬܬܡܠܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܥܠ
ܒܣܕܝܐ ܕܡܟ ܗܘܐ ܒܚܪܬܗ ܕܣܦܝܢܬܐ.
ܘܐܬܘ ܐܥܝܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ
ܠܐ ܒܛܝܠܐ ܠܟ ܕܐܒܕܝܢܢ. * ܘܩܡ ܘܟܐܐ
ܒܪܘܚܐ ܘܐܡܪ ܠܝܡܐ. ܫܠܝ ܐܣܬܟܪ.
ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ ܀

Marci VIII. 38.

* Omnis, qui erubescet in me, & in verbis meis, in familia ista peccatrice & adultera; & etiam Filius [eius] hominis erubescet in eo, cum veniens erit in gloria Patris sui cum angelis suis sanctis.

* ܟܠ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܘܒܡ̈ܠܝ
ܒܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ ܘܓܝܪܬܐ.
ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܒܗܬ ܒܗ ܡܐ ܕܐܬܐ
ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ
ܩܕܝ̈ܫܐ ܀

Marci IX. 41.

* Omnis enim, qui bibere-dabit vobis calicem aquæ tantum-

* ܟܠ ܓܝܪ ܕܢܫܩܝܟܘܢ ܟܣܐ ܕܡܝܐ

modo, in nomine, quod Messiæ vos *estis*; amin. dico vobis quod non peribit merces eius.

ܒܠܚܘܕ: ܒܫܡܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܝܬܝܟܘܢ.
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ
ܐܓܪܗ ܀

Marci X. 15.

* Amin dico vobis, quod omnis, qui non accipiet regnum Dei sicut puer, non ingredietur in illud.

* ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܕܠܐ
ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ
ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ ܀

Comma 25.

* Facile (*facilius*) est camelo, vt in ingrediatur in foramine acus, quam diuiti in regnum Dei ingredi.

ܦܫܝܩ ܗܘ ܠܓܡܠܐ ܕܢܥܘܠ ܒܚܪܘܪܐ
ܕܡܚܛܐ: ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܠܡܥܠ ܀

Marc. XI. 22. 23. 24.

* Et respondit Jeschu & dixit eis: Erit vobis fides Dei. Amin dico vobis, quod is, qui dicet monti huic: tollere & cade in mare, & non diuidetur (*dubitabit*) in corde suo, sed credet, quod existens sit hoc, quod dicit; erit illi illud, quod dici. * Propter hoc dico vobis, quod omne id, quod rogantes vos *estis*, credite quod accipientes vos *sitis*, & erit vobis.

* ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܢܗܘܐ
ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ
ܕܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ. ܘܠܐ ܢܬܦܠܓ
ܒܠܒܗ: ܐܠܐ ܢܗܝܡܢ ܕܗܘܐ ܗܘ
ܡܕܡ ܕܐܡܪ. ܢܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ ܕܐܡܪ.
* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ
ܡܕܡ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ:
ܗܝܡܢܘ ܕܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܀

Marci XIII. 35. 36. 37.

* Vigilate igitur, quod non scientes vos *estis*, quando venturus *sit* dominus [eius] domus, in vespera, aut in medietate [eius] noctis, aut in clamore galli, aut [in] mane. * Ne veniat [a] subito, & inueniamini dormientes vos. * Illud quod verò dico, omnibus vobis hoc dicens ego (*dico:*) Fuistis (*estote*) vigilantes.

* ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܐܡܬܝ ܐܬܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܒܪܡܫܐ ܐܘ
ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܐܘ ܒܩܪܝܐ ܕܬܪܢܓܠܐ
ܐܘ ܒܨܦܪܐ. * ܕܠܡܐ ܢܐܬܐ ܡܢ ܫܠܝܐ
ܘܢܫܟܚܟܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܡܕܡ
ܕܝܢ ܕܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܠܟܘܢ ܗܘ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܝܪܝܢ ܀

Marc. XVI. 15. 16.

* Ite in mundum omnem illum, & prædicate euangelium meum in omni illa creatura. * Quicunque credens & baptizatus est, viuens est: & quicunque non credens est, damnatus *est*.

* ܙܠܘ ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ. ܘܐܟܪܙܘ
ܣܒܪܬܝ ܒܟܠܗ ܒܪܝܬܐ. * ܐܝܢܐ
ܕܡܗܝܡܢ ܘܥܡܕ ܚܝܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܠܐ
ܡܗܝܡܢ ܡܬܚܝܒ ܀

Lucæ I. 30. 31. 32. 33.

* Et dixit ei Angelus: Non timebis Marjam. Inuenisti enim gratiam apud Deum. * Ecce enim accipies vterum, & paries filium, & vocabis nomen eius JESCHV. * Hic erit magnus, & filius [eius] Excelsi vocabitur, & dabit ei

* ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܡܪܝܡ.
ܐܫܟܚܬܝ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
* ܗܐ ܓܝܪ ܬܩܒܠܝܢ ܒܛܢܐ ܘܬܐܠܕܝܢ
ܒܪܐ ܘܬܩܪܝܢ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. * ܗܢܐ
ܢܗܘܐ ܪܒܐ. ܘܒܪܗ ܕܥܠܝܐ ܢܬܩܪܐ.

Dominus Deus thronum [eius] Dauidis patris sui. * Et regnabit super domum [eius] Jacob in seculum, & regno eius finis non erit.

ܘܢܬܠ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܟܘܪܣܝܗ
ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܘܢܡܠܟ ܥܠ ܒܝܬܗ
ܕܝܥܩܘܒ ܠܥܠܡ. ܘܠܡܠܟܘܬܗ
ܣܘܦܐ ܠܐ ܢܗܘܐ܀

Comma 35.

* Respondit Angelus & dixit ei: Spiritus sanctitatis veniet, & robur [eius] Excelsi proteget super te. Propter hoc id quod natum *est* ex te, sanctum est, & Filius [eius] Dei vocabitur.

* ܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܬܐܬܐ. ܘܚܝܠܗ ܕܡܪܝܡܐ ܢܓܢ
ܥܠܝܟܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܕܡܬܝܠܕ
ܡܢܟܝ ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܘܒܪܗ ܕܐܠܗܐ
ܢܬܩܪܐ܀

Comma 46. ad 55.

* Et dixit Marjam: Magnificans *est* anima mea Dominum: * Et lætatus est spiritus meus in Deo Saluatore meo. * Quia intuitus est in humilitatem ancillæ suæ: ecce enim a nunc beatitudinem dabunt mihi familiæ omnes [illæ.] * Quia fecit apud me grandia ille, qui potens *est*, & sanctum nomen eius. *
50 Et misericordia eius in generationes & familias super illos, qui timent eum. * Fecit victoriam per brachium suum & dispersit superbos in corde suo. * Deturbauit

* ܘܐܡܪܬ ܡܪܝܡ. ܡܪܘܪܒܐ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ.
* ܘܚܕܝܬ ܪܘܚܝ ܒܐܠܗܐ ܡܚܝܢܝ.
* ܕܚܪ ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܕܐܡܬܗ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܢ
ܗܫܐ. ܛܘܒܐ ܢܐܡܪܢ ܠܝ ܫܪܒܬܐ
ܟܠܗܝܢ. * ܕܥܒܕ ܠܘܬܝ ܪܘܪܒܬܐ ܗܘ
ܕܚܝܠܬܢ ܘܩܕܝܫ ܫܡܗ. * 50 ܘܚܢܢܗ
ܠܕܪܐ ܘܫܪܒܬܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ.
* ܥܒܕ ܙܟܘܬܐ ܒܕܪܥܗ. ܘܒܕܪ ܠܡܬܪܘܪܒܢܐ
ܒܬܪܥܝܬܐ ܕܠܒܗܘܢ. * ܣܚܦ ܥܫܝܢܐ

robuſtos a thronis, & exaltavit humiles. * Eſurientes ſaturauit bonis, & diuites dimiſit inaniter. * Adiuuit Iſraelem ſeruum ſuum, & recordatus eſt miſericordiæ ſuæ. * Sicut locutus eſt cum patribus noſtris, cum Abrahamo & cum ſemine eius in ſeculum.

ܡܢ ܟܘܪܣܘܬܐ ܘܐܪܝܡ ܠܡܟܝܟܐ. ܟܦܢܐ
ܐܣܒܥ ܛܒܬܐ. ܘܥܬܝܪܐ ܫܪܐ ܣܦܝܩܐܝܬ.
ܥܕܪܗ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܗ. ܘܐܬܕܟܪ ܚܢܢܗ.
ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܥܡ ܐܒܗܬܢ. ܥܡ
ܐܒܪܗܡ ܘܥܡ ܙܪܥܗ ܠܥܠܡ.

Comma 68. ad 79.

* Benedictus ille Dominus Deus Iſraelis, qui viſitauit populum ſuum & fecit ei redemtionem. * Et conſtituit nobis cornu redemtionis in domo [eius] Dauidis ſerui ſui. * Secundum quod locutus eſt per os prophetarum eius ſanctorum, qui a ſeculo *fuerunt*. * Vt redimeret nos ab inimicis noſtris, & a manu omnium [illorum] oſorum noſtrorum. * Et fecit miſericordiam ſuam cum patribus noſtris, & meminit teſtamentorum ſuorum ſanctorum: * & iuramentorum, quæ iurauit Abrahamo patri noſtro, vt daret nobis, * quo liberaremur a manu inimicorum noſtrorum, & ſine timore operemur coram illo, 75 * omnibus illis diebus noſtris in æquitate & iuſtitia. * Et tu puer, propheta [illius] Excelſi vocaberis, ibis enim ante faci-

ܡܒܪܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܕܣܥܪ ܥܡܗ ܘܥܒܕ ܠܗ ܦܘܪܩܢܐ.
ܘܐܩܝܡ ܠܢ ܩܪܢܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܒܒܝܬܗ
ܕܕܘܝܕ ܥܒܕܗ. ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܒܦܘܡܐ
ܕܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ ܥܠܡ.
ܕܢܦܪܩܢ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ
ܕܟܠܗܘܢ ܣܢܐܝܢ. ܘܥܒܕ ܚܢܢܗ ܥܡ
ܐܒܗܬܢ. ܘܐܬܕܟܪ ܠܕܝܬܩܘܗܝ
ܩܕܝܫܬܐ. ܘܡܘܡܬܐ ܕܝܡܐ ܠܐܒܪܗܡ
ܐܒܘܢ. ܕܢܬܠ ܠܢ. ܕܢܬܦܪܩ ܡܢ
ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܕܠܐ ܕܚܠܐ ܢܦܠܘܚ
ܩܕܡܘܗܝ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܢ.
ܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܐܢܬ ܛܠܝܐ
ܢܒܝܗ ܕܡܪܝܡܐ ܬܬܩܪܐ. ܬܐܙܠ ܓܝܪ ܩܕܡ
ܦܪܨܘܦܗ ܕܡܪܝܐ ܕܬܛܝܒ ܐܘܪܚܗ.

em-

em [eius] Domini, vt pares viam eius, * Vt daret scientiam vitæ populo suo in remissione peccatorum ipsorum. * Per viscera misericordiæ Dei, per quæ visitabit nos Oriens ex alto: * ad illuminandum illos qui in caligine & in vmbra mortis sedentes *sunt*, vt dirigat pedes nostros in via pacis.

• ܕܢܬܠ ܝܕܥܬܐ ܕܚܝܐ ܠܥܡܗ
ܒܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ. • ܒܪܚܡܐ
ܕܚܢܢܐ ܕܐܠܗܢ. ܕܒܗܘܢ ܢܣܥܪܢ ܕܢܚܐ
ܡܢ ܪܘܡܐ. • ܠܡܢܗܪܘ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܝܬܒܝܢ ܒܚܫܘܟܐ ܘܒܛܠܠܗ ܕܡܘܬܐ.
ܕܢܬܪܨ ܪܓܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܫܠܡܐ ܀

Luc. II. 1. ad 7.

* Factum est autem in diebus illis, & exiit mandatum ab Augusto Cæsare, vt describeretur omnis [ille] populus possessionis eius. * Hæc descriptio prima fuit, in ἡγεμονίᾳ Kurini in Suria. * Et ibat omnis homo, vt describeretur in ciuitate sua. * Ascendebat vero [&] etiam Iauseph a Nozrat Galilææ in Iudæam, in ciuitatem Dauidis, quæ vocata est Beth-Lechem, propterea quod erat ex domo eius, & ex familia Dauidis: * Cum Marjam sponsa sua prægnante, vt ibi describeretur. * Et factum est, vt, cum ibi illi *essent*, impleti fuerint dies eius vt pareret. * Et peperit filium suum primogenitum, & inuoluit eum fasciis, & posuit

• ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. • ܘܢܦܩ
ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܐܓܘܣܛܘܣ ܩܣܪ.
ܕܢܬܟܬܒ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܚܝܕܘܬܗ.
• ܗܕܐ ܡܟܬܒܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܗܘܬ.
ܒܗܓܡܘܢܘܬܐ ܕܩܘܪܝܢܝܘܣ ܒܣܘܪܝܐ.
• ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܟܠܢܫ ܕܢܬܟܬܒ
ܒܡܕܝܢܬܗ. • ܣܠܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ
ܝܘܣܦ ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ ܠܝܗܘܕ.
ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܕܡܬܩܪܝܐ ܒܝܬ
ܠܚܡ. ܡܛܠ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ
ܒܝܬܗ ܘܡܢ ܫܪܒܬܗ ܕܕܘܝܕ. • ܥܡ
ܡܪܝܡ ܡܟܝܪܬܗ ܟܕ ܒܛܝܢܐ ܕܬܡܢ
ܢܬܟܬܒ. • ܘܗܘܐ ܕܥܕ ܬܡܢ ܐܢܘܢ.
ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܝܗ ܕܬܐܠܕ. • ܘܝܠܕܬ
ܒܪܗ ܒܘܟܪܐ. • ܘܟܪܟܬܗ ܒܥܙܪܘܪܐ

eum

eum in præſepi, propterea quod non erat locus, vbi habitabant.

ܘܐܪܡܝܬܗ ܒܐܘܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ܀

Comma 8. 9. 10. 11.

* Paſtores autem erant in illa [in] terra, qui habitabant ibi, & cuſtodientes erant cuſtodias noctis ſuper gregibus ſuis. * Et ecce angelus Domini venit ad illos, & gloria [eius] Domini illuxit ſuper illis, & timuerunt timorem magnum. * Et dixit illis angelus: Non timebitis: ecce enim annuncians ego *ſum* vobis gaudium magnum, quod erit vniuerſo [illi] mundo. * Natus eſt vobis enim hodie Redemtor, qui eſt [ille] Dominus Meſſias, in oppido Dauidis.

܀ ܪ̈ܥܘܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܗ ܒܐܬܪܐ
ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܘܢܛܪܝܢ ܗܘܘ
ܡܛܪ̈ܬܐ ܕܠܠܝܐ ܥܠ ܡܪܥܝܬܗܘܢ.
܀ ܘܗܐ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ.
ܘܬܫܒܘܚܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܢܗܪ ܥܠܝܗܘܢ.
ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ. ܀ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܡܠܐܟܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܣܒܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܕܬܗܘܐ ܠܟܠܗ
ܥܠܡܐ. ܀ ܐܬܝܠܕ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܝܘܡܢܐ
ܦܪܘܩܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܪܝܐ ܡܫܝܚܐ
ܒܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ܀

Comma 14.

* Gloria Deo in excelſis: & ſuper terram pax: & ſpes bona filiis-hominum.

܀ ܫܘܒܚܐ ܠܐܠܗܐ ܒܡܪܘܡܐ. ܘܥܠ
ܐܪܥܐ ܫܠܡܐ. ܘܣܒܪܐ ܛܒܐ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ܀

Comma 21.

* Et cum impleti ſunt octo dies, vt circumcideretur puer, vocatum eſt nomen eius JESCHV, quod vocatum eſt ab angelo, antequam conciperetur in utero.

܀ ܘܟܕ ܡܠܘ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܕܢܬܓܙܪ
ܛܠܝܐ. ܐܬܩܪܝ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. ܕܐܬܩܪܝ
ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܩܕܡ ܕܢܬܒܛܢ ܒܟܪܣܐ܀

Comma 29. 30. 31. 32.

* Nunc mitte tu illum seruum tuum Domine secundùm verbum tuum in pace: quod ecce viderunt oculi mei gratiã tuam, * illam, quam parasti in facie omnium [illarum] nationum: * Lumen ad reuelationem populorum, & gloriam populo tuo Israel.

* ܡܟܝܠ ܫܪܐ ܐܢܬ ܠܗ ܠܥܒܕܟ ܡܪܝ
ܐܝܟ ܡܠܬܟ ܒܫܠܡܐ. ܕܗܐ ܚܙܝ
ܥܝܢܝ ܚܢܢܟ. * ܗܘ ܕܛܝܒܬ ܒܦܪܨܘܦܐ
ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. * ܢܘܗܪܐ ܠܓܠܝܢܐ
ܕܥܡܡܐ: ܘܫܘܒܚܐ ܠܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ ❖

Lucæ VI. 31.

* Et sicut volentes vos (*vultis*) vt faciant vobis filii-hominis: sic facite illis etiam vos.

* ܘܐܝܟܢܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ
ܠܟܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ: ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ
ܐܦ ܐܢܬܘܢ ❖

Lucæ X. 23. 24.

* Et conuersus est ad discipulos suos tantùm illos (*solos*) & dixit: Beatitudines illis oculis, qui videntes *sunt* illud, quod vos videntes *estis*. * Dicens ego vobis enim, quod prophetæ multi & reges voluerunt, vt viderent illud, quod videntes vos, & non viderunt: & audire id, quod vos audientes estis, & non audiuerunt.

* ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܛܘܒܝܗܝܢ
ܠܥܝܢܐ ܕܚܙܝܢ ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܚܙܝܢ.
* ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ: ܕܣܓܝܐܐ
ܢܒܝܐ ܘܡܠܟܐ ܨܒܘ ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ
ܕܐܢܬܘܢ ܚܙܝܢ ܘܠܐ ܚܙܘ. ܘܠܡܫܡܥ
ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܘ ❖

Lucæ XI. 13.

* Et si vos, qui mali vos *estis*, scientes vos (*scitis*) dona bona dare filiis vestris: quanto ma-

* ܘܐܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܝܫܐ ܐܢܬܘܢ: ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܠܡܬܠ

magis pater vester de cœlo, dabit Spiritum sanctitatis illis, qui petentes eum.

ܠܒܢܝܟܘܢ܂ ܟܡܐ ܡܝܬܪ ܐܒܘܟܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܢܬܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܗ܀

Luc. XII. 32.

*Non timebis grex parue, quia voluit pater vester, vt daret vobis regnum.

*ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܪܥܝܬܐ ܙܥܘܪܬܐ܂ ܕܨܒܐ ܐܒܘܟܘܢ ܕܢܬܠ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ܀

Comma 34.

*Vbi est [ille] thesaurus vester, ibi erit etiam cor vestrum.

*ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܝܡܬܟܘܢ܂ ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܐܦ ܠܒܟܘܢ܀

Comma 47. 48.

*Seruus is, qui sciens *est* voluntatem Domini sui, & non parauit se secundùm voluntatem eius; vapulabit multis. *Ille vero, qui scit (*sciens*) & facit id, quod dignum plagis; vapulabit plagis minoribus. Omnis enim, cui datum est multum, multum repetetur ab illo: & cui commissum est multum, magis reposcent per manum eius.

*ܥܒܕܐ ܐܝܢܐ ܕܝܕܥ ܨܒܝܢܐ ܕܡܪܗ܂ ܘܠܐ ܛܝܒ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ܂ ܢܬܡܚܐ ܣܓܝܐܬܐ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܘܥܒܕ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܚܘܬܐ܂ ܢܬܡܚܐ ܡܚܘܬܐ ܙܥܘܪܬܐ܂ ܟܠ ܓܝܪ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܓܝ܂ ܣܓܝ ܢܬܬܒܥ ܡܢܗ܂ ܘܠܗܘ ܕܐܓܥܠܘ ܠܗ ܣܓܝ܂ ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܬܒܥܘܢ ܡܢ ܐܝܕܗ܀

Luc. XIII. 1. 2. 3.

*In illo autem tempore venerunt homines, dixerunt ei de Galilæis, illis, quorum Pi-

*ܒܗ ܕܝܢ ܒܙܒܢܐ܂ ܐܬܘ ܐܢܫܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠ ܓܠܝܠܝܐ܂ ܗܢܘܢ

latus miscuit sanguinem cum sacrificiis illorum. * Et respondit Jeschu & dixit illis: Putantes vos *estis*, quod hi Galilæi peccatores fuerint magis præ omnibus illis Galilæis, quod ita fuit eis? * Non. Dico vobis autem, quod etiam omnes vos, si non conuertemini, sic peribitis.

ܕܦܝܠܛܘܣ ܚܠܛ ܕܡܗܘܢ ܥܡ
ܕܒܚܝܗܘܢ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܠܝܢ ܓܠܝܠܝܐ. ܚܛܝܐ
ܗܘܘ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܓܠܝܠܝܐ.
ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. * ܠܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܐܦ ܟܠܟܘܢ ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ
ܗܟܢܐ ܬܐܒܕܘܢ.

Lucæ XV. 7.

* Sic erit gaudium in cœlo de vno peccatore, qui reuertens *est*, quam de nonaginta & nouem iustis, quibus non *est* quæsita conuersio.

* ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܒܫܡܝܐ ܥܠ
ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ. ܐܘ ܥܠ ܬܫܥܝܢ
ܘܬܫܥܐ ܙܕܝܩܝܢ ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܐ ܠܗܘܢ
ܬܝܒܘܬܐ.

Comma 10.

* Sic erit gaudium coram angelis [illius] Dei de vno peccatore reuertente.

* ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ. ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ.

Comma 21.

* Et dixit ei filius eius: Mi pater, peccaui in cœlum & coram te, & non dignus ego, vt filius tuus appeller.

* ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ. ܐܒܝ. ܚܛܝܬ
ܒܫܡܝܐ ܘܩܕܡܝܟ. ܘܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܒܪܟ
ܐܬܩܪܐ.

Luc. XVI. 22. 23. 24. 25.

* Factum est vero, & mortuus est ille pauper, & perduxerunt eum angeli in

* ܗܘܐ ܕܝܢ ܘܡܝܬ ܗܘ ܡܣܟܢܐ.
ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܡܠܐܟܐ ܠܥܘܒܗ
ܕ

finum Abrahami: etiam ille vero diues mortuus est & sepultus est. * Et postquam cruciatus *est* in inferno, exaltauit oculos suos a longinquo & vidit Abrahamum, & Lazarum in sinu eius: * Et vocauit in voce alta, & dixit: mi pater Abraham miserere super me, & mitte Lazarum, vt intingat caput digiti sui in aqua, & humectet mihi linguam meam, quod ecce crucior in flamma hac. * Dicens ei Abraham: mi fili, recordare, quod accepisti bona tua in vita tua, & Lazarus mala sua, & nunc ecce quieti-datus hîc, & tu afflictus.

ܕܐܒܪܗܡ. ܐܦ ܗܘ ܕܝܢ ܥܬܝܪܐ ܡܝܬ
ܘܐܬܩܒܪ. ܘܟܕ ܡܫܬܢܩ ܒܫܝܘܠ.
ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܘܚܙܐ
ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܠܥܙܪ ܒܥܘܒܗ. ܘܩܪܐ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ
ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܘܫܕܪ ܠܠܥܙܪ ܕܢܨܒܘܥ
ܪܫ ܨܒܥܗ ܒܡܝܐ ܘܢܪܛܒ ܠܝ
ܠܫܢܝ: ܕܗܐ ܡܫܬܢܩ ܐܢܐ ܒܫܠܗܒܝܬܐ
ܗܕܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܒܪܝ.
ܐܬܕܟܪ ܕܩܒܠܬ ܛܒܬܟ ܒܚܝܝܟ.
ܘܠܥܙܪ ܒܝܫܬܗ. ܘܗܫܐ ܗܐ ܡܬܬܢܝܚ
ܗܪܟܐ ܘܐܢܬ ܡܫܬܢܩ ܀

Comma 29.

* Sunt illis Moses & prophetæ: audient illos.

ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܢܒܝܐ ܢܫܡܥܘܢ
ܐܢܘܢ ܀

Luc. XVII. 10.

* Cum feciſtis omnia illa, quæ mandata vobis, dicite, [quod] serui nos otiosi, quod illud, cuius debitores fuimus ad faciendum, fecimus.

ܟܕ ܥܒܕܬܘܢ ܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܦܩܝܕܢ
ܠܟܘܢ. ܐܡܪܘ ܕܥܒܕܐ ܒܛܝܠܐ ܚܢܢ.
ܕܡܕܡ ܕܚܝܒܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕܢ ܀

Luc. XVIII. 7. 8.

* Deus nonne magis faciet petitionem electis suis, qui vo-

ܐܠܗܐ ܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܥܒܕ ܬܒܥܬܐ

cantes ipsum *sunt* in die & in nocte, & protrahens spiritum suum *(longanimis) erit* super illos. * Dico vobis, quod faciet petitionem illorum [in] subito. Verumtamen veniet Filius [eius] hominis, & *num* reperiet fidem in terra?

ܩܥܝܢ. ܕܩܪܝܢ ܠܗ ܒܐܝܡܡܐ
ܘܒܠܠܝܐ. ܘܡܓܪܓ ܪܘܚܗ ܥܠܝܗܘܢ.
* ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܥܒܕ ܬܒܥܬܗܘܢ
ܒܥܓܠܐ. ܒܪܡ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܘܟܝ ܢܫܟܚ ܗܝܡܢܘܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ.

Luc. XIX. 10.

* Venit Filius [eius] hominis, vt quærat & viuificet hoc ipsum, quod perditum fuit.

* ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܒܥܐ ܘܢܚܐ ܗܘ
ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ.

Comma 41. 42. 43. 44.

* Et postquam appropinquavit & vidit [eam] vrbem, flevit super eam, * & dicens: O si cognosceres illa, quæ sunt [illa] pacis tuæ, etiam si *(vel saltem)* in isto die tuo! nunc vero tectum est illis ab oculis tuis. * Veniet tibi vero dies, quibus cingent te hostes tui & arctabunt te ab omni loco: * Et euertent te & filios tuos in medio tui, & non relinquent in te lapidem super lapide, pro *eo*, quod non cognouisti tempus visitationis tuæ.

* ܘܟܕ ܩܪܒ ܘܚܙܐ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܒܟܐ
ܥܠܝܗ. * ܘܐܡܪ. ܐܠܘ ܗܘ ܝܕܥܬ
ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܕܫܠܡܟ ܐܦܠܘ ܒܗܢܐ
ܝܘܡܟ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܟܣܝ ܠܗܝܢ ܡܢ
ܥܝܢܝܟ. * ܢܐܬܘܢ ܠܟ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ.
ܕܢܚܕܪܘܢܟ ܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܘܢܐܠܨܘܢܟ
ܡܢ ܟܠ ܕܘܟܐ. * ܘܢܣܚܦܘܢܟ
ܘܠܒܢܝܟ ܒܓܘܟ. ܘܠܐ ܢܫܒܩܘܢ
ܒܟ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ. ܚܠܦ ܕܠܐ ܝܕܥܬ
ܙܒܢܐ ܕܣܘܥܪܢܟ.

Luc. XX. 37. 38.

* Quod surrecturi *sint* mortui, etiam Musche indicauit.

* ܕܩܝܡܝܢ ܡܝܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܚܘܝ.

Me-

Memorauit enim in rubo, dicens: Dominus Deus [illius] Abrahami, & Deus [illius] Isaaci, & Deus [illius] Jacobi. * Deus vero non fuit mortuorum, sed viuorum. ' Omnes [hi] ergo viui sunt illi [*Deo.*]

ܐܘܕܥ ܓܝܪ ܒܣܢܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܡܪܝܐ
ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ
ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ
ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ
ܚܝܝܢ ܐܢܘܢ ܠܗ܀

Luc. XXI. 34. 35. 36.

* Cauete in anima vestra, vt ne quidquam grauentur corda vestra per *ἀσωτίαν*, & per ebrietatem, & per curam *huius* seculi, & [ex] subito veniat super vos dies ille. * Tanquam laqueus enim illaqueabit [super] omnes illos, qui sedentes *sunt* super faciem [eius] vniuersæ [illius] terræ. * Estote igitur vigilantes in omni tempore, & orantes, vt digni sitis effugere ab istis futuris ad existendum: & stetis coram Filio [eius] hominis.

* ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܠܐ ܡܕܡ
ܢܐܩܪܢ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܒܐܣܘܛܘܬܐ
ܘܒܪܘܝܘܬܐ ܘܒܨܦܬܐ ܕܥܠܡܐ. ܘܡܢ
ܫܠܝ ܢܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܝܘܡܐ ܗܘ. * ܐܝܟ
ܦܚܬܐ ܓܝܪ ܢܦܘܚ ܥܠ ܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ.
* ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܥܝܪܝܢ ܒܟܠܙܒܢ
ܡܨܠܝܢ. ܕܬܫܘܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܠܡܗܘܐ. ܘܬܩܘܡܘܢ
ܩܕܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀

Lucæ XXII. 31. 32.

* Et dixit Jeschu Schemeuni: Schemeun, ecce Satanas petens, vt cribret vos sicut triticum. * Et ego rogaui propter te, vt ne deficiat fides tua. Et etiam tu in tempore conuertere, & confirma fratres tuos.

* ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ. ܫܡܥܘܢ. ܗܐ
ܣܛܢܐ ܫܐܠ ܕܢܕܪܝܟܘܢ ܐܝܟ ܕܠܚܛܐ.
* ܘܐܢܐ ܒܥܝܬ ܡܛܠܬܟ ܕܠܐ ܬܚܣܪ
ܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܒܙܒܢ ܐܬܦܢܐ
ܘܫܪܪ ܠܐܚܝܟ܀

Comma

cantes ipsum sunt in die & in nocte, & protrahens spiritum suum (longanimis) erit super illos. * Dico vobis, quod faciet petitionem illorum [in] subito. Verumtamen veniet Filius [eius] hominis, & non reperiet fidem in terra?

ܠܘܬܗ·: ܕܩܪܝܢ ܠܗ ܒܐܝܡܡܐ
ܘܒܠܠܝܐ· ܘܡܓܪ ܪܘܚܗ ܥܠܝܗܘܢ·
· ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܥܒܕ ܬܒܥܬܗܘܢ
ܒܥܓܠ. ܒܪܡ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܘܡܫܟܚ ܟܕ ܗܝܡܢܘܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ·

Luc. XIX. 10.

* Venit Filius [eius] hominis, vt quærat & viuificet hoc ipsum, quod perditum fuit.

· ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܒܥܐ ܘܢܚܐ ܗܘ
ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ܀

Comma 41. 42. 43. 44.

* Et postquam appropinquavit & vidit [eam] vrbem, fleuit supeream,* & dicens: O si cognosceres illa, quæ sunt [illa] pacis tuæ, etiam si (*vel saltem*) in isto die tuo! nunc vero tectum est illis ab oculis tuis. * Veniet tibi vero dies, quibus cingent te hostes tui & arctabunt te ab omni loco: * Et euertent te & filios tuos in medio tui, & non relinquent in te lapidem super lapide, pro eo, quod non cognouisti tempus visitationis tuæ.

· ܘܟܕ ܩܪܒ ܘܚܙܝܗ ܠܡܕܝܢܬܐ· ܒܟܐ
ܥܠܝܗ. · ܘܐܡܪ. ܐܠܘ ܟܕ ܝܕܥܬܝ
ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܕܫܠܡܟܝ ܐܦ ܒܗܢܐ
ܝܘܡܟܝ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܟܣܝ ܠܗܝܢ ܡܢ
ܥܝܢܝܟܝ·: · ܢܐܬܘܢ ܠܟܝ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ·
ܕܢܚܕܪܘܢܟܝ ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ. ܘܢܐܠܨܘܢܟܝ
ܡܢ ܟܠ ܕܘܟ. · ܘܢܣܚܦܘܢܟܝ
ܘܠܒܢܝܟܝ ܒܓܘܟܝ. ܘܠܐ ܢܫܒܩܘܢ
[illegible] ܕܠܐ ܝܕܥܬܝ

Luc. XX.

*Quod surrecturi [illegible]r- tui, etiam Musche in[illegible]

[illegible]

[illegible]

* Deus [illegible]

[illegible]

Comma 44.

* Et postquam fuit in timore, instanter orabat, & fuit sudor eius tanquam grumi sanguinis, & cecidit super terram.

• ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܕܚܠܬܐ ܠܝܬܝܪܐܝܬ ܡܨܠܐ
ܗܘܐ. ܘܗܘܬ ܕܘܬܗ ܐܝܟ ܢܛܘܦܐ ܕܕܡܐ.
ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܐܪܥܐ ܀

Lucæ XXIII. 28. 29.

* Et conuersus est ad illas Ieschu, & dixit: filiæ Vrischlem, non flebitis super me, verùm super anima vestra (*vobis ipsis*) flete, & super filiis vestris. * Quod ecce venientes *sunt* dies, in quibus dicent: beatitudines [illis] sterilibus, & vteris, qui non pepererunt, & mammis, quæ non lactauerunt.

• ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬܗܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܒܢܬܗ
ܕܐܘܪܫܠܡ ܠܐ ܬܒܟܝܢ ܥܠܝ. ܒܪܡ ܥܠ
ܢܦܫܟܝܢ ܒܟܝܢ ܘܥܠ ܒܢܝܟܝܢ. • ܕܗܐ
ܐܬܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܒܗܘܢ ܢܐܡܪܘܢ.
ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܩܪܬܐ ܘܠܟܪܣܬܐ ܕܠܐ
ܝܠܕ. ܘܠܬܕܝܐ ܕܠܐ ܐܝܢܩܘ ܀

Comma 31.

* Quod si in ligno virente hæc facientes *sunt*, in arido quid erit?

• ܐܢ ܒܩܝܣܐ ܪܛܝܒܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕܝܢ.
ܒܝܒܫܐ ܡܢܐ ܢܗܘܐ •

Comma 42. 43.

* Et dixit ad Ieschu: Recordare mei, mi Domine, cum veniens tu *fueris* in regnum tuum. * Dicens ei Jeschu: Amin dicens ego tibi, quod hodie mecum eris in Paradiso.

• ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܐܬܕܟܪܝܢܝ ܡܪܝ ܡܐ
ܕܐܬܐ ܐܢܬ ܒܡܠܟܘܬܟ. • ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܝܘܡܢܐ
ܥܡܝ ܬܗܘܐ ܒܦܪܕܝܣܐ ܀

Comma 46.

* Et clamauit Ieschu in voce alta, & dixit: mi Pater in ma-

• ܘܩܥܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ ܐܒܝ

nus

nus tuas ponens ego spiritum meum. Hoc dixit, & consummatus est.

ܒܐܝܕܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ ܪܘܚܝ. ܗܕܐ ܐܡܪ
ܘܫܠܡ܀

Luc. XXIV. 26.

* Non [erat,] hæc, † futurum erat, vt sufferret Messias, & ingrederetur in gloriam suam?

* ܠܐ ܗܘܐ ܗܠܝܢ ܘܠܝܢ ܗܘܐ ܕܢܚܫ
ܡܫܝܚܐ ܘܢܥܘܠ ܠܬܫܒܘܚܬܗ܀

† Sic describunt Syri δεῖ *Oportet*, etiam Johann. XX. 9. I. Corinth. XV. 53.

Comma 34.

* Vere surrexit Dominus noster, & visus est Schemeuni.

* ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܩܡ ܡܪܢ ܘܐܬܚܙܝ
ܠܫܡܥܘܢ܀

Comma 46. 47.

* Et dixit illis, [quod] sic scriptum, & sic conueniens *est*, vt pateretur Messias, & vt surgeret ab [inter] mortuis ad tres dies: * & vt prædicaretur in nomine ejus conuersio in remissionem peccatorum in omnibus populis, & initium fieret ex Vrischlem.

* ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܗܟܢܐ ܟܬܝܒ. ܘܗܟܢܐ
ܘܐܠ ܗܘܐ ܕܢܚܫ ܡܫܝܚܐ. ܘܢܩܘܡ ܡܢ
ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. * ܘܢܬܟܪܙ
ܒܫܡܗ ܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ.
ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܫܘܪܝܐ ܢܗܘܐ ܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ܀

Johann. I. 1. 2. 3. 4.

* In principio erat Verbum; & ipsum Verbum erat apud Deum, & Deus erat ipsum

* ܒܪܫܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ. ܘܗܘ
ܡܠܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
ܘܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܗܘ ܡܠܬܐ.

Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. *Vniuersitas per manum eius fuit, & sine illo etiam non vnum fuit, quidquid fuit. * In ipso vita fuit, & vita erat (*vita erant illa*) lux filiorum hominis.

* ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܪܫܝܬ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܟܠ ܒܐܝܕܗ ܗܘܐ. ܘܒܠܥܕܘܗܝ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. * ܒܗ ܚܝܐ ܗܘܐ. ܘܚܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܢܘܗܪܐ ܗܘܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ ܀

Comma 12.

*Illi qui susceperunt eum, dedit iis potestatem, vt filii Dei essent, illis qui credentes *sunt* in nomine eius.

* ܐܝܠܝܢ ܕܩܒܠܘܗܝ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܒܢܝ̈ܐ ܕܐܠܗܐ ܢܗܘܘܢ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܫܡܗ ܀

Comma 14.

* Et Verbum caro factum fuit, & habitauit in nobis, & vidimus gloriam eius, gloriam tanquam vnigeniti qui a Patre, qui plenus gratiæ & veritatis.

* ܘܡܠܬܐ ܒܣܪܐ ܗܘܐ ܘܐܓܢ ܒܢ. ܘܚܙܝܢ ܫܘܒܚܗ. ܫܘܒܚܐ ܐܝܟ ܕܝܚܝܕܝܐ ܕܡܢ ܐܒܐ. ܕܡܠܐ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ ܀

Comma 17. 18.

* Lex per manum Musche data est: veritas autem & gratia per manum Iesu Messiæ fuit. *Deum non vidit homo (*quisquam*) [ab] vnquam: vnigenitus Deus ille, qui est in sinu Patris sui, ipse enarrauit.

* ܢܡܘܣܐ ܒܝܕ ܡܘܫܐ ܐܬܝܗܒ. ܩܘܫܬܐ ܕܝܢ ܘܛܝܒܘܬܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘܬ. * ܠܐܠܗܐ ܠܐ ܚܙܐ ܐ̱ܢܫ ܡܡܬܘܡ. ܝܚܝܕܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܥܘܒܐ ܕܐܒܘܗܝ ܗܘ ܐܫܬܥܝ ܀

Comma

Comma 29.

* Et ad diem, qui post hunc, vidit Iuchanon Iesum venientem ad se, & dixit: Ecce Agnus [eius] Dei, ipse qui portans *est* peccatum [eius] mundi.

ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ܂ ܚܙܐ ܝܘܚܢܢ ܠܝܫܘܥ
ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ܂ ܘܐܡܪ܂ ܗܐ ܐܡܪܗ
ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܩܠ ܚܛܝܬܗ
ܕܥܠܡܐ܀

Comma 52.

* Amin, amin dicens ego vobis, quod a nunc videbitis cœlos apertos, & angelos [eius] Dei adscendentes & descendentes ad Filium [illius] hominis.

ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ܂ ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܫܡܝܐ
ܕܦܬܝܚܝܢ܂ ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܟܕ
ܣܠܩܝܢ ܘܢܚܬܝܢ ܠܘܬ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀

Johann. III. 5. 6.

* Respondit Ieschu & dixit ei, amin dicens ego tibi, quod si homo non natus *est* ex aqua & spiritu, non potens *est*, vt ingrediatur in regnum Dei. * Illud, quod natum ex carne, caro id *est*: & illud, quod natum ex spiritu, spiritus est.

ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ
ܡܢ ܡܝܐ ܘܪܘܚܐ܂ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܥܘܠ
ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ
ܒܣܪܐ܂ ܒܣܪܐ ܗܘ܂ ܘܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ
ܪܘܚܐ܂ ܪܘܚܐ ܗܘ܀

Comma 16. 17. 18.

* Sic enim dilexit Deus mundum, [ita *inquam*] vt Filium suum vnigenitum daret, vt omnis is, qui credens *est* in eum, non pereat, sed sint

ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܚܒ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ܂
ܐܝܟܢܐ ܕܠܒܪܗ ܝܚܝܕܝܐ ܢܬܠ܂ ܕܟܠ
ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ܂ ܐܠܐ

ei vitæ, quæ in æternum. * Non enim misit Deus Filium suum in mundum, vt iudicaret mundum, sed vt viuificaret mundum per manum eius. * Is qui credens *est* in eo, non iudicatus: & is qui non credens, iamdiu iudicatus ille, quod non credidit in nomine [eius] vnigeniti Filii [eius] Dei.

ܢܗܘܐ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܠܐ
ܓܝܪ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܠܥܠܡܐ
ܕܢܕܘܢܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܕܢܚܐ
ܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ. * ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ
ܠܐ ܡܬܕܝܢ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ. ܡܢ
ܟܕܘ ܕܝܢ ܗܘ. ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܒܫܡܗ
ܕܝܚܝܕܝܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܀

Johann. IV. 23. 24.

* Sed veniens *est* hora, & nunc est illa, quando adoratores veri adorabunt Patrem in spiritu & in veritate: etiam Pater enim, qui sicut hi *sunt*, ipse adoratores requirens *est*. * Spiritus est enim Deus, & illos, qui adorantes ipsum, in spiritu & veritate oportet, vt adorent.

* ܐܠܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܗ.
ܐܡܬܝ ܕܣܓܘܕܐ ܫܪܝܪܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ
ܒܪܘܚܐ ܘܒܩܘܫܬܐ. ܐܦ ܐܒܐ ܓܝܪ ܕܐܝܟ
ܗܠܝܢ ܗܘ ܣܓܘܕܐ ܒܥܐ. * ܪܘܚܐ
ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ
ܠܗ. ܒܪܘܚܐ ܘܒܩܘܫܬܐ ܘܠܐ ܕܢܣܓܕܘܢ܀

Johann. V. 24.

* Amin, amin dicens ego vobis, quod qui audiens *est* verbum meum, & credens in eum, qui misit me, est illi vita, quæ in æternum, & in iudicium non veniens *est*, sed mutavit sibi *locum*, a morte ad vitam.

* ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ
ܕܫܡܥ ܡܠܬܝ ܘܡܗܝܡܢ ܠܡܢ
ܕܫܕܪܢܝ. ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
ܘܠܕܝܢܐ ܠܐ ܐܬܐ. ܐܠܐ ܫܢܝ ܠܗ ܡܢ
ܡܘܬܐ ܠܚܝܐ܀

Comma 28. 29.

* Veniens hora, quando omnes ii, qui in sepulcris illi (*sunt*) audient vocem eius. * Et egredientur illi, qui fecerunt bona, ad resurrectionem vitæ: & ii, qui fecerunt mala, ad resurrectionem iudicii.

* ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ. ܐܡܬܝ ܕܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܒܩܒܪܐ ܐܢܘܢ ܢܫܡܥܘܢ
ܩܠܗ. * ܘܢܦܩܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܘ
ܛܒܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܚܝܐ. ܘܐܝܠܝܢ
ܕܥܒܕܘ ܒܝܫܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܕܝܢܐ܀

Comma 39.

* Inquirite scripturas, quod in illis putatis, quod vita, quæ in æternum, sit vobis: & illæ testantes de me.

* ܒܨܘ ܟܬܒܐ ܕܒܗܘܢ ܣܒܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟܘܢ.
ܘܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ܀

Johann. VI. 40.

* Hæc est voluntas [eius] Patris mei, vt omnis qui (*quicunque*) videns (*videt*) Filium, & credens in eo, sint ei vitæ, quæ in æternum, & ego suscitabo illum in die vltimo.

* ܗܢܘ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ. ܕܟܠ ܕܚܙܐ
ܠܒܪܐ ܘܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܢܗܘܘܢ ܠܗ
ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ
ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ܀

Comma 54.

* Qui edens *est* de corpore meo, & bibens de sanguine meo; est ei vita quæ in æternum, & ego suscitabo illum in die vltimo.

* ܕܐܟܠ ܡܢ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܡܢ ܕܡܝ.
ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ
ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ܀

Johann. VII. 38. 39.

* Omnis is, qui credens *est* in me, ita vt dixerunt scriptu-

* ܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܝܟܢܐ

ræ, flumina aquarum viuentium fluent ex ventre eius. * Hoc vero dixit de Spiritu, quem futuri erant accipere illi, qui credentes *sunt* in eo. Non enim adhuc datus fuerat Spiritus, propterea quod non adhuc glorificatus fuerat Ieschu.

ܐܡܪܘ ܟܬܒܐ. ܢܗܪܘܬܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ
ܢܪܕܘܢ ܡܢ ܟܪܣܗ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܥܠ ܪܘܚܐ ܕܥܬܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܒܠܘ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ. ܠܐ ܓܝܪ
ܥܕܟܝܠ ܐܬܝܗܒܬ ܗܘܬ ܪܘܚܐ. ܡܛܠ
ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܫܬܒܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܀

Johann. VIII. 51.

* Amin, amin dicens ego vobis, quod is, qui verbum meum seruans *est*, mortem non videbit in seculum.

* ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ
ܕܡܠܬܝ ܢܛܪ. ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܚܙܐ ܠܥܠܡ ܀

Johann. X. 11. 12.

* Ego sum Pastor bonus, & pastor bonus animam suam ponens *est* pro grege suo. * Mercenarius vero, qui non est pastor, & non eius illæ *(sunt)* oues, quando vidit lupum venientem, relinquit oues & fugit, & venit lupus, rapit & dispergit illum gregem.

* ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ. ܘܪܥܝܐ ܛܒܐ
ܢܦܫܗ ܣܐܡ ܚܠܦ ܥܢܗ. * ܐܓܝܪܐ
ܕܝܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܪܥܝܐ. ܘܠܐ ܕܝܠܗ ܐܢܘܢ
ܥܪܒܐ. ܡܐ ܕܚܙܐ ܕܐܒܐ ܕܐܬܐ. ܫܒܩ
ܥܢܐ ܘܥܪܩ. ܘܐܬܐ ܕܐܒܐ ܚܛܦ ܘܡܒܕܪ
ܠܗ ܠܥܢܐ ܀

Comma 27. 28. 29. 30.

* Oves meæ vocem meam audientes, & ego cognosco illas, & illæ venientes post me. * Et ego do illis vitam, quæ in æter-

* ܥܪܒܐ ܕܝܠܝ ܩܠܝ ܫܡܥܝܢ. ܘܐܢܐ ܝܕܥ
ܐܢܐ ܠܗܝܢ ܘܗܢܝܢ ܐܬܝܢ ܒܬܪܝ.
* ܘܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗܝܢ ܚܝܐ

æternum, & non peribunt in æternum, & non homo *(nemo)* rapiet illas ex manibus meis. * Pater enim, qui dedit mihi, præ omni magnus ille *est*, nec homo *(quisquam)* potens *est*, vt de manu [eius] Patris mei rapiat. * Ego & Pater meus vnum nos *sumus*.

ܠܥܠܡܝܢ܂ ܘܠܐ ܢܐܒܕܘܢ ܠܥܠܡܝܢ܂ ܘܠܐ
ܐܢܫ ܢܚܛܘܦ ܐܢܝܢ ܡܢ ܐܝܕܝ܂ * ܐܒܝ
ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܢ ܟܠ ܪܒ ܗܘ܂
ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܡܢ ܐܝܕܗ ܕܐܒܝ
ܢܚܛܘܦ܂ * ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܚܕ
ܚܢܢ܀

Johann. XI. 25. 26.

* Dicens ei Jeschu: Ego sum consolatio & vita, & is qui credens *est* in me, etiamsi morietur, viuet. * Et omnis, qui viuus *est*, & credens in me, in æternum non morietur.

* ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܢܐ ܐܢܐ ܩܝܡܬܐ
ܘܚܝܐ܂ ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܦܢ
ܢܡܘܬ ܢܚܐ܂ * ܘܟܠ ܕܚܝ ܘܡܗܝܡܢ
ܒܝ ܠܥܠܡ ܠܐ ܢܡܘܬ܀

Johann. XIII. 34. 35.

* Præceptum nouum do vobis, vt sitis diligentes vnus vnum. Sicut ego dilexi vos, etiam vos diligetis vnus vnum *(alius alium.)* In hoc cognoscet omnis homo, quod discipuli mei vos *estis*, si dilectio erit in vobis vnius ad vnum.

* ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
ܕܬܗܘܘܢ ܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ܂ ܐܝܟܢܐ
ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ܂ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܒܘܢ
ܚܕ ܠܚܕ܂ * ܒܗܕܐ ܢܕܥܘܢ ܟܠܢܫ
ܕܬܠܡܝܕܝ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܢ ܚܘܒܐ ܢܗܘܐ
ܒܟܘܢ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ܀

Johann. XIV. 6.

* Dicens ei Ieschu: Ego sum via, & veritas, & vita: non quisquam veniens *est* ad Patrem meum, nisi per me.

* ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܘܪܚܐ
ܘܫܪܪܐ ܘܚܝܐ܂ ܠܐ ܐܢܫ ܐܬܐ ܠܘܬ
ܐܒܝ ܐܠܐ ܐܢ ܒܝ܀

Johann. XV. 1.2.

* Ego ſum vitis veritatis, & Pater meus ipſe cultor. * Omnem palmitem, qui in me fructus non dat, tollit illum: Et eum qui dat fructus, purificans *eſt* eum, vt fructus multas provenire-faciat.	* ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܦܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܘܐܒܝ ܗܘ ܦܠܚܐ. * ܟܠ ܣܘܟܐ ܕܒܝ ܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒ. ܫܩܠ ܠܗ. ܘܐܝܕܐ ܕܝܗܒܐ ܦܐܪܐ. ܡܕܟܐ ܠܗ ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܬܐܬܐ ܀

Comma 26.

* Cum vero veniens *erit* Paracletus, ille, quem ego mittens ſum vobis ab [apud] Patre, Spiritus veritatis ille, qui a [apud] Patre egrediens *eſt*, ipſe teſtabitur de me.	* ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ ܦܪܩܠܝܛܐ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ ܗܘ ܕܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܢܦܩ. ܗܘ ܢܣܗܕ ܥܠܝ ܀

Johann. XVI. 13.

* Cum venerit Spiritus veritatis, ille ducet vos in omni veritate.	* ܡܐ ܕܐܬܐ ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ. ܗܘ ܢܕܒܪܟܘܢ ܒܟܠܗ ܫܪܪܐ ܀

Comma 20.

* Amin, amin dicens ego, quod flebitis vos, & eiulabitis, & mundus lætabitur, & vobis dolebit; * ſed mœror veſter in gaudium erit.	* ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܒܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܘܬܐܠܐܠܘܢ. ܘܥܠܡܐ ܢܚܕܐ ܘܠܟܘܢ ܢܟܪܐ. ܐܠܐ ܟܪܝܘܬܟܘܢ ܠܚܕܘܬܐ ܬܗܘܐ ܀

Johann. XVII. 3.

* Hæ illæ *ſunt* vitæ (*vita*) quæ in æternum, vt cogno-	* ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

ſcant

ſcant te, quod tu es Deus veri-
tatis tantùm tu (*ſolus,*) & is,
quem miſiſti Ieſchu, Meſſias.

ܢܕܥܘܢܟ ܕܐܢܬ ܐܢܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܫܪܝܪܐ
ܒܠܚܘܕܝܟ ܘܡܢ ܕܫܕܪܬ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

Comma 24.

* Pater, illi, quos dediſti
mihi, volens ego, vt *in* loco,
quo ego *ſum*, etiam ipſi ſint
mecum, vt ſint videntes glori-
am meam illam, quam dediſti
mihi, quod dilexiſti me [ab]
ante fundamenta [eius] mundi.

* ܐܒܐ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ܆ ܨܒܐ ܐܢܐ
ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܥܡܝ܂
ܢܗܘܘܢ ܚܙܝܢ ܫܘܒܚܐ ܕܝܠܝ ܗܘ
ܕܝܗܒܬ ܠܝ܆ ܕܐܚܒܬܢܝ ܡܢ ܩܕܡ
ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ܀

Johann. XIX. 16. 17. 18.

* Tunc tradidit ipſum illis,
vt crucifigerent eum, & duxe-
runt [illum] Ieſum, & egredi-
ſecerunt illum, * portantem
crucem ſuam in locum, qui vo-
catur Cranium, Ebraice vero
dictus Gogultho: * Locum,
quo (*vbi*) crucifixerunt eum,
& cum ipſo duos alios, vnum
hinc, & vnum hinc, & Ieſum
in medio.

* ܗܝܕܝܢ ܐܫܠܡܗ ܠܗܘܢ
ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ܂ ܘܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ܂
ܘܐܦܩܘܗܝ܂ * ܟܕ ܛܥܝܢ ܙܩܝܦܗ܂
ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܪܩܦܬܐ܂ ܥܒܪܐܝܬ
ܕܝܢ ܡܬܩܪܝܐ ܓܓܘܠܬܐ܂ * ܐܝܟܐ
ܕܙܩܦܘܗܝ܂ ܘܥܡܗ ܬܪܝܢ ܐܚܪܢܝܢ܂
ܚܕ ܡܢ ܗܪܟܐ ܘܚܕ ܡܢ ܗܪܟܐ܂ ܘܠܝܫܘܥ
ܒܡܨܥܬܐ܀

Comma 33. 34.

* Et poſtquam venerunt ad
Ieſum, viderunt, quod mortu-
us ſibi *eſſet* [a] iamtum, & non
fregerunt crura eius, * ſed
vnus ex ſtratiotis percuſſit i-

* ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ܂ ܚܙܘ ܕܡܝܬ
ܠܗ ܡܢ ܟܕܘ܂ ܘܠܐ ܬܒܪܘ ܫܩܘܗܝ܂
* ܐܠܐ ܚܕ ܡܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܡܚܝܗܝ

psum in latere eius per λόγχην (lanceâ) & statim egressus est sanguis & aqua.

ܕܚܝܗ ܒܠܘܓܟܝܐ ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܕܡܐ
ܘܡܝܐ ܀

Johann. XX. 11. ad 17.

* Maria autem stans erat ad sepulcrum, & plorans, & cum fleret, prospexit in sepulcrum. * & vidit duos angelos in albis, *vestibus*, sedentes, vnum a ceruicali, & vnum a pedibus eius, vbi positum erat corpus [eius] Iesu. * Et dicentes ei: Mulier quid plorans tu? Dicens illis, quod abstulerunt Dominum meum, nec sciens ego, vbi posuerint illum. * Hoc dixit, & conuersa est [ad] post se (*retrorsum*), & vidit Iesum stantem, & non sciens erat, quod Iesus ille. Dicens ei Iesus: Mulier quid plorans tu? & quem quærens tu? illa autem putauit, quod hortulanus ille *esset*, & dicens *ipsa* illi: mi domine, si tu abstulisti eum, dic mihi, vbi posueris eum: ibo, portabo illum. Dicens ei Iesus: Marjam, & conuersa est & dicens ei Ebraice, Rabuni; quod dictum, Doctor. Dicit ei Iesus:

* ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܩܝܡܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܩܒܪܐ
ܘܒܟܝܐ. ܘܟܕ ܒܟܝܐ ܐܕܝܩܬ ܒܩܒܪܐ.
* ܘܚܙܬ ܬܪܝܢ ܡܠܐܟܝܢ ܒܚܘܪܐ.
ܝܬܒܝܢ. ܚܕ ܡܢ ܐܣܕܘܗܝ ܘܚܕ ܡܢ
ܪܓܠܘܗܝ. ܐܝܟܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܦܓܪܗ
ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܡܢܐ
ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ.
ܕܫܩܠܘܗܝ ܠܡܪܝ ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܐܝܟܐ
ܣܡܘܗܝ. * ܗܕܐ ܐܡܪܬ ܘܐܬܦܢܝܬ
ܠܒܣܬܪܗ. ܘܚܙܬ ܠܝܫܘܥ ܕܩܐܡ.
ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܗܘܬ ܕܝܫܘܥ ܗܘ. * ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܬܐ ܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ.
ܘܠܡܢ ܒܥܝܐ ܐܢܬܝ. ܗܝ ܕܝܢ ܣܒܪܐ
ܕܓܢܢܐ ܗܘ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܡܪܝ ܐܢ
ܐܢܬ ܫܩܠܬܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܝ ܐܝܟܐ
ܣܡܬܝܗܝ ܐܙܠ ܐܫܩܠܝܘܗܝ. * ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ ܡܪܝܡ. ܘܐܬܦܢܝܬ ܘܐܡܪܐ
ܠܗ ܥܒܪܐܝܬ ܪܒܘܠܝ ܕܡܬܐܡܪ

non

non appropinquabis mihi: non enim adhuc adſcendi ad Patrem meum. Abi vero ad fratres meos, & dic illis: Adſcendens ego ad Patrem meum, & Patrem veſtrum, ad Deum meum & Deum veſtrum.

ܡܠܦܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ
ܬܬܩܪܒܝܢ ܠܝ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܣܠܩܬ
ܠܘܬ ܐܒܝ. ܙܠܝ ܕܝܢ ܠܘܬ ܐܚܝ
ܘܐܡܪܝ ܠܗܘܢ. ܣܠܩ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ
ܘܐܒܘܟܘܢ ܘܐܠܗܝ ܘܐܠܗܟܘܢ.

Act. Apoſt. I. 9. ad 12.

* Et poſtquam hæc dixit, dum videntes ipſum *ſunt*, ſublatus eſt, & nubes ſuſcepit eum, & occultatus eſt ab oculis ipſorum. * Et cum intuentes eſſent in cœlum, poſtquam ille abibat; inuenti ſunt duo viri ſtantes apud ipſos in veſtimentis albis, * & dicentes ipſis: Viri Galilæi, quid ſtantes vos & intuentes in cœlos? Hic Ieſchu, qui leuatus eſt a vobis in cœlos, ita veniet, ſicut [cum] vidiſtis eum, quod adſcendit in cœlos. * Et [a] poſtea reuerterunt ſibi in Vriſchlem, a monte qui vocatus *eſt* Domus oliuarum, qui eſt contra latus Vriſchlem, & disiunctus ab ea quaſi ſeptem ſtadiis.

* ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ. ܟܕ ܚܙܝܢ ܠܗ
ܐܣܬܠܩ. ܘܥܢܢܐ ܩܒܠܬܗ ܘܐܬܟܣܝ
ܡܢ ܥܝܢܝܗܘܢ. * ܘܟܕ ܚܝܪܝܢ ܗܘܘ
ܒܫܡܝܐ ܟܕ ܗܘ ܐܙܠ ܗܘܐ. ܐܫܬܟܚܘ
ܠܗܘܢ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܩܝܡܝܢ ܠܘܬܗܘܢ.
ܒܠܒܘܫܐ ܚܘܪܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ
ܓܒܪܐ ܓܠܝܠܝܐ. ܡܢܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܘܚܝܪܝܢ ܒܫܡܝܐ. ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܕܐܣܬܠܩ
ܡܢܟܘܢ ܠܫܡܝܐ ܗܟܢܐ ܐܬܐ ܐܝܟ ܡܐ
ܕܚܙܝܬܘܢܝܗܝ ܕܣܠܩ ܠܫܡܝܐ.
* ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ
ܠܐܘܪܫܠܡ. ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ
ܙܝܬܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܘܩܒܠ ܓܢܒ ܐܘܪܫܠܡ.
ܘܦܪܝܫ ܡܢܗ ܐܝܟ ܫܒܥܐ ܐܣܛܕܘܬ.

Act. Apoſt. II. 1. 2. 3. 4.

* Et poſtquam completi ſunt Pentecoſtes, cum congregati

* ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ.

essent omnes [illi] pariter; * fuit de repente e cœlo vox tanquam venti vehementis, & impleta fuerat ab illa tota domus illa, in qua sedentes (*habitantes*) erant. * Et visæ sunt illis linguæ, quæ diuisæ fuerunt sicut ignis, & sederunt super vno vno (*vnoquoque*) ex illis. * Et impleti sunt omnes illi [in] Spiritu sanctitatis, & cœperunt loqui in lingua, lingua, secundum quod Spiritus dederat illis eloqui.

ܟܕ ܡܫܠܡܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܟܚܕܐ.
* ܗܘܐ ܡܢ ܫܠܝ ܡܢ ܫܡܝܐ ܩܠܐ ܐܝܟ
ܪܘܚܐ ܥܙܝܙܬܐ. ܘܐܬܡܠܝ ܗܘܐ ܡܢܗ
ܟܠܗ ܒܝܬܐ ܗܘ ܕܒܗ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ.
* ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܠܫܢܐ ܕܡܬܦܠܓܢ
ܗܘܝ ܐܝܟ ܢܘܪܐ. ܘܝܬܒܘ ܥܠ ܚܕ ܚܕ
ܡܢܗܘܢ. * ܘܐܬܡܠܝܘ ܟܠܗܘܢ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ. ܘܫܪܝܘ ܗܘܘ ܠܡܡܠܠܘ
ܒܠܫܢ ܠܫܢ: ܐܝܟ ܡܐ ܕܪܘܚܐ ܝܗܒܐ
ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܠܡܡܠܠܘ.

Comma 36.

* Vere igitur sciet omnis [illa] domus Israel, quod Dominum & Messiam fecerit [eum] Deus hunc Iesum, quem vos crucifixistis.

* ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܟܝܠ ܢܕܥ ܟܠܗ ܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ: ܕܡܪܝܐ ܘܡܫܝܚܐ ܥܒܕܗ
ܐܠܗܐ. ܠܗܢܐ ܝܫܘܥ ܕܐܢܬܘܢ
ܨܠܒܬܘܢ.

Act. Apost. III. 15.

* Et hunc principem (*caput*) vitæ occidistis, quem resuscitauit Deus ab [inter] mortuis, & nos omnes [nos] testes eius *sumus*.

* ܘܠܗܘ ܪܫܐ ܕܚܝܐ ܩܛܠܬܘܢ.
ܠܗ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.
ܘܚܢܢ ܟܠܢ ܣܗܕܘܗܝ.

Comma 19. 20. 21.

* Redite igitur & conuertimini, sic vt deleantur peccata

* ܬܘܒܘ ܗܟܝܠ ܘܐܬܦܢܘ. ܐܝܟܢܐ

ve-

vestra, *[e] & veniant vobis tempora quietis a [coram] facie eius Domini, & mittat vobis illum, quem parabat vobis, Iesum Christum. * Quem oportet † cœlos, vt excipiant, vsque ad complementum temporum, omnium *scilicet* illarum *rerum*, quas locutus est Deus per os prophetarum suorum sanctorum, qui a seculo *fuerunt*.

ܚܛܗ̈ܝܟܘܢ. * ܘܢܐܬܘܢ ܠܟܘܢ
ܙܒܢ̈ܐ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ
ܕܡܪܝܐ ܘܢܫܕܪ ܠܟܘܢ ܠܗܘ ܕܡܛܝܒ
ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܕܠܗ
ܘܠܐ ܠܫܡܝܐ ܕܢܩܒܠܘܢܗ. ܥܕܡܐ
ܠܫܘܠܡܐ ܕܙܒܢ̈ܐ. ܕܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܡܠܠ ܐܠܗܐ ܒܦܘܡܐ ܕܢܒܝ̈ܘܗܝ
ܩܕܝܫ̈ܐ ܕܡܢ ܥܠܡ ܀

† Tremell. *quem oportet cælos excipere*: Dilherr. *quem oportet cælis vt excipiant*. Angli, *quem oportet cælis capi*. Nostra versio hunc sensum habet: cœlos oportet, vt eum excipiant. Omnia sic Syre fluunt, nec deest amplius, cui Plur. ܢܩܒܠܘܢ iungamus, quod sane non obuium est, si ܠܫܡܝܐ cum alio construas, quam cum Verbo ܘܠܐ *oportet*, quod Lomad postulat Iohann. X. 16. Act. IX. 6.

Act. Apost. IV. 12.

* Et non-est in homine (*aliquo*) alio redemtio. Non enim est nomen aliud sub cœlo, quod datum sit filiis hominis, in quo oporteat viuere.

* ܘܠܝܬ ܒܐܢܫ ܐܚܪܝܢ ܦܘܪܩܢܐ. ܠܐ
ܓܝܪ ܐܝܬ ܫܡܐ ܐܚܪܢܐ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ
ܕܐܬܝܗܒ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܕܒܗ ܘܠܐ
ܠܡܚܐ ܀

Act. Apost. VII. 57. 58. 59. 60.

* Et clamarunt [in] voce alta, & clauserunt aures suas, & irruerunt super ipsum omnes illi. * Et apprehenderunt, eiecerunt eum foras ex ciuitate, & la-

* ܘܩܥܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܣܟܪܘ ܐܕܢܝܗܘܢ.
ܘܐܬܚܝܠܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗܘܢ. * ܘܐܚܕܘܗ
ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܪܓܡܝܢ

lapidabant ipsum, & illi qui testati sunt super illo, posuerunt vestes suas ad pedes [eius] iuuenis vnius, qui appellatus Schoul. * Et lapidabant eum Stephanum, orantem & dicentem: Domine noster Ieschu suscipe spiritum meum. * Et postquam posuit genu, clamauit in voce alta & dixit: Domine noster, non stabilies illis hoc peccatum, & cum hoc dicens *esset*, obdormiuit.

ܪܓܡܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܗܢܘܢ ܕܣܗܕܘ ܥܠܘܗܝ:
ܣܡܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ
ܕܥܠܝܡܐ ܚܕ ܕܡܬܩܪܐ ܫܐܘܠ.
* ܘܪܓܡܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܐܣܛܦܢܘܣ. ܟܕ
ܡܨܠܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܩܒܠ ܪܘܚܝ.
* ܘܟܕ ܣܡ ܒܘܪܟܐ. ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ
ܘܐܡܪ. ܡܪܢ ܠܐ ܬܩܝܡ ܠܗܘܢ ܗܕܐ
ܚܛܝܬܐ. ܘܟܕ ܗܕܐ ܐܡܪ ܫܟܒ ܀

Act. Apost. IX. 3. 4. 5. 6.

* Et postquam ibat, & cœpit veniens *esse* ad Darmsuk, a [sub] subito *(derepente)* defluens erat super ipsum lux de cœlo. * Et cecidit super terram, & audiuit vocem, quæ dicebat ipsi: Schoul, Schoul, quid persequens tu *es* me? durum hoc tibi calcitrare ad stimulos. * Respondit ille, & dixit? Quis tu, Domine mi? Et Dominus noster dixit: Ego Ieschu Nazarenus ille, quem tu persequens *es*. Verùm surge, ingredere in ciuitatem, & ibi habebitur sermo tecum super eo, quod oporteret te facere.

* ܘܟܕ ܐܙܠ ܗܘܐ ܘܫܪܝ ܡܬܩܪܒ
ܠܕܪܡܣܘܩ. ܡܢ ܫܠܝܐ ܢܚܬ
ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܢܘܗܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ.
* ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܫܡܥ ܩܠܐ ܕܐܡܪ
ܗܘܐ ܠܗ. ܫܐܘܠ ܫܐܘܠ. ܡܢܐ ܪܕܦ
ܐܢܬ ܠܝ. ܩܫܐ ܗܘ ܠܟ ܠܡܒܥܛܘ
ܠܥܘܩܣܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܡܢ ܐܢܬ
ܡܪܝ. ܘܡܪܢ ܐܡܪ. ܐܢܐ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ
ܗܘ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ. * ܐܠܐ ܩܘܡ
ܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܬܡܢ ܡܬܡܠܠ ܥܡܟ
ܥܠ ܡܐ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܠܡܥܒܕ ܀

Act. X.

Act. X. 34. 35.

* Aperuit Schemeun os suum, & dixit: In veritate assecutus (*expertus*) sum, quod Deus non fuit accipiens in facie (*persona*,) * sed in omnibus [illis] populis is qui timens ab illo, & operans *est* iustitiam, acceptus ille apud ipsum *est*.

* ܦܬܚ ܫܡܥܘܢ ܦܘܡܗ ܘܐܡܪ. ܒܩܘܫܬܐ
ܐܕܪܟܬ. ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܢܣܒ ܒܐܦܐ.
* ܐܠܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܐܝܢܐ ܕܕܚܠ
ܡܢܗ ܘܦܠܚ ܟܐܢܘܬܐ. ܡܩܒܠܐ ܗܘ
ܠܘܬܗ ܀

Comma 43.

* Et de ipso testati sunt omnes illi prophetæ, quod omnis is, qui credens est in nomine eius accipiet (*accepturus sit*) remissionem peccatorum.

* ܘܥܠܘܗܝ ܐܣܗܕܘ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ.
ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܫܡܗ ܢܣܒ
ܫܘܒܩܢ ܚܛܗܐ ܀

Act. XII. 21. 22. 23.

* In die nota induebat Herodes vestem regni & sedit super βῆμα, & loquebatur cum turba. Populus vero omnis ille clamans erat, & dicens: Hæ filiæ vocum Dei illæ (*sunt*,) & non fuerunt filiorum hominis. * Et pro eo, quod non dedit gloriam Deo, in ea [in] hora percussit eum angelus [eius] Domini, & ebulliuit [in] vermibus, & mortuus est.

* ܒܝܘܡܐ ܝܕܝܥܐ. ܠܒܫ ܗܘܐ ܗܪܘܕܣ
ܠܒܘܫܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܝܡ.
ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡ ܟܢܫܐ. * ܥܡܐ ܕܝܢ
ܟܠܗ ܩܥܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܗܠܝܢ ܒܢܬ ܩܠܐ
ܕܐܠܗܐ ܐܢܝܢ ܘܠܐ ܗܘܝ ܕܒܢܝܢܫܐ.
* ܘܚܠܦ ܕܠܐ ܝܗܒ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ:
ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܡܚܝܗܝ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ:
ܘܪܦܫ ܒܬܘܠܥܐ ܘܡܝܬ ܀

Act. XIII. 46.

* Dixit Paulus & Barnabas oculariter, in manifesto: Vobis,

* ܐܡܪ ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ ܒܥܝܢ ܒܓܠܐ.

bis oportebat primum, vt diceretur verbum [eius] Dei. Verum propter *id*, quod depellentes vos *estis* illud a vobis, & decreuistis de anima vestra *(vobis ipsis)* quod non digni vos *sitis* vita, quæ in æternum; ecce nos-conuertentes nos ad populos *(gentes.)*

ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܩܕܡܝܬ ܕܬܬܡܠܠ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܕܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܡܢܟܘܢ. ܘܦܣܩܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ ܕܠܐ ܫܘܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܐ ܡܬܦܢܝܢܢ ܠܢ ܠܘܬ ܥܡܡܐ:

Act. XIV. 16.

* Postquam non reliquit animam suam (*seipsum*) sine testimonio, dum faciebat illis bona de cœlo, & demittebat pluuiam, & multiplicabat fructus in temporibus illorum, & implebat alimento & iucunditate corda illorum.

* ܟܕ ܠܐ ܫܒܩ ܢܦܫܗ ܕܠܐ ܣܗܕܘܬܐ. ܟܕ ܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܛܒܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܡܚܬ ܗܘܐ ܡܛܪܐ. ܘܡܣܓܐ ܗܘܐ ܦܐܪܐ ܒܙܒܢܝܗܘܢ. ܘܡܠܐ ܗܘܐ ܣܝܒܪܬܐ ܘܒܣܝܡܘܬܐ ܠܠܒܘܬܗܘܢ:

Comma 21.

* Per afflictionem multam oportet ingredi in regnum [eius] Dei.

* ܕܒܐܘܠܨܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܠܐ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ:

Act. XV. 10. 11.

* Et nunc vos, quid tentantes vos *estis* Deum sic vt ponatis iugum super colla [illorum] discipulorum, illud, quod neque patres nostri, neque nos potuimus portare: * sed per gratiam [eius] Domini nostri Ie-

* ܘܗܫܐ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܕܬܣܝܡܘܢ ܢܝܪܐ ܥܠ ܨܘܪܝܗܘܢ ܕܬܠܡܝܕܐ. ܐܝܢܐ ܕܐܦܠܐ ܐܒܗܬܢ ܐܦܠܐ ܚܢܢ ܐܫܟܚܢ ܠܡܫܩܠܗ. * ܐܠܐ ܒܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ:

su

fu Meſſiæ credentes nos, quod viuemus (*ſaluandi ſimus*) ſimiliter ipſis.

ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܕܢܚܐ ܐܟܘܬܗܘܢ܀

Act. XVII. 28.

* In illo ipſo viui nos, & commoti nos, & ſumus.

ܒܗ ܗܘ ܚܝܝܢ ܘܡܬܬܙܝܥܝܢܢ
ܘܐܝܬܝܢܢ܀

Comma 30. 31.

* Tempora erroris tranſire fecit Deus: & in tempore hoc præcipiens *eſt* omnibus filiis hominis, vt omnis homo in omni loco reuertatur. * Propterea quod conſtituit diem, quo futurum, vt iudicet terram omnem [illam] in iuſtitia, per manum viri, illius, quem *ad hoc* ſeparauit: & conuertit ad omnem hominem fidem eius, poſtquam ſuſcitauit eum ab [inter] mortuis.

ܙܒܢܐ ܕܛܘܥܝܝܐ ܐܥܒܪ ܐܠܗܐ. ܘܒܗܢܐ
ܙܒܢܐ ܡܦܩܕ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܕܟܠ
ܐܢܫ ܒܟܠ ܕܘܟܐ ܢܬܘܒ. ܡܛܠ
ܕܐܩܝܡ ܝܘܡܐ ܕܒܗ ܥܬܝܕ ܕܢܕܘܢ
ܠܐܪܥܐ ܟܠܗ ܒܟܐܢܘܬܐ. ܒܝܕ ܓܒܪܐ ܗܘ
ܕܦܪܫ. ܘܐܗܦܟ ܠܟܠ ܐܢܫ
ܠܗܝܡܢܘܬܗ ܟܕ ܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ܀

Act. XX. 28.

* Cauete igitur in anima veſtra, & in toto grege illo, in quo conſtituit vos Spiritus ſanctitatis epiſcopos, vt paſcatis eccleſiam [eius] Meſſiæ illam, quam acquiſiuit per ſanguinem ſuum.

ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܘܒܟܠܗ
ܡܪܥܝܬܐ. ܗܝ ܕܐܩܝܡܟܘܢ ܒܗ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ. ܕܬܪܥܘܢ ܠܥܕܬܗ
ܕܡܫܝܚܐ ܗܝ ܕܩܢܗ ܒܕܡܗ܀

Act. XXVI. 17. 18.

*Et liberabo te a populo Iudæorum, & a populis aliis, ad quos mittens ego te, * vt aperias oculos ipsorum ita, vt convertantur a tenebris ad lucidum, & a potestate [eius] Satanæ ad Deum, & accipiant remissionem peccatorum, & sortem cum sanctis, per fidem, quæ in me *est*.

* ܘܐܦܨܝܟ ܡܢ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂ ܘܡܢ
ܥܡܡܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܘܬܗܘܢ ܡܫܕܪ ܐܢܐ
ܠܟ܂ * ܕܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ܂ ܐܝܟ
ܕܢܗܦܟܘܢ ܡܢ ܚܫܘܟܐ ܠܢܘܗܪܐ܂
ܘܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܣܛܢܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ܂
ܘܢܩܒܠܘܢ ܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ܂ ܘܦܣܬܐ ܥܡ
ܩܕܝܫܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܝ܀

Roman. I. 16.

* Non erubescens ego in [illo] Euangelio, propterea quod potentia illud *est* Dei ad vitam omnium, qui credentes in eo *sunt*, siue ex Iudæis præcipue, siue ex Aramæis (*gentilibus*.)

* ܠܐ ܒܗܬ ܐܢܐ ܒܗ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ܂
ܡܛܠ ܕܚܝܠܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ܂ ܠܚܝܐ
ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ܂ ܐܢ ܡܢ
ܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ܂ ܐܢ ܡܢ ܐܪܡܝܐ܀

Comma 19.

* Quia cognitio [eius] Dei reuelata illa *est* in illis: Deus enim reuelauit eam in illis.

* ܡܛܠ ܕܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ ܓܠܝܐ ܗܝ
ܒܗܘܢ܂ ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܓܠܝܗ ܒܗܘܢ܀

Roman. III. 23. 24. 25. 26.

* Omnes [illi] peccarunt & defecti a gloria [eius] Dei: * & iustificati per gratiam gratis, & per redemtionem, quæ est per

* ܟܠܗܘܢ ܚܛܘ܂ ܘܚܣܝܪܝܢ
ܡܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܡܙܕܕܩܝܢ
ܡܓܢ ܒܛܝܒܘܬܗ܂ ܘܒܦܘܪܩܢܐ ܕܒܝܫܘܥ

Ie-

Iesum Messiam, * illum, quem præuenit, statuit (*preconstituit*) Deus propitiationem in fide sanguinis ipsius, propter peccata nostra, quæ ab ante peccavimus. * In loco, quem dedit nobis Deus in productione spiritus sui (*longanimitate*) in ostensionem iustitiæ suæ, quæ in tempore hoc *est*, vt ipse sit iustus, & iustificet in iustitia eum, qui in fide [ille] *est* Domini nostri Iesu Messiæ.	ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܢܐ ܕܩܕܡ ܣܡܗ ܐܠܗܐ ܚܘܣܝܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܕܡܗ. ܡܛܠ ܚܛܗܝܢ ܕܡܢ ܩܕܡ ܚܛܝܢ. * ܒܐܬܪܐ ܕܝܗܒ ܠܢ ܐܠܗܐ ܒܡܓܪܬ ܪܘܚܗ. ܠܡܚܘܝܘ ܟܐܢܘܬܗ ܕܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܕܗܘ ܢܗܘܐ ܟܐܢܐ. ܘܢܙܕܩ ܒܟܐܢܘܬܐ ܠܡܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

Comma 28.

* Putantes nos igitur, quod per fidem [ille] *est* iustificatus filius hominis, & non per opera Legis.	* ܡܬܪܥܝܢܢ ܗܟܝܠ. ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ. ܘܠܐ ܒܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ܀

Roman. IV. 5.

* Illum, qui non operatus est, sed credidit tantùm in eum, qui iustificans est peccatores, imputatur ei fides eius in iustitiam.	* ܠܗܘ ܕܠܐ ܦܠܚ. ܐܠܐ ܡܗܝܡܢ ܒܠܚܘܕ ܒܡܢ ܕܡܙܕܩ ܠܚܛܝܐ. ܡܬܚܫܒܐ ܠܗ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܟܐܢܘܬܐ܀

Comma 25.

* Quod ipse *Messias* traditus est propter peccata nostra: & resurrexit propterea, vt iustificaret nos.	* ܕܗܘ ܐܫܬܠܡ ܡܛܠ ܚܛܗܝܢ. ܘܩܡ ܡܛܠ ܕܢܙܕܩܢ܀

Roman. V. 1.

* Propterea quod iustificati sumus igitur per fidem, erit nobis pax apud Deum per Dominum nostrum Iesum Messiam.

* ܡܛܠ ܕܐܙܕܕܩܢ ܗܟܝܠ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܢܗܘܐ ܠܢ ܫܠܡܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

Comma 18. 19.

* Sicut igitur propter insipientiam vnius fuit damnatio omnibus [illis] filiis hominis: ita propter iustitiam vnius erit iustitia ad vitam omnibus [illis] filiis hominis. * Sicut enim propter non obedientiam [eius] vnius filii hominis peccatores multi fuerunt: ita etiam propter obedientiam [illius] vnius multi iusti existentes.

* ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܡܛܠ ܣܟܠܘܬܐ ܕܚܕ ܗܘܐ ܚܝܒܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܗܟܢܐ ܡܛܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܚܕ ܢܗܘܐ ܙܕܝܩܘܬܐ ܠܚܝܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܡܛܠ ܠܐ ܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܚܕ ܒܪܢܫܐ ܚܛܝܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܛܠ ܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܚܕ ܣܓܝܐܐ ܙܕܝܩܐ ܗܘܝܢ܀

Comma 20.

* Cum creuit peccatum, ibi abundans-facta est gratia.

* ܟܕ ܕܣܓܝܬ ܚܛܝܬܐ. ܬܡܢ ܐܬܝܬܪܬ ܛܝܒܘܬܐ܀

Roman. VI. 3. 4.

* Aut non scientes vos *estis*, quod illi, qui baptizati sumus in Iesu Messia, in mortem [illius] ipsius baptizati sumus. * Sepulti sumus enim cum ipso per baptismum in mortem, vt quemadmodum surrexit Iesus

* ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܡܕܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܡܘܬܗ ܗܘ ܥܡܕܢ. * ܐܬܩܒܪܢ ܓܝܪ ܥܡܗ ܒܡܥܡܘܕܝܘܬܐ ܠܡܘܬܐ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܩܡ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ

Mes-

Messias ab [inter] mortuis per gloriam Patris sui: sic etiam nos in vita noua ambulabimus.

ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ ܒܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܒܘܗܝ
ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܒܚܝ̈ܐ ܚܕ̈ܬܐ
ܢܗܠܟ܀

Comma 23.

* Mercatura peccati mors illa *est*: & donum [eius] Dei vita, quæ in æternum, per Dominum nostrum Iesum Messiam.

* ܐܦܣܘܢܝܐ ܕܚܛܝܬܐ ܡܘܬܐ ܗܘ.
ܘܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ
ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

Roman. VII. 7.

* Non enim concupiscentiam cognoscebam, si non lex *fuisset*, quæ dixit, [quod] non concupisces.

ܠܐ ܓܝܪ ܪܓܝܓܬܐ ܝܕܥ ܗܘܝܬ܆ ܐܠܘ
ܢܡܘܣܐ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܬܪܓ܀

Comma 18.

* Sciens ego hoc enim, quod non habitans *est* in me, hoc est autem in carne mea, bonum. Vt volam enim in bono, facile mihi: vt agam illud vero, non potens ego (*possum*.)

* ܝܕܥ ܐܢܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܠܐ ܥܡܪܐ ܒܝ
ܗܢܘ ܕܝܢ ܒܒܣܪܝ ܛܒܬܐ. ܕܐܨܒܐ
ܓܝܪ ܒܛܒܬܐ ܦܫܝܩ ܠܝ. ܕܐܣܥܘܪܝܗ
ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ܀

Roman. VIII. 1.

* Proinde non est condemnatio illis, qui non ambulantes *sunt* in carne, per Iesum Christum.

* ܡܟܝܠ ܠܝܬ ܚܝܒܘܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ
ܡܗܠܟܝܢ ܒܒܣܪ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

Comma 12. 13. 14.

* Nunc, fratres mei, debitores nos *sumus*, non carni, vt in carne ambulemus, * Si enim in carne viuentes vos *estis*, futuri vos [hoc] *estis* ad moriendum: & si in spiritu conuersationes corporis mortificantes vos *estis*, viuentes vos *eritis*. * Illi enim, qui per Spiritum Dei ducuntur, hi filii sunt Dei.

* ܗܫܐ ܐܚܝ ܚܝܒܝܢ܆ ܠܘ ܠܒܣܪܐ
ܕܒܒܣܪ ܢܗܠܟ * ܐܢ ܓܝܪ ܒܒܣܪ
ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ܆ ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܘ
ܠܡܡܬ܆ ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܗܘܦܟܐ ܕܦܓܪܐ
ܡܡܝܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܝܠܝܢ
ܓܝܪ ܕܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܡܬܕܒܪܝܢ܆
ܗܠܝܢ ܒܢܝܐ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ ܀

Comma 18.

*Cogitans ego, quod non dignæ passiones [eius] temporis huius gloria illa, quæ futura *est*, vt reueletur in nobis.

* ܡܬܚܫܒ ܐܢܐ܆ ܕܠܐ ܫܘܝܢ ܚܫܘܗܝ
ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ܆ ܠܫܘܒܚܐ ܗܘ ܕܥܬܝܕ
ܕܢܬܓܠܐ ܒܢ ܀

Comma 31. 32. 33. 34.

* Si Deus pro nobis, quis *est*, qui contra nos *sit*? * Et si [super] filio suo non pepercit, sed pro omnibus nobis tradidit illum; quomodo non omnem rem cum ipso dabit nobis? * Quis accusabit [contra] electos Dei? Deus iustificans. *Quis *est* condemnans? Messias mortuus *est* & surrexit, & *est* [ille] iuxta dextram Dei, & petens pro nobis.

ܐܢ ܐܠܗܐ ܚܠܦܝܢ ܡܢܘ ܕܠܩܘܒܠܢ.
* ܘܐܢ ܥܠ ܒܪܗ ܠܐ ܚܣ܆ ܐܠܐ ܚܠܦ
ܟܠܢ ܐܫܠܡܗ܆ ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܟܠܡܕܡ
ܥܡܗ ܢܬܠ ܠܢ܆ * ܡܢܘ ܢܪܫܐ
ܥܠ ܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܗܐ ܡܙܕܩ.
* ܡܢܘ ܡܚܝܒ. ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܘܩܡ.
ܘܐܝܬܘܗܝ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܥܐ
ܚܠܦܝܢ ܀

Roman. IX. 5.

* Et ex illis *patribus* visus est Messias in carne, qui est [ille] Deus, qui super omnia, cui *sint* laudes & benedictiones in seculum seculorum, Amin.

ܘܡܢܗܘܢ ܐܬܚܙܝ ܡܫܝܚܐ ܒܒܣܪ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܠܗܐ ܕܥܠ ܟܠ . ܕܠܗ
ܬܫܒܚܢ ܘܒܘܪ̈ܟܢ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ
ܐܡܝܢ ܀

Roman. X. 4.

* Finis [eius] Legis Messias est ad iustitiam omni, qui credens *est* in eo.

ܫܘܠܡܗ ܕܢܡܘܣܐ ܡܫܝܚܐ ܗܘ.
ܠܙܕܝܩܘܬܐ ܠܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܀

Comma 17. 18.

* Ergo fides ex auditu auris est, & auditus auris ex verbo Dei. * Sed dicens ego *sum*: annon audierunt? & ecce in omnem [illam] terram egressa est filia vocis eorum, & in fines [eius] orbis verba eorum.

ܡܟܝܠ ܗܝܡܢܘܬܐ ܡܢ ܫܡܥܐ ܕܐܕܢܐ
ܗܝ. ܘܫܡܥܐ ܕܐܕܢܐ ܡܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.
ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ . ܠܡܐ ܠܐ ܫܡܥܘ.
ܘܗܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܢܦܩܬ ܒܪܬ ܩܠܗܘܢ
ܘܒܣܘܦܝܗ ܕܬܐܒܝܠ ܡܠܝܗܘܢ ܀

Roman. XI. 32. 33.

* Conclusit enim Deus omnem hominem in non obedientia, vt super omnem hominem misereatur. * O profunditas opulentiæ, & sapientiæ, & scientiæ Dei! quod homo (*quisquam*) non scrutatus est iudicia eius, & viæ eius non pervestigatæ.

ܣܓܪ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܠܟܠܢܫ ܒܠܐ
ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ ܕܥܠ ܟܠ ܐܢܫ ܢܬܪܚܡ.
ܐܘ ܥܘܡܩܐ ܕܥܘܬܪܐ ܘܕܚܟܡܬܐ ܘܡܕܥܐ
ܕܐܠܗܐ. ܕܐܢܫ ܠܐ ܥܩܒ ܕܝܢܘܗܝ.
ܘܐܘܪܚܬܗ ܠܐ ܡܬܒܨܝܢ ܀

Ro-

Roman. XIII. 1.

* Omnis anima potestatibus maiestatis subiicietur. Non-est enim potestas, quæ non fuit a Deo illa, & illæ potestates, quæ sunt, a Deo sunt mandatæ.

* ܟܠ ܢܦܫ ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܪܘܪܒܘܬܐ ܬܫܬܥܒܕ. ܠܝܬ ܓܝܪ ܫܘܠܛܢܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܘܐܝܠܝܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܦܩܝܕܝܢ ܀

Commate 12.

* Nox ergo transiit, & dies appropinquauit. Quiescere faciemus igitur a nobis opera tenebrarum, & induemus arma [illius] lucis.

* ܠܠܝܐ ܡܟܝܠ ܥܒܪ ܘܐܝܡܡܐ ܩܪܒ. ܢܢܚ ܗܟܝܠ ܡܢܢ ܥܒܕܐ ܕܚܫܘܟܐ. ܘܢܠܒܫ ܙܝܢܗ ܕܢܘܗܪܐ ܀

Roman. XIV. 7. 8. 9.

* Non-est homo (quisquam) ex nobis, qui animæ suæ (sibi) viuus sit, & non-est quisquam, qui animæ suæ moriens sit: * Quia si viuentes nos sumus, Domino nostro [illud] viuentes nos: & si morientes nos, Domino nostro [illud] morientes nos. Et si viui nos igitur, & si morientes nos, Domini nos sumus. * Propter hoc etiam Messias mortuus est, & reuixit, & resurrexit, vt ille sit Dominus mortuis & viuis.

* ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܢܢ ܕܠܢܦܫܗ ܚܝ. ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܕܠܢܦܫܗ ܡܐܬ. * ܐܢ ܚܝܝܢ ܓܝܪ ܠܡܪܢ ܗܘ ܚܝܝܢܢ. ܘܐܢ ܡܝܬܝܢ ܠܡܪܢ ܗܘ ܡܝܬܝܢܢ. ܐܢ ܚܝܝܢ ܗܟܝܠ ܘܐܢ ܡܝܬܝܢ ܕܡܪܢ ܚܢܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܘܚܝܐ ܘܩܡ. ܕܢܗܘܐ ܡܪܐ ܠܡܝܬܐ ܘܠܚܝܐ ܀

Roman. XVI. 20.

* Deus pacis contundet [illum]

* ܘܐܠܗܐ ܕܫܠܡܐ. ܢܫܚܩܝܘܗܝ ܠܣܛܢܐ

lum] citò Satanam sub pedes vestros: gratia Domini nostri Iesu Christi erit cum vobis.

ܠܣܛܢܐ ܬܚܝܬ ܪ̈ܓܠܝܟܘܢ. ܛܝܒܘܬܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܬܗܘܐ ܥܡܟܘܢ܀

I. Corinth. I. 23.

* Nos prædicantes-nos *(prædicamus)* Messiam crucifixum; offensionem Iudæis, & Aramæis *(gentilibus)* stultitiam [illam.]

* ܚܢܢ ܡܟܪܙܝܢܢ ܡܫܝܚܐ ܕܐܙܕܩܦ.
ܠܬܘܩܠܬܐ ܠܝܗܘ̈ܕܝܐ. ܘܠܐܪ̈ܡܝܐ
ܫܛܝܘܬܐ ܗܝ܀

I. Corinth. II. 2.

* Et non iudicaui animam meam *(me ipsum)* inter vos, tanquam [quod] aliquid sciens ego *essem*, nisi Iesum Christum, etiam hunc crucifixum.

* ܘܠܐ ܕܢܬ ܢܦܫܝ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܕܡܕܡ
ܝܕܥ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܐܦ ܠܗ ܕܐܙܕܩܦ܀

Comma 14.

* Filius hominis enim, qui in anima est, non percipit spiritualia. Stultitia illa enim ipsi *sunt*, & non potens *(potest)* vt cognoscat, quod per Spiritum iudicatur.

* ܒܪܢܫܐ ܓܝܪ ܕܒܢܦܫܗ ܗܘ. ܠܐ
ܡܩܒܠ ܪ̈ܘܚܢܝܬܐ. ܫܛܝܘܬܐ ܐܢܝܢ ܓܝܪ
ܠܗ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܕܥ ܕܒܪܘܚܐ
ܡܬܕܝܢܢ܀

I. Corinth. III. 16. 17.

* Non scientes vos, quod templum vos *sitis* Dei, & Spiritus [eius] Dei habitans *sit* in vobis? * Is, qui corrumpens *est* templum [eius] Dei, corrumpens *erit* illum Deus. Tem-

* ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܝܟܠܗ ܐܢܬܘܢ
ܕܐܠܗܐ. ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ.
* ܡܢ ܕܡܚܒܠ ܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ
ܡܚܒܠ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܗܝܟܠܗ

plum [eius] enim Dei sanctum illud *est*, quod vos estis.

ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫ ܗܘ ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܢܬܘܢ܀

I. Corinth. V. 7. 8.

* Pascha nostrum Messias ille, qui mactatus est pro nobis. * Propter hoc faciemus festum, non in fermento antiquo, nec in fermento malitiæ & amaritudinis, sed in azymo puritatis & sanctitatis.

* ܦܨܚܐ ܕܝܠܢ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܢܟܣ ܚܠܦܝܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܥܒܕ ܥܐܕܐ ܠܐ ܒܚܡܝܪܐ ܥܬܝܩܐ. ܘܠܐ ܒܚܡܝܪܐ ܕܒܝܫܘܬܐ ܘܕܡܪܝܪܘܬܐ. ܐܠܐ ܒܦܛܝܪܐ ܕܕܟܝܘܬܐ ܘܕܩܕܝܫܘܬܐ܀

I. Corinth. X. 16.

* Calix ille gratiarum actionis, cui benedicentes nos, nonne [fuit] communicatio est ille sanguinis [eius] Christi? & panis ille, quem frangentes nos, nonne [fuit] communicatio est ille corporis [eius] Christi.

* ܟܣܐ ܗܘ ܕܬܘܕܝܬܐ ܕܡܒܪܟܝܢܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܘܠܚܡܐ ܗܘ ܕܩܨܝܢܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ܀

I. Corinth. XI. 23. 24. 25.

* Ego enim accepi a Domino nostro illud ipsum, quod tradidi vobis: quod Dominus noster Ieschu in illa nocte, qua tradebatur, acceperat panem, * & benedixit & fregit, & dixit: Accipite, edite, hoc est corpus meum, quod super faciebus vestris (*pro vobis*) fractum est.

* ܐܢܐ ܓܝܪ ܩܒܠܬ ܡܢ ܡܪܢ. ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ. ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܒܗܘ ܠܠܝܐ ܕܡܫܬܠܡ ܗܘܐ. ܢܣܒ ܗܘܐ ܠܚܡܐ. * ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ. ܘܐܡܪ ܣܒܘ ܐܟܘܠܘ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܡܬܩܨܐ. * ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ

est. Sic fuistis (*estote*) facientes in memoriam mei. * Sic [a] post, quod cœnauerunt, etiam calicem dedit, & dixit: Hic calix est [ille] διαθήκη noua in sanguine meo. Sic estote facientes, quotiescunque bibentes vos, in commemorationem mei.

ܥܒܕܝܢ ܠܥܘܗܕܢܝ. ܗܟܘܬ ܡܢ ܒܬܪ
ܕܐܚܫܡܘ. ܐܦ ܟܣܐ ܝܗܒ ܘܐܡܪ.
ܗܢܐ ܟܣܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ
ܒܕܡܝ. ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ. ܟܠ
ܐܡܬܝ ܕܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܥܘܗܕܢܝ ܀

Comma 27. 28.

* Is igitur qui edens *est* de pane [eius] Domini, & bibens de calice eius, & non dignus illo; reus *est* ille sanguinis [eius] Domini, & corporis eius. * Propter hoc erit homo probans animam suam (*seipsum*) & tunc edens de pane hoc *esto*, & bibens de calice hoc.

* ܐܝܢܐ ܗܟܝܠ ܕܐܟܠ ܡܢ ܠܚܡܗ
ܕܡܪܝܐ ܘܫܬܐ ܡܢ ܟܣܗ ܘܠܐ ܫܘܐ ܠܗ
ܡܚܝܒ ܗܘ ܠܕܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܠܦܓܪܗ.
* ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܒܩܐ ܐܢܫ ܢܦܫܗ:
ܘܗܝܕܝܢ ܐܟܠ ܡܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ ܘܫܬܐ
ܡܢ ܟܣܐ ܗܢܐ ܀

I. Corinth. XIII. 12.

* Nunc quasi per speculum videntes nos in ænigmate: tunc vero facies contra faciem.

* ܗܫܐ ܐܝܟ ܕܒܡܚܙܝܬܐ ܚܙܝܢܢ
ܒܦܠܐܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܕܝܢ ܐܦܐ ܠܘܩܒܠ
ܐܦܐ ܀

I. Corinth. XV. 21.

* Et quemadmodum per manum filii hominis fuit mors: sic etiam per manum filii hominis existens viuificatio mortuorum.

* ܘܐܝܟܢܐ ܕܒܝܕ ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ ܡܘܬܐ:
ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܝܕ ܒܪܢܫܐ ܗܘܝܐ ܚܝܐ
ܕܡܝܬܐ ܀

Comma 44. 45.

* Seminatum corpus animale: surgens corpus spirituale. Est enim corpus animæ, & est corpus spiritus. * Sic etiam scriptum *est*: Fuit Adam filius hominis primus in animam vivam: & Adam postremus in spiritum viuificantem.

* ܡܙܕܪܥ ܦܓܪܐ ܢܦܫܢܝܐ܂ ܩܐܡ ܦܓܪܐ ܪܘܚܢܝܐ܂ ܐܝܬ ܓܝܪ ܦܓܪܐ ܕܢܦܫܐ ܘܐܝܬ ܦܓܪܐ ܕܪܘܚܐ܂ * ܗܟܢܐ ܐܦ ܟܬܝܒ܂ ܗܘܐ ܐܕܡ ܒܪܢܫܐ ܩܕܡܝܐ ܠܢܦܫܐ ܚܝܐ܂ ܘܐܕܡ ܐܚܪܝܐ ܠܪܘܚܐ ܡܚܝܢܝܬܐ܀

Comma 54. 55. 56. 57.

* Absorpta est mors in victoria: * Vbi est stimulus tuus mors? & vbi illa victoria tua inferne? * stimulus vero mortis peccatum est, & robur peccati lex est. * Gratia vero *sit* Deo, qui dedit nobis victoriam per manum Domini nostri Iesu Christi.

* ܐܬܒܠܥ ܡܘܬܐ ܒܙܟܘܬܐ܂ * ܐܝܟܘ ܥܘܩܣܟ ܡܘܬܐ܂ ܐܝܟܐ ܗܝ ܙܟܘܬܟ ܫܝܘܠ܂ * ܥܘܩܣܗ ܕܝܢ ܕܡܘܬܐ ܚܛܝܬܐ ܗܝ܂ ܘܚܝܠܐ ܕܚܛܝܬܐ ܢܡܘܣܐ ܗܘ܂ * ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ܂ ܕܝܗܒ ܠܢ ܙܟܘܬܐ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

I. Corinth. XVI. 22.

* Is, qui non amans *est* Dominum nostrum Iesum Christum, erit anathema DOMINVS NOSTER VENIT.

* ܡܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܗܘܐ ܚܪܡ܂ ܡܪܢ ܐܬܐ܀

II. Corinth. IV. 17. 18.

* Afflictio [eius] temporis huius, vtpote valde exigua & leuis, gloriam sine fine in seculum seculorum parans *est* nobis, * qui non intuentes

* ܐܘܠܨܢܗ ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ ܟܕ ܝܬܝܪ ܙܥܘܪ ܘܩܠܝܠ܂ ܫܘܒܚܐ ܕܠܐ ܣܟܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܡܛܝܒ ܠܢ܂ * ܕܠܐ ܚܝܪܝܢ

nos

nos in hæc, quæ visa *sunt*, sed in illa, quæ non visa *sunt*. Quæ visa (*visibilia*) autem temporis illa *sunt*: quæ non visa (*invisibilia*) autem, *sunt*, quæ in æternum illa *sunt*.

ܒܗܠܝܢ ܕܡܬܚܙܝܢ. ܐܠܐ ܒܗܠܝܢ ܕܠܐ
ܡܬܚܙܝܢ. ܕܡܬܚܙܝܢ ܓܝܪ ܕܙܒܢܐ ܐܢܝܢ.
ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܕܝܢ ܕܠܥܠܡ
ܐܢܝܢ ܀

II. Corinth. V. 10.

* Omnes nos futuri nos ad stare (*vt sistamur*) ante βῆμα Christi, vt vindicet homo homo (*quilibet*) in corpore suo id, quod factum sibi *fuit*, si quod bonum, & si quod malum.

* ܟܠܢ ܥܬܝܕܝܢܢ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܒܝܡ
ܕܡܫܝܚܐ. ܕܢܦܪܥ ܐܢܫ ܐܢܫ ܒܦܓܪܗ
ܡܕܡ ܕܣܥܪ ܠܗ. ܐܢ ܕܛܒ ܘܐܢ
ܕܒܝܫ ܀

Comma 21.

* Illum enim qui non cognoscens fuit peccatum, propter vos peccatum fecit eum, vt nos simus in ipso iustitia Dei.

* ܗܘ ܓܝܪ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܚܛܝܬܐ.
ܡܛܠܬܟܘܢ ܚܛܝܬܐ ܥܒܕܗ. ܕܚܢܢ
ܢܗܘܐ ܒܗ ܟܐܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܀

II. Corinth. VIII. 9.

* Scientes vos enim gratiam [eius] Domini nostri Iesu Christi, qui propter vos pauper factus est, postquam fuit [ille] diues, vt vos per paupertatem eius ditescatis.

* ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܡܛܠܬܟܘܢ ܐܬܡܣܟܢ
ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܥܬܝܪܐ. ܕܐܢܬܘܢ
ܒܡܣܟܢܘܬܗ ܬܥܬܪܘܢ ܀

II. Corinth. XII. 7. 8. 9.

* Et ne exalter per excellentiam reuelationum, traditus est

* ܘܕܠܐ ܐܬܬܪܝܡ ܒܡܝܬܪܘܬܐ ܕܓܠܝܢܐ

mihi

mihi stimulus in carnem meam, angelus [eius] Satanæ, vt sit colaphis-cædens me; ne efferar. * De quo tribus temporibus petii a Domino meo, vt remoueat a me, * & dixit mihi; Sufficiens tibi *sit* gratia mea. Robur meum enim in infirmitate perficitur.

ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܣܟܠܐ ܠܒܣܪܝ ܡܠܐܟܐ
ܕܣܛܢܐ . ܕܢܗܘܐ ܡܩܦܚ ܠܝ ܕܠܐ
ܐܬܪܝܡ . * ܥܠ ܗܢܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ
ܒܥܝܬ ܡܢ ܡܪܝ ܕܢܦܪܩܝܗ ܡܢܝ . * ܘܐܡܪ
ܠܝ ܣܦܩܐ ܠܟ ܛܝܒܘܬܝ . ܚܝܠܝ
ܓܝܪ ܒܟܪܝܗܘܬܐ ܗܘ ܡܫܬܡܠܐ ܀

Galat. II. 16.

* Quoniam scientes nos, quod non iustificatus filius hominis ex operibus legis, sed per fidem Iesu Christi; etiam nos in illum [in] Iesum Christum credidimus, vt ex fide [eius] Messiæ iustificemur, & non ex operibus legis, quia ex operibus legis non iustificata omnis caro.

* ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܕܠܐ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ
ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ . * ܐܠܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ . ܐܦ ܚܢܢ ܒܗ ܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܗܝܡܢܢ . ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܗ
ܕܡܫܝܚܐ ܢܙܕܕܩ . ܘܠܐ ܡܢ ܥܒܕܐ
ܕܢܡܘܣܐ . ܡܛܠ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ
ܠܐ ܡܙܕܕܩ ܟܠ ܒܣܪ ܀

Comma 20.

* Et cum Christo crucifixus ego, & proinde non sum viuus ego, sed viuus in me Messias: & hoc, quod nunc viuus ego in carne, per fidem hoc Filii [eius] Dei viuus ego, illius, qui dilexit me, & dedit animam suam pro me.

* ܘܥܡ ܡܫܝܚܐ ܨܠܝܒ ܐܢܐ . ܘܡܟܝܠ
ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ . ܐܠܐ ܚܝ ܒܝ
ܡܫܝܚܐ . ܘܗܢܐ ܕܗܫܐ ܚܝ ܐܢܐ ܒܒܣܪ .
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝ
ܐܢܐ . ܗܘ ܕܐܚܒܢܝ ܘܐܫܠܡ ܢܦܫܗ
ܚܠܦܝ ܀

Galat. III. 13.

* Nos Messias redemit [nos] a maledictione legis, & ille fuit pro nobis maledictio. Scriptum enim, quod maledictus ille *sit* omnis [is] qui suspensus in ligno.

܀ ܠܢ ܡܫܝܚܐ ܐܙܒܢܢ ܡܢ ܠܘܛܬܗ ܕܢܡܘܣܐ܂ ܘܗܘ ܗܘܐ ܚܠܦܝܢ ܠܘܛܬܐ܂ ܟܬܝܒ ܓܝܪ܆ ܕܠܝܛ ܗܘ ܟܠ ܡܢ ܕܬܠܐ ܥܠ ܩܝܣܐ܀

Galat. IV. 4. 5.

*Postquam venit plenitudo [eius] temporis, misit Deus filium suum, & factus est ex muliere, & factus est sub lege, * vt eos, qui sub lege [illi] *sunt*, redimeret, & acciperemus positionem filiorum *(adoptionem.)*

܀ ܟܕ ܡܛܐ ܡܫܠܡܢܘܬܗ ܕܙܒܢܐ܂ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܘܗܘܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ܂ ܘܗܘܐ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ܂ ܀ ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ ܢܙܒܢ܂ ܘܢܣܒ ܣܝܡܬ ܒܢܝܐ܀

Galat. V. 24.

* Illi, qui Messiæ [ii] sunt, carnem suam crucifixerunt cum omnibus illis passionibus eius, & concupiscentiis eius.

܀ ܐܝܠܝܢ ܕܕܡܫܝܚܐ ܐܢܘܢ܆ ܒܣܪܗܘܢ ܙܩܦܘ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܚܫܘܗܝ ܘܪܓܝܓܬܗ܀

Ephes. I. 3. 4.

* Benedictus ille Deus Pater [eius] Domini nostri Iesu Christi, ille qui benedixit nobis in omnibus benedictionibus spiritus in cœlo per Christum. * Sicut præuenit, elegit nos in ipso, ab [ante] fundamentis mundi, vt essemus sancti & sine macula coram ipso.

܀ ܡܒܪܟ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܆ ܗܘ ܕܒܪܟܢ ܒܟܠ ܒܘܪܟܢ ܕܪܘܚ ܒܫܡܝܐ ܒܡܫܝܚܐ܂ ܀ ܐܝܟܢܐ ܕܩܕܡ ܓܒܢ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ܂ ܕܢܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ ܩܕܡܘܗܝ܀

Ephes.

Ephes. II. 3. 4. 5.

* Et filii fuimus iræ plene, sicut residuum. * Deus autem, qui diues in miserationibus suis, propter dilectionem suam multam, qua dilexit nos, * postquam mortui fuimus in peccatis nostris, viuificauit nos cum Christo, & per gratiam suam redemit nos.

* ܘܒܢܝ̈ܐ ܗܘܝܢ ܕܪܘܓܙܐ ܡܫܠܡܐܝܬ ܐܝܟ
ܫܪܟܐ. * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܥܬܝܪ ܒܪ̈ܚܡܘܗܝ
ܡܛܠ ܚܘܒܗ ܣܓܝܐܐ ܕܐܚܒܢ. * ܟܕ
ܡܝܬܝܢ ܗܘܝܢ ܒܚܛܗ̈ܝܢ ܐܚܝܢ ܥܡ
ܡܫܝܚܐ ܘܒܛܝܒܘܬܗ ܦܪܩܢ ܀

Comma 8. 9.

* Per gratiam [eius] ipsius redemti sumus in fide: & hoc non fuit ex vobis, sed donum illud Dei: * non ex operibus, ne homo glorietur.

* ܒܛܝܒܘܬܗ ܗܘ ܐܢܬܘܢ ܦܪܝܩܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
ܘܗܕܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܘܗܒܬܐ
ܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܠܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܠܐ ܐܢܫ
ܢܫܬܒܗܪ ܀

Ephes. IV. 24.

* Et induetis filium hominis nouum, illum, qui per Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis.

* ܘܬܠܒܫܘܢ ܠܒܪܢܫܐ ܚܕܬܐ ܗܘ
ܕܒܐܠܗܐ ܐܬܒܪܝ: ܒܟܐܢܘܬܐ
ܘܒܕܟܝܘܬܐ ܕܩܘܫܬܐ ܀

Ephes. VI. 16. 17.

* Et cum his sumite vobis clypeum fidei, quo valebitis robore ad extinguendum omnia illa iacula [eius] ardentia maligni: * & imponite vo-

* ܘܥܡ ܗܠܝܢ. ܣܒܘ ܠܟܘܢ ܬܪܣܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܒܗ ܬܫܟܚܘܢ ܚܝܠܐ
ܠܡܕܥܟܘ ܟܠܗܘܢ ܓܐܪ̈ܘܗܝ ܝܩܕ̈ܐ
ܕܒܝܫܐ. * ܘܣܝܡܘ ܣܢܘܪܬܐ ܕܦܘܪܩܢܐ.

bis

bis galeam redemtionis, & prehendite gladium spiritus, qui est verbum Dei.

ܘܐܚܘܕܘ ܣܝܦܐ ܕܪܘܚܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܀

Philipp. I. 21.

* Vita mea enim [mea] Messias ille: & si moriar, lucrum existens mihi.

ܚܝܝ ܓܝܪ ܕܝܠܝ ܡܫܝܚܐ ܗܘ.
ܘܐܢ ܐܡܘܬ ܝܘܬܪܢܐ ܗܘܐ ܠܝ ܀

Comma 23.

* Discedere concupiscens ego, vt cum Messia sim.

ܠܡܫܪܐ ܪܓܝܓ ܐܢܐ. ܕܥܡ ܡܫܝܚܐ
ܐܗܘܐ ܀

Philipp. II. 5. 6. 7. 8.

* Et hoc sentite in anima vestra, illud *inquam*, quod etiam Iesus Christus *sensit*: * Is qui, cum esset in similitudine Dei, non [fuit] rapinam putauit illud, quod est æqualis Dei: * sed animam suam euacuauit, & similitudinem serui assumsit, & fuit in similitudine filiorum hominis: * & in habitu inuentus est sicut filius hominis, & humiliauit animam suam, & obediens factus est vsque in mortem, mortem vero crucis.

ܘܗܕܐ ܐܬܪܢܝܘ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܗܝ ܕܐܦ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܟܕ ܐܝܬܘܗܝ
ܒܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܚܛܘܦܝܐ
ܚܫܒܗ ܠܗܕܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܦܚܡܐ
ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܢܦܫܗ ܣܪܩ ܘܕܡܘܬܐ
ܕܥܒܕܐ ܢܣܒ. ܘܗܘܐ ܒܕܡܘܬܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ. ܘܒܐܣܟܡܐ ܐܫܬܟܚ ܐܝܟ
ܒܪܢܫܐ. ܘܡܟܟ ܢܦܫܗ ܘܐܫܬܡܥ ܥܕܡܐ
ܠܡܘܬܐ. ܡܘܬܐ ܕܝܢ ܕܨܠܝܒܐ ܀

Comma 9. 10. 11.

* Propter hoc etiam Deus multiplicauit altitudinem eius,

ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܦ ܐܠܗܐ ܐܣܓܝ ܐܪܝܡܗ

& dedit ei nomen, quod melioratum præ omnibus nominibus, * vt in nomine [eius] IESCHV omne genu incuruet ∫e, quod in cœlis, & in terra, & quod ∫ubtus [a] terra: & omnis lingua con∫iteatur, quod Dominus ille ∫it Ie∫chu Me∫∫ias in gloriam Dei Patris ∫ui.

ܐܪܝܡܗ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܫܡܐ ܕܡܝܬܪ
ܡܢ ܟܠ ܫܡܗܝܢ. * ܕܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ
ܟܠ ܒܘܪܟ ܢܒܪܘܟ ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ
ܘܕܠܬܚܬ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܟܠ ܠܫܢ
ܢܘܕܐ ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܠܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ.

Philipp. III. 20. 21.

* No∫trum autem exercitium [no∫trum] in cœlo illud (e∫t) & exinde ex∫pectantes nos vivificatorem no∫trum Dominum no∫trum Ie∫um Chri∫tum, * quod ille mutabit corpus humilitatis no∫træ, vt ∫it in ∫imilitudine corporis gloriæ eius, ∫ecundùm potentiam eius magnam illam, qua omne ∫ubiectum e∫t ei.

* ܕܝܠܢ ܕܝܢ ܕܘܒܪܢ ܒܫܡܝܐ ܗܘ.
ܘܡܢ ܬܡܢ ܡܣܟܝܢܢ ܠܡܚܝܢܢ ܠܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܢܫܚܠܦ ܦܓܪܐ
ܕܡܟܝܟܘܬܢ. ܕܢܗܘܐ ܒܕܡܘܬܐ ܕܦܓܪܐ
ܕܫܘܒܚܗ. ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܪܒܐ ܗܘ ܕܒܗ
ܟܠ ܡܫܬܥܒܕ ܠܗ.

Coloss. I. 12. 13. 14. 15.

* Confitebimini Deo Patri, quod dignos-fecit nos ad portionem hereditatis ∫anctorum in luce, * & liberauit nos a pote∫tate [eius] caliginis, & venire-fecit nos in regnum Filii ∫ui dilecti: * illius, per quem e∫t nobis redemtio & remi∫∫io peccatorum; * illius, qui ip∫e-e∫t ∫imilitudo Dei, qui non

* ܬܘܕܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܕܐܫܘܝܢ
ܠܡܢܬܐ ܕܝܪܬܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܒܢܘܗܪܐ.
* ܘܦܪܩܢ ܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܚܫܘܟܐ.
ܘܐܝܬܝܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܒܪܗ ܚܒܝܒܐ.
* ܗܘ ܕܒܗ ܐܝܬ ܠܢ ܦܘܪܩܢܐ ܘܫܘܒܩܢܐ
ܕܚܛܗܐ. * ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ

videtur; & primogenitus omnium [illarum] creaturarum.

ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ. ܘܒܘܟܪܐ ܕܟܠܗܝܢ ܒܪܝܬܐ܀

Coloss. II. 9.

* In quo habitans omnis [illa] plenitudo Deitatis corporaliter.

* ܕܒܗ ܥܡܪ ܟܠܗ ܡܘܠܝܐ ܕܐܠܗܘܬܐ ܓܫܡܐܝܬ܀

Coloss. III. 1. 2.

* Si igitur surrexistis cum Christo, quod sursum *est*, quærite, *in* loco, quo Christus sedens *est*, iuxta dextram Dei. * Quod sursum, cogitate, & non quod in terra.

* ܐܢ ܗܟܝܠ ܩܡܬܘܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ. ܕܠܥܠ ܒܥܘ. ܐܝܟܐ ܕܡܫܝܚܐ ܝܬܒ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܕܠܥܠ ܐܬܪܥܘ ܘܠܐ ܕܒܐܪܥܐ܀

I. Thessal. IV. 3. 4.

* Hæc est enim voluntas [eius] Dei, sanctificatio vestra, & vt sitis remoti ab omni scortatione: * & sit sciens homo homo (*quilibet*) ex vobis possidere vas suum in sanctitate & in honore.

* ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܘܬܟܘܢ. ܘܕܬܗܘܘܢ ܦܪܝܫܝܢ ܡܢ ܟܠ ܙܢܝܘܬܐ. * ܘܢܗܘܐ ܝܕܥ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܠܡܩܢܐ ܡܐܢܗ ܒܩܕܝܫܘܬܐ ܘܒܐܝܩܪܐ܀

I. Thessal. V. 9.

* Quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in possessionem vitæ per Dominum nostrum Iesum Christum.

* ܡܛܠ ܕܠܐ ܣܡܢ ܐܠܗܐ ܠܪܘܓܙܐ. ܐܠܐ ܠܡܩܢܝܢܐ ܕܚܝܐ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

II. Thessal. III. 1. 2. 3.

* A nunc, fratres, orate pro nobis, vt verbum [eius] Domini nostri sit currens & laudatum in omni loco, sicut [quod] apud vos: * & vt liberemur a filiis hominum malis & flagitiosis. Non enim omnis hominis illa (*est*) fides. * Fidelis ille (*est*) autem Dominus, qui ipse custodiet vos, & liberabit vos a malo.

* ܡܢ ܗܫܐ ܐܚܝ. ܨܠܘ ܥܠܝܢ.
ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܬܗܘܐ ܪܗܛܐ ܘܡܫܬܒܚܐ
ܒܟܠ ܕܘܟܐ ܐܝܟ ܕܠܘܬܟܘܢ. * ܘܕܢܬܦܨܐ
ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܒܝܫܐ ܘܥܘܠܐ. ܠܘ ܓܝܪ
ܕܟܠܗܘܢ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܡܗܝܡܢ
ܗܘ ܕܝܢ ܡܪܝܐ. ܗܘ ܕܢܛܪܟܘܢ.
ܘܢܦܨܝܟܘܢ ܡܢ ܒܝܫܐ܀

I. Timoth. I. 15.

* Fidele hoc verbum, & dignum hoc ad accipere illud (*vt recipiatur*) quod Iesus Christus venit in mundum viuificare peccatores, quorum primus ego sum.

* ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܘܫܘܝܐ ܗܝ
ܠܡܬܩܒܠܘܬܗ. ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ
ܠܥܠܡܐ ܠܡܚܝܘ ܠܚܛܝܐ.
ܕܩܕܡܝܗܘܢ ܐܢܐ ܐܢܐ܀

I. Timoth. II. 5. 6.

* Vnus ille (*est*) enim Deus, & vnus ille (*est*) mediator Dei & filiorum hominis, Filius hominis Iesus Christus, * ille, qui dedit animam suam redemtionem pro omni homine, testimonium, quod euenit in tempore suo.

* ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ. ܘܚܕ ܗܘ
ܡܨܥܝܐ ܕܐܠܗܐ ܘܕܒܢܝܢܫܐ. ܒܪܢܫܐ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ
ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܟܠ ܐܢܫ. ܣܗܕܘܬܐ
ܕܐܬܬ ܒܙܒܢܗ܀

I. Timoth. III. 16.

* Vere magnum [hoc] (*est*) arcanum hoc iustitiæ, quod manife-

* ܘܫܪܝܪܐܝܬ ܪܒ ܗܘ ܐܪܙܐ ܗܢܐ

nifestatus est in carne, & iustificatus est in spiritu, & visus est angelis, & prædicatus est inter populos, & creditus est in mundo, & assumtus est in gloria.

ܕܟܐܢܘܬܐ. ܕܐܬܓܠܝ ܒܒܣܪ. ܘܐܙܕܕܩ
ܒܪܘܚ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܡܠܐܟܐ. ܘܐܬܟܪܙ
ܒܝܬ ܥܡܡܐ. ܘܐܬܗܝܡܢ ܒܥܠܡܐ.
ܘܐܣܬܠܩ ܒܫܘܒܚܐ ܀

I. Timoth. IV. 8.

* Exercitatio corporis tempore exiguo lucrifaciens: iustitia vero in omni re lucrifaciens, & est ei promissio vitæ temporis huius & futuri.

* ܕܘܪܫܐ ܓܝܪ ܕܦܓܪܐ ܙܒܢܐ ܙܥܘܪܐ ܡܘܬܪ.
ܟܐܢܘܬܐ ܕܝܢ ܒܟܠ ܡܕܡ ܡܘܬܪܐ. ܘܐܝܬ
ܠܗ ܫܘܘܕܝܐ ܕܚܝܐ. ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ
ܘܕܥܬܝܕ ܀

I. Timoth. VI. 6.

* Merces [nostra] enim nostra magna illa, quæ est timor Dei, in vsu sufficientiæ nostræ.

* ܬܐܓܘܪܬܢ ܓܝܪ ܪܒܬܐ ܗܝ ܗܝ.
ܕܐܝܬܝܗ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܒܣܘܦܩܢܐ
ܕܣܦܩܢ ܀

II. Timoth. II. 22.

* Ab omnibus [illis] concupiscentiis iuuentutis fuge, & curre post iustitiam & fidem, & dilectionem, & pacem, cum illis, qui inuocantes *sunt* Dominum nostrum in corde puro.

* ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܪܓܝܓܬܐ ܕܛܠܝܘܬܐ
ܥܪܘܩ. ܘܪܗܛ ܒܬܪ ܟܐܢܘܬܐ
ܘܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܚܘܒܐ ܘܫܝܢܐ ܥܡ
ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܠܡܪܢ ܒܠܒܐ ܕܟܝܐ ܀

II. Timoth. III. 12.

* Et omnes illi, qui volentes

* ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ ܕܢܚܘܢ

(*volunt*) in timore Dei, vt viuant per Iesum Christum, persecutionem-patientes *sunt*.

ܐܠܗܐ . ܕܢܚܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܢܬܪܕܦܘܢ ܀

Comma 16. 17.

* Omnis scriptura, quæ per Spiritum scripta est, vtilis illa ad doctrinam, ad redargutionem, ad directionem, & castigationem quæ *est* in iustitia. * Vt sit perfectus filius-hominis (*homo*) Dei ad omne opus bonum & consummatum.

* ܟܠ ܟܬܒ ܕܒܪܘܚܐ ܐܬܟܬܒ .
ܡܘܬܪ ܗܘ ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܘܠܡܟܣܢܘܬܐ .
ܘܠܬܘܪܨܐ ܘܠܡܪܕܘܬܐ ܕܒܟܐܢܘܬܐ .
* ܕܢܗܘܐ ܓܡܝܪ ܒܪܢܫܐ ܕܐܠܗܐ . ܠܟܠ
ܥܒܕ ܛܒ ܘܡܫܡܠܝ ܀

Titum II. 11. ad 14.

* Manifestata est gratia [eius] Dei viuificans omnes filios hominis, omnes illos. * Et castigans nos, vt negemus in impietate, & in concupiscentiis mundi, & viuamus in mundo hoc in castitate & in iustitia, & in timore Dei: * exspectantes [nos] spem benedictam & reuelationem gloriæ [eius] Dei magni, & viuificatoris nostri Iesu Christi: * quod ille dedit animam suam pro nobis, vt redimeret nos ab omni iniquitate, & purificaret nos animæ suæ populum nouum, æmulantem in operibus bonis.

* ܐܬܓܠܝܬ ܠܗ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܝܬܐ
ܠܟܠ ܒܢܝܢܫܐ ܟܠܗܘܢ . * ܘܪܕܝܐ
ܠܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܪܫܥܘܬܐ ܘܒܪܓܝܓܬܐ
ܕܥܠܡܐ . ܘܢܚܐ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ .
ܒܢܟܦܘܬܐ . ܘܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܕܚܠܬ
ܐܠܗܐ . * ܟܕ ܡܣܟܝܢܢ ܠܣܒܪܐ
ܒܪܝܟܐ ܘܠܓܠܝܢܐ ܕܫܘܒܚܗ
ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ ܘܡܚܝܢܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ .
* ܗܘ ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ ܚܠܦܝܢ .
ܕܢܦܪܘܩܢ ܡܢ ܟܠ ܥܘܠܐ . ܘܢܕܟܝܢ ܠܢܦܫܗ
ܥܡܐ ܚܕܬܐ ܕܛܐܢ ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ ܀

Tit. III. 4. 5. 6. 7.

* Cum manifestata est suauitas [eius] & misericordia [eius] Dei Seruatoris nostri, non per opera iustitiæ, quæ fecimus, sed per miserationes suas, suas *inquam* viuificauit nos per lavacrum generationis, quæ denuo *facta est*, per renouationem Spiritus sanctitatis: * illum quem effudit super nos opulenter per manum IESV Christi Seruatoris nostri, * vt per gratiam eius iustificemur, & simus heredes in spe, vitæ quæ *est* in æternum.

* ܟܕ ܐܬܓܠܝܬ ܒܣܝܡܘܬܗ
ܘܪܚܡܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ. * ܠܐ
ܒܥܒܕܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܕܥܒܕܢ. ܐܠܐ
ܒܪܚܡܘܗܝ ܕܝܠܗ ܐܚܝܢ ܒܣܚܬܐ
ܕܡܘܠܕܐ ܕܡܢ ܪܫ. ܒܚܘܕܬܐ ܕܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ. * ܗܘ ܕܐܫܕ ܥܠܝܢ ܥܬܝܪܐܝܬ.
ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܢ.
* ܕܢܙܕܕܩ ܒܛܝܒܘܬܗ. ܘܢܗܘܐ ܝܪܬܐ
ܒܣܒܪܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

Ebr. I. 3.

* Hic est splendor gloriæ eius & imago essentiæ eius, & comprehendens *est* omnia per potentiam verbi sui, & is per possessionem suam (*seipsum*) fecit purificationem peccatorum: & sedit iuxta dextram maiestatis in excelsis.

* ܗܘܝܘ ܫܘܦܪܐ ܕܫܘܒܚܗ ܘܨܠܡܐ
ܕܐܝܬܘܬܗ. ܘܐܚܝܕ ܟܠ ܒܚܝܠܐ ܕܡܠܬܗ.
ܘܗܘ ܒܩܢܘܡܗ ܥܒܕ ܕܘܟܝܐ ܕܚܛܗܝܢ.
ܘܝܬܒ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܪܒܘܬܐ
ܒܡܪܘܡܐ.

Comma 14.

* Non ecce omnes illi sunt spiritus ministerii, qui missi *sunt* in ministerio propter illos, qui futuri sunt hereditare vitam?

* ܠܐ ܗܐ ܟܠܗܘܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܪܘܚܐ
ܕܬܫܡܫܬܐ. ܕܡܫܬܠܚܝܢ ܠܬܫܡܫܬܐ
ܡܛܠ ܐܝܠܝܢ ܕܥܬܝܕܝܢ ܠܡܐܪܬ ܚܝܐ.

Ebr.

Ebr. II. 14.

* Propter enim quod filii participauerunt in carne & sanguine, etiam ille in ea[in] similitudine particeps factus est in illis ipsis, vt per mortem aboleret eum qui tenens *est* potestatem mortis, qui est Satanas.

* ܡܛܠ ܓܝܪ ܕܒ̈ܢܝܐ ܐܫܬܘܬܦܘ
ܒܒܣܪܐ ܘܒܕܡܐ. ܐܦ ܗܘ ܒܗܘܢ ܒܕܡܘܬܐ
ܐܫܬܘܬܦ ܒܗܘܢ ܒܗܘܢ. ܕܒܡܘܬܗ
ܢܒܛܠ ܠܗ ܠܡܢ ܕܐܚܝܕ ܫܘܠܛܢܐ ܕܡܘܬܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܣܛܢܐ܀

Ebr. IV. 15.

* Non enim est nobis princeps-sacerdotum, qui non potens, vt patiatur cum infirmitate nostra, sed qui tentatus in omni re, sicut nos præter peccatum.

* ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܢ ܪܒ ܟܘ̈ܡܪܐ ܕܠܐ ܡܫܟܚ
ܕܢܚܫ ܥܡ ܟܪܝܗܘܬܢ. ܐܠܐ ܕܡܢܣܝ
ܒܟܠܡܕܡ ܐܟܘܬܢ ܣܛܪ ܡܢ ܚܛܝܬܐ܀

Ebr. VII. 3.

* Quod non pater eius, & non mater eius scripti sunt in familiis, nec origo dierum eius, neque complementum vitæ eius, sed in similitudine Filii [eius] Dei manens *est* sacerdotium eius in seculum.

* ܕܠܐ ܐܒܘܗܝ ܘܠܐ ܐܡܗ ܐܬܟܬܒܘ
ܒܫܪ̈ܒܬܐ. ܘܠܐ ܫܘܪܝܐ ܕܝ̈ܘܡܘܗܝ ܘܠܐ
ܫܘܠܡܐ ܕܚ̈ܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܒܕܡܘܬܐ
ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܡܩܘܐ ܒܟܘܡܪܘܬܗ
ܠܥܠܡ܀

Ebr. IX. 13. 14.

* Si sanguis hireorum & vitulorum & cinis iuuencæ spargebatur super illos, qui contaminati fuerunt, & sanctificans *erat* illos ad puritatem carnis ipsorum: * quanto igitur ma-

* ܐܢ ܓܝܪ ܕܡܐ ܕܥ̈ܙܐ ܘܕܬܘ̈ܪܐ ܘܩܛܡܐ
ܕܥܓܠܬܐ. ܡܙܕܪܩ ܗܘܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
ܕܡܣܬܝܒܝܢ ܗܘܘ ܘܡܩܕܫ ܠܗܘܢ
ܠܕܟܝܘܬܐ ܕܒܣܪܗܘܢ. * ܟܡܐ ܗܟܝܠ

ma-

magis sanguis Messiæ, qui per Spiritum, qui in æternum *est*, animam suam (*seipsum*) obtulit sine macula Deo, purificabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, vt seruiamus Deo viuo.

ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܒܪܘܚܐ
ܕܠܥܠܡ ܢܦܫܗ ܩܪܒ ܕܠܐ ܡܘܡܐ
ܠܐܠܗܐ. ܢܕܟܐ ܬܐܪܬܢ ܡܢ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ.
ܕܢܦܠܘܚ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ.

Ebr. X. 14.

* Per vnam oblationem perfecit illos, qui sanctificantur per ipsum in æternum.

* ܒܚܕ ܩܘܪܒܢܐ ܓܡܪ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܬܩܕܫܝܢ ܒܗ ܠܥܠܡ.

Ebr. XI. 1.

* Est [illa] fides persuasio de illis, quæ sunt in spe, acsi hoc essent sibi in facto (*actu;*) & reuelatio illorum, quæ non videntur.

* ܐܝܬܝܗ ܗܝܡܢܘܬܐ ܦܘܝܣܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
ܕܐܝܬ ܠܗܝܢ ܒܣܒܪܐ. ܐܝܟ ܗܘ ܕܗܘܝ
ܠܗܝܢ ܒܣܘܥܪܢܐ. ܘܓܠܝܢܐ ܕܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ.

Ebr. XIII. 8.

* Iesus Christus heri & hodie, hic est etiam in æternum.

* ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܬܡܠܝ ܘܝܘܡܢܐ
ܗܘܝܘ ܘܠܥܠܡ.

Iacob. IV. 8.

* Et appropinquate ad Deum, & propinquus-fiet vobis. Mundate manus vestras, peccatores, sanctificate corda vestra, diuisi anima.

* ܘܐܬܩܪܒܘ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܢܬܩܪܒ
ܠܟܘܢ. ܕܟܘ ܐܝܕܝܟܘܢ. ܚܛܝܐ. ܩܕܫܘ
ܠܒܘܬܟܘܢ ܦܠܝܓܝ ܢܦܫܐ.

I. Petri I. 18. 19.

* Postquam scientes vos estis, quod non [in] argento, quod inueterascens (*corrumpitur*), nec [in] auro redemti sitis ab operibus vestris vanis, illis,

* ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܒܟܣܦܐ ܕܒܠܐ.
ܘܠܐ ܒܕܗܒܐ ܐܬܦܪܩܬܘܢ ܡܢ ܥܒܕܝܟܘܢ
ܣܪܝܩܐ. ܗܢܘܢ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢ

quæ accepistis a patribus vestris: * sed per sanguinem pretiosum agni, in quo macula & pollutio non est, qui est Christus.

ܐܒܗܝܟܘܢ. * ܐܠܐ ܒܕܡܐ ܝܩܝܪܐ ܕܐܡܪܐ ܕܡܘܡܐ ܘܛܘܠܫܐ ܠܝܬ ܒܗ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ:

I. Petri III. 18. 19.

* Quoniam etiam Christus vna tempore mortuus est pro peccatis nostris, iustus pro peccatoribus, vt offerret vos Deo: & mortuus est in corpore, & revixit in spiritu: * & prædicauit animabus illis, quæ detentæ erant in inferno.

* ܡܛܠ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܡܝܬ ܚܠܦ ܚܛܗܝܢ. ܙܕܝܩܐ ܚܠܦ ܚܛܝܐ ܕܢܩܪܒܟܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܝܬ ܒܦܓܪ ܘܚܝܐ ܒܪܘܚ. * ܘܐܟܪܙ ܠܢܦܫܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܚܝܕܢ ܗܘܝ ܒܫܝܘܠ:

Comma 21.

* Quod etiam vos per hunc [per] ipsum typum viui estis per baptismum, non cum corpus abluentes vos a sordibus: sed cum confitemini [in] Deo in conscientia pura & per resurrectionem [eius] Iesu Christi.

* ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܒܗܘ ܛܘܦܣܐ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ. ܠܐ ܟܕ ܦܓܪܐ ܡܚܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܨܐܬܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܬܐܪܬܐ ܕܟܝܬܐ. ܘܒܩܝܡܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ:

I Petri V. 7.

* Et curam vestram omnem [illam] reiicite super Deum, cui curæ est [illi] de vobis.

* ܘܝܨܝܦܘܬܟܘܢ ܟܠܗ ܐܪܡܘ ܥܠ ܐܠܗܐ. ܕܗܘ ܝܨܝܦ ܠܗ ܥܠܝܟܘܢ:

II. Petri I. 21.

* A Spiritu Sancto ducti locuti sunt sancti filii hominum (*homines*) Dei.

* ܟܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܡܬܕܒܪܝܢ ܡܠܠܘ ܩܕܝܫܐ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܠܗܐ:

I. Johann. I. 7.

* Sanguis Iesu filii eius emundans *est* nos ab omnibus [illis] peccatis.

* ܘܕܡܐ ܕܝܫܘܥ ܒܪܗ ܡܕܟܐ ܠܢ ܡܢ
ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܢ ܀

I. Johann. II. 1. 2.

* Et si homo peccabit, est nobis Paracletus apud Patrem, Iesus Christus iustus: * Hic est enim propitiatio, quæ pro facie peccatorum nostrorum, & non pro nostris, nostris *inquam* solum, sed etiam pro omni [illo] mundo.

* ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܚܛܐ . ܐܝܬ ܠܢ
ܦܪܩܠܝܛܐ ܠܘܬ ܐܒܐ . ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܙܕܝܩܐ . * ܗܘ ܓܝܪ ܚܘܣܝܐ ܗܘ ܕܥܠ
ܐܦܝ ܚܛܗܝܢ . ܘܠܐ ܚܠܦ ܕܝܠܢ
ܒܠܚܘܕܝܢ : ܐܠܐ ܐܦ ܚܠܦ ܟܠܗ
ܥܠܡܐ ܀

I. Johann. III. 8.

* Propter hoc visus est (*apparuit*) Filius [eius] Dei, vt dissoluat opera [illius] Satanæ.

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܚܙܝ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ .
ܕܢܫܪܐ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܣܛܢܐ ܀

Epist. Judæ v. 20.

* Vos dilecti mei in fide vestra sancta ædificamini denuo per Spiritum Sanctum, orantes.

* ܐܢܬܘܢ ܚܒܝܒܝ : ܒܗܝܡܢܘܬܟܘܢ
ܕܩܕܝܫܬܐ . ܐܬܒܢܘ ܡܢ ܕܪܝܫ
ܒܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ . ܟܕ ܡܨܠܝܢ ܀

Apocalyps. I. 8.

* Ego sum Olaph, etiam Tau, dicens Dominus Deus ille, qui est, & ille qui erat, & ille qui veniens *est*, ille tenens omnia.

* ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܦ ܐܦ ܬܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ . ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܘܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܘܗܘ ܕܐܬܐ . ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ ܀

Apocalyps. II. 10.

* Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.

* ܗܘܝ ܡܗܝܡܢܐ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ
ܘܐܬܠ ܠܟ ܟܠܝܠܐ ܕܚܝܐ ܀

Apocal. XII. 7. 8. 9.

* Et fuit proelium in cœlo, & venit Michael & angeli eius, proeliari cum dracone, & draco & angeli eius dimicarunt, * & non præualuerunt, nec locus illorum inuentus est amplius in cœlo. * Et proiectus est ille draco magnus, ille serpens antiquus, qui vocatur Impostor & Satanas, is qui errare facit habitationem (*habitabilem orbem*) vniuersam. Proiectus est super terram, & angeli eius cum ipso proiecti sunt.

* ܘܗܘܐ ܩܪܒܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܐܬܐ ܡܝܟܐܝܠ
ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܕܢܩܪܒܘܢ ܠܬܢܝܢܐ ܥܡܗ
ܬܢܝܢܐ ܘܬܢܝܢܐ ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܕܝܠܗ
ܐܬܟܬܫܘ. * ܘܠܐ ܐܬܚܝܠܘ. ܘܠܐ ܕܘܟܬܐ
ܐܫܬܟܚܬ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܒܫܡܝܐ.
* ܘܐܬܬܪܡܝ ܗܘ ܬܢܝܢܐ ܪܒܐ. ܗܘ ܚܘܝܐ
ܩܕܡܝܐ. ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܐܟܠܩܪܨܐ ܘܣܛܢܐ.
ܗܘ ܕܡܛܥܐ ܠܟܠܗ ܡܬܥܡܪܬܐ ܟܠܗ.
ܐܬܬܪܡܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܠܐܟܘܗܝ
ܥܡܗ ܐܬܬܪܡܝܘ.

† v. 7. secuti sumus lectionem Anglorum: aliam habent Lud. de Dieu & Aeg. Gutbier.

Apocal. XIV. 13.

* Et audiui vocem de cœlo, quæ dicens, Scribe: Beati [illi] *sunt* mortui illi, qui in Deo morientes, a nunc: sic dicens Spiritus, quemadmodum requiescent a laboribus suis. Ipsa enim opera illorum adhærentia cum ipsis.

* ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ ܕܟܬܘܒ
ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܝ̈ܬܐ ܗܠܝܢ ܕܒܡܪܢ
ܡܝܬܝܢ. ܡܢ ܗܫܐ. ܐܝܢ ܐܡܪ ܪܘܚܐ.
ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܢܝܚܘܢ ܡܢ ܥܡܠܝ̈ ܕܝܠܗܘܢ.
ܥܒ̈ܕܝܗܘܢ ܓܝܪ ܕܝܠܗܘܢ ܢܩܝܦܝܢ
ܥܡܗܘܢ.

Apocal. XXII. 20.

* Dicens is, qui testans *est* hæc: Sic veniens ego *sum* citò, Amin. Veni Domine IESV.

* ܐܡܪ ܗܘ ܕܡܣܗܕ ܗܠܝܢ. ܐܝܢ. ܐܬܐ
ܐܢܐ ܒܥܓܠ. ܐܡܝܢ. ܬܐ ܡܪܝܐ
ܝܫܘܥ.

FINIS.